T.C.

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MICHIGAN ÜNİVERSİTESİ 356 NUMARALI ŞİİR MECMÛ‘ASI (İNCELEME-METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EMRE VURAL

ANABİLİM DALI: TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI

PROGRAMI : YÜKSEK LİSANS

KOCAELİ 2013

T.C.

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MICHIGAN ÜNİVERSİTESİ 356 NUMARALI ŞİİR MECMÛ'ASI (İNCELEME-METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EMRE VURAL

ANABİLİM DALI: TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI

PROGRAMI : YÜKSEK LİSANS

DANIŞMAN: DOÇ. DR. M. ESAT HARMANCI

KOCAELİ 2013

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

MİCHİGAN ÜNİVERSİTESİ 356 NUMARALI ŞİİR MECMUASI
(İnceleme-Metin)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tezi Hazırlayan: Emre VURAL
Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 10.07.2013 / 11

Jüri Başkanı: Doç. Dr. M. Esat HARMANCI

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Gencay ZAVOTÇU

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Üzeyir ASLAN

KOCAELİ 2013

ÖN SÖZ

Şiir mecmuaları, Klasik edebiyat araştırmalarına kaynaklık eden önemli malzemelerdendir. Bu mecmualar, derlendikleri dönemin edebi beğenisini, beğenilen şairlerini ve şiirlerini ortaya koyarlar.Ayrıca mecmualar, divanı bulunmayan ya da başka kaynaklarda adı geçmeyen şairlerin şiirlerini ihtiva ettiklerinden edebiyat tarihimiz için önemlidirler.

Mecmualar, edebiyat tarihinde büyük bir boşluğu doldurmaktadır.Bazen Türk edebiyat tarihinin asıl kaynaklarına yardımcı olmakta bazen tek kaynak olarak görev üstlenmektedir.Bundan dolayı çeşitli türdeki mecmualar ve özellikle de şiir mecmuaları önem kazanmaktadır.Bizde de pek çok sayıda gün yüzüne çekarılmayı bekleyen mecmualar vardır. Bunların kütüphanelerden araştırılıp bulunması,bu mecmualar hakkında tahlil ve incelemeler yapılması hem eski edebiyatımıza hem de edebiyat tarihimize tarifi mümkün olmayacak derecede katkı sağlayacaktır.Amacımız, şiir mecmuası türündeki bir eseri daha gün yüzüne çıkarmak ve klasik edebiyatımıza ait farklı şiirlerin ve şairlerinbilinip tanınmasını sağlamaktır.

Divan edebiyatında yapılan ilmi çalısmalar her geçen gün biraz daha artmaktadır. Yapılan bu çalısmalar, o dönem sanatının, edebiyatının günümüzde daha iyi anlaşılmasını ve dönemin değerlendirilmesinde bir bütün olarak sağlıklı bir neticeye ulaşılmasını sağlamaktadır. Özellikle yazma eserlerin günümüz Türkçesine çevrilmesi; hem dil, hem de kültür varlığımızın zenginleşmesinde atılan en önemli adımlardan biridir.

Çalışmamızda Michigan Üniversitesi 356 nolu şiir mecmuası üzerine metin incelemesi yaptık.Mecmua-ı Eşar ve Enva-i Hutut adlı eserdeki şiirlerin transkripsiyonlu çevirisini yaptık.

Metinde karşılaştığımız birçok şairin şiirleri divanlarında yer almasına rağmen bugüne kadar divanlarda rastlanılmamış şiirlere ve adı unutulmuş şairlerin şiirlerine de rastladık.Gün yüzüne çıkarttığımız bu şiirlerin edebiyat dünyamıza katkı sağlayacağını düşünüyoruz.

Ayrıca eserde geçen Farsça şiirler, hüsn-i hat örnekleri, Arapça yazılar, tezhipler gibi unsurlar metnin orjinalinden aynen çalışmamıza aktarılmıştır.

Karşımıza çıkan birkaç dua ve hadis-i şerif de metnin orjinaline bağlı kalınarak yazılmış olduğu hat stili ile aynen metnin içerisine aktarılmıştır.

Lisans ve yüksek lisans hayatım boyunca bana değerli bilgileri aktaran sevgili hocalarıma, çalışmam boyunca bana her konuda yardımcı olan çalışma anlayışını örnek

aldığım değerli danışman hocam Doç.Dr.M.Esat HARMANCI'ya, hayatım boyunca yanımda olup her zaman beni destekleyen aileme teşekkürü bir borç bilirim.

KOCAELİ, 2013

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ ……... I

İÇİNDEKİLER ……..... III

ÖZET ……... IV

ABSTRACT……. V

KISALTMALAR …… VI

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ…….. VII

GİRİŞ

KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMUALAR…… 1

BİRİNCİ BÖLÜM

TRANSRİPSİYONLU METİN……... 6

MECMUADA YER ALAN ŞAİRLER…… 303

SONUÇ …… 304

KAYNAKÇA ……... 318

ÖZGEÇMİŞ ……..... 319

ÖZET

Şiir mecmuaları, Klasik Türk edebiyatı araştırmacılarının araştırmalarına kaynaklık eden önemli malzemelerdendir. Bu mecmualar, oluşturuldukları yüzyılın edebi beğenisini, beğenilen şairlerini ve şiirlerini ortaya koyarlar.Ayrıca mecmualar, divanı bulunmayan ya da başka kaynaklarda adı geçmeyen şairlerin şiirlerini içerdiklerinden edebiyat tarihimiz için önemlidirler.

Yazımızda Michigan Üniversitesi 356 numaralı şiir mecmuası olan Mecmūa-i eş'ar ve Envāi Hutūt adlı eserde yer alan şairler hakkında inceleme ve bu şairlerin şiirlerinin şekil ve içerik bakımından incelenmesi bulunacaktır. Mecmuadaki şiirler şiir türlerine göre incelenecek ve divanlardaki farklılıklar gösterilecektir.

Anahtar kelimeler: Klasik Türk Edebiyatı,mecmualar,şiirler.

ABSTRACT

Mecmuas Poetry, Classical Turkish literature is an important source for researchers agents used in research. These mecmuas, literary appreciation of the century created the critically acclaimed poets and poems reveal. Also collections contain poems of many poets who had no divan and whose names were not available in other sources. Also collections, or other sources not mentioned in the poems found in court since they contain important for the history of literature.

University of Michigan Journal article, poem number 356 Mecmūa-i eş'ar and the inventory of the journals in forensic work Hutūt poets and poems of the poets about the review will examine in terms of form and content. Differences according to the type of poetry will be examined

Key words: Classical Turkish Literature ,poetry collections, poetries.

KISALTMALAR

AKM. Atatürk Kültür Merkezi

bk. Bakınız

D. : Divan

DT. Doktora Tezi

İÜEF. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi

M. Mecmua

MEB. Milli Eğitim Bakanlığı

s. Sayfa

S. Sayı

SBE. Sosyal Bilimler Enstitüsü

TDK. Türk Dil Kurumu

Ü. Üniversitesi

Yay. Yayınları

YLT. Yüksek Lisans Tezi

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ	
آ	ā
ب	b
پ	p
ت	t
ث	s
ج	c
چ	ç
ح	ḥ
خ	ḫ
د	d
ذ	ẕ
ر	r
ز	z
ژ	j
س	s
ش	ş
ص	ṣ
ض	ż, ḍ
ط	ṭ
ظ	ẓ
ع	‘
غ	ġ
ف	f
ق	ḳ
ك	k, ŋ, g
ل	l
م	m
ن	n
و	v, ÿ
ه	he
لا	lā
ى	**y, ī, i, ı**
ئ	‘
خوا	ḫ̌ā

GİRİŞ

Türkiye kütüphanelerinde tasnifi yapılmış binlerce mecmu'a mevcut bulunmaktadır. Bunlar içinde en önemli olanlaredebi ve tarihi değer taşıyanlardır. Mecmuaların konuları daha çok edebiyatla ilgilidir.Gazel, kaside, musammat, tarih, mektup v.s. şekiller ile tevhid, naat, mersiye v.b. türleri üzerinde oluşturulmuşmecmualar bunlardandır.Ancak fıkıh, kelam gibi dini ilimler;simya, reml, sihir, falcılık gibi eski batıl ilimler; musiki, hat gibi sanat dalları v.s. üzerine derlenmiş mecmualar da vardır.Bu tür mecmualar bir konu birliğine sahiptir.Buna karşılık her mecmua derleyicisi aynı titizliği göstermemekte ve her çeşit hoşa giden yazıyı mecmuasına alabilmektedir.(Pala, 2002: 300)

Mecmualar, genelde bir veya daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki dini,din dışı nesir ya da şiirlerden oluşan derleme kitaplarıdır: Mecmu'atü'l-ehadis, mecmu'a-i fetava, mecmu'a-i ed'iye, mecmu'atü'r-resa'il,mecmu'a-i eş'ar,mecmu'a-i tevarih, mecmu'a-i feva'id gibi. Mecmua başlangıçta birçok bakımdan benzediği cönk gibiayetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilahiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilaç tariflerinin ve faydalı bilgilerin (fevaid),notların,tarihi belge ve kayıtların (tevarih) derlendiği bir not defteri halinde ortaya çıkmış,zamanla gelişip düzenli bir tertip ve şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya telif çeşidiözelliği kazandırmıştır. Bir telif türü olarak gelişimini tamamladıktan sonra genellikle kitap hüviyetindeki teliflerden farklı bir tarafı kalmamıştır.(Uzun, 2003: 265)

Agah Sırrı Levend'in edebiyat tarihimiz bakımından çok önemli olan mecmualarla ilgili yaptığı tasnif şöyledir:

1.Nazire mecmuaları

2.Meraklılarına toplanmış,birer antoloji niteliğinde seçme şiir mecmuaları.

3.Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar

4.Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,

5.Tanınmış kişilerce hazırlanmış,birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar. (Levend, 1998: 166-167)

NÜSHA TAVSİFİ

Üzerinde çalıştığımız mecmūa, Michigan Üniversitesi 356 numarada kayıtlı nüshadır.

Dana derisisinden kahverengi ciltlidir.İç ve dış kapak ebruludur.İçteki iki sayfa kartondandır.Formalar halinde dikilerek şiraze ile örülen nüsha sağlam durumdadır.Metnin içersinde tamir bulunmamaktadır.Yalnızca yırtılan birkaç yer bant ile yapıştırılmıştır.14 x 21.75 ebatlarındaki nüshanın yazı alanı sıkça değişmekte ve yer yer derkenarlar bulunmaktadır.

Yazmanın 10a sayfasında Michigan Üniversitesi'nin mührü bulunmaktadır.Mührün altında 356 numaralı kayıt numarası bulunmaktadır.

Yazmanın 1a numaralı sayfasında *Bağdad-ı bihişt-ābād Dārü"s-selām muhāfızı olan devletlü Hasan Paşa Efendimüze vāsıl olına* notu bulunmakta. 3a da muhtemelen bu mecmuayı derleyip Hasan Paşaya gönderen kişinin hattı ile mecmuaya verilen *Mecmua-i Eş'ār ve Envā'i Huṭūṭ* başlığı bulunmaktadır.

4a da sayfanın sol üst kenarında *Güfte-i Behiştį* başlığı ile

Bu gice 'ālem-i vuṣlattayum iy ġam beni ḳo

Yüri var irte senüŋle yine ṣoḫbet bāḳī

beyti yer almaktadır.

Ortaya doğru yukarıda bahsi geçen Hasan Paşa için manzum formda

Bağdad-ı bihişt-ābād muhāfızı olan Hasan Paşa

Bağdad-ı ma'mūre muhāfızı olan efendüm sulṭānum

şeklinde bir hürmet hitabı bulunmaktadır.

Sayfada ters olarak mayasıl hastalığı için bir terkip ve ılıca ile tadavi önerilerini içeren bir tedavi uygulaması önelirlmektedir.

Nüsha, sayfa numaralandırmasından ve sağlam durumdaki cildinden tam bir nüsha izlenimi vermektedir.

Yazmanın özellikle ilk 10 sayfalık kısımlarında boşluklar bulunmaktadır.Yine bu kısımda çeşitli hüsn-i hat örnekleri vardır.

Metne esas olan bu nüsha, farklı kağıt, kimi yerlerde farklı yazı karakteri ve bazı sayfalarda farklı beyit sayılarının bulunması sebebiyle birkaç seferde toplandığı izlenimini vermektedir.Mecmūadaki bazı kağıtlar saman kağıdı bazı kağıtlar ise tezhiplidir.Mecmūada şiirler bazen belli bir düzene göre bazen de düzensiz olarak yerleştirilmiştir.Şairlerin şiirlerinde de belli bir alfabetik sıra gözetilmemiştir.Mecmuada yer yer derkenarlarda tek beyitten oluşan mısra-ı bercesteler de bulunmaktadır.

Metnin giriş kısmında Farsça gazeller bulunmakta ardından Türkçe ve Farsça şiirler belirli bir sıra gözetmeksizin mecmūa içerisine serpiştirilmiştir.Şiirler arasandaki hüsn-i hat örnekleri ve şiirde sürekli plarak değişen yazı stilinden yola çıkarak mecmūayı tertip eden kişinin bir hattat olduğunu söyleyebiliriz.

Metinde bulunan gazeller, kasideler, musammatlar, tahmisler belli bir düzende yazılmamıştır.

METNİN KURULUŞU İLE İLGİLİ NOTLAR

1-) Metin hazırlanırken Michigan Üniversitesi kütüphanesi 356 numarada kayıtlı bulunan mecmuā kullanılmıştır.Mecmuā 17. Yüzyıla aittir.

2-) Transkripsiyonlu metinde her şiire, derkenarda bulunan her beyite numara verilmiştir.

3-) Metinde geçen Arapça ve Farsça şiirler, dualar, hüsn-i hat örnekleri aynen metinde olduğu gibi çalışmamıza aktarılmıştır.

4-) Büsbütün silik olduğu için okunamayan başlıklar, şiirin muhtevasına göre öncekilerin üslup özellikleri de dikkate alınarak tarafımızdan köşeli ayraç [ ] içerisinde yazılmıştır.

5-) Metinde silik olan yerler vezin ve anlama göre okunmaya çalışılarak metinde köşeli ayraç [ ] içersinde teklif edilmiştir.

6-) Arapça ve Farsça kelimelerdeki uzun ünlüler ā, ī, ū harfleri ile gösterilmiş, Osmanlı Türkçesinde inceleşen bazı telaffuzlar metne yansıtılmaya çalışılmıştır.

7-) Arapça ve Farsça kelimelerin imlasında Prof.Dr. İsmail Ünver'in bu konudaki önerilerine uyulmaya çalışılmıştır.

8-) Arapça ve Farsça kelimeler bu dillerin sözlüklerindeki yaygın imla şekilleri ile alınmaya özen gösterilmiştir.

TRANSKRİPSİYONLU METİN

001.

Bülbül-i gülzār-ı cennetdür bu çeng-i nāzenīn

002.

Yümnī Beg rāst ez-sarāy-ı Hasan Paşa

Bugün iy YÜMNĪ bir tārīḫüŋe çekmeklige cedvel

Güneş ṣanma ʿuṭārid kāse-i çarḫa idüpdür ḫall

O naẓm-ı pāke olup kehkeşānlar pür-nişān mısṭar

Meh-i nev ḫarf ü encüm noḳṭadur devr-i felek heykel

O bir şānı şerīfüŋ ṣadrına ilhām olupdur kim

Ḥudāvend eylemiş anı cemīʿ ü cümleden efdal

Bu taʿrīf itdigüŋ kimdür nedür tārīh olan dirseŋ

Ḥasan Paşa ki imdi naḳd-i ṣulb-i āṣaf-ı evvel

İdüp naẓar bu cenge adını didi ʿĀRİF

Mecmūʿatü'l-Leṭā"if Ṣandūḳatü'l-Maʿārif

001.10[a]

002.10[a] Hasan Paşa sarayından şair Yümnīnin bir tarih şiiridir.

003.

ʿĀLī Çelebi goft

Ṣaḳla bu mecmūʿayı nādān elinden yā İlāh

Sāḥibine degmesün yavuz naẓardan bed-nigāh

Eyżan lehū

Çünkü yaŋılşılık idüp yazdum ise ger duʿā

Luṭf idüp maʿẕūr ṭut yazmaz yaŋılmaz bir Ḫudā

Ḳan idüp iy ḳaşı yā oldı oḳuŋ dilde nihān

Yaremüŋ aġzın urur cerrāḥ anuŋ çün her zamān

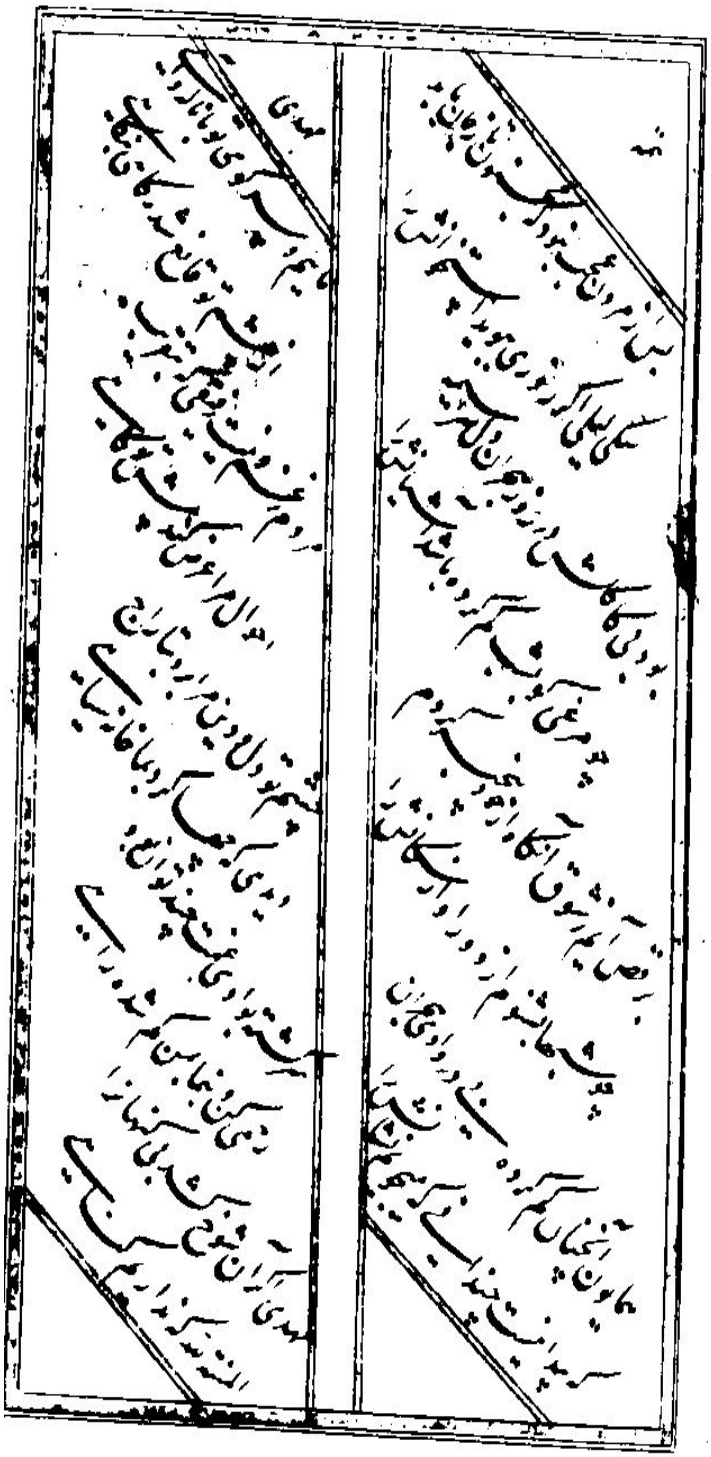
003.10[a]

004-005

004-005.10[b] Hüseyin - Hümayūn

006.

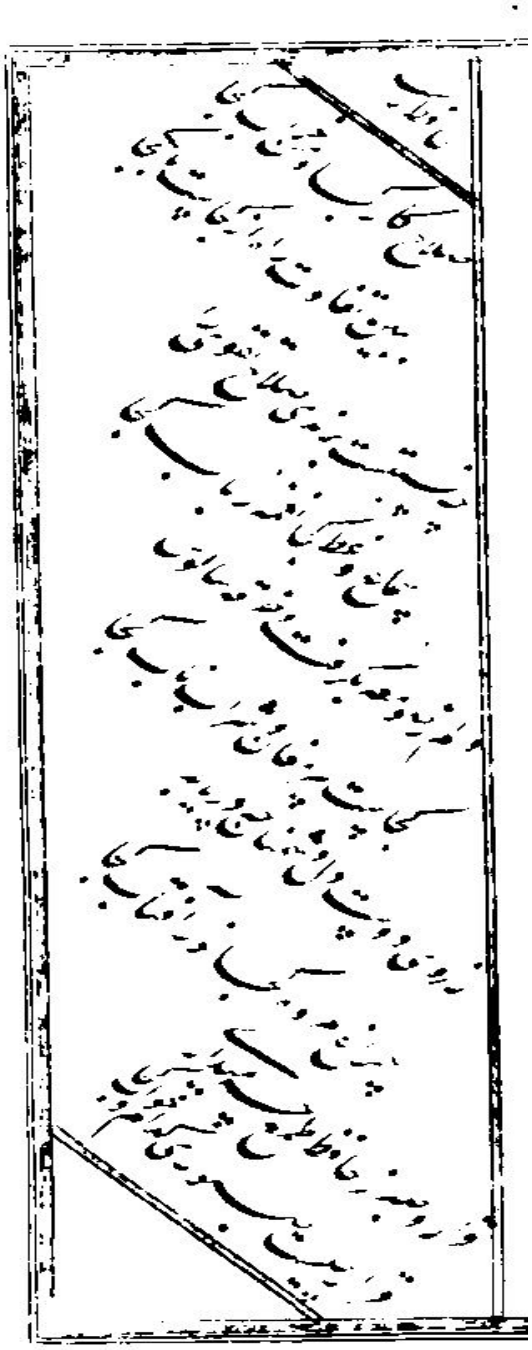
006.11[a] Mehdī

007.

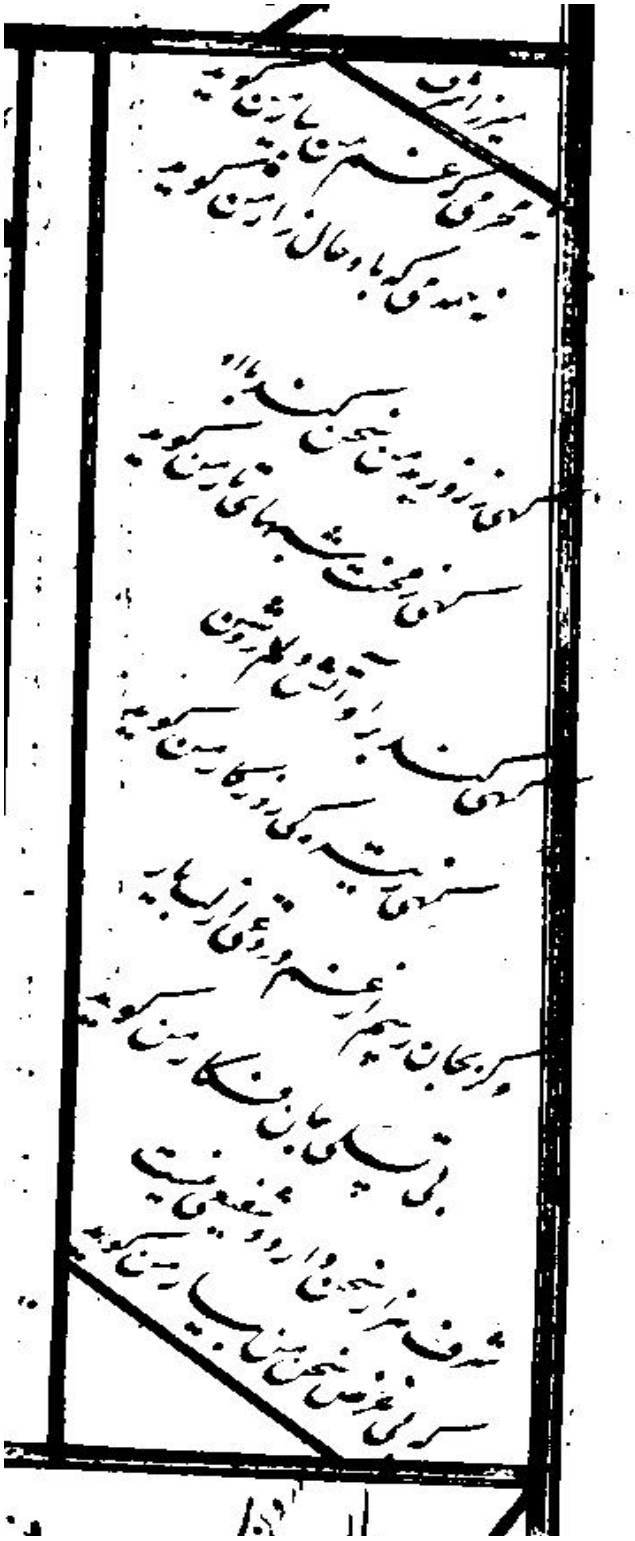
007.11[b] Şāhī

008.

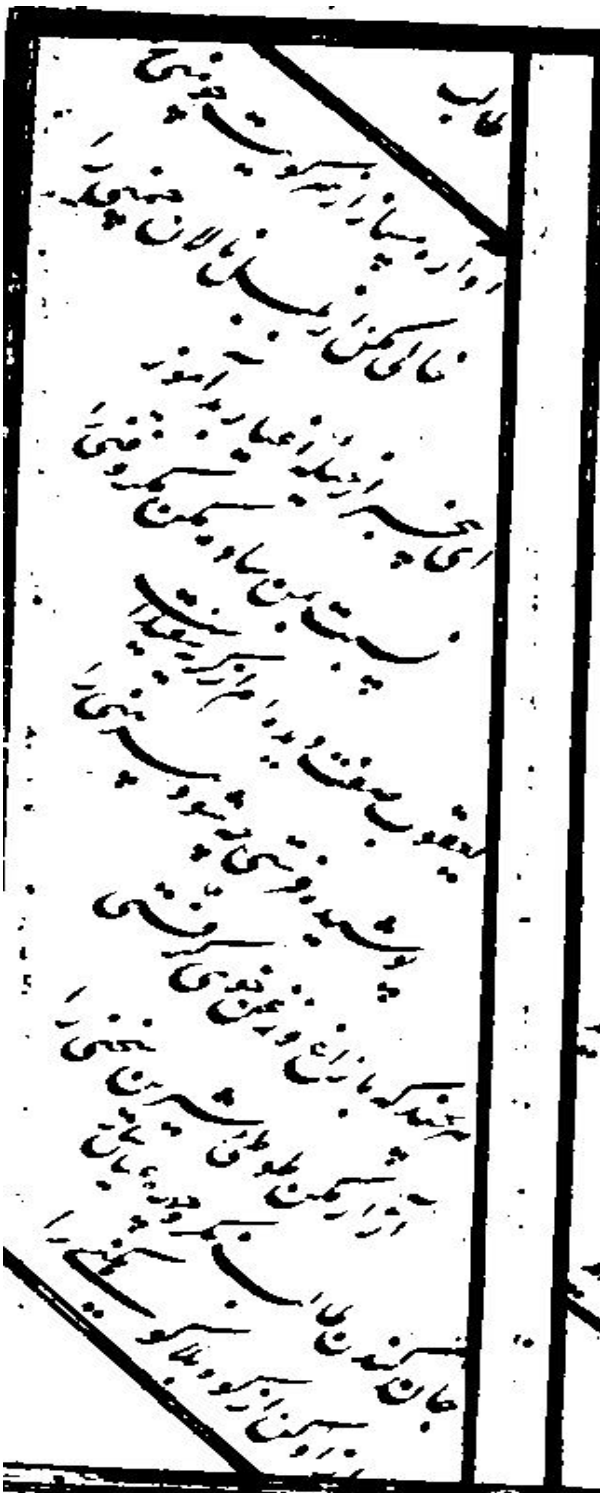
008.11[b] Hāfiz

009.

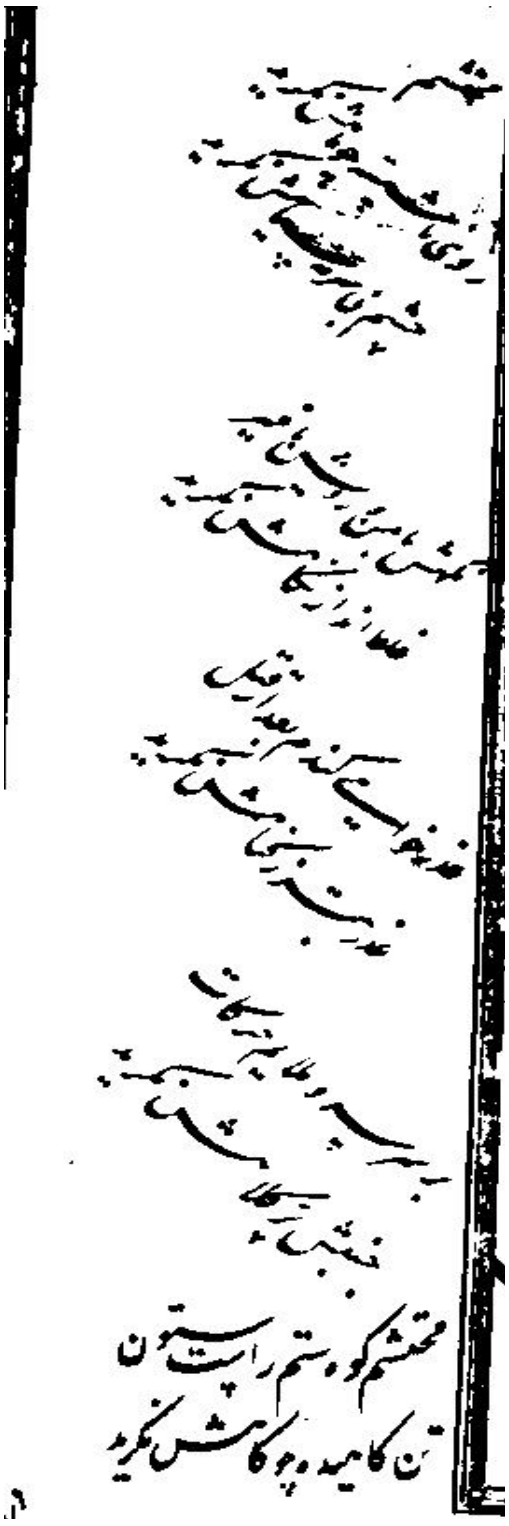
009.12[a] Mirza Şeref

010.

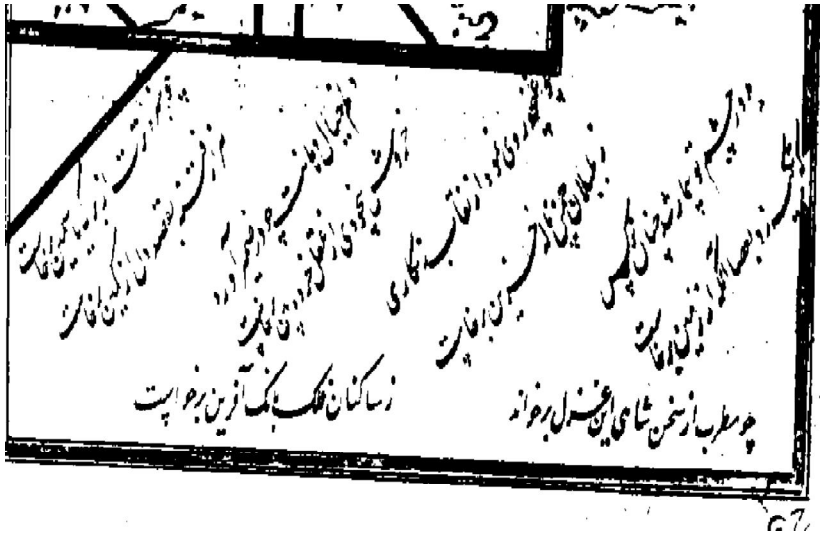
010.12[a] Tālib

011.

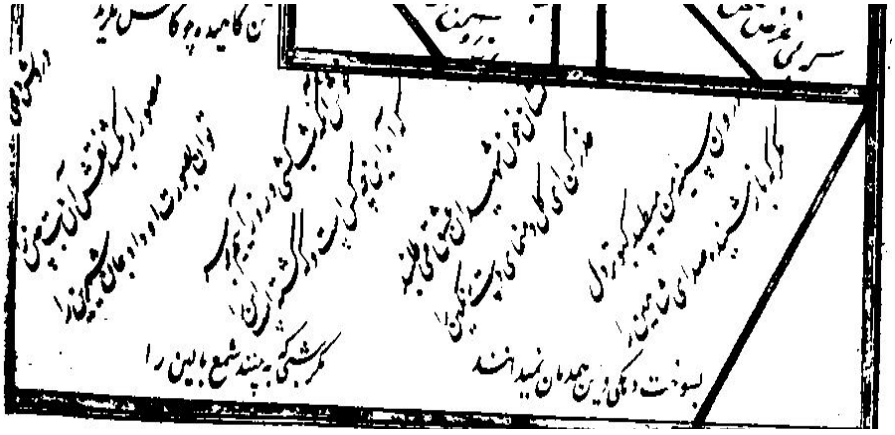

011.12[a] Muhteşem-i Kaşanī

012.

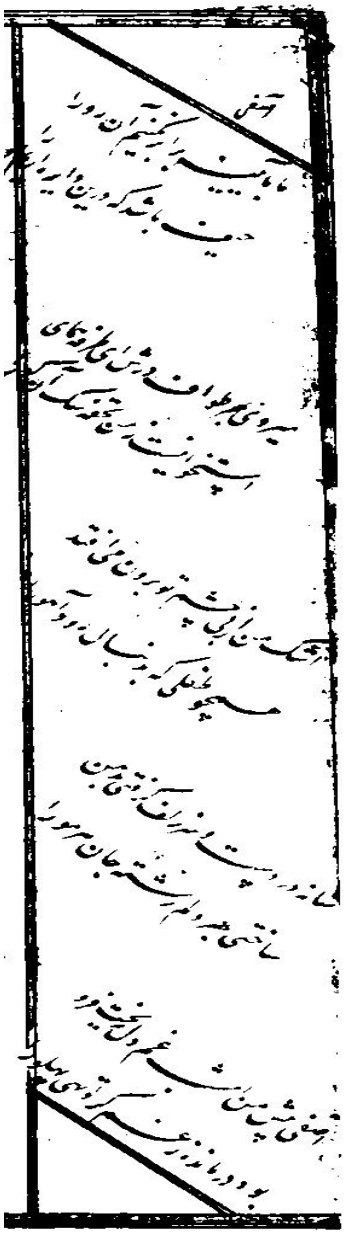
013.

012.12[a] Şahī

013.12[a] Dervīş Dihekī

014.

014.12[b] Āsāfī

015.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Dem-be-dem seylāb-veş eşk-i revānum çaġlar
Dögünüp taşlarla aġlar ḫālime ırmāġlar

2 Görinen taġlar başında ebr-i bārān ṣanmaŋuz
Ṭaġlar ṣaçun çözüp ben ḫaste içün aġlar

3 Sīnemüŋ ta‘līm ḫānesine ātḳıl tīrüŋü
İy kemān-ebrū senüŋçün ṭablelerdür dağlar

4 Cān çıḳardı maḥbes-i tenden kemend-i ḥecr ile
Līk zencir-i ümīd-i vaṣl-ı dilber baġlar

5 ẔĀTĪYĀ Ferhād içün dağlarda feryād eyledüm
İşidüp feryādımı gögüs geçürdi ṭaġlar

016.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Her ne dem kim cānumı bir tīr ile cānān aŋa
Cān atar ḳarşu varur bir oḳ atım yir cān aŋa

2 Şol ḳadar ḫışmıla geldi kim oḳun cān ḳaṣdına
Ḳaldı zaḫmum aġzına barmaḳ ḳoyup ḥayran aŋa

3 Ḥicre ḳalbüm şeb-i ġamda niçün tārīk ola

015.12[b]

016.12[b]

Şem‘dür tīrüŋ nigārā şū‘ledür peykān aŋa

4 Çeşmidür çarḫuŋ güneş ḥüsnüŋ temāşā ḳılmaġa
Çevresinde şa‘şa‘ iy māh-rū müjgān aŋa

5 Görinen Ẕātī hilāl üzre şafaḳdur ṣanma çarḫ
Na‘l kesmiş ‘ışḳına yārüŋ bulaşmış ḳan aŋa

017.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – +

1 Meh degüldür gösteren iy āfitābm āsmān
Şeb-külāhın tīr- āh-ı ‘āşıḳa dikdi nişān

2 Ṭablalardur mihr ü meh altunlu fındıḳlar nücūm
Tīr-i āh-ı ‘āşıḳa ta‘līm-ḫāne āsümān

3 Gök gök itdi ḳan bulaşmış cism-i zerdüm ṭaşıla
Anuŋ içün dirler iy meh baŋa mīr-i ‘āşıḳān

4 Göŋlegi gün yelkeni ebr āhımuŋ dūdı direk
Baḥr-ı ‘ışḳuŋ içre şāhā bir gemidür bu cihān

5 Rāh-ı kūy-ı yāri zeyn itdüm şirār-ı āh ile
Ol ṭarīḳüŋ ‘aksidür Ẕātī felekde kehkeşān

017.13[a]

018.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1.Dime kim yārda yoḳ cevr ü cefādan ġayrı
Ne dilerseŋ bulunur mihr ü vefādan ġayrı

2 Dūd-ı āhum ne ‘aceb göklere ṭutsa yüzini
‘Āşıḳuŋ kimisi var ola Ḫudādan ġayrı

3 Ne ġaraż eyleye ‘uşşāḳ cemālüŋ var iken
Ne murād eyleye bīmār devādan ġayrı

4 Ḫaṭ u ḫālüŋ elemi yitmedi mi göŋlüme kim
Çeke hecr āteşini bunca belādan ġayrı

5 Yüzine ṭutsa NECĀTĪ ne ‘aceb ḫaclet elin
Nesi var yüze gelür dest-i du‘ādan ġayrı

019.

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Hafīf + + – – / + – + – / + + –

1.Ġonçenüŋ aġzı ḳatı yapraḳdur
Bülbülüŋ ṣayrulığı yaŋşakdur

2 Anuŋ içün biri birine düşüp
İşleri ‘ışḳ rāzın açmaḳdur

018.13[a]

019.13[a]

3 Ne ‘aceb murġ imişsin iy zāhid
Ki hemīşe murāduŋ uçmaḳdur

4 Güheri şeb-çerāġ olursa eger
Gün yüzüŋüŋ ḳatında alçaḳdur

5 Şīve-i ‘ışḳı bāṭıl aŋlayana
İy NECĀTī ne dir iseŋ ḥaḳdur

020.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Sözlerümden ḫāl ü ḫaṭ leşker şalar cān üstine
Tunadan kāfir çıḳar ḳoma müselmān üstine

2 Ol mu‘anber ḫaṭ leb-i la‘lüŋ kenārında senüŋ
Ḫıżrdur kim çıḳa gelmiş āb-ı ḥayvān üstine

3 Sāḳī böyle sāde iken cān aparur gözlerüŋ
Ger şarāb-ālūd iderseŋ ḳan olur ḳan üstine

4 Bāġbānā göŋlümi men‘ itme ḳadd-i yārdan
Ḳonsa bir bülbül n’ola serv-i ḫırāmān üstine

5 Ḳaddüŋi ögmek NECĀTīnüŋ degül ḥaddi velī
Söylenür ḳumrı gibi serv-i ḫırāmān üstine

020.13[b]

021.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Bir içim şu dileriz ḫancer-i bürrānuŋdan
N’ola bir kez içürürseŋ ne gider yanuŋdan

2 Gül-i cennet gibidür dirmek ile eksilmez
Būse luṭf eyle bize ġonçe-i ḫandānuŋdan

3 ‘Ālemi ḫurrem iden būse-i iḥsānuŋdur
Sāḳīyā saḳın unutma bizi iḥsānuŋdan

4 Ḳolını çenber idüp pençesini burdı ṣabā
Göŋlümi alımadı zülf-i perīşānuŋdan

5 İtlerinden bu gün öŋ aŋdı NECĀTī seni yār
Yine mümtāz olasın gibi sen aḳrānuŋdan

022.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – +

1 Āh kim bir ‘āşıḳ-ı şūrīde-ḥāl oldum yine
Göŋlümi elden yitürdüm pāymāl oldum yine

2 Ṭāḳ-ı ebrūsın görelden gitdi ārāmum benüm
Ṭāḳatüm ṭāḳ oldı bī-ṣabr u mecāl oldum yine

021.13[b]

022.13[b]

3 Gönlümüñ ma‘mūresi vīrān olaldan hecr ile
Künc-i ġamda tālib-i genc-i viṣāl oldum yine

4 Ḥasret-i la‘lüñle yandı ġam beyābānında dil
Ṣun lebüñ kim teşne-i āb-ı zülāl oldum yine

5 Bī-vefālar ṣūretin İSḤĀḲ dilde naḳş idüp
Yanaram bir şem‘-i fānūs-ı ḫayāl oldum yine

023.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 Ṣayd itdi cānı gözlerüñ ol la‘l-i nāb ile
Cānāneler şikāra gelürmiş şarāb ile

2 Pāk ol viṣāle ir ki tecerrüd eşerleri
Gökde mesīhi hemdem ider āfitāb ile

3 Açıḳ rişte ḳaṭayıfa beñzer lebüñ senüñ
K’āmīḫte ola şeker ile gül-āb ile

4 Açılma iy ṣanem ki cihān secde-gāhıdur
Ka‘be hemīşe olduġı içün ḥicāb ile

5 Gül devri diyü ṭurmaz içersin NECĀTĪYĀ
İçmek buyurdı gibi saña gül kitāb ile

023.14[a]

024.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 La‘l-i şīrīnüŋ ki ḫıżruŋ çeşme-i ḥayvānıdur
Saḳınursın ḫaste dilden ṣan kim ādem cānıdur

2 Geldügince ġam göŋül mülkine cān ḳarşu çıḳar
Niçe ‘izzet itmesün bir memleket sulṭānıdur

3 Ka‘be ise 'ārızuŋ zülf-i siyehdür örtüsi
Cennet ise ruḫlaruŋ ṣu‘bān ṣaçun der-bānıdur

4 Ẕerre gibi revzenüŋden içeri düşer güneş
Şöyle beŋzer k’āfitāb-ı ḥüsni ser-gerdānıdur

5 Çeşm-i sermesti NECĀTĪ gerçi ḳattāl aŋılur
Ol leb-i şīrīni gel gör kim ne ādem cānıdur

025.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 Perhīz ögredür baŋa zāhid kişilenür
Miskīn ġam-ı nigārı ne bilsün yinür ṣanur

2 Gören düşinde bir gice mestāne gözlerüŋ
Nergis gibi ḫumār ile biŋ yılda uyanur

024.14[a]

025.14[a]

3 Sāḳī götür bu ‘ādeti dirlik degül bu kim
Būsuŋ alınca bir kişi cānından uṣanur

4 Ol şīveler ki fitne-i āḫir zemān geçer
Ben bildügim zemāne ise bir gün uṣlanur

5 Göz yaşını NECĀTĪ yüzine niḳāb ider
Miskīn meger ki itdügi işlerden utanur

026.

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1Ḫaṭṭ-ı ruḫ-ı yār ehl-i maḥabbet ecelidür
Ġafil yürüme aç gözüŋi gün gicelidür

2 Sīb-i ẕeḳan naḳd-i ḥayātıŋ ġavṣıdur
La‘l-i lebinüŋ būsesi cānuŋ bedelidür

3 ‘Āṣıḳ ruḫuna yirde perī gökde melekler
Allāh ki bu ḥüsn ehli güzeller güzelidür

4 Ol zülf-i mu‘anberle iki ṭurre-i meftūn
Güyā ki ġubār üstine reyḥān-ı celīdür

5 Maḥbūb u meye tevbe ḳılam dirse NECĀTĪ
İnanmayuz sözine zīrā ki delidür

026. 14[b]

027.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Tā mu‘anber kākülüŋ ḫūrşīde ṣalmışdur kemend
Baġlamışdur boynumı zencīr-i zülfüŋ bend bend

2 Ḳadd-i dil-cūyuŋ nihālin gördi çün gülzārda
Ṭurdı ayaġ üstine ta‘ẓīm ider serv-i bülend

3 ‘Anber efşān zülfüŋe irmek diler cānā göŋül
Allāh Allāh ne uzun sevdāya düşmüş derd-mend

4 Nāṣiḥā men‘ eyleme mihrinden ol meh-pārenüŋ
Şöyle ṭolmışdur göŋül kim ḳalmamuşdur cāy-ı pend

5 İy ŞĀHĪ ḫaṭṭı sevdāsından anuŋ baş çeken
Pārelensün tīġ-i miḥnetle ḳalem-veş bend bend

028.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Çeşm-i pür ḫūnumda ḫālüŋ naḳşı iy ārām-ı cān
Miske beŋzer kim ḳızıl vālāya eylerler nihān

2 Oḳlaruŋ olmasa sīnemde ḳarār itmez göŋül
Murġ-ı vaḥşīdür dikensüz yirde ṭutmaz āşiyān

---

027. 14[b]

028. 14[b]

3 Ḳāmet-i servin görüp dīvāne olmışdur meger
Kim dem-ā-dem kendü kendünden gider āb-ı revān

4 Baḫt nā-fermān ü sen nā-mihrbān ü dil esīr
Bilmezem yā Rab ne tedbīr eyleyem ben nā-tüvān

5 İy SÜRŪRĪ öyle baş çekdi derūnum şu‘lesi
Kim eger āh eylesem yanar zemīn ü āsmān

029.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec +– – –/ +– – –/ +– – –/ +– – –

1 Ṣaçuŋ ‘āşıḳlara ‘ālemde ‘ömr-i cāvidānīdür
Lebüŋ ‘ayş itmege her dem şarāb-ı erġavānīdür

2 Şarāb içsem güzel sevsem beni men‘ eyleme zāhid
Bahār eyyāmı gül vaḳti igitlük ‘ünfüvānıdur

3 Ne dirlik baŋa hey ‘ömrüm ki hecrüŋde ġıdādur ġam
Cihānda ölmeyecekçe hemān bir bezend-kānıdur

4 Giyüp bir āsümānī cāme ḫalḳı öldürür ol meh
Ne çāre hey müselmānlar belā-yı āsümānīdur

5 Maḥalleŋde güzeller çoḳ REVĀNĪ ġam yime hergiz
Şikār eksük degül zīrā ki şāhīn āşiyānidür

029.15[a]

030.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Yüz sürer pāyine ol servüŋ yolında ḫāk olan
Dest-res bulmaz aŋa ‘ālemde bī-idrāk olan

2 Zülf-i yāre şāne-veş bir vech ile eyler vuḫūl
Pāre pāre sīnesi tīġ-ı sitemle çāk olan

3 Maẓhar-ı dīdār olup dāīm ṣafālar kesbider
Ḳalbinüŋ āyīnesi jeng ü kederden pāk olan

4 Sūzen-i ḳayd-ı ta‘alluḳdan tecerrüd ḳasd ider
‘Aḳıbet menzil-gehi Īsā-ṣıfat eflāk olan

5 Ṭa‘n-ı teşnī‘-i ‘adūdan olmazın āzürde-ḥāl
Kimseden olmaz ‘AYĀNĪ ‘āşıḳ-ı bī-bāk olan

031.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1 Unutdurdı yedüŋ el-ḥaḳ beyżā-yı Mūsāyı
Dem olmaz kim lebüŋ aŋdırmaya iḥyāda Īsāyı

2 Yeter vaṣf eyledüŋ vā‘iẓ kerem ḳıl bir daḫı aŋma
Saŋa cennetde tūbāyı bize ol serv-i bālāyı

030.15[a]

031.15[a]

3 Ṣanavber gelmedi meydāna serv ise ḳıyı çizdi
Bugün gülşende başdı ḳāmetüŋ ednāyı a‘lāyı

4 Şu deŋlü rūḥ-baḫş oldı gice tevḥīde ol dilber
Felekde nic‘olur görsün Mesīḥā bu dem iḥyāyı

5 Belāġatda edā-yı ḫūb ile lafẓ-ı dürer-bārı
‘AYĀNĪ kendüye ḳul eyledi erbāb-ı ma‘nāyı

032.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Devr-i gülde cān virir herkes düşüp cām üstine
Bende dil virdüm görüp ol la‘l-i gülfām üstine

2 Ḳāmeti üstinde yārüŋ zülfine meyl eyledüm
‘Ādet olmış gerçi yazılmaḳ elif lām üstine

3 Dāne-i ḫālüŋ görüp cānā ṭutuldı zülfine
Murġ-ı dil çāpük geçerken düşdi ol dām üstine

4 Ḫaṭṭı üze kākülin dilber perīşān eylemiş
Düşdi ṣān ceyş-i Ḫoten ‘asker çeküp Şām üstine

5 La‘l-i yāri būs iderken eyledüm vaṣlın recā
İy ‘AYĀNĪ eyledüm ibrāmı ibrām üstine

032.15[b]

033.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1 Anuŋ kim sīnesinde ‘ışḳuŋ iy rūḥ-ı revān olmaz
Hemān ol ḳālib-i fersūdedür cisminde cān olmaz

2 Nice pinhān idim dāġ-ı derūnum şem‘-i bezm āsā
Benüm cānum bilürsin sīnede āteş nihān olmaz

3 Ḳo emsün la‘lüŋi ‘āşıḳlaruŋ ḳucsun bilüŋi cānā
Öpülmez hīç dehān olmaz ḳucılmaz hīç miyān olmaz

4 Nice āheng olur bezm-i mey içre nāleme bilsem
Tehīdür sīnesi nāyıŋ benümle hem-zebān olmaz

5 Nedür naḳd-i sirişk-i dīde var cānlar fedā eyle
Metā‘-ı vaṣl-ı dilber iy ‘AYĀNĪ rāygān olmaz

034.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Raḫnelerle n‘ola pür olsa hişār-ı bedenüm
Dövülüpdür nice yıl ṭōb-ı melāmetle tenüm

2 Beni öldürdügine ġamze-i ḫūn-rīzi ile
Rūz-ı maḥşerde şehādet ide ḳanlu kefenüm

033.15[b]

034.15[b]

3 Gevher-i naẓmuma taḥsīnler iderdi Selmān
Gūş-i hūşıne irişse kelimāt-ı ḥasenüm

4 Teb-i tāb ile żaʻīf itdi ʻAYĀNĪ beni kim
Döndi fānūs-ı ḫayāle ṣanasın şimdi tenüm

035.

Mefāʻīlün mefāʻīlün mefāʻīlün mefāʻīlün
Hezec +– – –/+– – –/+– – –/+– – –

1 Ne luṭf itdüŋ baŋa ḳahr ile ġarrālanmadan ġayri
Güzeller şāhınuŋ gördük temāşālanmadan ġayri

036.

Mefāʻīlün mefāʻīlün mefāʻīlün mefāʻīlün
Hezec +– – –/+– – –/+– – –/+– – –

1 Ne ḥālet var ʻaceb şīrīn kelāmuŋ laʻl-i nābında
Sü'āl itdükce şekkerler niṣār eyler cevābında

2 Ḳapusında benem ser-ḥalḳa-i erbāb-i dil ammā
Ser-āmed bir güzeldür kendü daḫı şīve bābında

3 Anı iy Yūsuf'a teşbīh iden daḫı ayursın sen
Bu ḥüsni görmemüşdür belki Yūsuf daḫı ḫ^{v}ābında

4 Semendinden sipihrüŋ tāc-ı zerle ḫusrev-i ḫāver
İnüp ol şāh-ı ḥüsnüŋ yürise lāyıḳ rikābında

035.15^{b}

036.16^{a}

5 MAḲĀLī boynı baġlu çākeri olmaḳ yiter ‘izzet
O şāh-ı kişver-i ḥüsnüŋ der-i devlet-me’ābında

037.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 Elif-i sīne ile dāġ-i dilim āh baŋa
Sīn ki yanmaġa yiter ḥālümi ki gāh baŋa

2 Kimler ile giceler kimler ile aḫşāmlar
Kim iki hefte durur gelmedi ol māh baŋa

3 Tīr-i ġamzeŋ yine sīnemde iki zaḫm urdı
İki göz ile naẓar eyledüŋ iy şāh baŋa

4 ‘Işḳı terk eyle baŋa ‘aḳlıla yār ol yüri dir
Gör ne iġvālar ider bu dil-i gümrāh baŋa

5 Rūz-ı miḥnet nic’olur gösterem āyīne dimiş
Didüm ol günleri göstermesün Allāh baŋa

038.

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1 ‘Ayb eylemezem ḳaçsa o meh-rū hele benden
Zīrā ki güzeller ḳaçar elbette sevenden

037.16[a]

038.16[b]

2 Sevmez beni baḳmaz yüzüme ḫışm ider ol māh
Ben yig severüm anı ekenden ṭoġurandan

3 Vuṣlatda firāḳın aŋayın didüm o yāre
Ḫışm ile baḳup yüzüme geç didi geçenden

4 Bāzār-ı viṣālüŋde nola būse dilersem
İy ḫ^{v}āce ḥasen umar alan çünki ṣatandan

5 Geç dirler ise şāhid ü meyden deli olma
Uṣlu gerek iy RĀZĪ alan sözi virenden

039.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1 Meded her māverāy-ı 'ālem-i dilde elemler var
Devāda resmdür derhemde hem emsemde semler var

2 Ḫumūl olsa revādur ehl-i diller derd ü ālāme
Gelür 'usr evvel amma ṣoŋra emṭār-ı keremler var

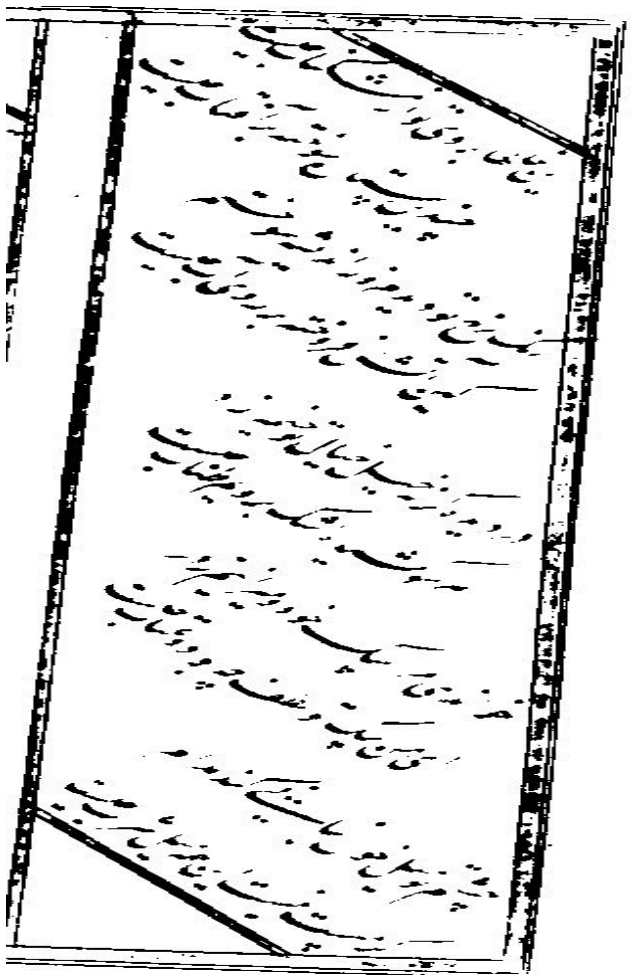
3 Mürūr-ı demler görsem olur devr-i 'ahdüŋde
Ki 'ālemde elemler varısa ādemde demler var

4 Dilümde dūd-ı āh olursa da aṣlā elüm almam
Dil-i ehl-i mekārimde 'aṭālarla himemler var

5 Kemāl-i derd ile hemdem olursam ṭaŋ degül her dem
Ki her merdümlerimde serverā dürr ü diremler var

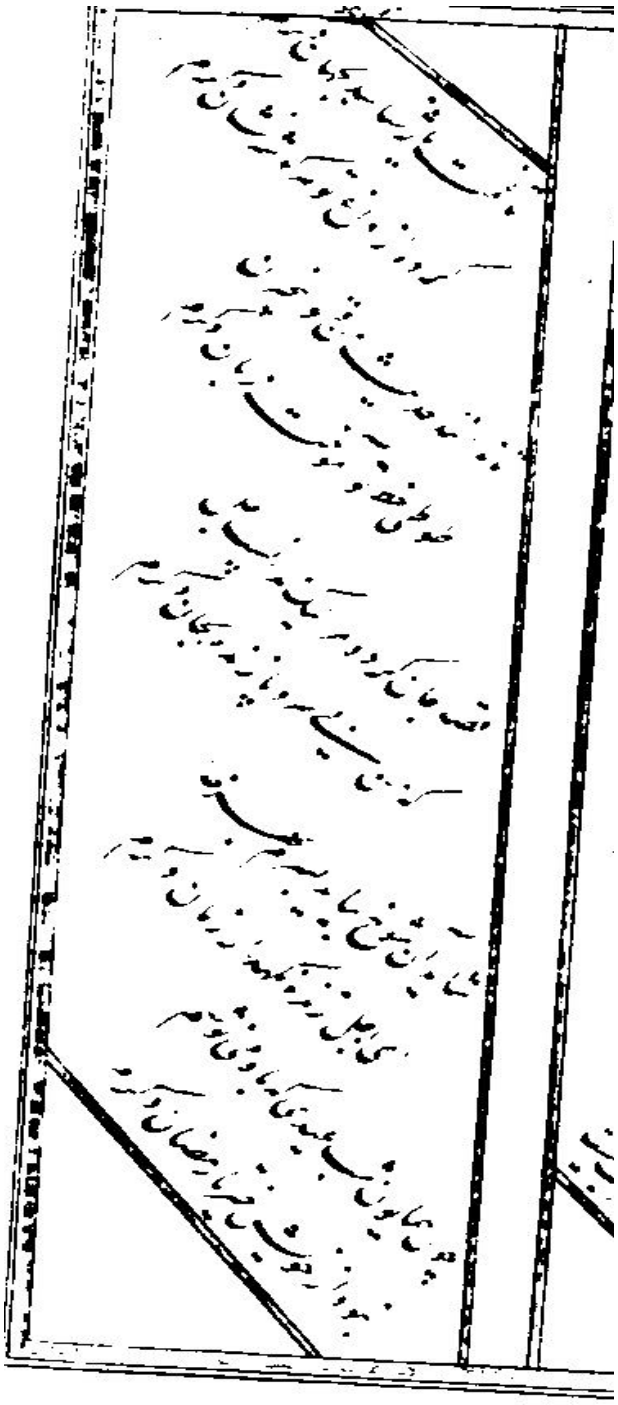
039.16^{b} Mahlas beyti bulunmamaktadır.

040.

040.17[a] Farsça gazel

041.

041.17[a] Farsça gazel

Nazīre Matla‘lar
Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

042.

Muṣṭafa Çelebi neẓāīr

Çāk idüp dilber girībāānın şarāb-ı nāzdan
Sīnesin seyr itdürür ya‘ni bize açmazdan

043.

‘Aşḳī naẓīre

Çeşm-i ḫūn-rīziŋ görüŋ ḫancer ṭaḳınmış nāzdan
Ḫışm ile bir gūşe idüp raḥm ider açmazdan

İzari
Açdı ḳapuyu görüp ben nātüvānı nāzdan
Yapdı dīvār eyledi ṣan görmedi açmazdan

044.

Ref‘ī

Gerçi açmadı ḳapu dilber raḳībe nāzdan
Baŋa bir mihr itdi ma‘nīde yine açmazdan

042.17[b]

043.17[b]

044.17[b]

045.

Ẕātī

Kāpuyu dīvār idüp erbāb-ı ʻışḳa nāzdan
Kendüyi bir gūşe ile gösterür açmazdan

046.

Necātī

Dügmeler ṣanmaŋ anı gördükçe gögsin nāzdan
Sīnesin seyr itdürür ol meh baŋa açmazdan

047.

ʻAhdī

Dersin oḳurken ḳapar gāhī kitābın nāzdan
Ezber eyler ṣīve bābın varısa açmazdan

048.

Miṣālī

Geh açıldı ġonçe geh dürdi yüzini nāzdan
ʻĀşıḳa yüz gösterür bu vech ile açmazdan

045.17[b]
046.17[b]
047.17[b]
048.17[b]

049.

Ḳılca göstermez bilin ʻuşşāḳa ol meh nāzdan
Cāme üstünden ḳucar ammā kemer açmazdan

Dilberüm yelken giyüp örter cemālin nāzdan
Göz ucıyla seyr ider ʻāşıḳların açmazdan

050.

Ḫaste çeşmin bağlamışdur ṣanmaŋ ol şeh nāzdan
Uġrın uġrın seyr ider ʻuşşāḳını açmazdan

051.

Çeşm-i mestin ḫastalandı diyüp ağlar nāzdan
Yaʻnī ben bī-çāreye eyler cefā açmazdan

052.

Nizārī fermāyed

Yüzine mecmūʻasın ṭutduḳca dilber nāzdan
ʻĀşıḳuŋ ḥālāt-ı vecdin seyr ider açmazdan

049.17[b]
050.17[b]
051.17[b]
052.17[b]

053.

Miṣālī

Nergisi üzre çeküp ṭarf külāhın nāzdan
Güşe-i çeşm ile baḳdı ḥālime açmazdan

054.

Rūḥī

Serv-i ḳaddin gösterüp ṣalar miyānın nāzdan
Ṣanmaŋuz raḥm ider anı siḥr ider açmazdan

055.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Cismümi ḥāk itdi bir serv-i revānuŋ ḥasreti
Vah ki yaḳdı cānımı ol ṣūḫ gül-i ruḫ fürḳati

2 Zār u tenhāyım ne ġam-ḫ^{v}ār ü ne mūnis āh kim
Müşkil olurmış diyār-ı 'ışḳ-ı cānān ġurbeti

3 Şerḥa şerḥa sīne nāṣiḥ ḫoş düşer endāmuma
Sen selāmet ol yiter baŋa melāmet-i kūse

4 Ra'id ṣanmaŋ bī-sütundan irişen Ferhāda kim
Çalınur kühsārda Ferhād-ı miskīn nevbeti

053.17[b]

054.17[b]

055.18[a]

5 Ṭoldı çün peykān-ı dildār ile HĀDĪ sīnesi
Sebzeler yirine ḫançerler bitüre türbeti

056.

Mefa'īlün mefa'īlün fe'ūlün

Hezec + – – – / + – – – / + – –

1 Ḳucam dirdüm nigārı pīrehensüz
Çürütdüm varımı ḳaldum kefensüz

2 Ölürsem kimse itmez baŋa tīmār
Ne dirlik pādişāhum baŋa sensüz

3 Ṣalınmaz bu cihān bāġında hergiz
Ne yār aġyārsuz ne gül dikensüz

4 Benüm rūḥ-ı revānum sensün iy gül
Bilürsin çünki cān olmaz bedensüz

5 Ṣararduŋ āteş-i ḫasretle ŞEM'Ī
Ararsın zer gibi bir sīm-tensüz

057.

Müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün müstef'ilün

Recez – – + – / – – + – / – – + – / – – + –

Ġazel-i Sulṭān Süleymān *'aleyhi'r-raḥmeti ve'l-ġufrān*

1 Ḫalḳ içinde mu'teber bir nesne yoḳ devlet gibi
Olmaya devlet cihānda bir nefes ṣıḥḥat gibi

056.18[a]

057.18[b]

2 Ḳo bu ʻayş u ʻişreti çün kim fenādur ʻāḳıbet
Yār-ı bāḳī ister iseŋ olmaya ṭāʻat gibi

3 Olsa ḳumlar sāġışınca ʻömrüŋe ḥadd ü ʻaded
Gelmeye bu şīşe-i çerḫ içre bir sāʻat gibi

4 Salṭanat didükleri ancaḳ cihān ġavġāsıdur
Olmaya baḫt u saʻādet ʻālem-i vaḥdet gibi

5 Ger ḥużūr itmek dilerseŋ iy MUḤİBBĪ fāriġ ol
Olmaya vaḥdet maḳāmı kūşe-i ʻuzlet gibi

058.

Mefʻūlü fāʻilātü mefāʻīlü fāʻilün

Muzāriʻ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 Yir yir belürmiş ol ḫaṭ-ı rīḥāl bölük bölük
Ṣaf ṣaf belürmiş āyet-i ḳurān bölük bölük

2 Yanumda deste deste oḳuŋ beŋzer aŋa kim
Oḳ menziline cemʻ ola yārān bölük bölük

3 Bir şāh senge reh-gezerüŋde ilāhī ilāhī
Ṭurmış selāmuŋ almaġa ḫūbān bölük bölük

4 Üftādeler ayaġuŋa düşmiş dizin dizin
Düşmiş yüzüŋe zülf-i perīşān bölük bölük

5 Bāzār-ı dehri ṭutdı ḫarīdār-ı ḥüsnüŋ
Kūşe-be- kūşe iy meh-i tābān bölük bölük

058.18[b]

6 ‘AZMī diyār-ı vaṣluŋa ‘azm itse cā-be-cā
Baġlar yolını ‘asker-i hicrān bölük bölük

059.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Gögsüme çekdüm elif üstüne yaḳdum tāze dāġ
Sen gül içün lāleler sīnem itdüm reşk-i bāġ

2 Zülf-i sebzā-reng göricek dāġ ururdum pīneme
Nitekim aḫşāma ḳarşu her gişi yaḳar çerāġ

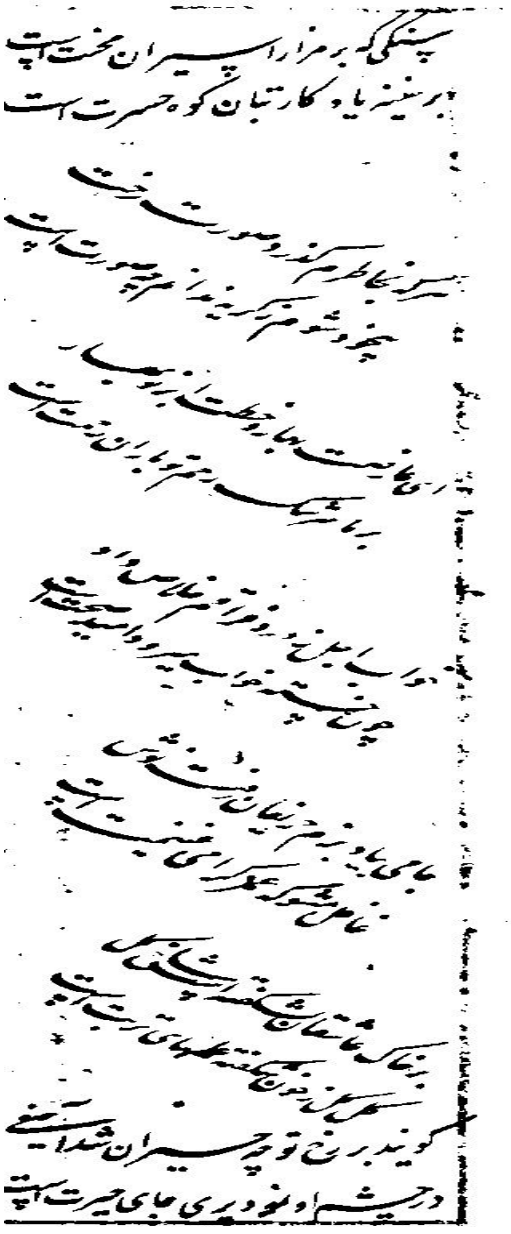
3 Çoḳdan olurdı binā-yı ḥüsn iy dilber-i ḥarāb
Olmasa sīmīn-i sütūn ḳaddüŋle aŋa dayāġ

4 Deşt-i ġamda mūy-ı jülīdem gören başuma dir
Gör şu Mecnūnı ki üşmiş başuna zāġ u kelaġ

5 Ol gül içün şol ḳadar kan aġladum gülşende kim
Ḫūn-ı eşküŋden ḳızardı EMRī pāy-ı kebg-i bāġ

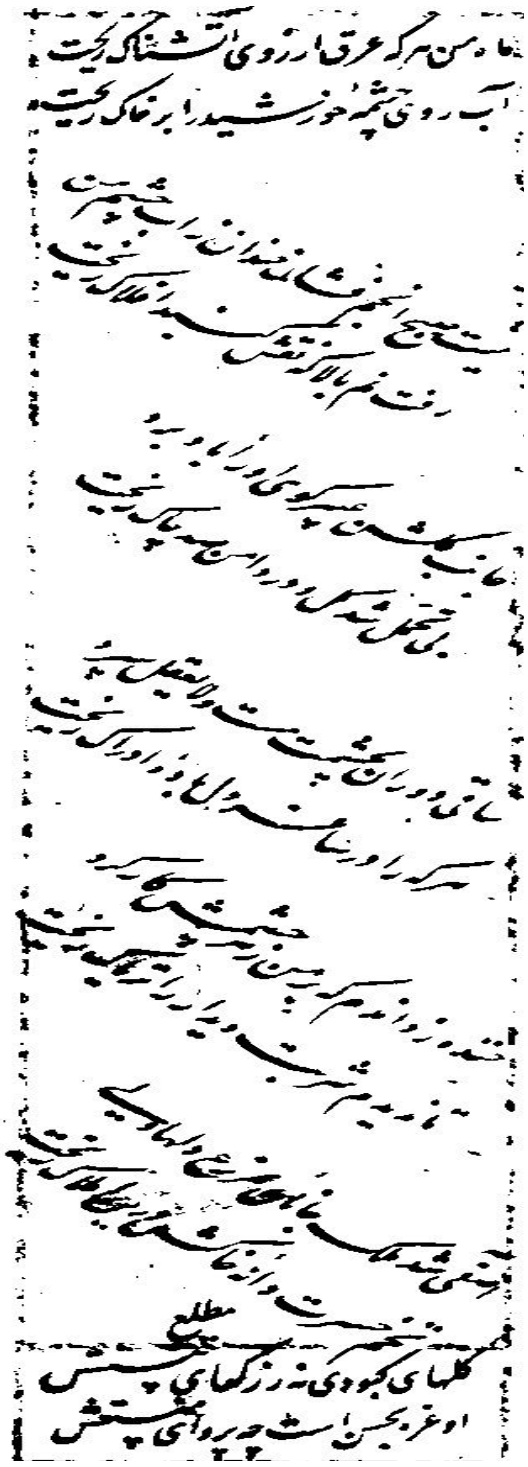
059.18[b]

060.

060.19[a] Farsça gazel

061.

061.19[a] Farsça gazel

062.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec +– – –/+– – –/+– – –/+– – –

1

Derūnum pür müheyyā tekye-i ‘ışḳ-ı muḥabbetdür
Dil-i sūzānım anda pür çerāġ-ı derd ü miḥnetdür
Nice demler virür çeşmüm efendī saŋa ḥasretdür
Göŋül genc-i ġamuŋda ḳaldı gitdi niçe mezendür
Benüm sulṭānum ol dem firḳat ile vaḳt-i vuṣlatdur
Ele al ḫāṭırı nā-şādımı ġāyet mürüvvetdür

2

Ġamuŋla ḫaṭırı ābādımı yiter ḫarab itdüŋ
Teraḥḥum eyle iy ẓālim ne çoḳ ẓulm ü ‘itāb itdüŋ
Med ü evrānı yoḳ mı cevrüŋe nice ‘azāb itdüŋ
Neden çoḳ böyle bizden iy efendī ictināb itdüŋ
Benüm ḫünkārum ol dem ḥasret ile vaḳt-i vuṣlatdur
Ele al ḫāṭırı nā-şādımı ġāyet mürüvvetdür

3

Dirīġā eşk-i çeşmüm bir yaŋa ‘ummāndan geçdi
Ġam ise ḥaddin aşdı cevrüm ise evrāndan geçdi
Cefā bī-ḥadd vefā yoḳ ẓulm ise pāyāndan geçdi
Meded derd-i derūnum bir yaŋa dermāndan geçdi
Benüm sulṭānum ol dem firḳat ile vaḳt-i vuṣlatdur
Ele al ḫāṭırı nā-şādımı ġāyet mürüvvetdür

4

Nedür bu ḳanış bu nāz u şīve bu nice istiġnā
Muḥabbet itdüm ise saŋa kāfir olmadum cānā
Fiġān u nāleden ḳıldum ġam itdi cismümi ifnā
Naẓār it gūşe-i çeşm ile aŋa bārī iḥyānā

062.19[b]

Benüm sulṭānum ol dem firḳat ile vaḳt-i vuṣlatdur
Ele al ḫāṭırı nā-şādımı ġāyet mürüvvetdür

5

Ḳalundur bendeki ḳaşuŋ ḫayal ile hilāl itdüŋ
Döküp ḳanın yire müjgānuŋ ile özge el itdüŋ
Ḫam-ı zülf-i dü-tāŋ ile elif ḳaddini dal itdüŋ
Miyānuŋ fikret ile ḥasbını ġāyet ḫayāl itdüŋ
Benüm ḫünkārum ol dem firḳat ile vaḳt-i vuṣlatdur
Ele al ḫāṭırı nā-şādımı vaḳt-i mürüvvetdür

063.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1 Elüm çekdüm nigārnuŋ ‘ārızından kākülünden hem
Firāġum var hebātuŋ lālesinden sünbülünden hem

2 Nesīm-āsā gezüp būy-ı vefādan yoḳ eṣer gördüm
Gözüm nergis gibi yumdum bu gülşenden gülünden hem

3 Baŋa hemdem tīr-i dāġ-ı muḥabbet hem-nefes nālem
Fenā gülzārınuŋ geçdim gülünden bülbülünden hem

4 Lebüŋle gerdānuŋ būs eyleyen sāḳī olur fāriġ
Ṣafā-yı devr-i sāġardan ṣarāḥı ġulġulundan hem

5 Ḫazān olur bahārında ḫumār olur şarābında
Kesilmez ULVĪYĀ dehrüŋ gülünden ġam mülünden hem

063.20[a]

064.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1 Baŋa cevr ideli ol yār-ı aġyār-ı sitem-ker hem
Esirger ḥālimi görse müselmān bilge kāfir hem

2 Günāh oldı hele ‘ālemde mihrüm saŋa iy meh-rū
Ne ḳıldum bilmezem eyler cefā-yı çarḫ-ı aḫṣarum

3 Kül oldum yana yana şimdi giryān olduġum bu kim
Ṣusmaz āteşüm teskīnīne bu dīde-i terümmüm

4 Ben ol dem yatar ḥecr ile inanmaz ol kemān ebrū
Çeker ḫışm ile merdüm üstüme şimşīr ü ḫançer hem

5 O meh ger ḥüsnle bir āfītāb-ı ‘ālem-ārādur
Benüm mihr ile kāmı dize-i nāçīz kemterhim

065.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Ṣānī Beg

1 Dehānuŋ noḳṭa-i mevhūm dirler miyim mehim hem
Beni bu sırra vāḳf eyle taḥil ola şübhem hem

2 Ser-i kūyunda oldum ṭa‘ne aġyārı çekmekden
Maḥleŋ ḫalḳı eyler bir yaŋadan ṭurma vermem hem

064.20[a]

065.20[b]

3 Beni bu bāġbān bir ṣuni‘ bir ḫūş bāġa ṣalmış kim
Dıraḫtsitānı bıçaġ u naḫlistānı dirmem hem

4 Bevābiyāt ṣafā baḫş iderdi her seçe evrād
Kör idi bir naẓar-ı şeyḫ ilāhī ben adem hem

5 İrişmez kimyā-yı vaṣl-ı yāre mihre mend olmaz
Şevküm ḫarc itmedi bu yolda dünyā ile direm hem

6 Reh-i derbend-i ‘ışḳı yalŋuz geçmiş gice SĀNĪ
Ḫaz irüp ḥarāmīsinden anuŋ inmiş hem hem

066.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Dost medḥinden ne aşı zemm-i düşmenden ne ġam
Fāriġ-i āzādeyem yanumda budur medḥ ü zemm

2 Gerçi kim bendüŋ çeküpdür tīr-i müjgānuŋ senüŋ
Ölmeyince iy kemān-ebrū ben andan dönmezem

3 Çekmeyenler ḳāmet ü zülf-i dehānuŋ cevrini
Çekmedi ‘ālemde hergiz nidügün derd ü elem

4 Sāḳī-i gül-ruḫ elinden içdügüm ḫūn-ı ciger
Ḫıżr elinden virmez ol ḫaẓẓı hezārān cām-ı Cem

5 Leşker-i eşkümle baḫtum gördi cenk itmek diler
Şem‘iyā gökde sitārım çekdi āhumdan ‘alem

066.20[b]

1 Eşküm dökildi dāne gibi ḳaddüm oldı dāl
Ṣayd olduġun işideli iy kebg-i ḥoş ḫarām

2 Hercāyiliḳde gün gibi hīç yoḳdur eksüklük
Māhiyyetüŋ bilindi senüŋ iy ḳamer-i temām

3 Kāfir raḳībe cām-ı lebüŋ eyleyüp ḥelāl
Sāḳī revā mıdur idersin ‘aşıḳa ḥarām

4 Yoluŋda cān virenlere serkeşlik eyleyüp
Her bir ḥüsn ise dehr-i denī gibi olma rām

10 Lāyıḳ degül ki ŞEM‘ī yine tār-ı hecr ile
Sen ġayrilerle ‘ayş idesin iy ṣanem müdām

067.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Yād idüp ḳan aġladuḳca dīde ol şīrīn-lebi
Ḳaṭresin gören ṣanur bir sürḫ şekker leblebi

2 Dīdede şol deŋlü geşt itdi ḫayāl-i yār kim
Mūzesinden dökilür yire o sīmīn kebkebi

3 Zülf-i ‘anber-bār gelmiş altına dāmen dutar
Düşse diyü bād-ı āhumdan turunc-ı ġabġabı

4 Ḳodı çeşmümde ḥayāl-i ḫaṭṭın ol sulṭān-ı ḥüsn
Şīşe içre ḥabs-i mūr itdi Süleymān-ı nebi

067.21[a]

5 Ḳaṭre-i eşküm girür yire gider çarḫa şerer
Yaşum ile āhumuŋ alışmaz EMRĪ kevkebi

068.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec +– – –/ +– – –/ +– – –/ +– – –

Raḥmī

1 Tenümde güllerüm yir yir ki cism-i zāre ṣarmışmış
Ṣararmış ṣarmaşıḳlardur ḳurı dīvāre ṣarmışmış

2 Dehānumda zebānum yandı āh-ı ateş-i dilden
Derūn-ı şem'de şol nāre beŋzer tāre ṣarmışmış

3 Çemende yāsemen servi der- āġūş idicek ṣandum
Biri biriyle ḥasretle iki bī-çāre ṣarmışmış

4 Ruḫuŋda zülf-i 'anber-bāri ḳocmış çeşm-ı cānānı
Ṭabīb-i ḫaste-i perver gibidür çāre ṣarmışmış

5 Ribā ile ridālarla vücūdın zeyn iden aḥmaḳ
Şu ef'īler gibidür RAḤMĪyā eşcāra ṣarmışmış

069.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec +– – –/ +– – –/ +– – –/ +– – –

Firāḳī

1 Gögüs bāġır açıḳ ḳollar ṣıġālı yār göŋliŋcek
Çemende ṣāḫ-ı gül gibi güler oynar göŋlekcek

068.21[b]

069.21[b]

2 İlik dügme işi bitmiş yaḳa giŋ yaḳaya gitmiş
Bahār eyyāmı gül devri yürür dildār göŋlekcek

3 Degüldür gördügüŋ hāle ḳamerde vāḳıf ol ḥāle
Felek sen māh-ı tābānı ḳocar her bār göŋlekcek

4 Ḳuzıcaġum niçün ‘üryān olup aġyārla yatduŋ
Benüm ḳoynuma girmekden iderken ‘ār göŋlekcek

5 FİRĀḲĪ ṭaŋ degül çāk-ı girībān itse ḥasretden
Seni her gice baġrına baṣar aġyār göŋlekcek

070.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 Şīrīn görünmese bize bir dem efendīmüz
Ferhād-veş helāk ideriz kendü kendümüz

2 Leylī ṣaçı ġamıyla Mecnūna dönmüşüz
Vaḥşī olalı āhū-yı müşkīn kendümüz

3 Ḫ^{v}ānende-i hezārı itdi bezm-i güle lāl
Āvāze ṣalaldan dehre nidā bülendümüz

4 Dünyāyı geşt eyler idüŋ esb-i tab‘ ile
Olmasa ebedī hep vaṭan pāy-ı bendümüz

5 Kimdür dimişler ol şemse SĀ‘Ī ḳuluŋ dimiş
Üftādemüz belāzedemüz derdmendümüz

070.22[a]

071.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 Olmazsa rāżı ḳulluġımuzdan efendimüz
Tīġ-i ġam ile öldürürüz kendü kendimüz

2 Rūy-ı semāya çıḳmaḳ olurdı seḥāb-veş
Zülfi olaydı ol mehüŋ elde kemendimüz

3 Aġyāra gül gibi ṭaḳılup hīç revā mıdur
Himāye-i pelīd ola serv-i bülendimüz

4 Güftārımuz şekerden olurdı lezīz eger
Ṭūṭī-veş aġzımuzda lebüŋ olsa ḳandimüz

5 Ḥikmet nedür ki gevher olursa ‘AZīZīyā
Ḳoymaz ḳulaġına o ṣanem nüṣḥ ü pendimüz

072.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

Ḫālişī

1 Serverā gerçi ki ya taḫt ola dirler ya baḫt
Şeref-i ṭāli‘i gör düşdi saŋa baḫt ile taḫt

2 Sīne bendüŋ güneş oldı vü rikābuŋ meh-i nev
Düzdi üstād-ı felek salṭanatuŋ raḫşına ruḫt

071.22[a]

072.22[b]

3 Kevkeb-i rıf‘atüŋe var ise öykündi zecl
Didiler aŋa necüm ehli anuŋçün bedbaḫt

4 Döndürür baġrını ‘ġarba leh ḫadnuŋ fecrüŋ
Seyr-i ḳalb-i ‘adū olsa ger āhen gibi saḫt

5 ḪĀLİṢĪ ḳāmet-i ruhsāruŋa virmişdi göŋül
Bitmeden bāġ-ı cihānda daḫı ezhār ü dıraḫt

073.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Ṣāni

1 Dest-i būs-i yār ile ḫursend ṣanman ġamda yüz
Vaṣl-ı yār el virmedi bir bī-vefā ‘ālemde yüz

2 Bir gedā ṭarzında ol sultān-ı ‘ālī-meşrebüz
Ne hevā-yı fikr-i tāc ü ḫırḳa-i Edhem’deyüz

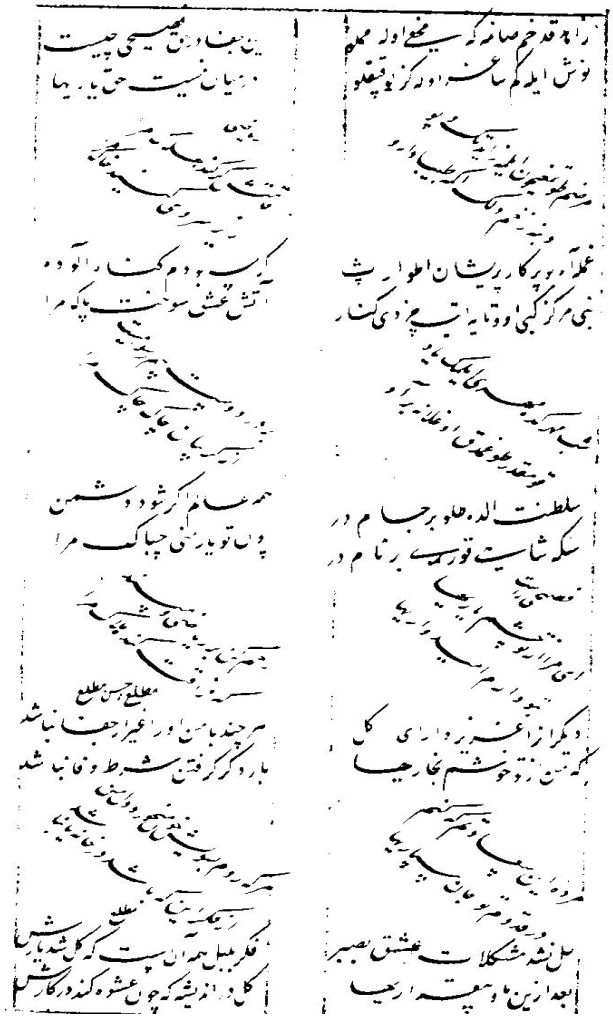
3 Ġarḳ-ı seylāb-ı sirişk itdi beni çeşmüm dilā
Sen yüri var āşinā-yı baḫr-i ‘ışḳ ol yemdeyüz

4 Ḳāmet-i ḫumgeş temüzdür Nūḥa bünyād eyleyen
Pirlik irdi yolında üldügüm mātemdeyüz

5 Ḫākerüpḫānḳāh-i mey-fürūşuz ṢĀNİyā
Niçe yıldır ḫidmet-i pīr-i Mesīḥā-demde yüz

073.22[b]

074.

075.

Fā ʻilātün fā ʻilātün fā ʻilātün fā ʻilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Ġarḳ-ı ḫūn oldı yine gögsümdeki naʻl-i melāl

Güyiyā düşdi şafaḳ deryāsına batdı hilāl

074.23[b] Farsça gazel

075.24[a]

2 Murġ-ı cân bu şāḫsār-ı ḫuşkden uçmaḳ diler
Alnum üzre ḳaşlarum şanma açupdur perr ü bāl

3 Gül degüldür görinenler bülbül-i şeydā-dilüŋ
Nālesin gūş itmege açmış dehānın her nihāl

4 Oda yandırmış şeb-i baḫrinde perr ü bālini
Şem‘ üzre sūḫte pervānedür ḫaddüŋde ḫāl

5 EMRīyā göŋle kebāb ister meger dil ṭıflınuŋ
Yollınur ṣaḥn-ı çemende bülbül-i şūrīde-ḥāl

076.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün
Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 Gizlendi ḳaldı ebr-i siyāh içre sīm ü hā
Meh ṣafḥasında müşg ile yazduŋ çü ḫā vü ṭā

2 Ḫaṭṭ-ı siyāh ḫaddüŋi ḳuşatduġını görüp
Yılan ḳuşandı reşkden ol zā vü lām u fā

3 Zülf ü ruḫuŋa sünbül ü gülzār beŋzemez
İy ġonçe gülzār ġonçede yoḳdur bu lām u bā

4 Leb açdı maḥse veş ḳad u ebrū daġruŋı
Vaṣf eyledi didi elif ü mīm ü rā vü yā

5 EMRī yazar zamāne sensüz fedā ider
Çeşm-i dehān u ḳaşlaruŋ ‘ayn u mīm u rā

076.24[a]

077.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Kendümi eylemezem zīr-i cefā-yı her dūn
Āsyālar yürüdürse başım üzre gerdūn

2 Kühken beŋzemedi baŋa yabanlarda gezer
‘Işḳ vādīlerini bir yire döymiş Mecnūn

3 Eşk-i pür ḫūnuma teşbīh iderelden kendin
‘Ālemüŋ billerinüŋ çıḳdı gözinden Ceyḥūn

4 Zülfi sevdāsına boyun urur iseŋ yārüŋ
Dil-i dīvāne benüm boynuma zencīr-i cünūn

5 Şermesār eylemese sīm-i sirişk ü ruḫ-zerd
Ḫacletinden yire geçmezdi ‘İZĀRĪ Ḳārūn

078.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Zülf olaldan ḥalka hā mānendi ṭarf-ı māhda
Çenber oldı ḳāmetüm hā gibi zīr-i āhda

2 Gelmedi servüm miyān-ı rāha mānend-i elif
Ḳaldı dīdüm ḥalḳa-i hā veş kenār-ı rāhda

3 Şöyledür ża‘fum çeh-i hecr-i zenaḥdānuŋda kim
Ḥalḳa olsam olmayam hā deŋlü ḳa‘r-ı çāhda

077.24[a]

078.24[a]

4 İy ḳaşı yā cism-i zerdümden geçür gitdi oḳuŋ
Ḥalḳa-i zaḫmı ḳalupdur hā miṣāli kāhda

5 Ġoncelerden eyledi naḳl EMRīyā bülbül baŋa
Yoġimiş devr-i dehānı hā ḳadar efvāhda

079.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec +– – –/ +– – –/ +– – –/ +– – –
Ḫaverī

1 Seni gözlerdi çeşm-i ḫūn-feşānum nice demlerle
Gel iy nūr baṣarum demlik it demler ḳadehlerle

2 Ne siḥr eyler leb-i şeker feşān ü telḫ güftārı
Beni geh öldürür geh dirgürür emlerle semlerle

3 O Yūsuf çehrenüŋ bāzār-ı 'ışḳında dü-çeşm-i ter
Ṣanasın keffe-i mīzān durur ṭolmış diremlerle

4 'Aceb nice yazıldı başuma bu ḳara yazılar
Benüm ḫud miḥnet ü derdüm yazılmaya ḳalemlerle

5 Şehīd-i 'ışḳ olursa ḪAVERī iy lāle-ḫad bir gün
Çıḳa rūz-ı ḥaşrde al bayraḳlu 'alemlerle

079.24[b]

080.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec +– – –/ +– – –/ +– – –/ +– – –

1 Şehā çeşm ü çerāġ-ı ‘ālem-i nūr-ı başarsın sen
Naẓiruŋ görmedük bir dem-i ṣāḥib-i naẓarsın sen

2 Derūnı ġonce-veş ḳan ile ṭolmış ‘andelībem ben
Ṭerāvet gülsitānında açılmış verd-i tersin sen

3 Görüp ben nā-tüvānı ḳaçma luṭf it iy perī-peyker
Seni görsem vücūdum maḥv olur kimden ḳaçarsın sen

4 İŋen kerem eyleme bildüŋ iy mihr-i ‘ālem-tāb
Bir āh-ı pür şererden ayrı düşmüş bir şerersin sen

5 Ne bābuŋdur senüŋ iy SIRRī ṭurmaḳ üstānında
Ḳarāruŋ yoḳ felekde bir gedā-yı derbedersin sen

081.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec +– – –/ +– – –/ +– – –/ +– – –

1 ‘Azīzüm Mıṣr-ı dilde Yūsuf-ı gül-pīrehensin sen
Beni Ya‘ḳub-veş nālān iden sensin sen

2 Mu‘aṭṭar eyledüŋ būy-ı dil-āvīzüŋle āfāḳı
Meger iy zülf-‘anber nāfe-i müşk-i Ḫotensin sen

080.24[b]

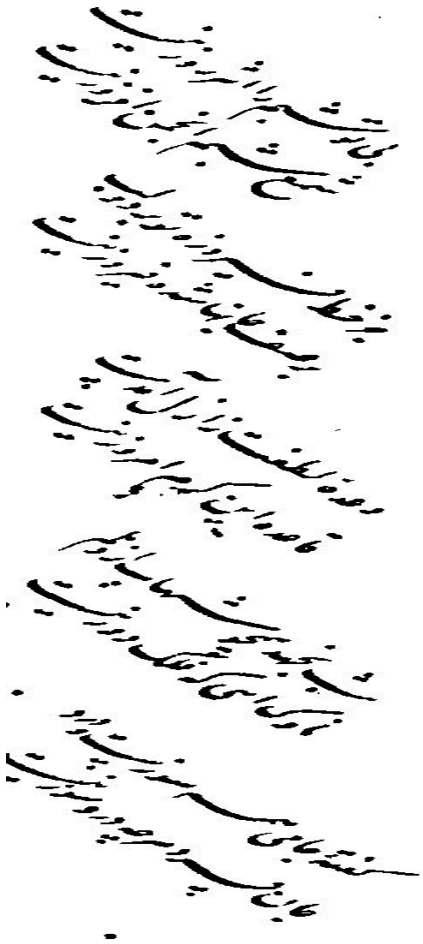
081.24[b]

3 ‘Aḳīḳ eşkümi ġam bāzārına şol deŋlü ṣaçdum kim
Gören dir şöyle beŋzer ḫ^{v}āce-i mülk-i Yemensin sen

4 Ḳızıl ḳanlara ġarḳ olduŋ meger iy npenbe-i dāġum
Nedür bu iy dil-i vīrān meger beyt-ül-ḥazensin sen

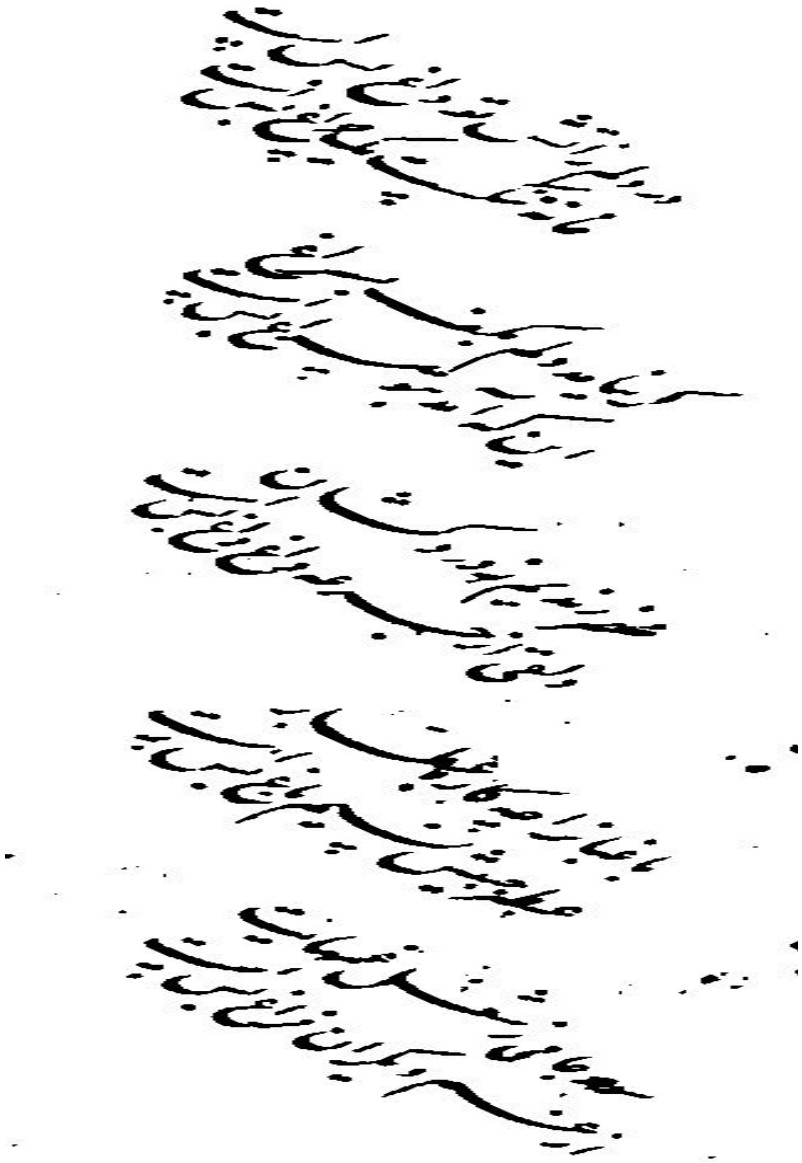
5 Bu elfaẓ übu söz kim bu ḥayāl ü bu nezāketle
Ciḥanda FEVRİ’ye serdār-ı iklim-i suhansın sen

082.

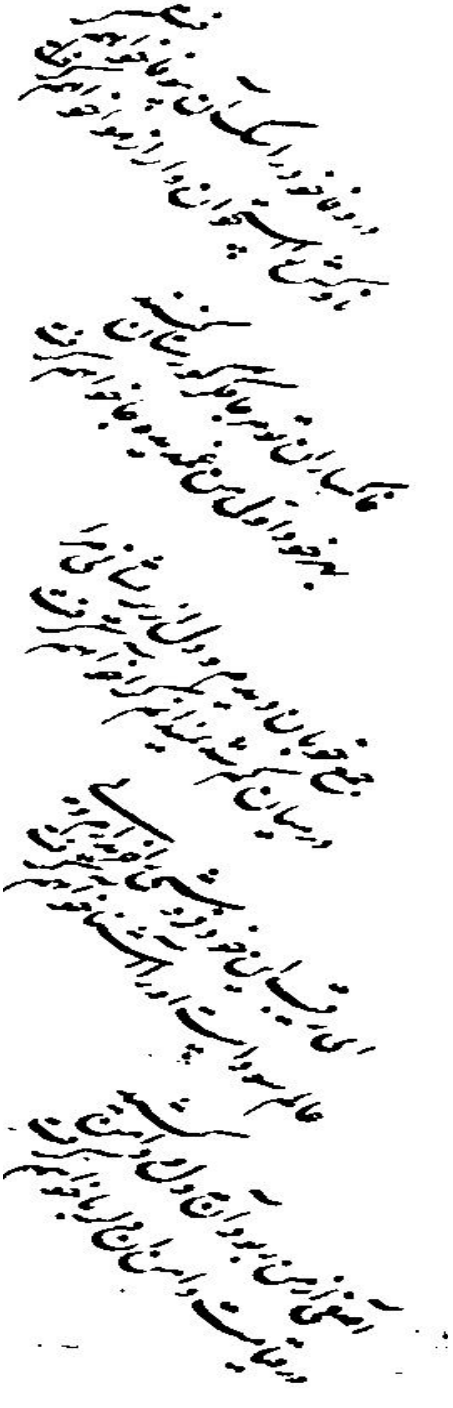
082.25[a] Farsça gazel

083.

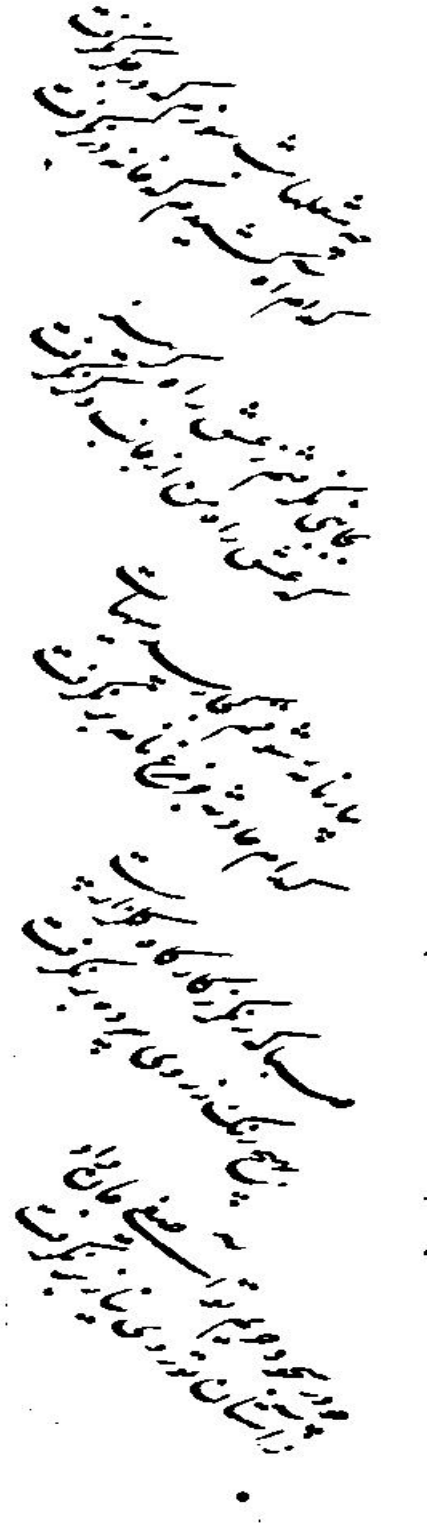
083.25[a] Farsça gazel

084.

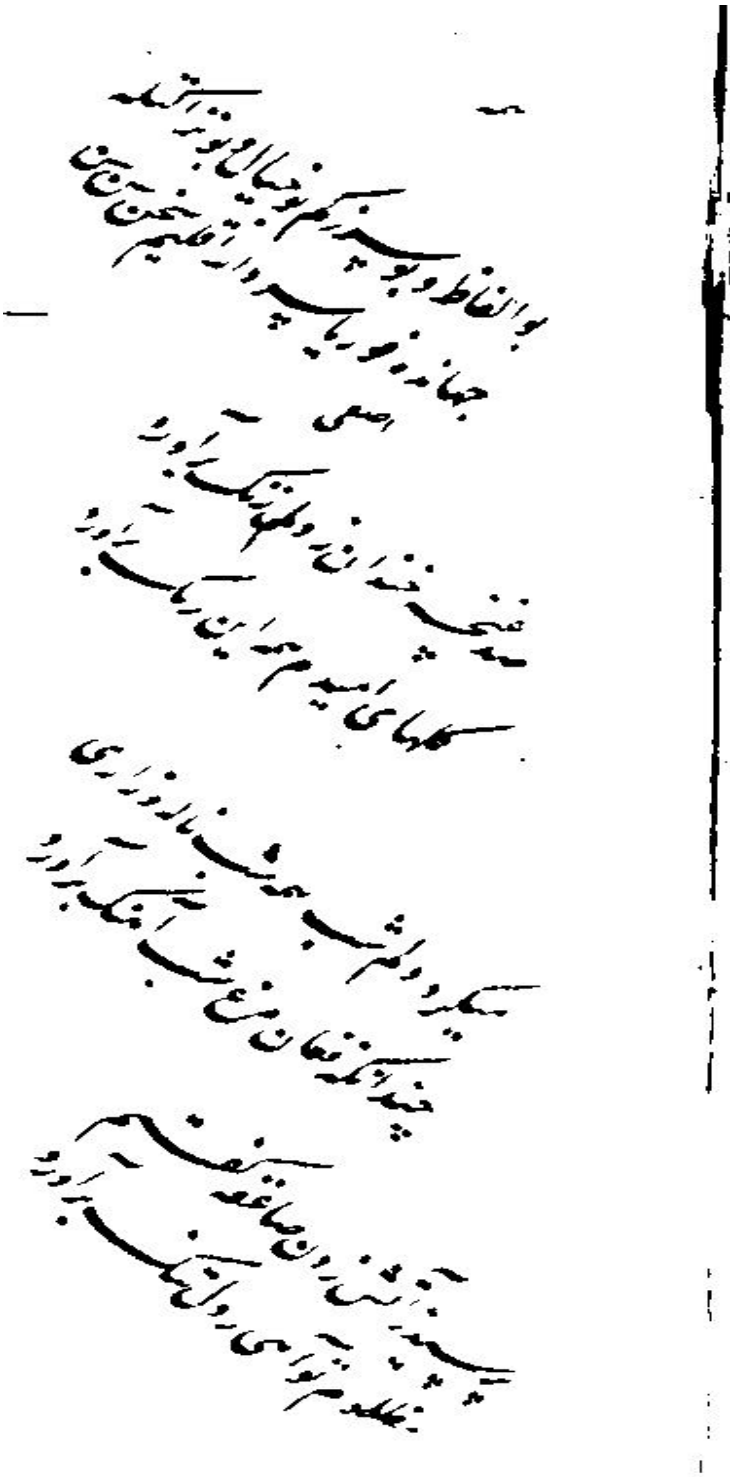
084.25[b] Farsça gazel

085.

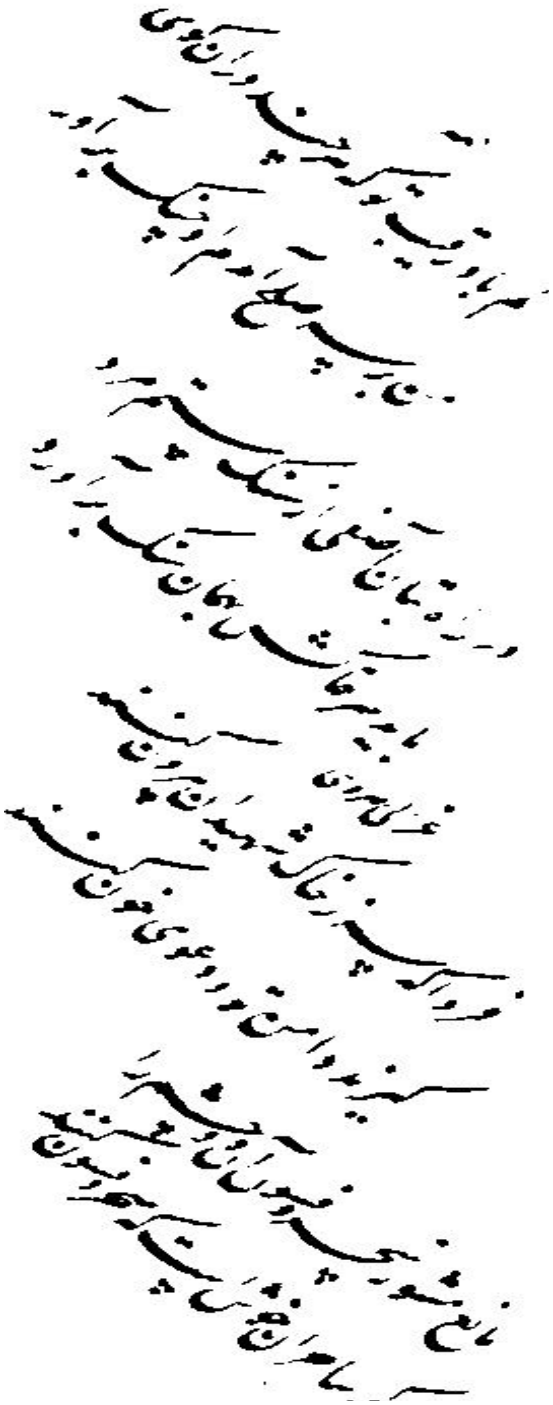
085.25[b] Farsça gazel

086.

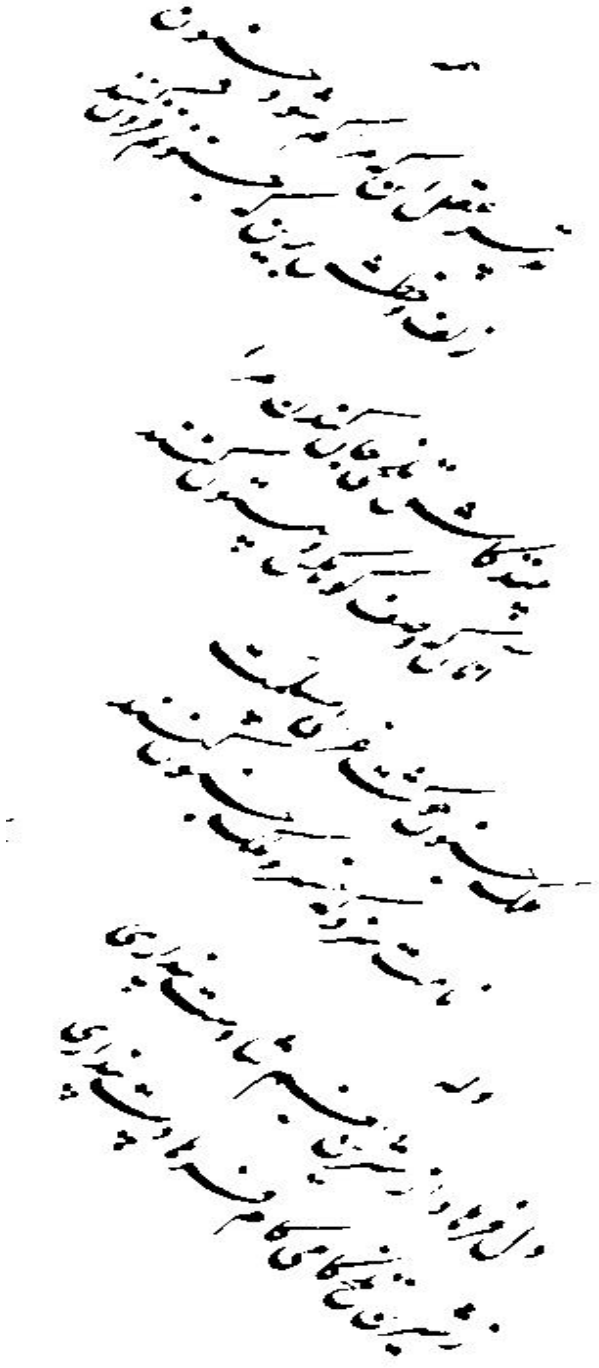
086.26[a] Farsça gazel

087.

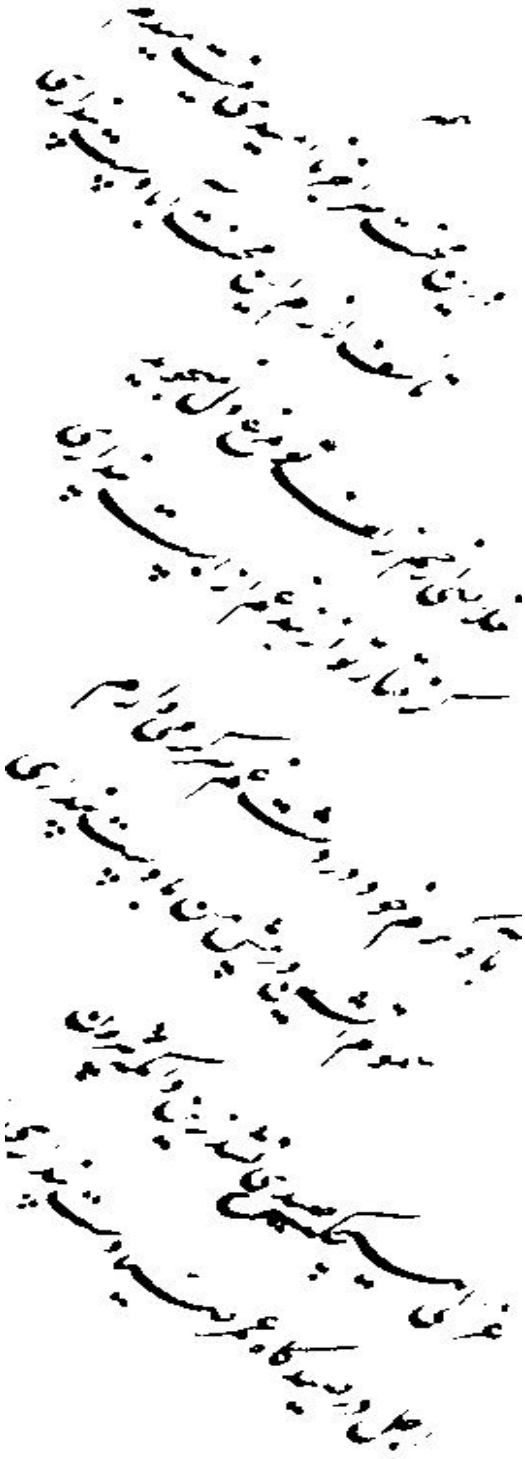
087.26[a] Farsça gazel

088.

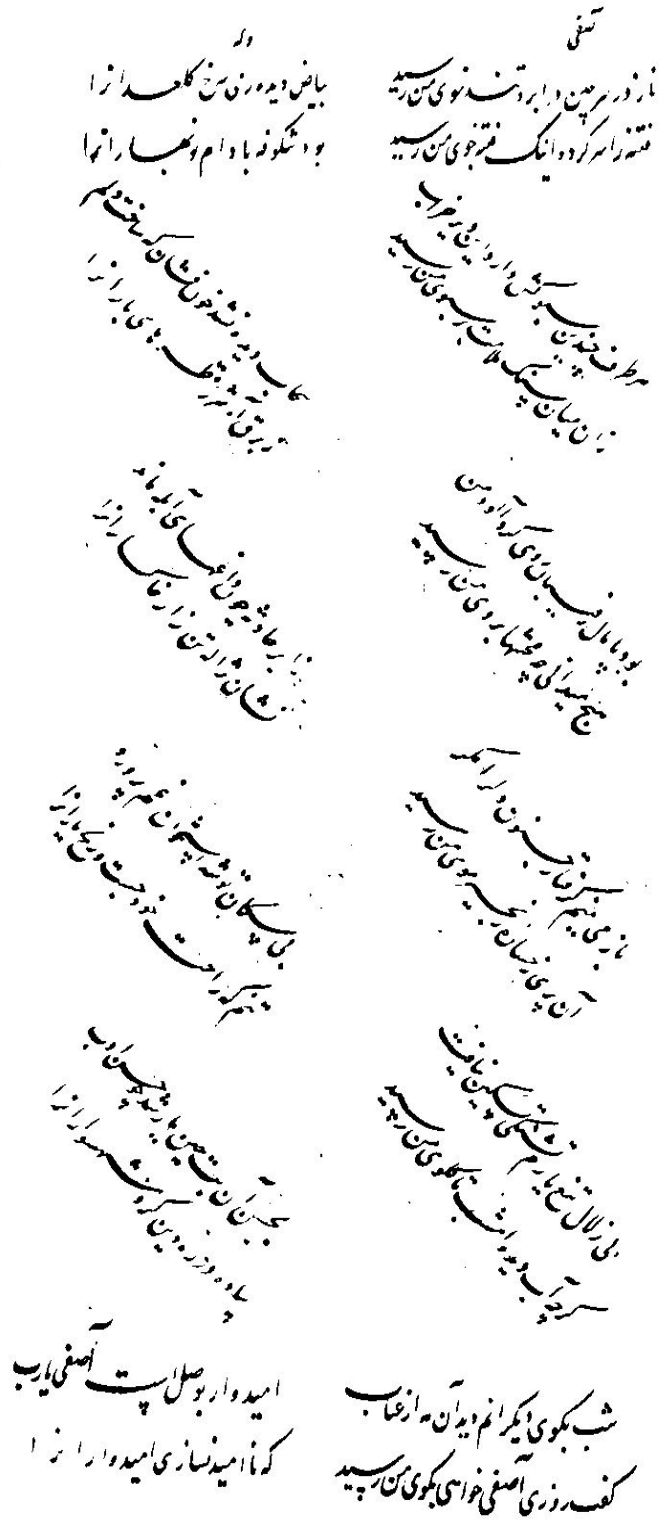
088.26[b] Farsça gazel

089.

089.26[b] Farsça gazel

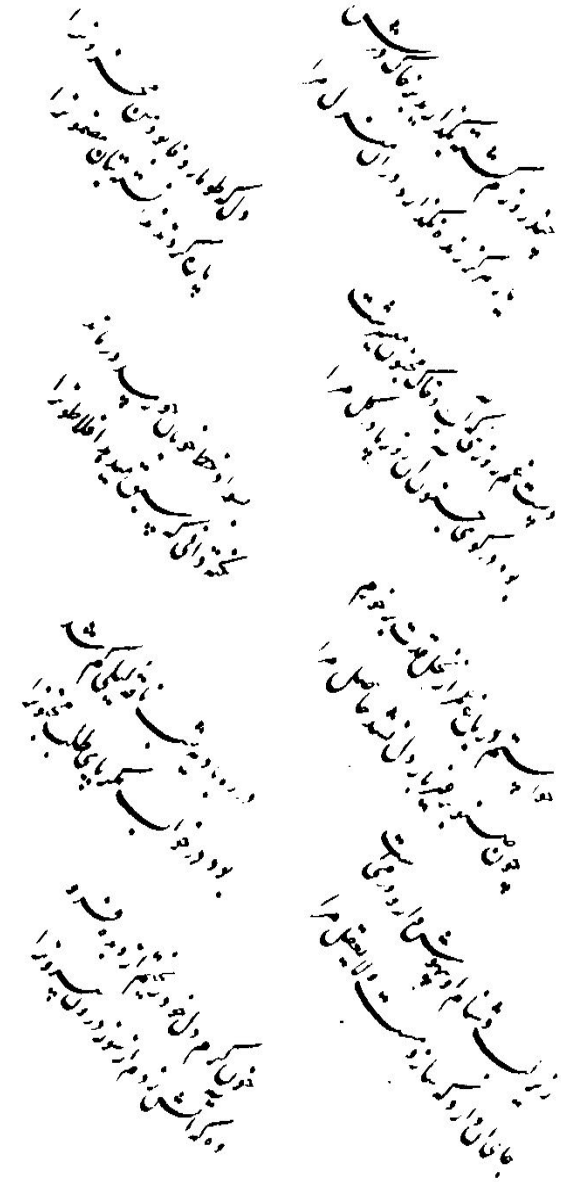
090.

090.27[a] Aṣāfī

قاتل من چشم می‌بندد دم پیسل مرا
اصفی در بحر غم شد دیده دریابار او

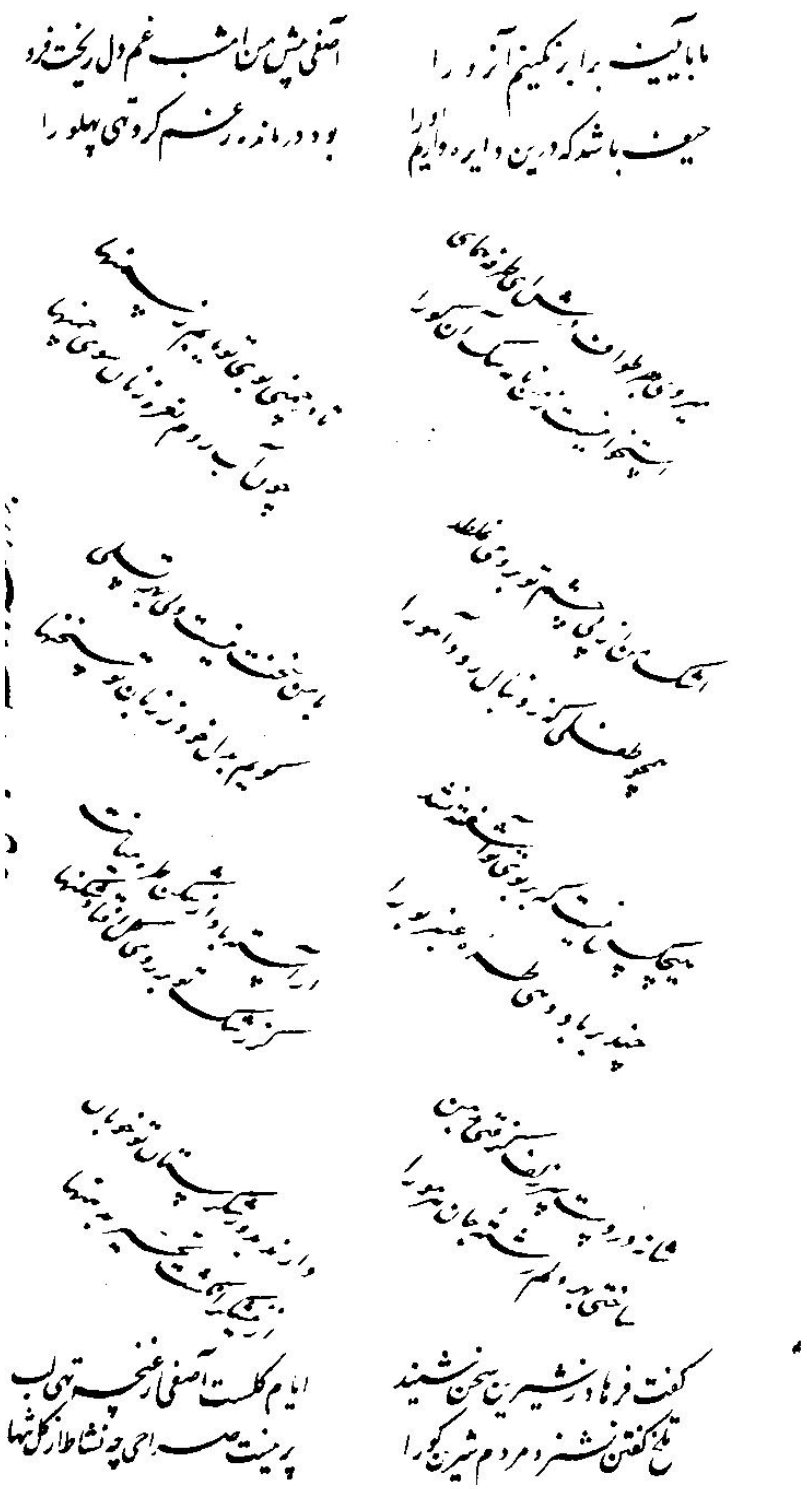
تا بماند حسرت دیدار او در دل مرا
بعد ازین مشکل که افتد چشم بر ساحل مرا

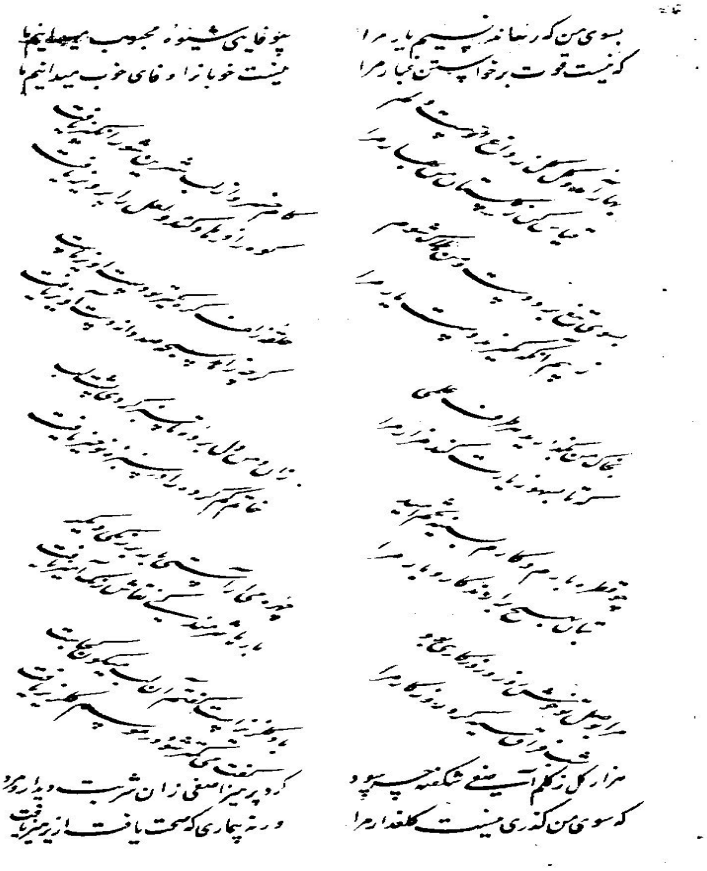
زان مه محمل نشین کوشم برآواز درآید
اصفی گر شود از گریه تهی چشم پر آب

گرچه نگذارد کسی پیرامن محمل مرا
چاره یارب چسان کرده دل پرخون را

091.

091.28[a] Farsça gazel

092.

Mefa‘īlün mefa‘īlün fe‘ūlün

Hezec +– – – / +– – – / +– –

1 Dem-ā-dem maṭla‘-ı şi‘rüm eyā ḫūr
Olur Ka‘be yüzüŋle beyt-i ma‘mūr

2 Çerāġuŋ virmesün bir bezme şu‘le
Yaŋānġuŋ olmasun her şaḫṣa manẓūr

3 Anunçün Ka‘be rācīhdir güneşden
Kim ol hercāyī durur Ka‘be mestūr

092.29[a]

4 Şarāb-ı nāb ile dīdār-ı sāḳī
Zihī devlet zihī nürün ʻalā nūr

5 Muḥabbet āteşine yaḳ vücūduŋ
NECĀTĪ müddeʻī gözine kül ur

093.

Mefʻūlü fāʻilātün mefʻūlü fāʻilātün

– – + / – + – –/ – – +/ – + – –

1 Fāş oldı cümle sırrum yaşum çü aḳdı sır sır
ʻArż itdi mācerāmı ol ḳan olası yir yir

2 Başdan gözi yaşıdur iy zāhid ehl-i ʻışḳun
Döndüren āsiyāb-ı çarḫ-ı dolāb yir yir

3 Dāġ-ı ġam-ı ruḫunla bārān-ı eşk-i çeşmüm
Bitürdi tāze güller ḫāk-i tenümde yir yir

4 Alnuŋ ruḫuŋ ġamıyla mihr ile māhı āhum
Berg-i ḫazān gibi ditretdi yine yir yir

5 İy ḤAYRETĪ cihānda ten beslemekdür işüŋ
Bilmez misin ki āḫir anı bu ḳara yir yir

093.29[a]

094.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Bu leṭāfet ki Ḫudā sīne-i dilberde ḳodı
Būyını ne berk-i semende ne gül-i terde ḳodı

2 Bu leṭāfet ki Ḫudā çehre-i dilberde ḳodı
Ne ḳamerde boyını ne mihr münevverde ḳodı

3 Bu leṭāfet ki Ḫudā ‘ārıż-ı dilberde ḳodı
Ne gül-i terde ne ḫod lāle-i aḥmerde ḳodı

4 Bu leṭāfet ki Ḫudā kākül-i dilberde ḳodı
Būyunı ne misk-i Ḫotende ne ‘anberde ḳodı

5 Bu leṭāfet ki Ḫudā la‘l-i leb-i terde var
Būyını ne la’l-i Bedeḫşānda ne gevherde ḳodı

6 Bu leṭāfet ki Ḫudā ḳāmet-i dilberde ḳodı
Būyunı ne serv-i serude ne ṣanavber ḳodı

7 Bu letāfet ki Ḫudā būse-i dilberde ḳodı
Beni zemzemde ne ḫod çeşme-i Kevṯerde ḳodı

095.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1 Dilerseŋ şem‘-veş iy dil saŋa fevr-i ṣafā gelsün
Muḥabbet nārına düş çeşmüŋe evvel fenā gelsün

094.29[a]

095.29[b]

2 Tenezzül eyleyüp sulṭān-ı dehre var meh-rū līk
Muḥabbet şāhı ol dāīm evvel vefā saŋa gelsün

3 Der-i şāh-ı muḥabbetden murāda irmemek yoḳdur
Ulu gelsün kiçi gelsün ġanī gelsün gedā gelsün

4 Belā-yı ‘ışḳa dermān ister isem iy ṭabīb-i cān
Devā yirine ben dil-ḫasteye Ḥaḳdan belā gelsün

5 Ḳanā‘at iḫtiyār it faḳr ile faḫr eyle iy FEVRĪ
Na‘im her dü ‘ālemde eger dirseŋ ġınā gelsün

096.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Yār bī-pervā dirīġā ġuṣṣadan ḥālüm ḫarāb
Sevmesün ‘ālemde kimse dilber-i ‘ālī-cenāb

2 Ḫışm ider yalvarduġumca nāz ider itsem niyāz
El-feḳat itmez sözüme diŋlemez virmez cevāb

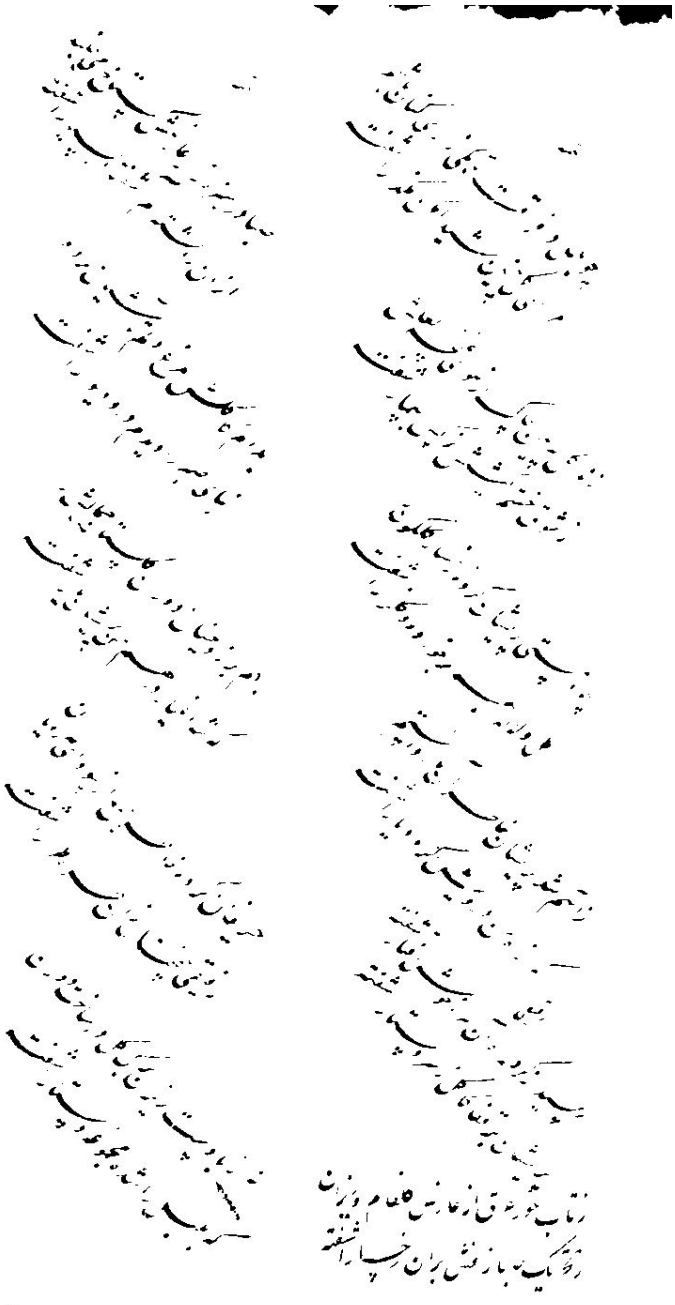
3 Bizde inṣāf idelim yār olduġıçün neylesün
Zerre-i nāçīzden ‘ār itmesün mi āfitāb

4 Muḥabbet oḳlarından oldı cism-efkārum ḳafes
Mürġ-i cānum her ṭarafdan çıḳmaġa eyler şitāb

5 Şem‘-veş ol şāh-ı ḫubān çün yaḳar pervānesin
İy BEHİŞTĪ beglere cāiz degüldür intisāb

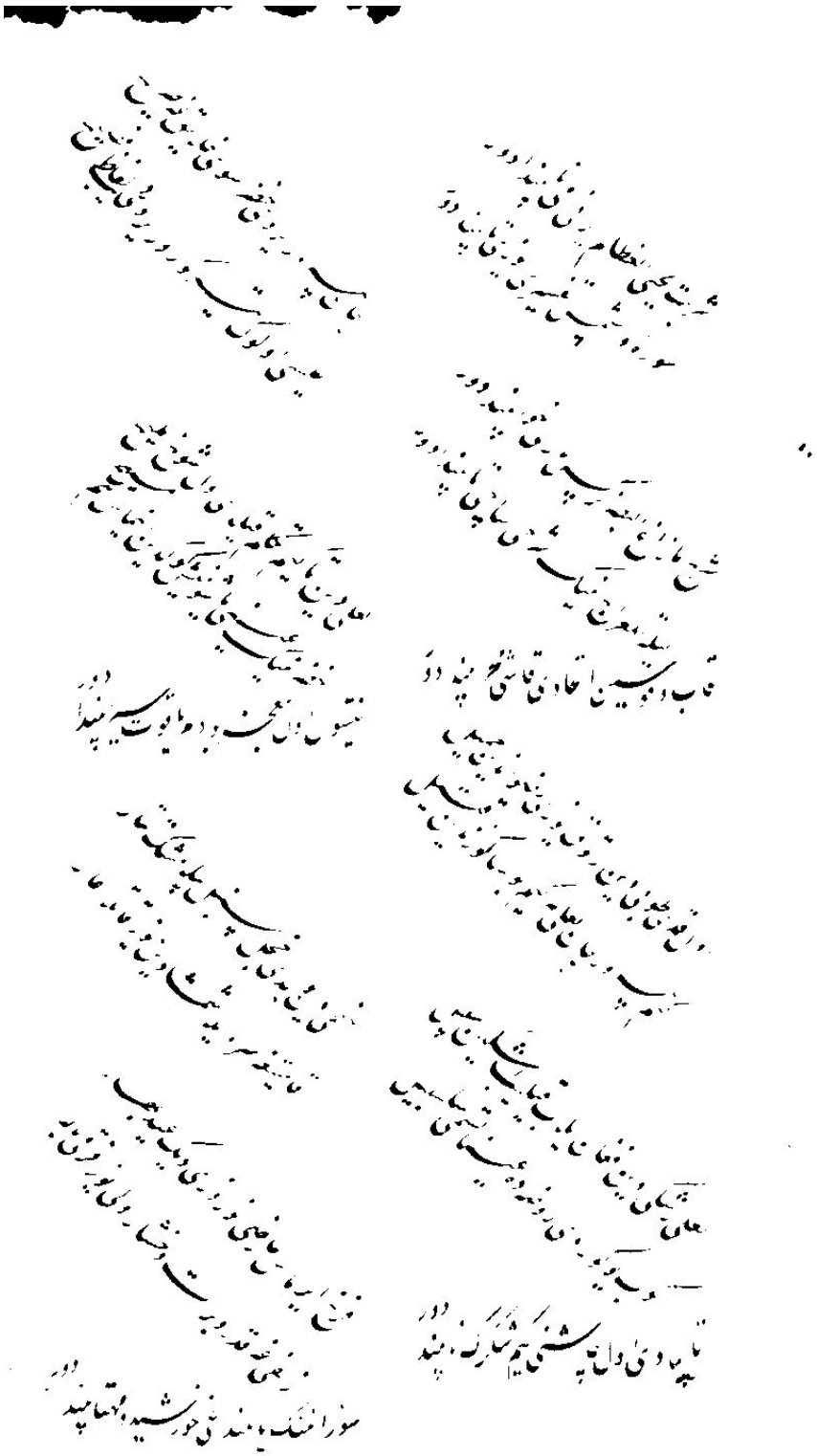
096.29[b]

097.

097.30[a] Farsça gazel

098.

098.30[b] Farsça gazel

099.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec +– – –/ +– – –/ +– – –/ +– – –

1 N‘ola şīrīn lebüŋle bu dil-i şeydāyı söyletseŋ
Şekerle yedürir ṭūṭī-yi şeker ḫāmı söyletseŋ

2 Cefā eyler baŋa ölsem de açmaz aġzını ammā
Mesīḥā dirilür ol yār-ı rūḥ ezānı söyletseŋ

3 Yine döndügini ġamdan bilürdüŋ bu dil-i zāruŋ
Eger muṭrib belā bezminde bir dem nāmı söyletseŋ

4 İşitdüm ‘ışḳı inkār eylemiş iy ġamzesi ḫūnī
Gözüŋ cellādına emr eyleseŋ aṣdāmı söyletseŋ

5 İderken mürde-yi iḥyā kelām-ı rūḥ-ı baḫşuŋla
MİṢĀLİ siḥr iderdüŋ ol büt-i tersāyı söyletseŋ

100.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec +– – –/ +– – –/ +– – –/ +– – –

1 Ne şehler başın almışdur dilā dünyāyı söyletseŋ
Ya cebdür ya sekendür baṣduġuŋ her cāyı söyletseŋ

2 Senüŋ iy lebleri ‘Īsā yoluŋda cān viren çoḳdur
Ölümlüŋdür ḫuṣūṣā cümle mevtāyı söyletseŋ

099.31[a]

100.31[a]

3 Nice demdür dehānuŋ ḥasret ile ġonçe dem-beste
Fütādı gül yüzüŋe bülbül-i şeydāyı söyletseŋ

4 Ṣürāḫī ḳulḳulı bülbül gelür ehl-i ḫarābāta
Elüŋde gül gibi sāḳī mey-i ḥamrāyı söyletseŋ

5 CEMĀLī āyine ʻāşıḳ geçer dāīm o mehrūnuŋ
Ebedī ol şeker-leb ṭūṭī-i gūyāyı söyletseŋ

101.

Mefāʻīlün mefāʻīlün mefāʻīlün mefāʻīlün
Hezec +– – –/+– – –/+– – –/+– – –

1 Lebüŋden baḫş ider ṭūṭī-i güyāyı söyletseŋ
Ruḫundan dem urur her bülbül-i şeydāyı söyletseŋ

2 Şehā mülk-i melāmet şāhısın devrüŋde sulṭānım
Saŋa ḳul olmaḳ ister her faḳīr u bayı söyletseŋ

3 Cüdālıḳ ḥālini eşʻār iderdi bārid iy muṭrib
Nʻola devr eyleseŋ cāmı dem-ā-dem nāyı söyletseŋ

4 Gedālıḳ pādişāhlıḳdur ḥaḳiḳatdür benüm rūḥum
Bu kārı iḫtiyār eylerdi gerd-i rāyı söyletseŋ

5 Senüŋ rā ḳaşlaruŋ vaṣfın ḫayāl engīz ider NĀMī
Cihānda aŋa iy hemān o rāyı söyletseŋ

101.31[b]

102.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1 Hevā-yı ‘ışḳı taḳrīr etse muṭrib nāyı söyletsen
Ṭutuşsa nār-ı ġamla ‘ud-veş şeştāyı söyletseŋ

2 İderdi ḳande-i la‘lüŋ vaṣfını āyine-i ḥüsne
Ḳarīn itseŋ dil-i ṭūṭi şekker ḫāyı söyletseŋ

3 Lebüŋ ẕikr ile mest olmış geçermiş bezm-i ‘ālemde
Ṣürāḥī gibi sāḳī her ḳadeḥ peymāyı söyletseŋ

4 Neler öterdi görseŋ rāh-ı ‘ışḳında horūs mānend
Eger aġzına dil ṣoḳsaŋ dil-i şeydāyı söyletseŋ

5 Saŋa bir vech ile ṣūret virür mi sükkeri görsek
Cihān deyrinde bir dem ol büt-i tersāyı söyletseŋ

102.31[b]

103.

103.32[a] Mısra-i berceste

104.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 Gülşene seyr ider yine ḫūbān yigin yigin
Ruḫsārelerde zülf-i perīşān yigin yigin

2 Ol gül ḳaçan gelür diyü gülzāre munṭazır
Gelmiş çemene sünbül-i reyḥān yigin yigin

3 Bāġ içre gördi ḳāmet-i bālāsın ol şehüŋ
Ṭurdı selāma serv-i hırāmān yigin yigin

4 Ben çeşm-i ḳātile niçe demdür bulmaġa
Ṣaldı sipāh leşkerin sulṭān yigin yigin

5 Evṣāf-ı zülf-i ḫıṭa içün söylenüp ġazel
Baġlandı şimdi yine defter ü divān yigin yigin

6 Kūyına RAMİyā niçe üftādeden geçe
Gördüm gerden-i bī-ser ü sāmān yigin yigin

105.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Bu gice ‘ālem-i vuṣlatdayam iy ġam beni ḳo
Yüri var irte senüŋle yine ṣoḥbet bāḳī

104.32[b]

105.32[b]

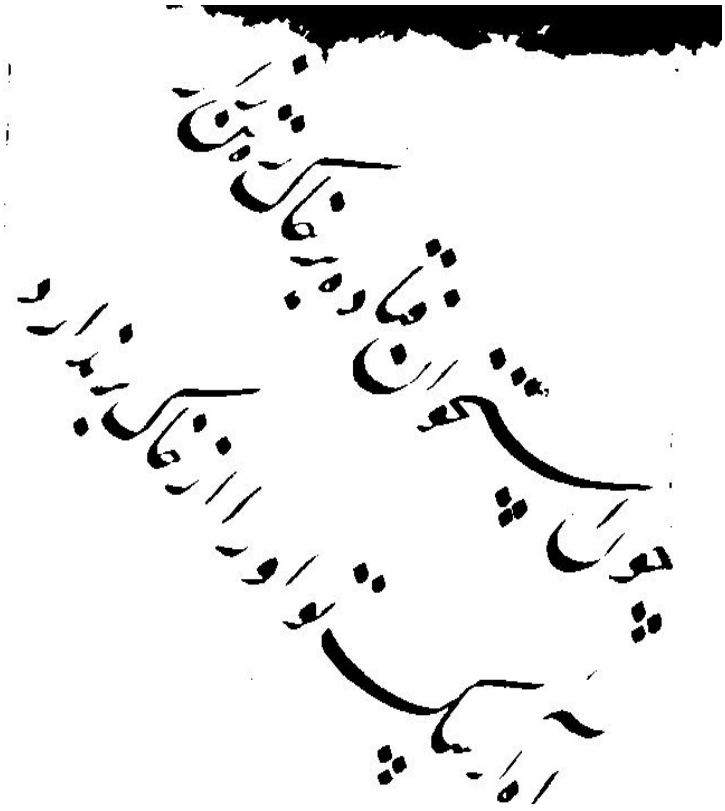
2 Meye furṣat var iken tövbe ne lazım sāḳī
Nesnesüz ḳalıcaḳ üss-i nedāmet bāḳī

3 Bir delü ḥarāmidür ḳanlu deyu ḥabs itdiler
Aṣmadan ḳurtulmaġın ḫayli ṣıḳılmuşdur şarāb

4 Āvāze-i şevḳ ile ṭolar şehhr-i muḥabbet
ʻĀlemde müezzin güzeli başa çıḳarsa

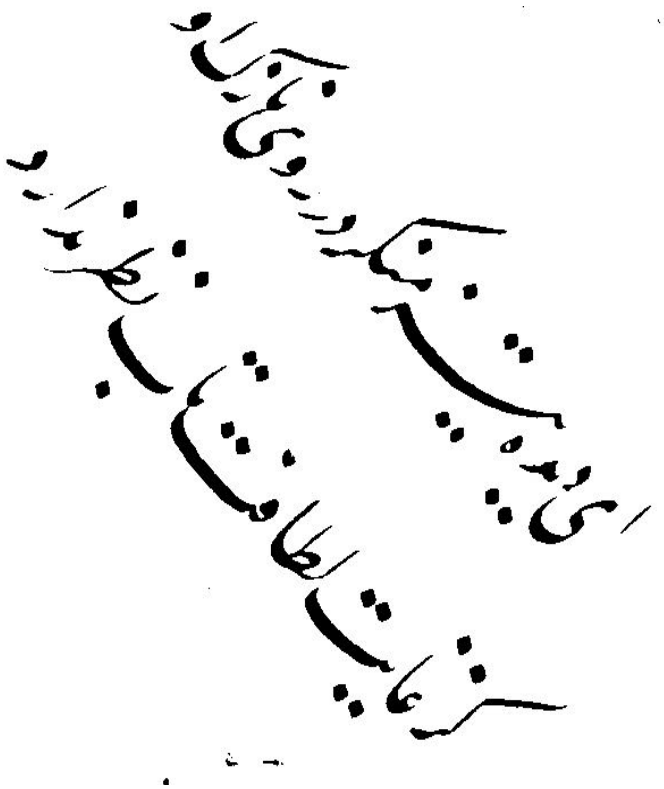
5 ḪÜSREVā egnüŋe çün ḫilʻat-i ḥüsni giydüŋ
Vir bu Ferhāda ki Şīrīn lebüŋ ḥelvalıḳ

106.

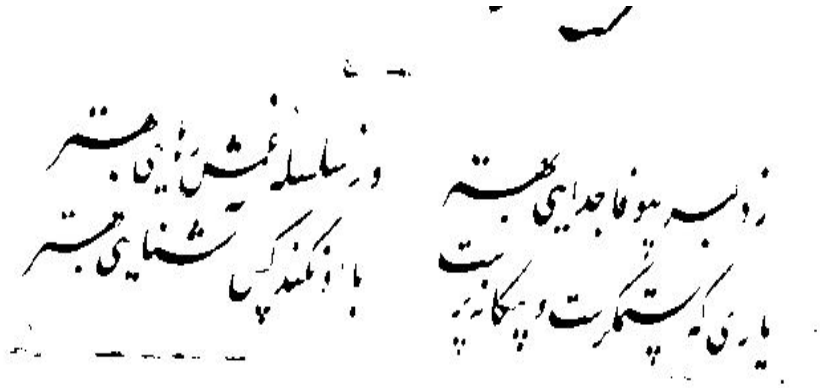

106.33[a] Mıra-i berceste

107.

108.

107.33[a] Mıra-i berceste

108.33[a] Mıra-i berceste

109.

109.33[b] Farsça gazel

110.

111.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – /– + –

1 Ṣubḥ ṣalup mah-i ruḫuŋdan niḳāb
Çıḳ ki temāşāya çıḳa āfitāb

2 Rişte-i cānım yeter it (pür girih)
Ṣalma ser-i zülf-i semen sāya tāb

3 Mest çıḳup ṣalma naẓar her yaŋa
Görme revā kim ola ‘ālem ḫarāb

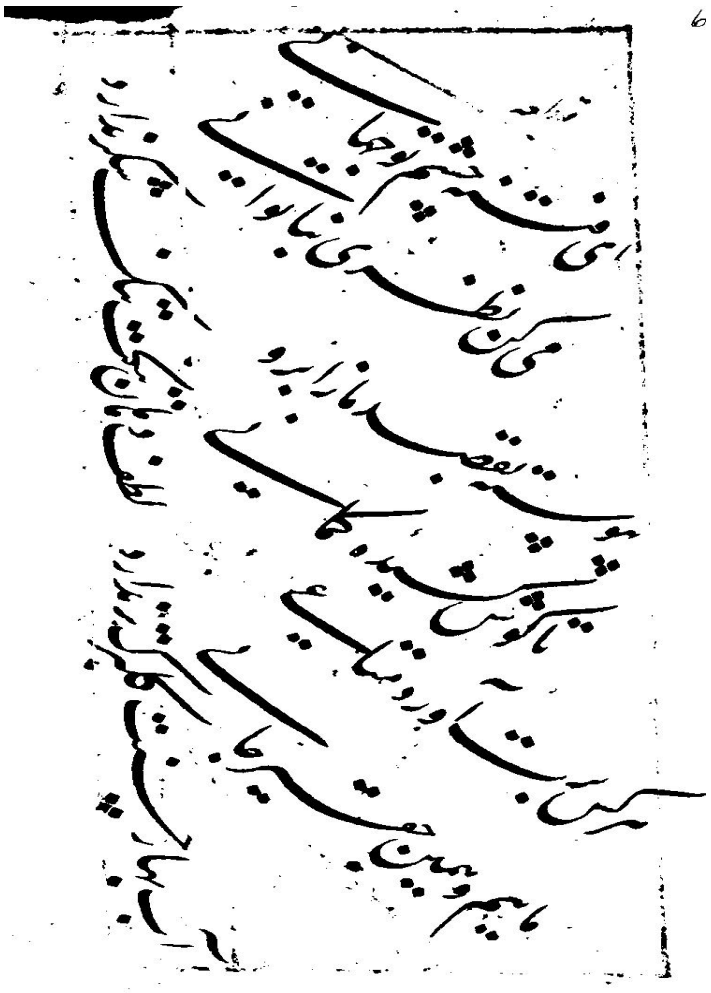
4 Şāhlar encüm ṣayarım ṣubḥa dek
Ey şeb-i ḥecriŋ baŋa yevmü‘l-ḥisāb

5 Yār eger ṣorarsa ki ḥālüŋ nedür
Ḫaste FUŻŪLĪ ne virürsün cevāb

110.33[b] Mısra-i berceste

111.34[a]

112.

112.34[b] Mıra-i berceste

113.

Mefa'īlün mefa'īlün fe'ūlün

Hezec + – – – / + – – – / + – –

1 Ne'aceb dār-ı ġam durur cihān
Ki anda derd ü belāya ḥad yoḳdur

2 Hay öldüm ol dem meded viresin eger
Kimseden geçmeye meded yoḳdur

3 'Āşıḳa dil-rübā mı eksük olur
Ehl-i derde belā eksük olur

114.

113.35[b]

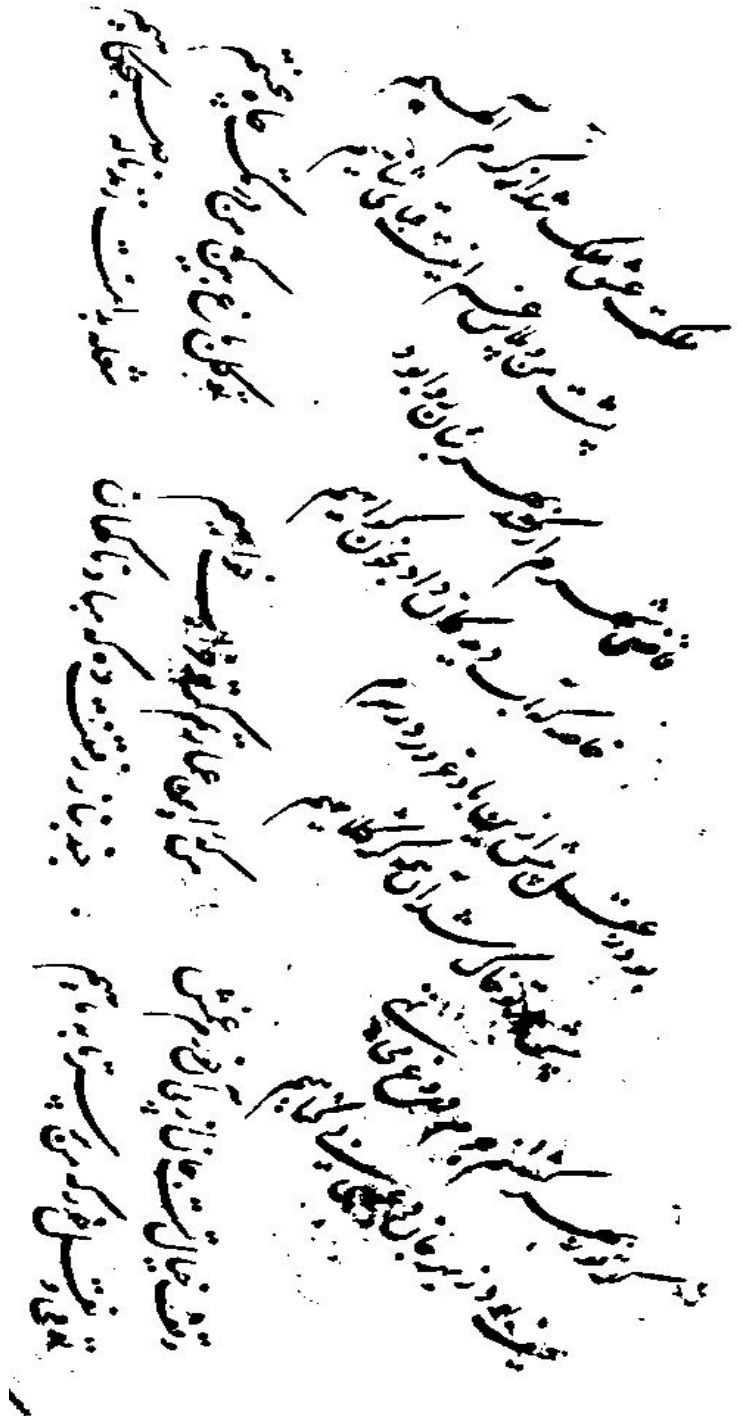
114.36[a] Mıra-i berceste

115.

115.36[b] Mıra-i berceste

116.

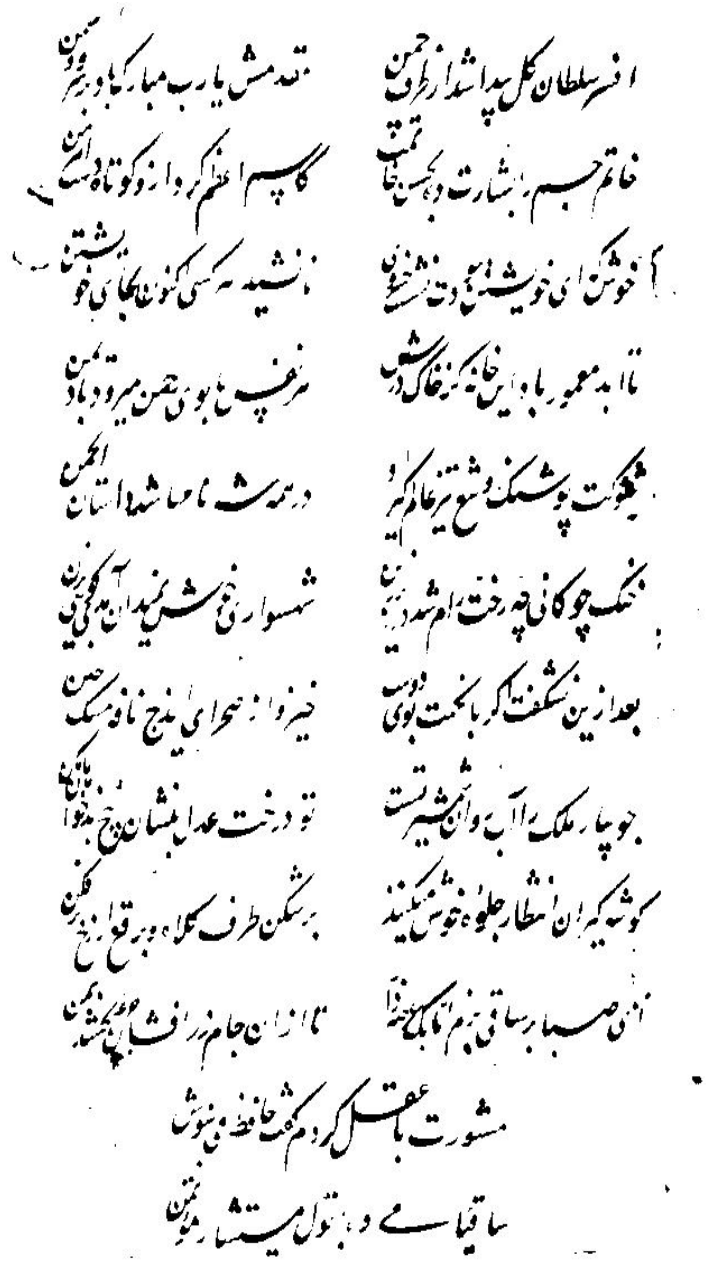
116.37[b] Farsça gazel

117.

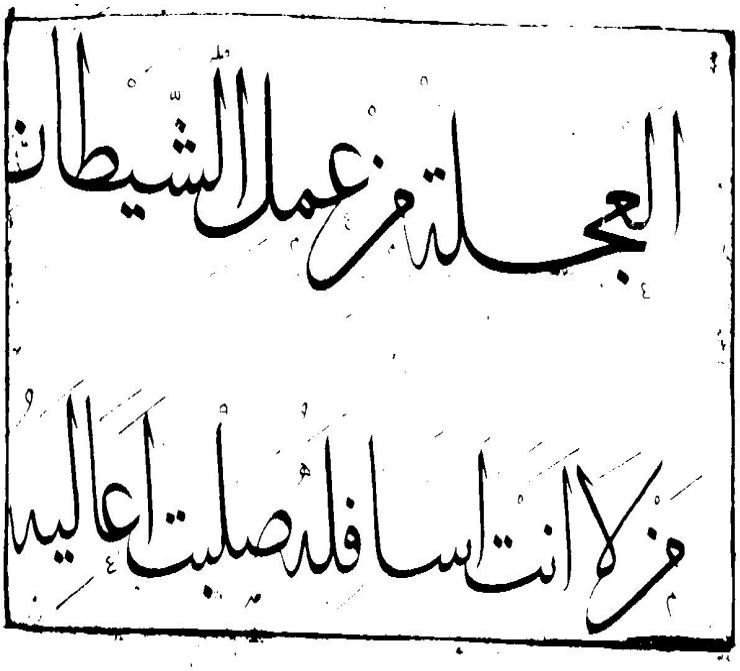
117.38[a] Farsça gazel

118.

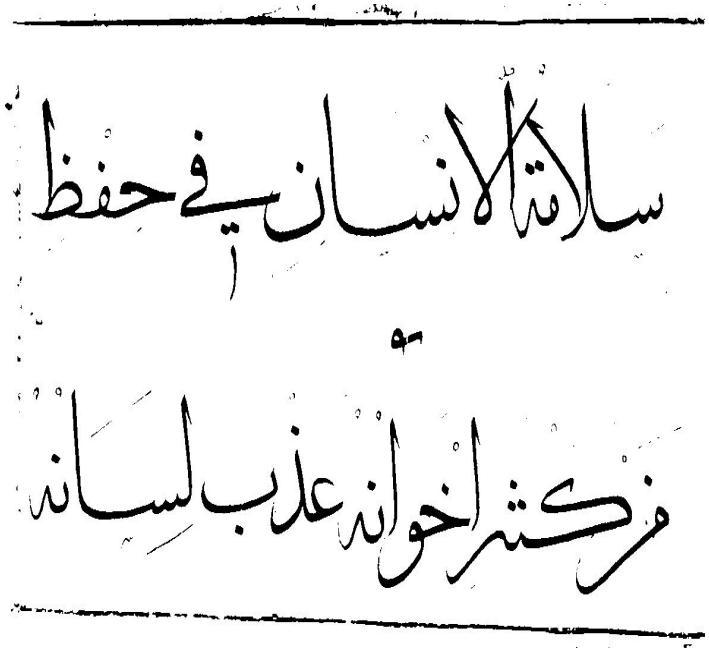

118.38[b] Farsça gazel

119.

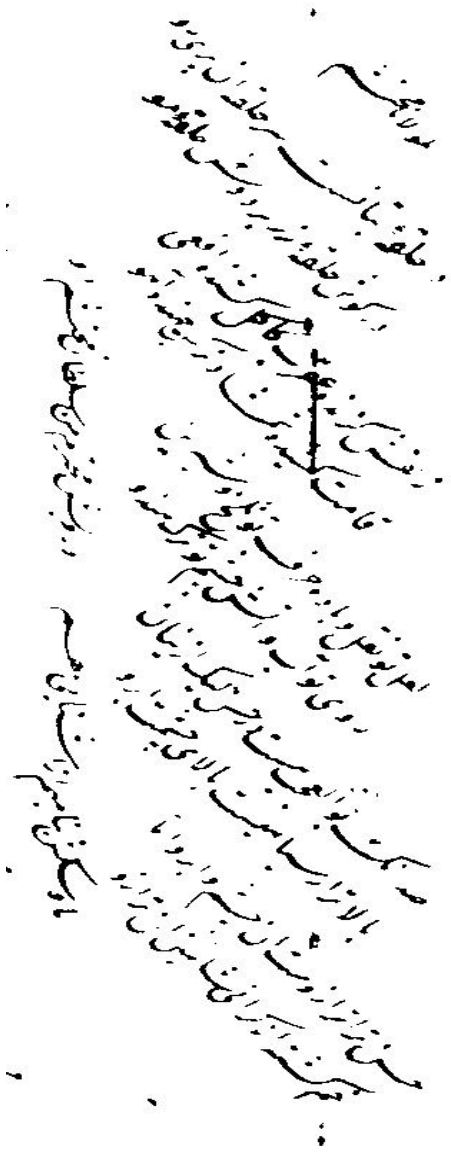
120.

119.39[a] Mısra-i berceste

120.39[b] Mısra-i berceste

121.

121.40[a] Farsça gazel

122.

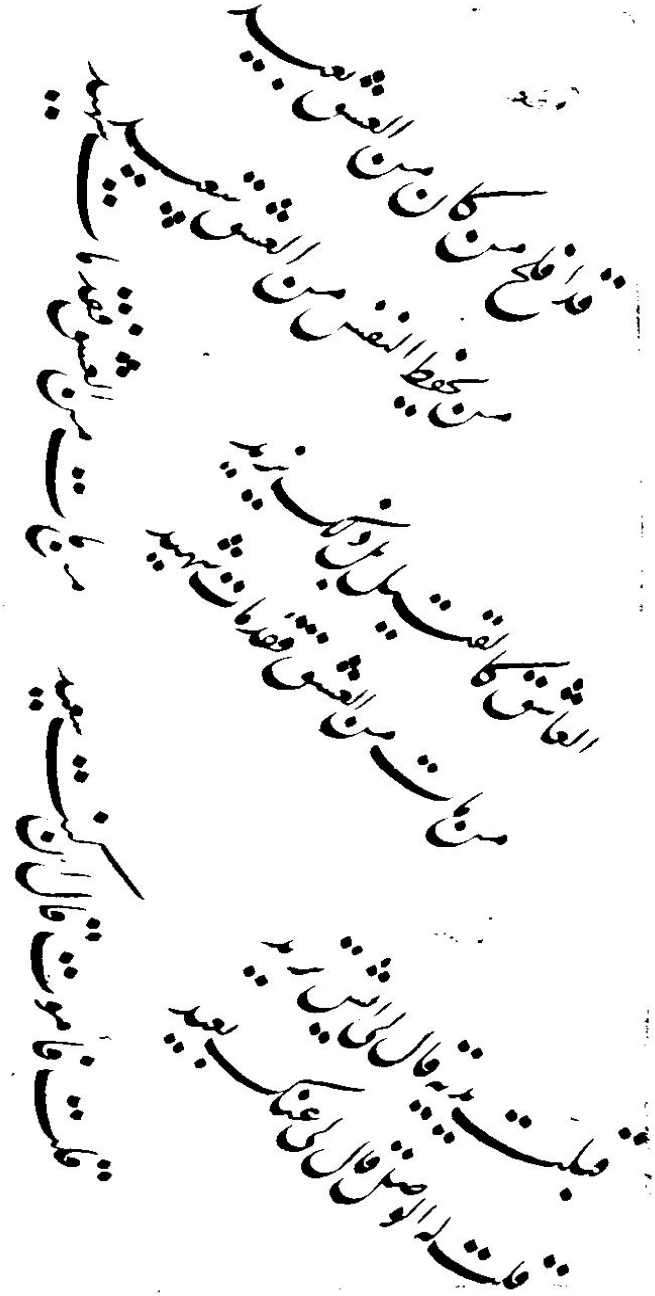
122.40[a] Farsça gazel

123.

123.40[b] Farsça gazel

124.

124.41[a] Farsça

125.

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Hafīf + + – – / + – + – / + + –

1 Yine mi ḫancer-i sitemle yerer
Anda gerçekleri ḫazigīn erer

2 ‘Anber- āmīz eser nesīm-i ṣabā
Yā Rab ol kākülünü mü ṭarar

3 Baḫt anuŋ kim göre düşünde seni
Devlet anuŋ kim sīne sīne ṣarar

4 Severüm didügüm diler dilber
Aġzıma sögmege bahāne arar

5 ‘Ömriyā çek cefāyı ‘āşıḳsaŋ
Cevre ḳılan güzellere bu yerer

125.41[b]

126.

127.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Kün fe-kün emrini icre eyleyen ol nūrdur

128.

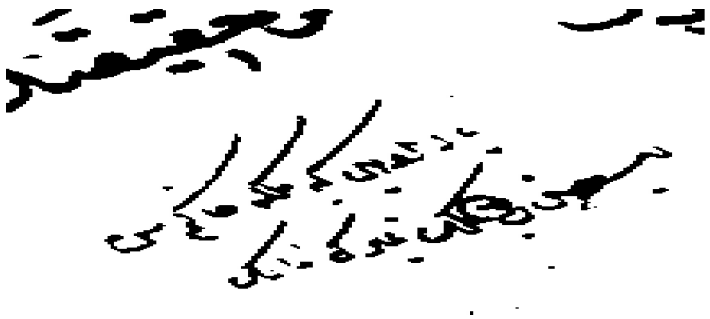
Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

Ḥarfi eşyā ṣafḥa-i ‘ālemde kim mesṭūrdur

Ger ḥaḳīḳatde naẓar ḳılsaŋ ḳamu bir nūrdur

129.

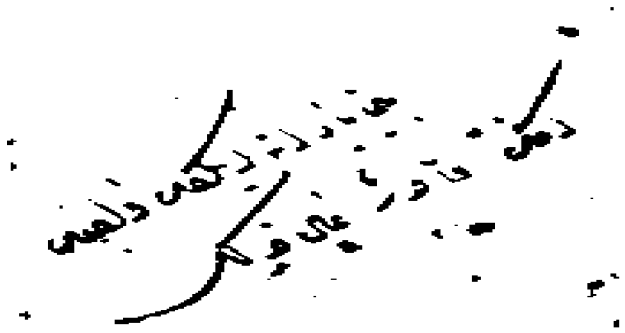
126.42[a] Mısra-i berceste

127.42[a]

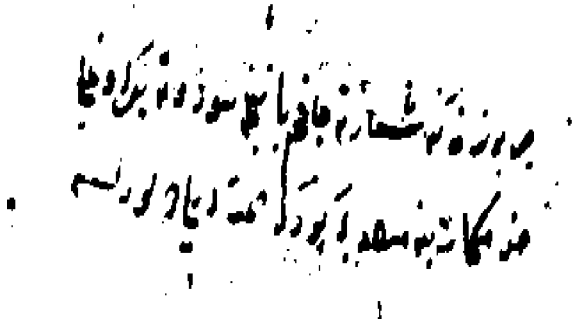
128.42[a]

129.42[a] Mısra-i berceste

130.

131.

132.

Fā ʿilātün fā ʿilātün fā ʿilātün fā ʿilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Leblerüŋ açar dehānuŋ sırrını iy mihri az
Bādeden keşf olduġın bilmez misin çoḳ dürlü rāz

2 Gel yigitsin dostum luṭf eyle yar yaşumı
İli ṣūdur gözlerüm yaşından eyle iḫtirāz

130.42[a] Mısra-i berceste

131.42[a] Mısra-i berceste

132.42[b]

3 Tāze çıḳmış şındudan zülfüŋ libās-ı naẕdur
Boyuŋa alup şalınsaŋ yaraşur iy serv-i nāz

4 Uzansa günden güne zülfi girih-girüŋ n‘ola
Mārdur zülfüŋ olur pes mārda ‘ömri-i dırāz

5 Zülfe bir bu degül diyen begüm ḫālüŋ degül
Ḫaṭṭ durur ḫaṭṭ bu günāhı ḫattı müşk-i efşāne

6 Rinde gülmek zāhidüŋ zühdine virmez mi ḫalel
Ḫande yile bāṭıl olduġını bilmez mi namāz

7 Ḫāme gibi çoḳ şıduŋ cevrüŋle ŞEVḲĪ göŋlini
Oḳuyup luṭfuŋla bir gün nāme-veş göŋlini yaz

133.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

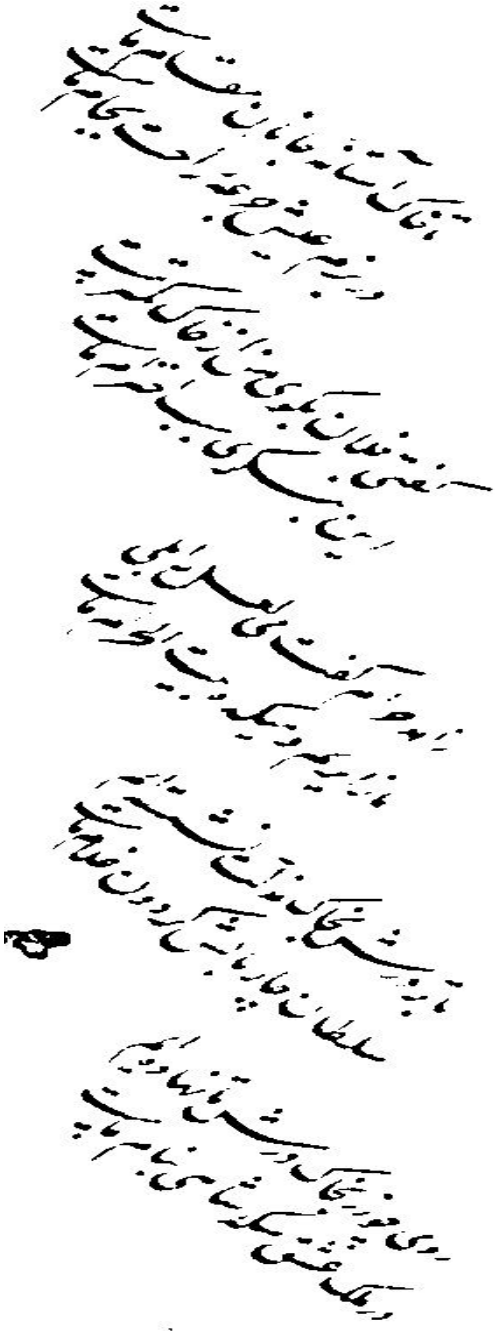
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Mefḫar-ı a‘yān-ı İstanbūl Şemse’ddin Beg
Çeşm-i bed olsun hemīşe dārā-ı pāküŋdür ba’īd

2 Dağıdur yine seni ŞEVKİ-i şīrīn-kelām
İltimās eyler ṭapuŋdan rūzede ḫelvā-yı ‘īyd

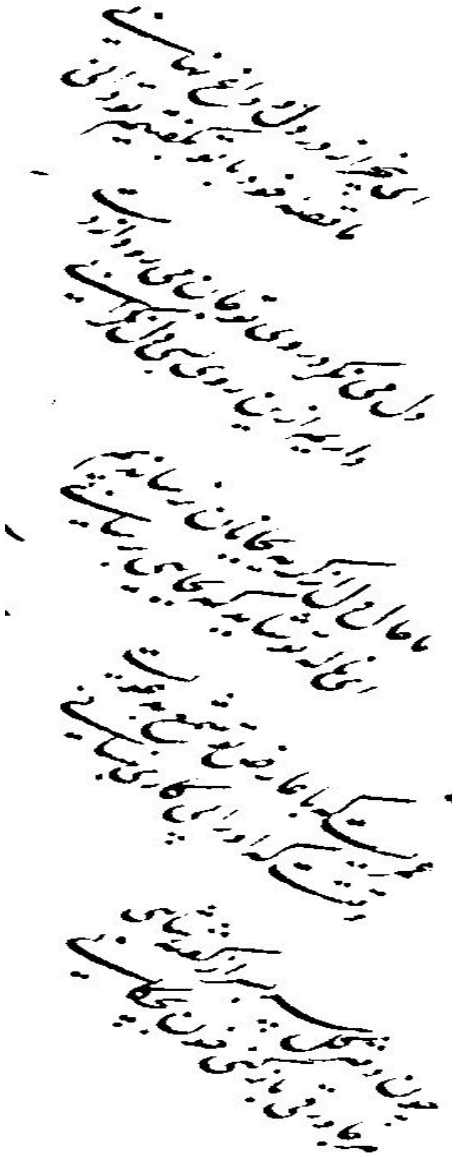
133.42[b]

134.

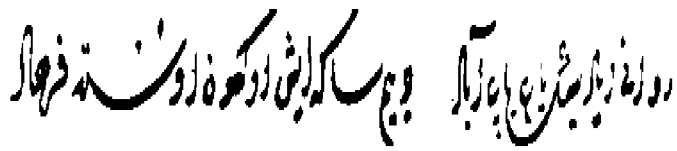

134.43[a] Farsça gazel

135.

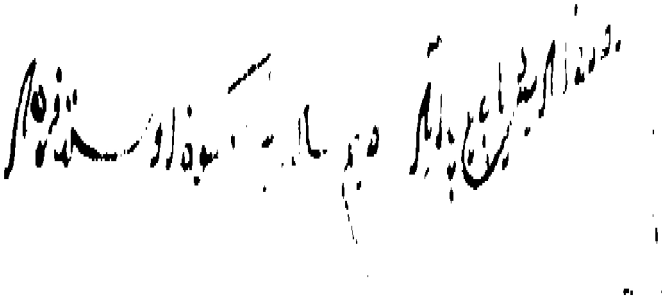
136.

135.43[a] Farsça gazel

136.43[a] Mısra-i berceste

137.

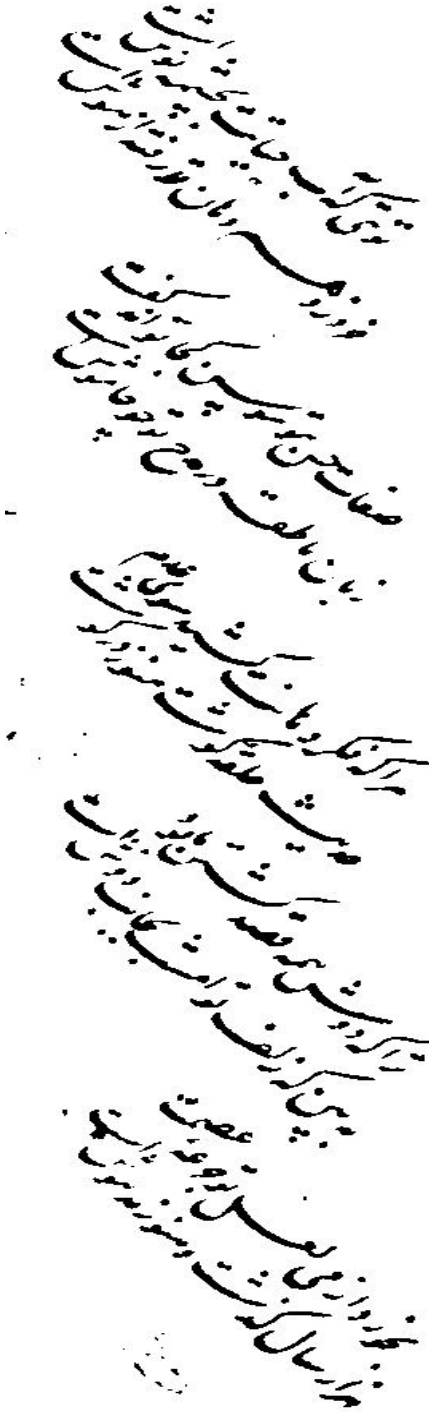
138.

137.43[a] Mısra-i berceste

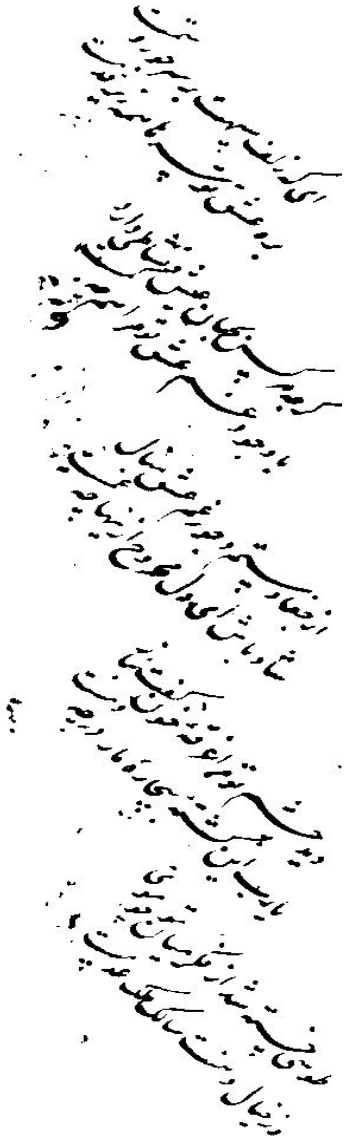
138.43[b] Farsça

139.

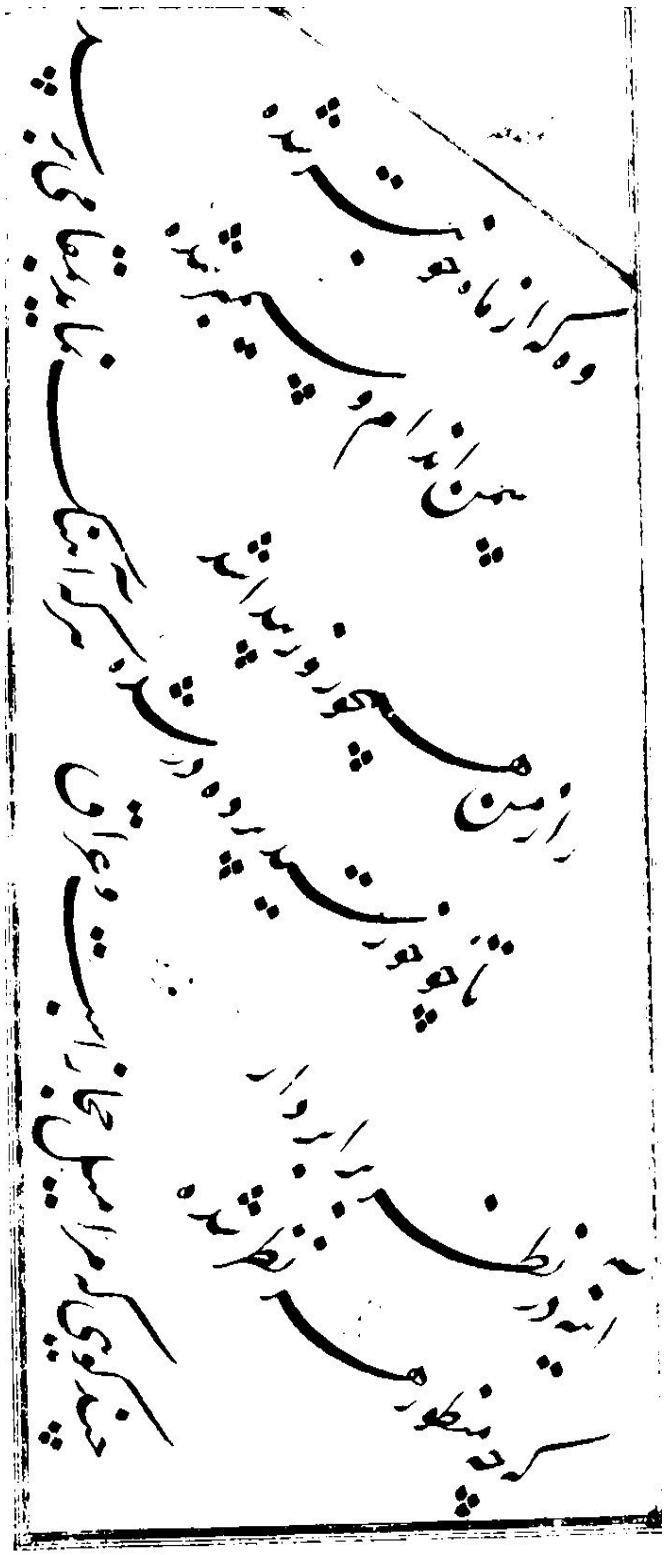
139.43[b] Farsça gazel

140.

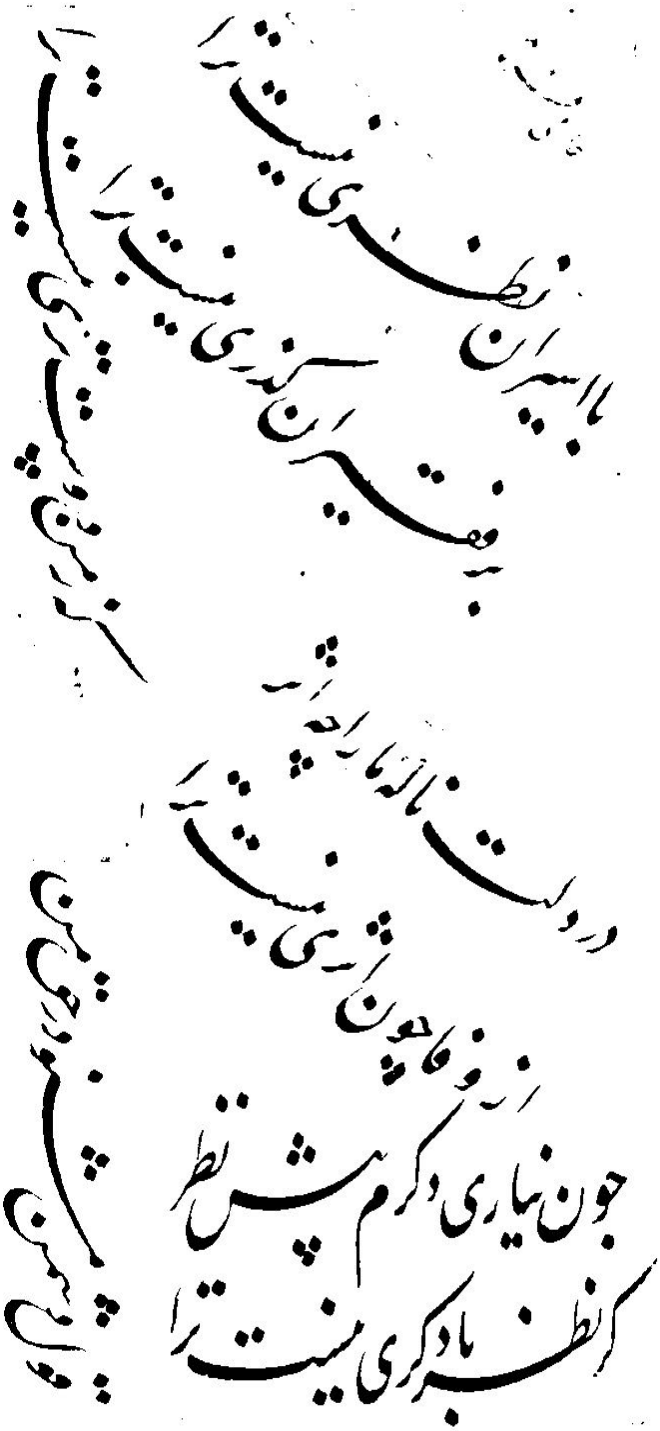
140.43[b] Farsça gazel

141.

141.44[a] Farsça

142.

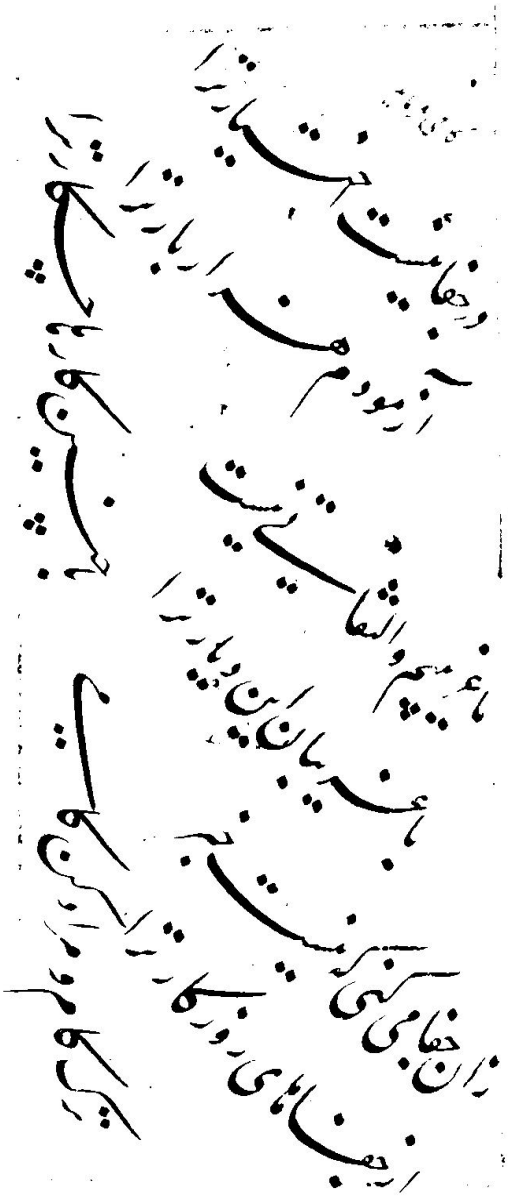
142.44[b] Farsça

143.

143.45[a] Farsça

144.

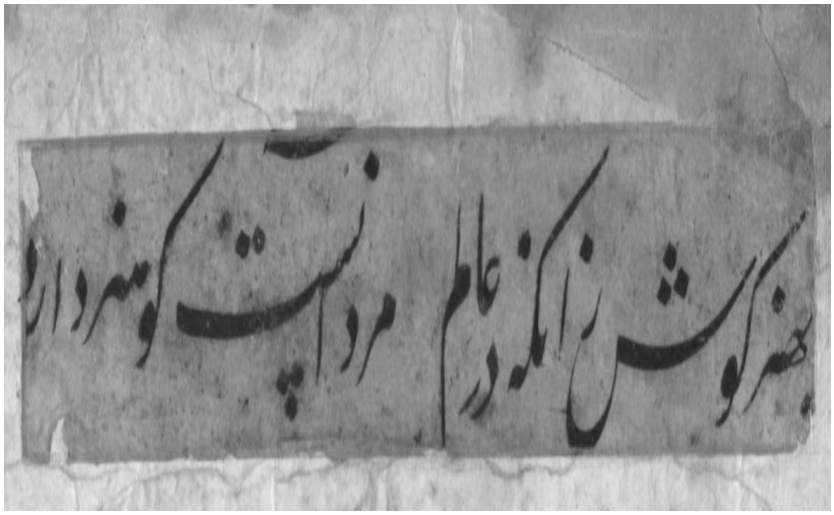
144.45[b] Farsça

145.

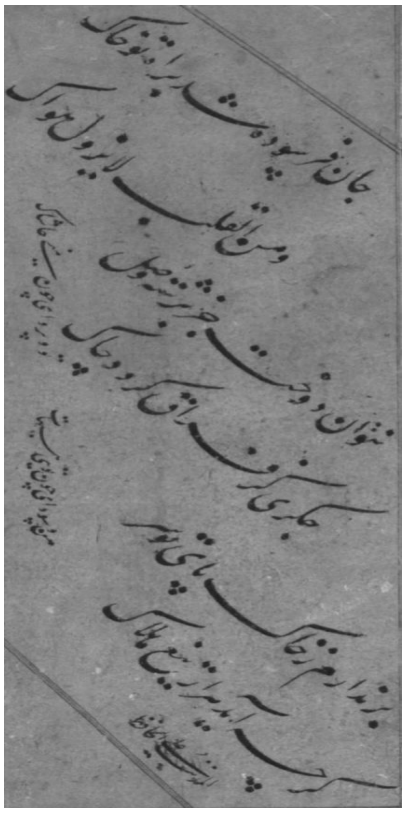

145.46[a] Farsça

146.

147.

146.46[b] Mısra-i berceste

147.46[b] Farsça

148.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1

Zülfe yüz virme ki bir āfet-i dil-cūdur bu
Serv-i nāzum ḳatı çoḳ başlu siyeh-rūdur bu
Dimesünler aŋa kākül ü yaḫud mūdur bu
Nice kākül nice mū sünbül ü gül būdur bu
Dil-i ‘uşşāḳı perīşān idici budur bu

2

Ḫaṭṭuŋ ister dili ol ḥüsn-i ḥasenden ayıra
Ṭolaşur zülf-i siyāhuŋ beni senden ayıra
Çalışur tīġ-i müjek cānumı tenden ayıra
Gözi gök sa‘yi budur cānı bedenden ayıra
Ġamze-i şūḫ-ı cefā-pīşeden ayrudur bu

3

Ṭolaşur kāküli ruḫsār u ‘iẕārın her bār
Dil-i ‘uşşaḳı şikār itmededür leyl ü nehār
Dīdeyi kendüye döndürdi dili ḳıldı figār
Ne göŋül ḳodı ne göz ḫāl-i ruḫ-ı ‘ārıż-ı yār
Oda yanmaz ṣuya batmaz niçe cāẕūdur bu

4

Niçe Mecnūn gibi ṣaḥrāyı gözetmeŋ ġāfil
Zülf-i Leylāya el uzatmak umarsaŋ müşkil
Ṭutalum bir nefes eglenme esen yil gibi yil
‘Ömrüŋ olduḳça yilerseŋ yitemezsin iy dil
Şol cihetden ki perī şīveli āhūdur bu

5

İy CELĀLĪ ḳanı bu şi‘r-i revān-baḫşa bedel
Ki leṭāfetde meger āb-ı ḥayāt ola meṣel

148.47[a]

Teşne dil olsa ne var diŋlemege niçe güzel
Niçe siḥr itdi NECĀTĪ nice söz nice ġazel
Leb-i dilber-ṣıfatında bir içim ṣudur bu

149.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1

Leb-i ‘aksiyle yaşumı görenler dir ki ḳandur bu
Ne ḳan olsun ki hecrüŋden helāk oldum nişāndur bu
Cihāndan el yuyan ehl-i dile āşūb-ı cāndur bu
Hevādur yaşını pür cūş iden seyl-i revāndur bu
Yaḫūd cām-ı muḥabbetde şārāb-ı erġavāndur bu

2

Götürdiler ṭabībi kim bile derdüm ḳıla dermān
Bu müşkil ‘ukdemi dermān eliyle ḥall ide āsān
Görüp anı revān düşdüm yire bī-‘aḳl-ı ser-gerdān
Benüm ḥālāt-ı vecdümden ḳılup āşüfte vü ḥayrān
El urdı nabżuma didi ġam- ı ‘ışḳ-ı fülāndur bu

3

Ne var olduŋ ise dilber ḳayırmaz bildigüŋ itme
Beni zülf-i siyāhuŋsuz perīşān-ḫāl idüp gitme
Bugün sāyeŋde āsūde yatarken beni incitme
Güzeller pādişāhısın yaraşmaz böyle ẓulm itme
Benüm ‘ömrüm benüm cānum cihāndur bu cihāndur bu

4

‘Abīr-i Ka‘be-yi kūyın baŋa ‘ıṭrī kefen eyleŋ
Bürehne ‘āşıḳ-ı zārem kefenden pīrehen eyleŋ
Şehīd oldum benüm naḳşım nihāl-i sidreden eyleŋ
Mezārum ṭopraġın himmet idüp misk-i Ḫoten eyleŋ

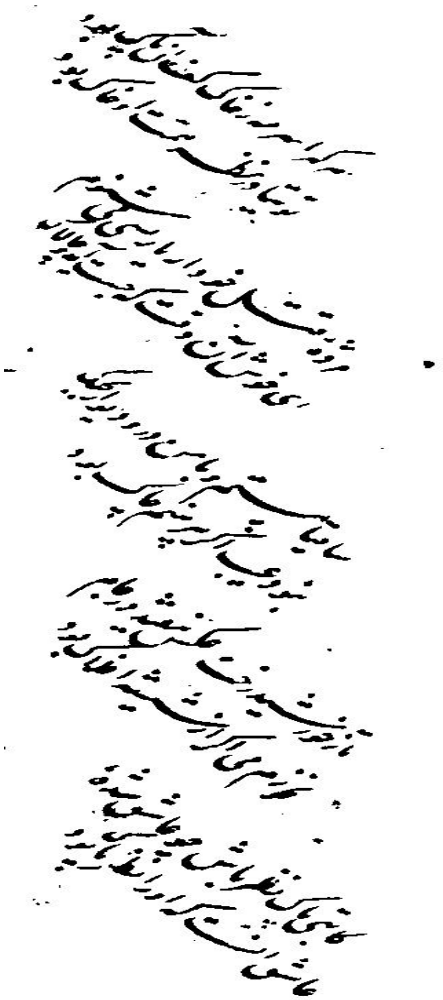
149.47[b]

Kim anda ḥūr-ı rıżvāna beġāyet armaġandur bu

5

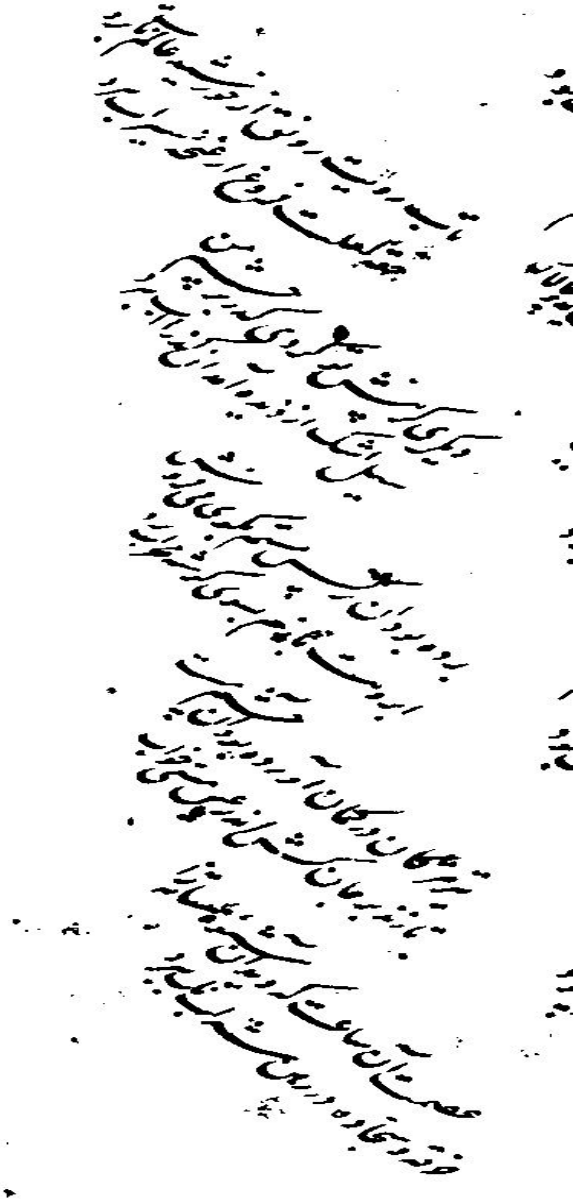
NECĀTĪ dostdan cānın dirīġ eyler dimiş düşmen
Zihī düşmen ki düşmendür bizümle mā-teḳaddümden
MU'ĪDĪ ḫāliş ü muḫliş ḳuluŋdur ḫod bilürsin sen
Bu sözler ġayri vāḳi'dür inanma iy yüzi gülşen
Yolında öldügüm vallāhi billāhi yalandur bu

150.

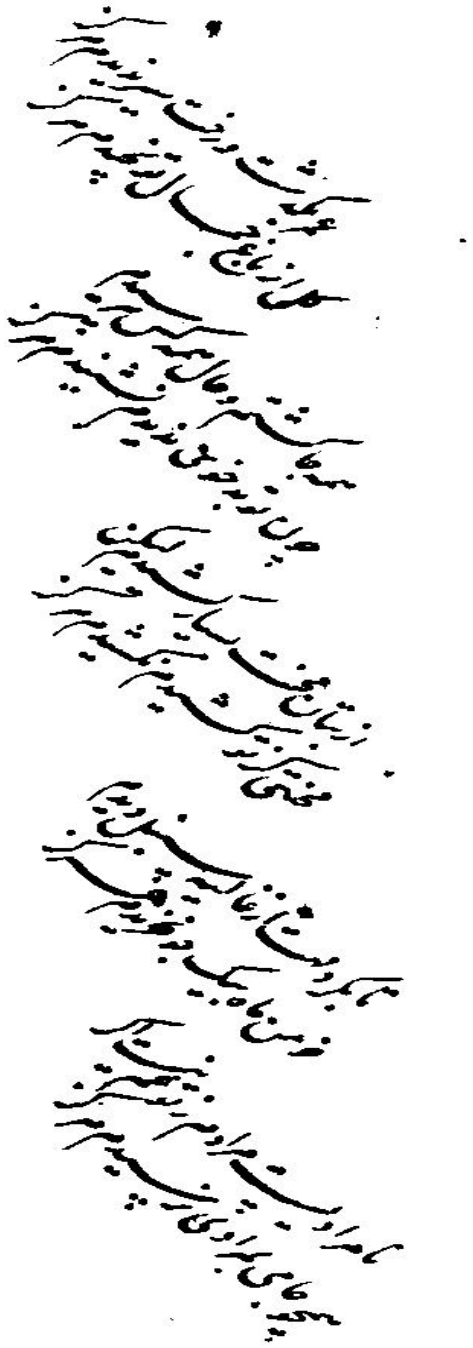
150.48[a] Farsça gazel

151.

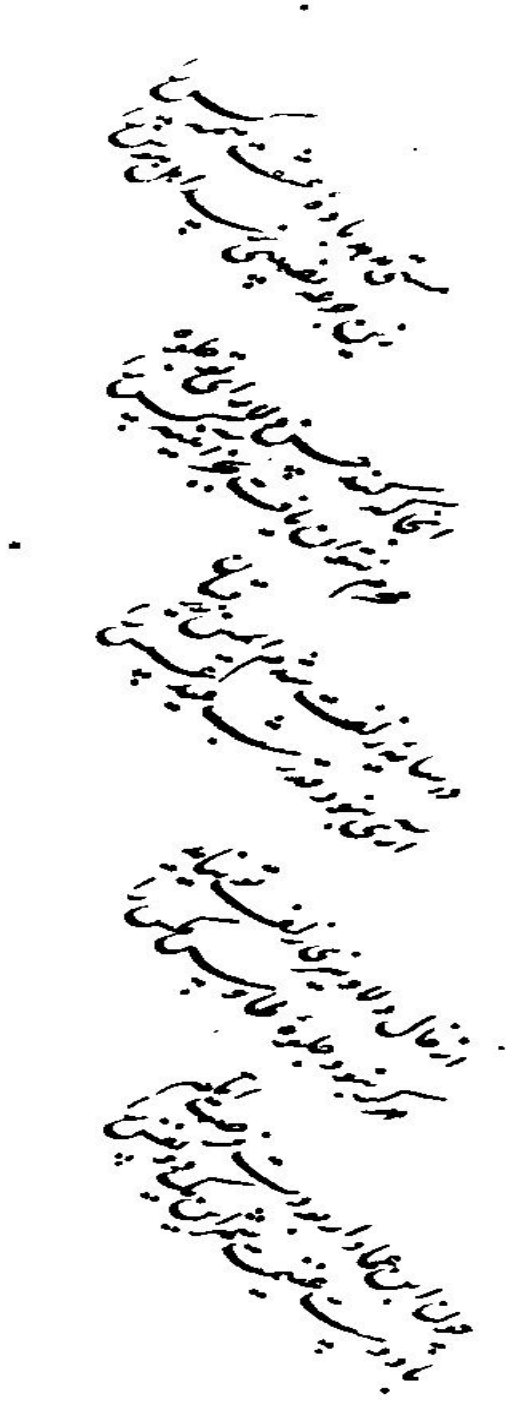
151.48[a] Farsça gazel

152.

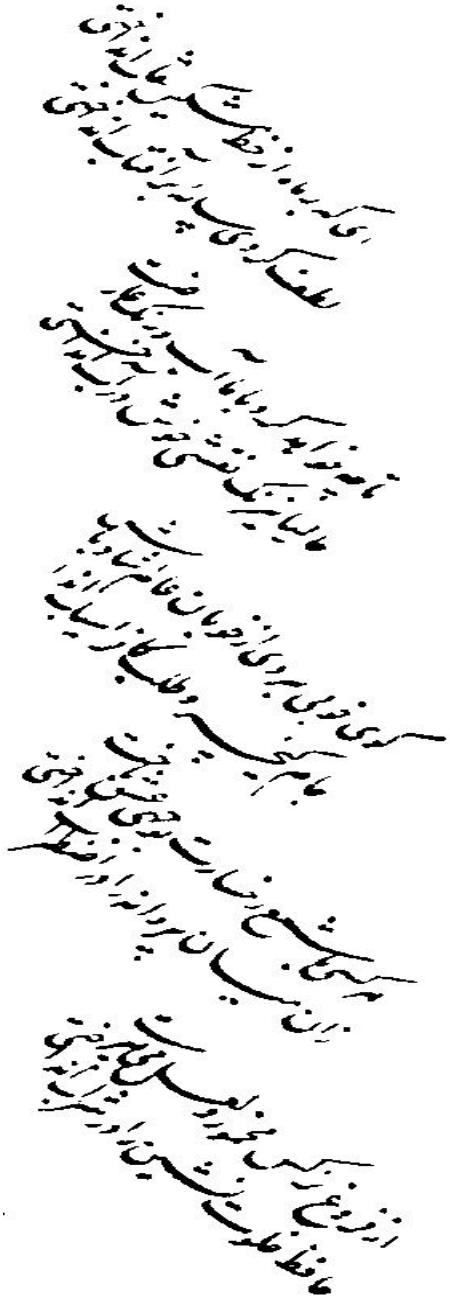
152.48[b] Farsça gazel

153.

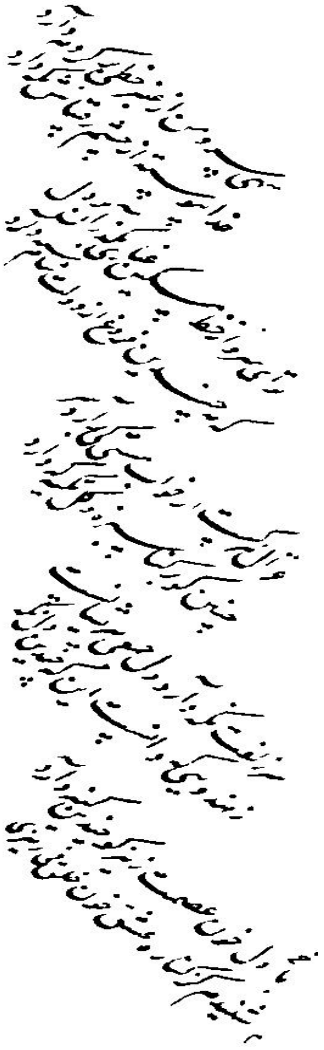
153.48[b] Farsça gazel

154.

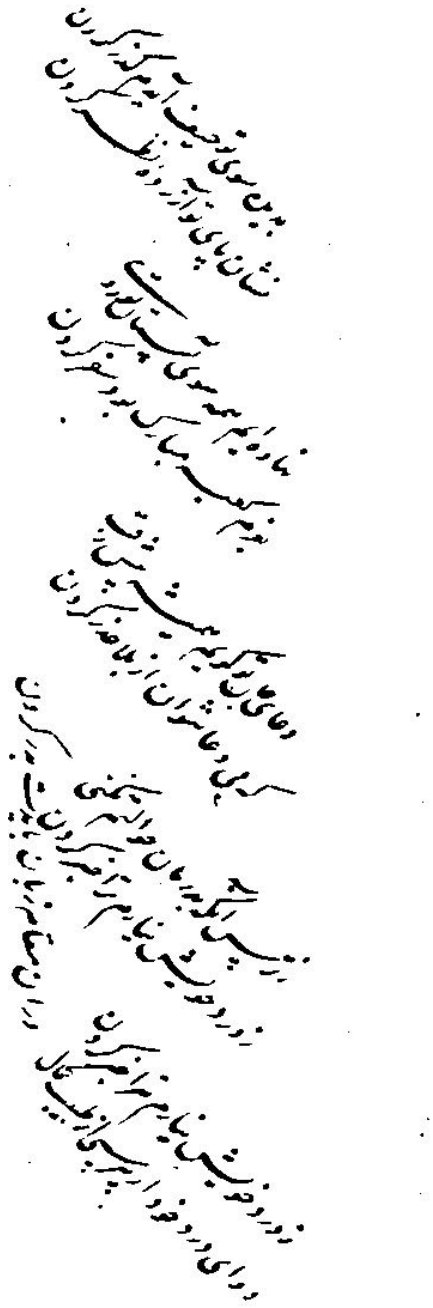
154.49[a] Farsça gazel

155.

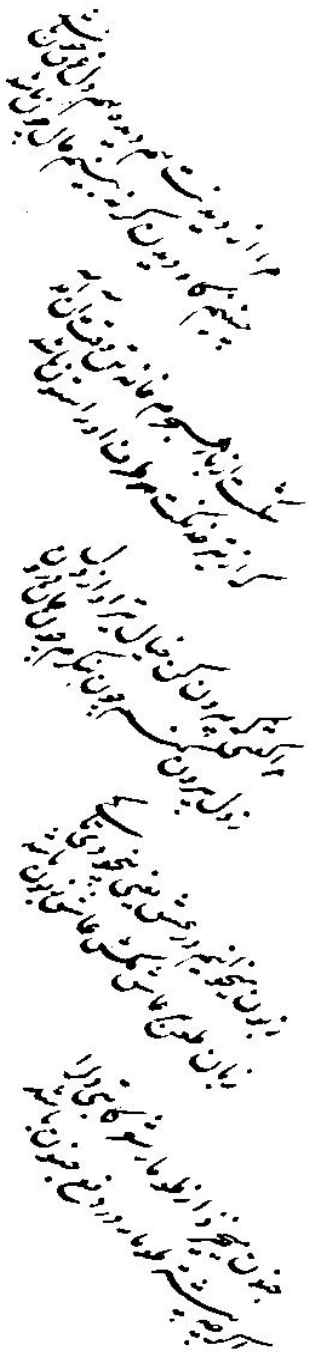
155.49[a] Farsça gazel

156.

156.49[b] Farsça gazel

157.

157.49[b] Farsça gazel

158.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Eşk-i çeşmüm saŋa çoḳ dürlü güher gösterdi
Mācerāsın bilesin derd ile ter gösterdi

2 Mihr ṣanmaŋ görinen fülk-i felek mellāḥı
Ḥecr-i ẓulmetde ḳalan cāne fener gösterdi

3 Al ile giydi yaşum yügrügi düşdi
Şāh-ı çeşmüm bu ṣudan elle er gösterdi

4 Seg-i kūyuŋ bu ḳadar ulu iken kapuŋda
Ḳarşu çıḳdı etegim ṭutdu yir gösterdi

5 VAḤDETĪ mülket şi‘ri ġarażum almaḳdı
Minnet Allāha ki fi‘l-cümle żafer gösterdi

159.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Cān bağışlar mürde cisme lebleri İsā gibi
Siḥr ider zülfine ṣu‘bān gösterür Musā gibi

2 Būstān-ı ḥüsnde çoḳ serv çekdi gerçi ser
Līk olmaya cihānda ḳāmet-i bālā gibi

3 Gül yüzinüŋ iştiyāḳından dün ü gün āh idüp
Nāle vü feryād iderdüm bülbül-i güyā gibi

158.50[a]

159.50[a]

4 Ḫāl-i sevdāsıyla biŋ āşıḳ ola her ḳūşede
Ḳare dāġı var dilinde lāle-i ḥamrā gibi

5 Cān-fezādur leblerinüŋ şerbeti kevṯer ṣıfat
Dil-güşādur ḫāk-i kūyı cennet-i aʿlā gibi

6 Gözleri devrinde zāhid ṣavma'aŋdan çıḳma kim
Kim penāhı vardur anuŋ dāver-i ʿuḳbā gibi

7 Şāh-ı ḫūbān çengīzādedür kim anuŋ ḳavlinüŋ
Yoḫsa ḳalduŋ meykede küncinde men rüsvā gibi

8 İy ṣabā ŞEM'īye çok cevr itmesün dildāre di
Ḳulları var ḳapusında ḳayser ü dārā gibi

160.

Feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Bezm içinde el almaḳ dileseŋ nīm-iẕār
Cāmı pür ḳıl mey-i gül reng ile lāle-i ġaddār

2 Meclis içre meded eyvāy eyā sīb-i zeḳan
Ele alsaŋ bıçaġuŋ ḫışmla ḳan derler enār

3 Ḳatre ḳaṭre görinen dīdede ḫūn-āb degül
Bir ṭabaḳ laʿl virür ḳalmaġa pāyüŋe niṯār

4 Yılda bir kerre görürmüş gül-i ṣad-berg yüzin
Yüz belā ile hezārān elem ü ġamla hezār

160.50[b]

5 ḪĀTEMī ḳāmet-i ḫumgeştemi devr itdi dü-tā
Rişte-i eşkümi ḳılmaġa belā çengine tār

161.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Ser-i kūyuŋda didüm daş yirine baş yatur
Didi sen eyleme ol seng-i dilüm daş yatur

2 İşigin yaşdanup aġladuġumı didi gören
Yine bu derde giriftār gözi yaş yatur

3 Baġrımuŋ ḳanlu başı ile gören ḫūn-ı dili
Ṣandı sür ḫāb kenārında ḳızıl baş yatur

4 Küp düşerse yiridür meykede-i ‘ışḳuŋa dil
Ẕevḳi ġālib ola ḫum-ḫānede ‘ayyāş yatur

5 ḪĀTEMīyi ser-i kūyuŋda görenler didiler
Gülşen-i bāġ-ı cinān içre bir evbaş yatur

162.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1

Ne dirlik baŋa ‘ālemde nigār-ı ḫūb-ı ṣūretsüz
Açılmaz bu ḳara baḫtum benüm ol māh-sīretsüz
Çeküpdür rāh-ı ‘ışḳında belā dil ḥadd u ġāyetsüz
İlāhī n‘ola ḫālim ol meh-i ḫūrşīd ṭal‘atsuz

161.50[b]

162.51[a]

Muḳārin olmadı devlet-i sitārem ki sa‘ādetsüz

2

Reh-i ‘ışḳa sülūk iden iriser derd ü ġam zādın
Bu miḥnet-ḫānenüŋ bir dem görüp aldanma sen şākīn
Kelīm-i ḥaḳ geçer zāhid velī fehm eylemez adın
Ezilmiş la‘lüŋe şekker virürler aġzınuŋ dadın
‘Aceb bilsem niçün ḥaddini bilmez ol ḥalāvetsüz

3

Ġam-ı hicr ile bīmārem ṭabībüm ḥālümi ṣormaz
Bu çeşmüm çeşme sārından aḳan ḳan ile yaş ṭurmaz
Düşüpdür fülk-i ten baḥr-ı ġam aġ u ḳara görmez
Hidāyet necmi görinmez kenar-ı vaṣl el irmez
Ġamuŋ deryāsına ḥad yoḳ belā mevci nihāyetsüz

4

Göŋül yārüŋ bulıp necm-i sa‘ādet çehre bedrin
Görürken zülf-i şeb-i renginde her dem leyle ḳadrin
Nicesi ḳalb-i mecrūḥa ururken cevher-i ṣadrın
Didim kim kīmyā-yı ḳadre irdüm bilmedüm ḳadrin
Yüzüme ḫışm ile baḳdı eyitdi vay bu devletsüz

5

Fenādan el çek iy ŻA‘FĪ bekāya irmek isterseŋ
Ḳadeḥ ṭut merve ḥaḳḳıyçün ṣafā‘ya irmek isterseŋ
Yüri taḥṣīl-i derd eyle devāya irmek isterseŋ
Cefāya ṣabr ḳıl iy dil vefāya irmek istersen
İrişmez devlete ẒĀTĪ cihānda kimse miḥnetsüz

163.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1

Derdümi çeksün dimiş her kim dilerse vuṣlatum
Arturan oldur hemān ‘ālemde derd ü firḳatüm
‘Ādet olduġı odur her laḥẓada bu ḥayretüm
Söylemek ḳaṣd itdigümce yāre derd ü ḥasretüm
Aġlamaḳ ṭutar beni güftāre ḳalmaz ḳudretüm

2

Dā‘imā dirsin seni ṣanur mısın öldürmeyem
Ḳorḳarum kim fürḳat öldüre o güne irmeyem
Biŋ kez öldürseŋ beni bir kez yüzüm döndürmeyem
Ben niçün sen şem’-i tābāna revān cān vermeyem
Yoḳ mudur ‘ālemde bir pervāne deŋlü ġayretüm

3

Zülf-i dilber ḫāṭırum bir gice itdi ḳayġulu
Nāẓır oldum kendüme gördüm hemān kim ḥāl bu
Menzil-i kūy-ı nigāre vardum itdim cüst ü cū
Görmedüm ol māhı çoḳ baḳdum aşaġa yuḳaru
Yirde gökde yıldızum yoḳdur düşüpdür devletüm

4

Dāmenüm derler döker bu dīde-i nemnākden
Eyledi taḳdīr-i devlet baŋa ‘ışḳ-ı pākden
Bu ḳadar devlet baŋa yitmez mi ‘ışḳ-ı pākden
Kūyına iltüp götürdi ben ġubārı ḫākden
Var durur yirden göge bād-ı ṣabāya minnetüm

5

Ṭarz-ı şi‘irüm REMZīye iẓhār idüp a‘mālümi

163.51[b]

Dil-rübālar vaṣfı eyle ḫoş idüp aḳvālümi
Leylī-yi zülfüŋ hevāsında olan aḥvālimi
Rūz-ı maḥşerde diyem Mecnūna CA'FER ḥālümi
Kim dilümi ol bilür ancak ol aŋlar ḥāletüm

164.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1

Bir hilāl olmaz felekde ol kemān-ebrū gibi
Bir güneş ṭoġmaz cihān burcında ol meh-rū gibi
Bāġda 'ar'ar mı var ki ol ḳad-ı dil-cū gibi
Sünbül-i ter mi olur ol ṭurra-i Hindū gibi
Yāsemen mi var 'aceb ol kākül-i gül-bū gibi

2

'İşve ile gözleri tārāc ider mülk-i dili
Tīġ-ı ġamzeyle olurlar ehl-i 'ışḳuŋ ḳātili
Bir naẓarda eyleyüp dīvāne yüz biŋ 'āḳili
'Ālemi bir laḥẓada tesḫīr iderler ḥāṣılı
Fitneler peydā iderler sāḥir ü cādū gibi

3

Dāmen-i ehl-i ṣafāya düşegör gel ṣūfiyā
Tā ki ḳalbüŋ sāf olup senden gide çirk-i riyā
Ba'dezān sa'y-ı belīġ ile bulup bir meh-liḳā
'Āşıḳ ol kim ehl-i ḥāl olmaḳ gerekdir ḥālsiyā
Ḥālet olmaz 'ışḳ-ı pāk-i dilber-i meh-rū gibi

4

Ben niyāz itdükce cānān cevre bünyād eyledi
Baŋa dād it didigümce ẓulm-i bī-dād eyledi
Āşinālıḳ itdigümce ol beni yād eyledi

164.52[a]

Ġuṣṣa u ġamla dil-i maḥzūnı nā-şād eyledi
Nāz u şīve ḫūbluḳ resmünde ġālib-i ḫū gibi

5

Eşkümi Nil ü Aras idüp varursam yārüme
Raḥm ile baḳmaya hergiz dīde-yi ḫūnbārıma
Ḫusrev-i naẓm işide şāhid FEVRīyā güftāruma
İy NİŞĀNī ḳaṭre gelmez dīde-yi ḫūnbāruma
Seyl iderseŋ gözlerüŋ yaşını sen āhū gibi

165.

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Müctess + – + – / + + – – / + – + – / + + –

1

Ne mümkün oldı ġam-ı firḳatüŋle ülfet idem
Ne çāre var ṭapuŋdan senüŋ ferāġat idem
Ne ḳāderem ser-i kūyuŋ varıp ziyāret idem
Ne furṣat oldı saŋa ḥālümi ḥikāyet idem
Ne vüs'at oldı ki hicrān ġamını rivāyet idem

2

Hemīşe olmada mümted zamān-ı ġaṣṣa vü ġam
Hemīşe derd ü elem bī-şimār u rāḥat-ı kem
Ne bir ḳarīn-i müvāfıḳ var olmaġa hemdem
Ne bir şehen-şeh-i 'ādil bulundı kim varam
Bu ẓulmi 'ādet iden şāhdan şikāyet idem

3

Ne bād-ı āh ile ol servi eyledüŋ meyyāl
Ne eyledi eṣer ol mūmiyāna ḳīl ile ḳāl
Ṣalāḥ-kār ise şimden giri emr-i muḥāl
Ne 'arż-ı ḥāle meded var ne dilde ṣabra mecāl
Ne çāre neyleyeyin bilmezin ne ḥālet idem

165.52[b]

4

Murād-ı dilber içün nā-murād olup dā‘im
Bu kāre ṣanma bu iy medde‘ī olam nādim
Gönül vilāyetine ‘ışḳı eyledüm ḥākim
Murādı çün beni güldürmemekdür ol ḥālim
Revā budur ki hemān aġlamaġı ‘ādet idem

5

Ḳapuŋda eyleyüp aġyār ben gedāyı ġarīb
Düşürdi rāh-ı beyābān-ı hecre bī- taḳrīb
Ne çāre çünki degülmiş viṣālüŋ aŋa naṣīb
Ḳapuŋda ölmege NEV‘īye māni‘ oldı raḳīb
O sen ḳomadı ki bir pāre istirāḥat idem

166.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1

Nigāruŋ yüzi aġ alnı açıḳdur ḳāşı çatıḳdur
Benüm baḫt-ı siyāhım iy dirīġā nā-müvāfıḳdur
Ki güldürmez beni her dem idersem girye lāyıḳdur
Gönül nemgīn gözüm nemgīn yaşım ḳana boyanıḳdur
‘Aceb olmaz budur ḥāli anuŋ her kim ki ‘āşıḳdur

2

Senüŋ cādū gözüŋ cānā ḳılubdur cānımı seyyār
Ṭabīb-i cānsın itseŋ nola ḫaste göŋlüme tīmār
Belālu bülbülüŋden ḳarşuŋa iy yüzi gülzār
Saŋa boynın eger gerçi benefşe vār yüz biŋ var
Hezār aḥsend gül gibi yüzüŋ aġ alnuŋ açıḳdur

3

Dir ol meh-rū yaḳıḳ göŋüllerüŋ ta‘mīri ḥaḳ mıdur
O mehrūnuŋ benüm başım içün şimşīri ḥaḳ mıdur

166.53[a]

Hedef oldum belā aḳına ġamzeŋ tīri ḥaḳ mıdur
Delürdüm derd-i ‘ışḳuŋla ṣaçuŋ zenciri ḥaḳ mıdur
Ḥabībüm kimsenüŋ ḥaḳḳın ḳoma boynuŋda yazıḳdur

4

Firāḳa ṣabr ḳıldum vaṣluŋa irmek ümīdine
Ruḫuŋ bāġında ḥüsnüŋ güllerin dirmek ümīdine
Ayaġuŋ tozına biŋ kez yüzüm sürmek ümīdine
Ya ẓāhirde ya bāṭında seni görmek ümīdine
Uyur dün gün ḳara baḫtum iki çeşmüm uyanıḳdır

5

Benüm yārüm güzeller içre bir maḥbūb-ı ġarrādur
Kim anuŋ leylī zülfünden göŋül Mecnūn u şeydādur
Yüzi cennet lebi kevṯer durur hem ḳaddi ṭūbādur
Ṭurursa serv-i bālādur otursa verd-i ra‘nādur
Güzel oldur ki ṭurdıġı oturduġı yaraşıḳdur

6

Kime ‘arẓ-ı cemāl itse ḳomaz alur ḳararın ol
Ṣalar cānına od kime ki ‘arẓ itse ‘iẕārın ol
Sürer ḳarşusına āh ile zārı ḳalanuŋ ol
Uçurmışdur senüŋ gibinüŋ iy bülbül hezārın ol
Gül-i ra‘nāya aldanma iki yüzlü münāfıḳdur

7

Ḥayātī göŋlüŋi şād eyleyip ‘ahd-i visāl itse
Göŋül milkinde ġam leşkerini pāymāl itse
Ṣadaḳat gösterüp ol ‘āşıḳa ġunc ü delāl itse
Seherde gün gibi dilber n‘ola ‘arż-ı cemāl itse
Ki CA‘FER ṣubḥveş anuŋ reh-i ışḳında ṣadıḳdur

167.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1

Gözlerümden itmeyüp eksik firāḳuŋdan nemi
Kāh mülk-i şādīyi gezdim gehī kūh-ı ġamını
Bu ḥaremde niçe biŋ eşyānuŋ oldum maḥremi
Serteser geşt eyledüm gerçi nigār-ı ‘ālemī
Bulmadum sencileyin bir dilberi ü hemdemi

2

Her kişi mihr ü vefā içün sever sīmīn-berin
Anuŋiçün‘ışḳına düşüp çeker derd-i serin
Līk ben mihr ü vefādan cevrüŋi yig isterin
Ḳaşlaruŋ yayın ḳurup atsaŋ baŋa cevr oḳların
Kāfirem ger döndürem tīr-i müjeŋden sīnemi

3

Gülşen-i ġam oldı sīnem nāle bülbüldür baŋa
Her elif bir serv-i dūd-ı āh-ı sünbüldür baŋa
‘Aks-i ḫālüŋ gözde ṣu içre ḳaranfüldür baŋa
Sīnem üzre dāġ-ı ‘ışḳuŋ ḳırmızı güldür baŋa
Her seḥer yaġdursa çeşmüm aŋa ṭaŋ mı şebnemi

4

Ṭīġ-i ḥicrān urdı baġruma hezāran pāreler
Merhem-i vaṣl-ı dilber eylemezse çāreler
Kaḥ-ı miḥnetde başup baġruma seng-i ḫāreler
Giyeyin ser-tā-ḳadem dāġ-ı siyehden ḳāreler
Ölmeden kendüm içün kendüm dūtāyın mātemi

5

Nār-ı ‘ışḳuŋda yaḳup göŋlümde mihrüŋ lem‘asın
Ṣāldı āfāḳa ḪAYALĪ berḳ-i āhı lem‘asın

167.53[b]

Her nefes ‘izar itmesen ki raḳībüŋ ḫüd‘asın
Ṣunsaŋ İbrāhim iy gül çehre la‘lüŋ cür‘asın
Dünyede ṣāġ olduġınca aŋmaya cām-ı Cemi

168.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – –/ + + – – / + + – –/ + + –

1

İy benüm lebleri zemzem ṣanem-i pür ḥiyelüm
Āfitābum işigi Ka‘be-i meh-i bī-bedelüm
Sen yüzi Ka‘be-yi ḫalḳ ideli Ḥayy-i ezelüm
Dest-i būse nitekim sa‘y iderem irmez elüm
Dōstum bārī icāzet vir ayaġuŋ öpelüm

2

İy gül-i bāġ-ı İrem vey meh-i gerdūn-ı bahā
Serv-i gülzār-ı İremŋi maṭla‘-ı Ḫūrşīd-i vefā
Terk-i mihr ideli sen pend-i raḳīb ile baŋa
Oldı ‘ālemde ḥarīfüm ġam ü endāh ü belā
Ḳafes-i bülbül ü zāġ oldı hemenā meṣelüm

3

Zülf-i Leylānuŋ idüp göŋlümi meftūnı gözüŋ
Şimdi unutdurdı baŋa ḳıṣṣa-yı Mecnūnı gözüŋ
Günde biŋ kez okuyup fitne vü efsūnı gözüŋ
Mest olup niçe ḳan itse gerek ḫūnī gözüŋ
Aŋa merd-i mülk idüp hayy dimez iseŋ güzelüm

4

Cānı şeydā ḳılalı sen melege tab-ı selīm
Dem urup depredecek sünbülüŋi bād-ı nesīm
Nükhet ile pür ider ḳalbi dilā būy-ı şemīm
‘Işḳuŋ iy ḥūr beni eyledi kūyuŋda muḳīm
‘Āḳıbet cennete eyletdi bu gökcek ‘amelüm

168.54[a]

5

Bulmayup mihr dil ol şem‘-i şeb-i efzūndan
Cān-ı keşefī n‘ola yansa meh-i pīrūzından
Sīne mecrūḥ oluben tīr-i ciger dūzından
CA‘FERim şem‘ gibi sözlerimüŋ sūzından
Dili odlara yanar her kim oḳursa ġazelüm

169.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1

Zülf-i nigārı mesken idüp murġ-ı cāna ben
Düzdüm hevāda miṣl-i hümā āşiyāne ben
İrem ṣanup ḫayāl ile sır-ı nihāne ben
Virdüm dehān-ı dilbere dil ġā‘ibāna ben
Miḳdār-ı ẕerre görmedüm andan nişāne ben

2

Diller döküp ṣurāḫī vird gūşına peyām
İster ki ‘ayş ide leb-i dildār ile tamām
Ḳaṣdı eger ki ḳarşu ṭurup sürmek ise cām
Meclisde la‘l-i dilberi öpmek dilerse cām
Ḳanını ṣu yirine içem ḳana ḳana ben

3

Maḥbūb-ı ġam teraḥḥum idüp çigzinür baŋa
Ḥammām göŋlüm içre girüp soyunur baŋa
Pervāne yanduġum göricek öykinür baŋa
Bezm-i belāda şem‘üŋ özi göyinür baŋa
Sūz-ı derūnem aġlar isem yana yana ben

4

Bir dem felek ter itmek içün arż-ı ḫuşkümü

169.54[b]

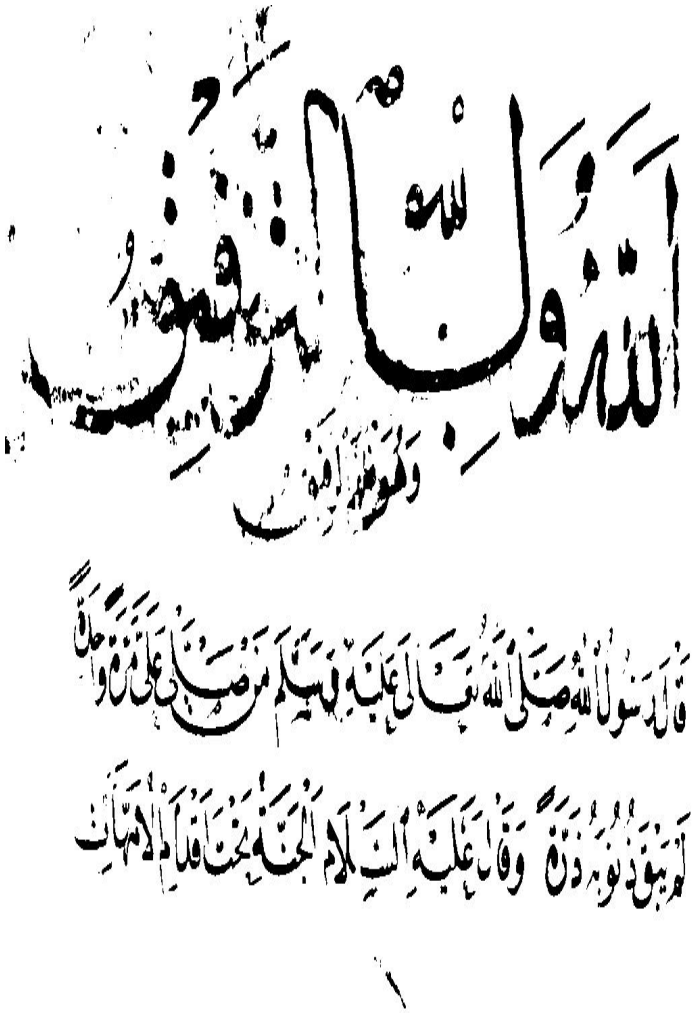
Pervīn miṣāl çeşmüme yaġdurdı eşkümi
Dühḳān-i dehr şol ḳadar arturdı reşkümi
Ekdüm ümīd ḫākine toḫm-ı sirişkümi
Ḫāl-i ‘izār-ı yāri görüp dāne dāne ben

5

Geçdi geçen bu raḥmetiye şimdi ṢĀNİYĀ
Eyle muvāfaḳat görmekden zamāniyā
Virirse fālım o gün elif āḫirini yā
‘Avn ala rehber olursa FİĠĀNİYĀ
Mülk-i süḫanda beglik idem Ḫüsrevāne ben

170.

170.55[a] Hüsn-i hat

171.

Dile ‘izzüŋle cāna cūş edince
Gel öldür üşde boynum ḳıldan ince
Süleymān-ı zamānsın ḳıl teraḥḥum
Ayaḳ altında ḳaldı bir ḳarınca

171.55[b]

172.

Fā ʻilātün fā ʻilātün fā ʻilātün fā ʻilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1

Ṭaġıdup zülfüŋ beni āşüfte-ḥāl itmek neden
Ben perīşān-rūzgārı pāymāl itmek neden
Nāz ile ġamzeŋ süzüp ġunç ü delāl itmek neden
Şol kara kaşuŋ çatup göŋlüm melāl itmek neden
Hey elā gözlüm bizümle mekr ü āl itmek neden

2

Çün ḥarīm-i kūyunı beytül- ḥarām itdüŋ baŋa
Merve ḥaḳḳıçün ṣafā kūyın maḳām itdüŋ bana
Līk ṣoŋra ḥecr ile ḫoş intiḳām itdüŋ baŋa
Āyet-i ḥüsnüŋle sen vaṣluŋ ḥarām itdüŋ baŋa
Bir ḫarāmī çeşmüŋe ḳanum ḥelāl itmek neden

3

Olalı ol ṣunʻ-ı Ḫālıḳ-ı maẓhar-ı āṣār-ı ʻışḳ
Ẓāhir oldı ḫalḳ içinde gün gibi esrār-ı ʻışḳ
Ḳılmaġa envār-ı dil cān mülkini envār-ı ʻışḳ
Ḥüsni ḳandilin uyarmış nūr-ı ḥakdan nār-ı ʻışḳ
Zāhidā inkār-ı nūr-ı ẕüʻl celāl itmek neden

4

Leblerüŋ ṣordum şekerden dürrcedür ṭoldı didi
Zülfin aŋdum sünbül-i terden semend oldı didi
Ruḫlarına lāle didim ḫışm idüp güldür didi
Leblerinde ḫaṭ görüp ḳan aġladum güldi didi
Sāye-yi ebrūyiçün yaŋlış ḫayāl itmek neden

5

172.56[a]

Gördüm ol meh gösterür zülfiyle şekl-i lām u dāl
Didim iy cān dil mi dilersin meh āl eyleme al
Didi dil n‘olur var iy bī-çāre nedir aŋla ḥāl
Didim āḫir-i cānsa maḳṣūd nāzuŋdan me‘āl
Didi evvel ‘āşıḳa fikr-i me‘āl itmek neden

6

Göŋlimi zülfi hevāsı eyledi şeydā benüm
Cānımı mest itdi la‘li şevḳi bī-ṣahbā benüm
Ḥālime ḳılmaz naẓar ol gözleri şehlā benüm
‘Ālemüŋ göŋlin yapar seng-dil illā benüm
Ṣırça göŋlüm ṣınduġınca pāymāl itmek neden

7

Ḳadd-i yāre RESMİYĀ kim serv kim ‘ar‘ar didi
Līk naḫl-ı ‘ālem-ārādur diyen ḫoş-ter didi
Ben ṣü‘āl itdim emīr-i naẓma ol server didi
Ḳāmetin ṣordum raḳīb işidüp dilber didi
AḤMED iblise ḳıyāmetden ṣü‘āl itmek neden

173.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1

Dīde lāle ‘ārıżuŋçün jāle bār olmış durur
Her müje ḫüsnüŋ gülinsüz gözde ḫār olmış durur
Sīne ‘āşḳuŋ āteşinden pür şerār olmış durur
Cān firāk-ı la’l-i nābuŋla figār olmış durur
Dil hevā-yi kākülüŋle bī-ḳarār olmış durur

173.56[b]

‘Aḳl fikr-i ṭurraŋ ile tār u mār olmış durur
Ten ġam-ı zülf ü ḫaṭuŋla ḫāk-sār olmış durur
Üstüḫān-ı ser mekān-ı mūr ü mār olmış durur

2

Ḳufl-ı yāḳutuŋ dilin açup yine ol nāzenīn
Ben faḳīr üftādeye virdi niçe dürr-i şemīn
Nāẓır oldıġı naẓarda gözleri ‘ayne‘l-yaḳīn
Gördi müşgīn nāfeyi bir meşel yoḳ engüşterīn
Ḳaddümi ḫātem gibi ḫam ḳıldı ol la’l-i nigīn
Nāfe gibi baġrumı ḫūn eyledi ol müşg-i çīn
Geh ġam-ı kākül gehī sevdā-yı zülf-i ‘anberīn
‘Ayş u nūşı ben faḳīrüŋ zehr-i mār olmış durur

3

Çarḫ abdāluŋdur iy meh dāġlar seyyāresi
Ṣubḥ küşteŋdür ki ḫūn-ālūdedür ruḫsāresi
Eyledi Mirrīḫi meftūn ġamzenüŋ seḥḥāresi
Sīne çāküŋdür hilāl eksük degüldür yāresi
Gül helāküŋdür ki ḳulaġuncadur her pāresi
Bir leked-kūpuŋ durur sünbül görinür ḳaresi
Oldıġı içün bāde-i la‘l lebüŋ āvāresi
Bād ḳabrinde ḥabābuŋ türbedār olmış durur

4

‘Aks-i ḳavsüŋ çeşm-i ḫūnbārumda iy nāvek-fiken
Zaḫm-ı pür ḫūnumda zerrīn ḫançerüŋ iy sīm-ten
Çāk-i sīnem ẓāhiren ḫūn içre iy şemşīr-zen
Ḳanlu pīrāhen içinde bu dü-tā olmış beden
La’l-i mirıāt içre ḳaşuŋ ‘aksi iy ġonçe-dehen
Rūy-ı gülgūnuŋda nāḫun zaḫmı iy rengīn süḫen
Didi la‘līn cām içinde aks-i engüştüŋ gören
Māh-ı nevdür kim şafaḳdan āşikār olmış durur

5

Ḳāmetüŋ bālādur iy servüm miyānuŋdur vasaṭ
Ṣafḥa-yı güldür ‘izāruŋ leblerüŋ müşkīn nuḳaṭ

Levḥ-i dilden yuyamaz ḫaṭṭuŋ gözüm olursa ṣaṭṭ
La‘lüŋ üzre yazdı kevṣer sūresin güyā ġalaṭ
Kim ḳazıtdı iy cemālüŋ muṣḥafı ṣafḥaŋda ḫaṭṭ
Ḳanına ‘ışḳ ehliniŋ la‘lüŋ getürdi çünki ḫaṭṭ
Bir gün ola diyeler EMRī için iy sebz-ḫaṭṭ
Bir ḫaṭı sebzüŋ ġamından ol ġubār olmış durur

174.

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1

Ḳaddüŋe müşābih olımaz serv-i dil-ārā
‘Ar‘ar ya senüŋ ḳāmetüŋe ola mı hemtā
Ḥaşr ide senüŋle iderin ḥaḳḳa temennā
Cellād-ı ecel eylemedin cismimi ifnā
Gül gerdenüŋi var bir yola var

2

Raḥm eyle benüm dīde-i giryānuma luṭf it
Hāy görime güzel başuŋ içün ḳanıma luṭf it
Ṣor ḥāl-i perīşānımı gel yanıma luṭf it
Biŋ devri cefā eyleme gel cānıma luṭf it
Gül gerdenüŋi var bir yola var

3

Aḥvāli perīşān idici sünbül-i dil-cū
Bend itdi nice dilleri ol kākül-i ḫūş-bū
Siḥr itdi baŋa çeşmüŋ ise bir yaŋa cādū
Girmez gözüme derdüŋ ile her gice uyḫu
Gül gerdenüŋi ki var bir yola var

174.57[a]

4

Dirler saŋa bu ḥüsn ile iy Yūsuf-ı ṣāni
Ḳul itdüŋ ayaġıŋa gelür nice cüvāni
Gördüŋ mi göklerü yaḳıcı āfet-i cānı
Arturdı NÜCŪMĪ ġam ile āh u fiġānı
Gel gel öpeyin gerdenüŋi derd-i serüm var
Bir boynu uzaḳ yola gider men seferüm var

175.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Gelüŋüz yüz sürelüm bārgeh-i Ġaffāra
Cān u dilden gelelüm tevbe vü istiġfāra

2 Dutalum Ka‘be-i tevfīḳ-i İlāhī yolını
Bu beyābānda ‘aceb gezmeyelüm āvāre

3 Çarḫ-ı kec-revde ḳalur ‘aḳl-ı mühendis ḥayrān
Bir birin uyduramaz cedvele vü pergāra

4 Mülk-i Bākī dir iken bāġ-ı İremden çıḳdı
Yine maġrūr olur ādem bu fenā bāzāra

5 ‘Aceb ol ṭā‘at u taḳvā diyü zu‘m itdügümüz
Varıcaḳ n‘olsa gerekdür naẓar-ı Cebbāra

6 Ẓulmet-i cehlde cevher diyü cem‘ itdügümüz
Ḳorḳum oldur çıḳa ol rūzda seng-i ḫāra

175.57[b]

7 Bu taṣavvurlar eger bāṭıl olursa nic‘ olur
Ḳatı ḥayret yiridür bir gözüŋi aç bī-çāre

8 Ḳatı el virdi hevā ġāyet açılduḳ ġāyet
İşimüz ḳaldı kemāl-i kerem-i Settāra

9 BĀḲīyi leẕẕet-i vaṣluŋ ṭama‘ı söyletdi
Ṭūṭīyi şehd ü şekkerdür getüren güftāre

176.

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1 Gül arıżuŋa olsa mu’ādil ‘aceb olmaz
Kim yüzi açılmışda ḥayā vü edeb olmaz

2 Öykünse ṣanevber ḳad-i yāre ‘aceb olmaz
Zīrā ki başı ṭaşra olanda edeb olmaz

3 Her ṣubḥ güneş gelse ḳapuŋa ‘aceb olmaz
Ma‘ẕur ola iy şeh ki gedāda edeb olmaz

4 Zülf-i siyeh olmasa yüzinde ‘aceb olmaz
Kim cennet-i firdevs anda şeb olmaz

5 Ebr itse özin zülfüŋe nisbet ‘aceb olmaz
Kim yüzi ṣuyın yire dökende edeb olmaz

6 Öykünse leb-i la‘lüŋe ḤĀTEM ‘aceb olmaz
Elden ele düşmişde hayā vü edeb olmaz

176.58[a]

177.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Der-maḳām-ı segāh

1 Nev-cüvānum Ḥaḳ seni yavuz naẓardan ṣaḳlasun
Ruḫlaruŋ gülzārını āh-ı siḥerden ṣaḳlasun

2 Bāġ-ı ḥüsnüŋ rūzgār-ı bed-eṣerden ṣaḳlasun
Bir nihāl-i tāzesin Allāh ḫaṭardan ṣaḳlasun

3 Dem-be-dem bülbüllerüŋ itsün hezār efġān u zār
Her zemān güller gibi sen gül açıl iy gül-‘izār

4 Esmesün üstüŋden iy serv-i revān kim rūzgār
Bir nihāl-i tāzesin Allāh ḫaṭardan ṣaḳlasun

178.

177.58[a]

178.58[a] Mısra-i berceste

179.

180.

181.

179.58[b] Hüsn-i hat

180.58[b] Hüsn-i hat

181.58[b]

Mefa'īlün mefa'īlün fe'ūlün
Hezec +– – –/+– – –/+– –

Anuŋ itmāmı içün ḫaṭṭ-ı la'lüŋ
Ġubar ile yazılmış beyt-i ṣānī

182.

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün
Muzāri' – – +/– + – +/+ – – +/– + –
Velī

La'l-i lebin rıżā ile biŋ cāne virmezin
Ben ol nigīni mülk-i Süleymāna virmezin

183.

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün
Muzāri' – – +/– + – +/+ – – +/– + –
Eyżan lehū

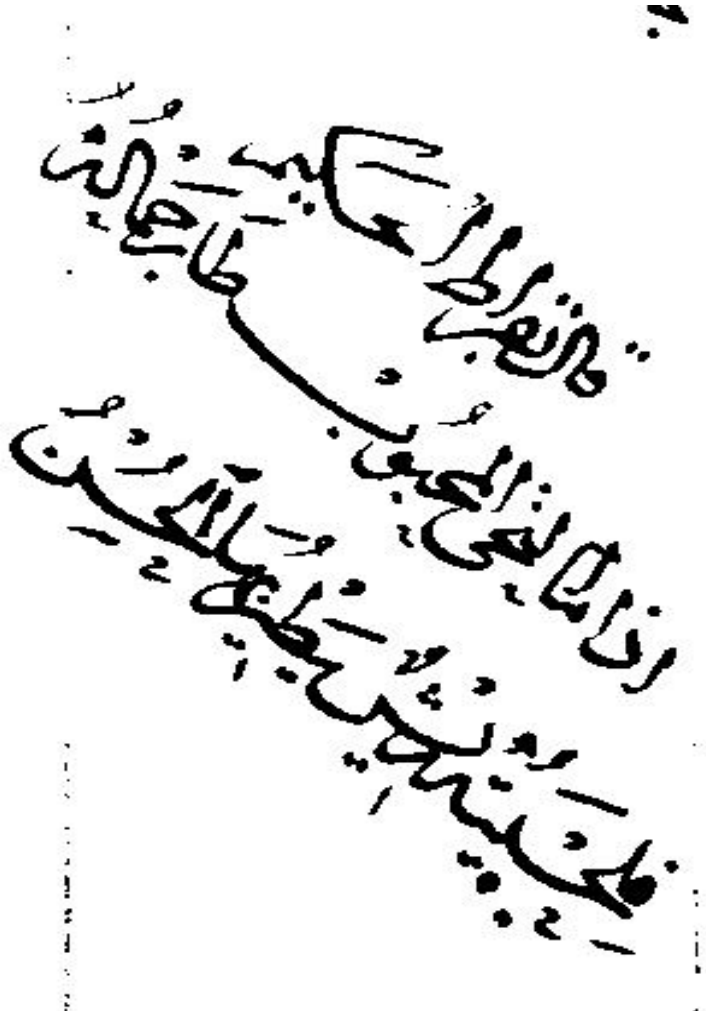
Dünyāda merd gelicegin anadan gişi
Cān ḳorḳusuyla geçmeye cānāneden gişi

184.

182.58[b]

183.58[b]

184.58[b]

185.

185.59[a]

186.

187.

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün
Hafīf + + – – / + – + – / + + –

Gönlimi azar azar İbrahīm
Cebr ile alduŋ iḫtiyārı degül

Beni bir āteşe bıraḳduŋ kim
Nār-ı nemrūdānuŋ şerārı degül

186.59[a] Hüsn-i hat

187.59[b]

188.

ʻĀşıḳ-ı dīdāruyum vallāhi billāhi hemān
Rūz u şeb hep eylerüm vird-i zebān

Güşvāre-i iẓhār-ı miẓmer-i Ḫatemī

Ḳalmadı ʻālemde hīç üftādelerde iḫtiyār
İy meh-i burc-ı şeref iy şāh-ı Cem-ṣadr-ı meh-şihāb

Rubāi-i ū

Yüzüŋ çü gül āteşin ü sünbül eger
Derlerse güzel ṣaçlaruŋa de ruḫ-ı ter
Bu ḫātem-i laʻl ü bu ḫadd-i gülgūnuŋ
Ṣad ʻārıżı zerd eyler ü ṣad ḳaddi eger

Diger İẓhār-ü muzmer-i ʻAhdī-i Baġdādī

İy şeh-i dād-ı seḫ kān-ı ṣafā
Sezemen kim ola saŋa hemtā

Rubāʻī-i ū

Bilmem ʻaceb ihsān niçün itmez o ṣanem
Her demde ḳılur fikr-i ġam ü cevr ü sitem
Baḳmaz dil-i meyyāl şeh-i ʻālem ise
Bir ruḫları gülgūn ḳad-i sevrüŋ ḳulıyam

Mīzān

Ṣıfat-ı şāh-ı suḫan gü yazdum

188.59[b] Derkenar

189.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Ḳale şeyhü‘l-islām-ı zāde‘llāhü raḥmetehü

1 Maḥv olup gitmez mürūr-ı dehr ile bāḳī ḳılur
Ḫāme ile ṣafḥa-i evrāḳda mezbūr olur

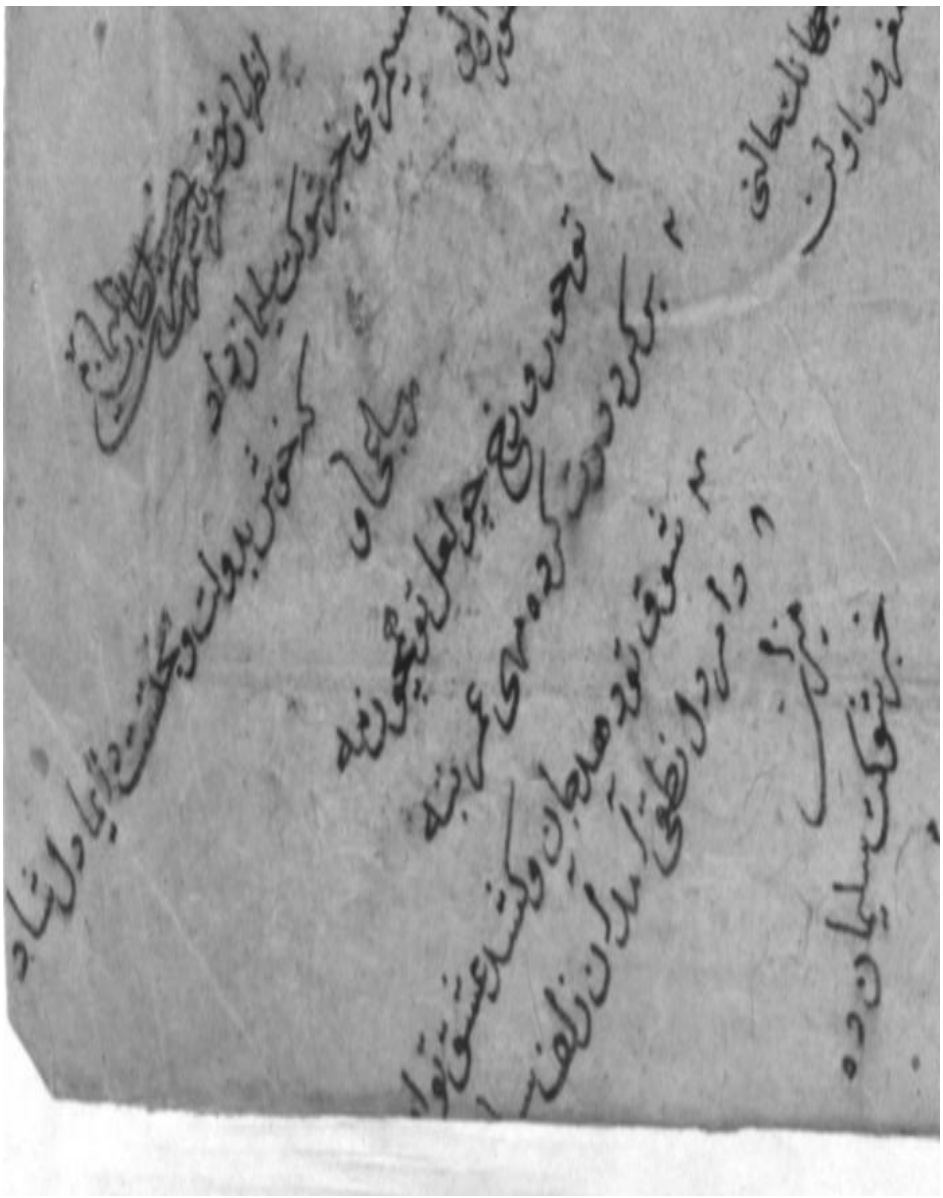
2 Ṣafḥa-i ‘ālem ne resme levḥdir kim altına
Neşf ider bir nefesde üstüne musṭūr olan

3 Bī-serv-i sāmān gider nābūd u nāşīd olur
Ḥaşmet cāh u celāl ‘āleme server olan

4 Ḫ^{v}āb-ı ġafletden uyan fehm it cihānuŋ ḥālini
İy zemāne devlet ü iḳbāline maġrūr olan

189.60[a]

190.

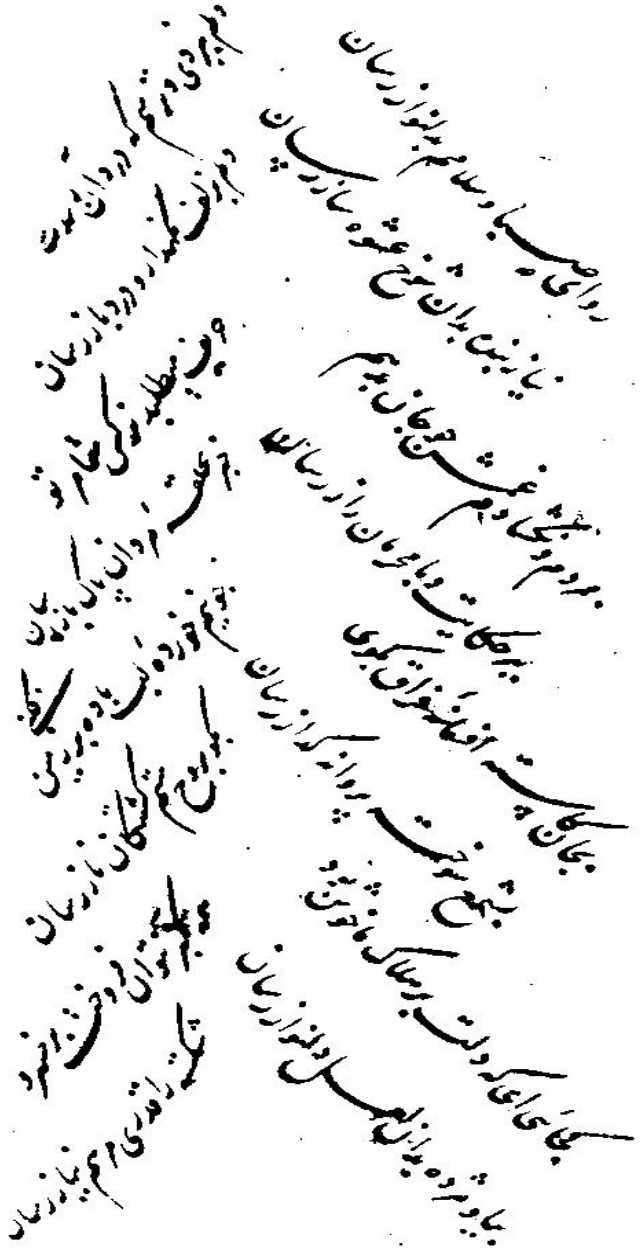
190.60[a] Farsça

191.

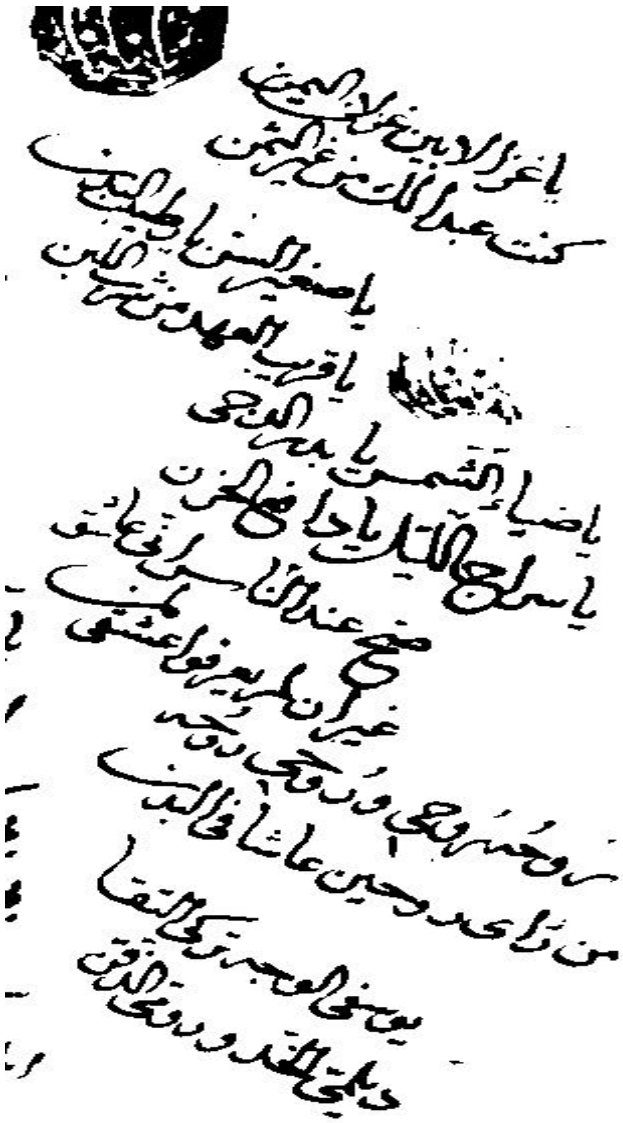
191.60[b] Hüsn-i hat

192.

192.61[a] Farsça gazel

193.

193.61[b] Arapça gazel

194.

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Hafīf + + – – / + – + – / + + –

Li-İbn Kemāl Pāşā

1 Dirhemi şarf eyle girdükçe ele
Olmaya tā cem’ ġayrı munṣarıf

2 Anuŋ içün cem’ ider anı baḥīl
Kim ola cem’ olıcaḳ lā-yunṣarif

3 Yā İlāhī kimsene ac olmasun
Ac olup nā-merde muḥtāc olmasun

4 Bī-keremler bulmasun devlet yüzin
Bī-sa’ādet ṣāḥib-i tāc olmasun

5 Sen bizi yā Rab kemāl-i ḥırṣ ile
İledüp her ḳapuya bī-fā’ide

6 Ac idüp nā-merde muḥtāc eyleme
Rabbena ünzül ‘aleynā-i mā‘ide

195.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1

Bāḳī Çelebi Efendi goft berāy-ı Mihrümāh Sulṭān

1 Cāy-ı āsāyiş olur ṣanma cihān-ı fānī
Eyleme ḳaṣd-ı ‘imāret bu ḫarāb eyvānı

194.61[b]

195.62[a]

2 Menzil-i mār-ı belā köhne-serādur dünyā
Künc-i rāḥat yiri ẓann eyleme bu vīrānı

3 Felegüŋ kasr-ı dil-āvīzine meftūn olma
Nice mīrāṣa girüpdür bu sarāy-ı fānī

4 Düşmene-i ehl-i keremdür felek-i sifle-nevāz
Göz göre n‘itdi o Şeh-zāde-i ‘ālī-şānı

5 Âb u tābın giderüp teff-i semūm-ı ḳahrı
Berg-i nīlūfere döndürdi gül-i ḫandānı

6 Ḳanı ol küngüre-i tāc-ı sa‘ādet-güheri
Ḳanı ol bār-geh-i luṭf u kerem sulṭānı

7 Ḳanı ol dürr-i dil-efrūz-ı seḫā deryāsı
Ḳanı ol gevher-i nā-yāb-ı mürüvvet kānı

8 Mihr ü māh-ı felek-i baḫt u sa‘ādet Sulṭān
Şem‘-i eyvān-ı serā-perde-i ‘iṣmet Sulṭān

2

1 Ebr-i bārān ki yaġar bāġ u gülistān üzre
Ḳatreler kim dökilür sünbül ü reyḥān üzre

2 Cūylar kim ṭolanur dāmen-i ṣaḥrālarda
Jāleler kim görinür lāle-i Nu‘mān üzre

3 Hep o göz yaşlarıdur aḳdı biṣāṭ-ı ʿażra
Aglaşur ehl-i semā Hazret-i Sultān üzre

4 Mātemin ṭutsa n‘ola ‘âlem-i ‘ulvīde melek
Sāye-i raḥmet-i Raḥmān idi insān üzre

5 Bu fenā gül-şeninüŋ ḫār u ḫasından göçürüp
Ḳurdılar bār-gehin ravża-i Rıḍvān üzre
6 Cism-i pākin götürüp ḫākden aldı Rıḍvān
Döşedi hᵛāb-gehin ġurfe-i ġufrān üzre
7 Ser-be-ser şalmış idi sāye-i faż̈l u iḥsān
Şeh-per-i ‘āṭıfetin ḫayl-i yetīmān üzre
8 Aġlaŋ iy ḫayl-i yetīmān u ġarīban aġlaŋ
Yād idüp ni‘met-i Sultānı fırāvān aglaŋ

3

1 ‘Îd yaḳlaşdı döşensün yine ḳaṣr u eyvān
Çıḳup eyvān-ı sa‘ādetde buyursun Sulṭān
2 Der-i der-gāhına ‘azm eylesün eşrāf-ı diyār
İşigi ḫākine yüzler süre gelsün a‘yān
3 Hala Sultān diyü şeh-zādeler ikbāl itsün
Gelsün ol lutf u kerem kānına şād u handān
4 Āh kim ḫᵛāb u hayāl oldı bu devletler hep
Ṭurmadı ‘aksine devr eyledi çarḫ-ı gerdān
5 Gelüp aḥbāb serīniŋde seni görmeyicek
Ḳanı sulṭān diyü eflâke irişsün efġān
6 Ne ḫaṭā eyledüŋ ey tīr-i kec-endāz-ı felek
Merdüm-i dīde-i devrāna ṭoḳındı peykān
7 Meded Allāh meded ‘avn ü ‘ināyet senden
Bu firak āteşine döymege ṭāḳat senden

4

1 Bir yire cem‘ olalum ḫātırı mahzūnlar ile
Zār zār aġlaşalum dīde-i pür-ḫūnlar ile

2 Gülmenüŋ oynamanuŋ gitdi zamānı şimdi
Ḥâlümüz söyleşelüm ḥāli diger-gūnlar ile

3 Şöyle bī-hūş u ḫarāb eyledi efsāne-i ġam
‘Aḳlumuz başumuza gelmeye efsūnlar ile

4 Naḳd-i vaḳt oldı bize eşk-i sefīd ü ruḫ-ı zerd
Derd ü ġam ṭālibiyüz aḳçeler altunlar ile

5 Ni‘met-i raḥmet-i rıḍvāna yetişdi o velī
Biz ciger ḫūnı yirüz bunda ciger-ḫūnlar ile

6 Ḳondı ṣahn-ı çemene ravża-i rıḍvān içre
Sāyebānlar ḳurılup çetr-i hümāyūnlar ile

7 Ḳapusında işigi ḫidmetin eyler ġılmān
Ḥūriler ḳarşu ṭurur aṭlas u eksūnlar ile

8 Minnet Allāha kemâl-i kerem-i rabbānī
Eyledi iki cihān devletini erzānī

5

1 Lāyıḳ-ı maġrifet-i ḥazret-i ġaffār olsun
Devlet-i nā-mütenāhīye sezāvār olsun

2 Ḫıl‘at-i fāhiresi dāmen-i ‘afv-i settār
Rūḥ-ı pākine ġıdā lezzet-i didār olsun

3 Merḳad-i pākin idüp şem‘-i hidāyet rūşen
Meşhed-i ṭāhiri müstaġraḳ-ı envār olsun

4‘Âḳıbet yoḳlıḳ imiş kār-ı cihan iy BĀḲĪ
N‘idelüm şāh-ı cevān-baḫt-ı cihān var olsun

5 Daḫı ol duḫter-i sa‘d-ahter-i pākize-güher
Çeşm-i nāhīd gibi rūşen ü bī-dār olsun

6 Āb-rūy-ı vezirā ḥażret-i Ahmed paşa
Maẓhar-ı luṭf-ı ḫudāvend-i cihāndār olsun

7 Aḳ gül ġoncaları gibi güzel körpeleri
Ḫār-ı āzārdan Allāh nigehdār olsun

8 Ġarḳa-i raḥmet ola rūḥ-ı revān-ı sulṭān
Ḥūrīler mūnis ola gülşen-i firdevs mekān

196.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1

Küfr-i zülfini yapasın ṣanemüŋ efḍul-i dīn
Yüz urup ḫāke eşigüŋde ḳodı yire cebīn
Deyr-i ḳalbinde yazup naḳş-ı ruḫuŋ iy büt-i çīn

196.63[a]

Bağlayup biline zünnāruŋı ‘ışḳuŋla hemīn
Seni ma‘būd idinüp secde ider ehl-i yāḳīn

2

Ṣadr-ı meyḫānede cem‘iyyet-i a‘lāŋı aŋup
Meclis-i pür feraḫ ü bezm-i dilāŋı aŋup
Her ṭulū ‘ışḳına bir būse-i ra‘nāŋıaŋup
Sāḳīyā cām-ı leb ü bāde-i ḥamrāŋı aŋup
Cān virir oldı meye zāhid-i seccāde-nişīn

3

Ḫastayum nergis-i bīmārı belāsıyla diyü
‘Aşıḳam ḥālet-i gīsū- yı dutāsıyla diyü
Yilerüm gül yüzinüŋ būy-ı ṣafāsıyla diyü
Bī-ḳarerim o gülüŋ zülfi hevāsıyla diyü
Muṣḥaf-ı ḥüsnüŋe vallāhi şimāl itdi hemīn

4

Ṣoldurur gülleriŋi ellemesün her nādān
Serv-i serkeş ṣıfat ol kimseye baş egme revān
Gül-i ḫod-rū gibi yüz virme ḫus ü ḫāre her ān
İrmesün vaṣluŋa zāġ u zaġan iy ġonçe dehān
İtmesün bülbül-i dil anı görüp āh u enīn

5

Yüzi üzre sürinüp geldi der-i devletüŋe
Maḫrem olsun ḳo ḥarīm-i ḥürmetüŋe
Cān u dilden çü ezel baġladı bil ḫidmetüŋe
Ḳulluġ itmesün der-i dergāh felek rıf‘atüŋe
MEŞREBī bendeŋi redd eyleme iy şāh-ı güzīn

197.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Kākül-i dilber ki etrāf-ı 'araḳ-çīnden çıḳar
Sünbül-i ḫoş-bū durur Çīn ü Māçīnden çıḳar

İstiḳāmetde ḳalem şevḳde şem' olsa kişi
Yine şemşīr-i belādan başını ḳurtaramaz

Bi- ism-i 'Alī
Zevrāḳ-ı güle çünki ṣabā dökdi seḥer-gāh
Bülbül-i ten āşüfte seni yaḳdı idüp āh

Bi- ism-i İbrāhīm
Acımazsın yazuḳ bu şeydāya
Āb-ı çeşmüm yol itdi deryāya

Bi-ism-i Hüseyin
Her ne vaḳt içre ser-i sünbül ki diresin
Cān meşāmına ṭolar rāyiḥa-i misk ü 'abīr

198.

Mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Müctess + – + – / + + – – / + – + – / + + –

Li-İbn Kemāl Pāşā

1 Şiken şiken semen-i müşkbārı gördüŋ mi
Girih girih resen-i tābdārı gördüŋ mi

197.63[a]

198.63[b]

2 Dilim dilim dilinen şerḥa şerḥa tıġuŋdan
Delik delik bu dil-i fiġārı gördüŋ mi

3 Bölük bölük ṣaçını dem-be-dem nesīm-i seḥer
Ḳaṭar ḳaṭar sürür ol tār mārı gördüŋ mi

4 Yaşın yaşın dökülen bu bıŋar-ı çeşmümden
Çaġıl çaġıl aḳan ol çeşme sārī gördüŋ mi

5 Varaḳ varaḳ yazılan çünki vaṣf-ı ḥüsnüŋdür
Saṭır saṭır ġazel-i āb-dārı gördüŋ mi

199.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –
Eyżan lehū

1 Ġamzeŋüŋ ḫançerleri zaḫmın dehānum ṣandılar
Şu'le çıḳdı ateş-i dilden zebānum ṣandılar

2 Ġamzeŋ oḳı zaḫmınuŋ ḳanı aḳarken gördiler
Gül yüzüŋe ḳarşu çeşm-i ḫūn-feşānum ṣandılar

3 Bī-ḫūd oldum yār gitdik de gözüm merdümleri
Üstüme aġlaşdılar kim çıḳdı cānım ṣandılar

4 Bād-ı āhumdan çün oldı būy-ı zülfüŋ bī-ḳarār
Ṣalınur boynumda cān-ı nā-tüvānum ṣandılar

5 Cūybārı gördiler aḳar kenār-ı servde
Ayaġına yüz sürer eşk-i revānum ṣandılar

199.63[b]

200.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

Emrī rāst

1 Cūy oldı āb-ı dīde leb-i cūy-bāra gel
Dīdār ‘āşıḳıdur esirge kenāra gel

2 ‘Işḳ ehlinüŋ bu ‘arṣada çün kārı zārdır
Ger merd-i ‘arṣa-yı ġammasıŋ kār-ı zāre gel

3 Ey cām-ı la’l ile ṭolu cām-i Cem isteyen
Ṣohbet ṣu ki nümūnesidür lāle-zāra gel

4 Maḳṣūd devr-ı ‘ayn ise zāhid-i teşne var
Dīdār ise murāduŋ eger kūy-ı yāra gel

5 İy ḫ^{v}āce şehr-i naẓmda ṣarrāf EMRīdür
Ṣāf itdüŋse ḳalbüŋ ṣāḥib-i ‘ayāra gel

201.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

‘Ālī

1 Gül didügüŋ şarāb ile ṭolmış piyāledür
Bir barmacıḳ ki eksile pervāzı lāledür

2 Tıġuŋla ḫançeriŋ pes iken ḳatl-i ‘āşıḳa
Neyzenle nāvegüŋ bize maḥżā itāledür

200.64[a]

201.64[a]

3 Beyhūde söyleme dehenüŋ rūz neyini yap
Māvāy-ı bekr-i fikrete ġāyet ḥavāledür

4 Cismimde dağlar ki ṭurur ḳurṣalardır ol
Göŋlüm fena yolına giderse nevāledür

5 ʻĀLī zamāne cāhla virir vücūd
Zīrā ne cevri var ise ṣāhib-i kemāledür

202.

Feʻilātün feʻilātün feʻilātün feʻilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –
Eyżan lehū

1 Cānı ṣordum baŋa cānānımı gösterdi hemān
Görmedüm merdüm-i dīdem gibi bir ʻārif-i cān

2 Leblerüŋ laʻl-i Bedeḫşāndan olupdur yaḫşī
Aŋa nisbetle ʻāḳīḳ-i Yemini seng-i yamān

3 Cūy ayaġına gelür serve tenezzüller ider
Çıḳsa nāz ile çemen seyrine ol serv-i çemān

4 Ben o merdüm ki lebüŋ cāmı tehī ḳalmaya hīç
Sāḳīyā neyleyelüm ʻaksine devr itdi zemān

5 Şübhe süz-i Ḫüsrev-i iḳlīm-i saḫansın ʻĀLī
Görse kim beytüŋi Ḥassān ide biŋ istiḥsān

202.64[b]

203.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Muzāri‘– – + / – + – + / + – – + / – + –

‘Aṭā rāst

1 Sāḳī şarāb-ı nāb ile gitdi melālimüz
Allāh ne idi ġam ile bizüm dünki ḥalimüz

2 Bir ḥālimüz var idi ġam-ı ‘ālem ile kim
Rehn olayazdı cāme faḳīrāne şālımuz

3 Fikr-i cemāl-i yār ise ‘āşıḳlara kemāl
Her gün bizüm ziyāde olurmış kemālimüz

4 Bizden ṣoruŋ o çāh-ı zeneḫdān leṭāfetin
Zīrā anuŋ içinde aġardı ṣaḳalımuz

5 Şuġli ḳoduḳ havāsına düşdük bir āfetüŋ
Bir fenne daḫı oldı ‘AṬĀ iştiġālimüz

204.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Muzāri‘– – + / – + – + / + – – + / – + –

Ümīdī

1 Ḫaylī şeṭāret eyledi meclisde bülbüle
Aġzı ṣürāḫīnüŋ dün eġildi güle güle

2 Bād-ı nesīm ile açılur deyü bāġda
Ṣaḥn-ı çemende jāle bugün düşdi ter güle

203.64[b]

204.65[a]

3 Zülf ü ruḫında ol ṣanemüŋ ḳatre-i gül-āb
Şebnem durur ki düşdi gülistānda sünbüle

4 Bu tāze tāze daġ ile sīnemde her elif
Bāġ-ı belāda beŋzedi şāḫ-ı ḳaranfüle

5 Beŋzer ÜMīDī var ise eksüklügün diler
Cāmuŋ egildi öpdü ayaġını bülbüle

205.

Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün
Hafīf + + – – / + – + – / + + –
Eyżan lehū

1 Aḳıdup cüy-ı eşkümi o melek
Döndi bir āsyā be çarḫ-ı felek

2 Sālik-i rāh-ı 'ışk olan āḫir
İrüşür bir selāmete giderek

3 Ḳatı diller dili ḫadeng-i müjeŋ
Dilek iy ḳaşları kemān dilek

4 Baḥr-ı ġamdan ḫalāṣa fülk-i beden
Dōstum ḫaylī rūzgār gerek

5 Zen-i dehre ÜMīDī virdi ṭalāḳ
Görmedüm bir anuŋ gibi erkek

205.65[a]

206.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –
‘Ulvī

1 İy gönül ġayrıya meyl eyleme cānān bir olur
Birinüñ ‘ışḳı derūnuñda yiter cān bir olur

2 Ḥüsn-i Yūsuf görüp aldanma ruḫı sādelere
Ḥüsn-i Yūsuf çoġ olur Yūsuf-ı ken‘ān bir olur

3 Dāġ-ı mihri yiter ol lāle ruḫuñ sīnemde
Āsumāna naẓar it mihr-i dıraḫşān bir olur

4 Görmedüm ġonçe-i la‘lüñ gibi rengīn yāḳut
Mühr yüz biñ bulunur mühr-i Süleymān bir olur

5 ‘ULVīyā şi‘irüñe beñzer ḳanı bir naẓm-ı laṭīf
Çeşmenüñ ġāyeti yoḳ çeşme-i ḥeyvān bir olur

207.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –
Eyżan lehū

1 Ḥaḳ bu kim özge ṣafā yoḳ mu mey-i ḥamrāda
Ola meclisde ḫuṣūṣā o gül-i ra‘nāda

2 Gözüme şekl-i beşerde görinür bedr-i münīr
‘Aks-i ḥüsnüñ ki görem cām-ı mey-i ṣahbāda

206.65[b]

207.65[b]

3 ‘Āḳıbet ḫāk olıcaḳ cism içün efkār gider
İy gönül ġam mı çeker ‘āḳıl olan dünyāda

4 Murġ-ı dil fāḫte-veş āh u fiġān eylemede
Ol boyı serv-i ser-efrāz ise istiġnāda

5 Sāye-veş ḫāke düşersem ne ‘aceb iy ‘ULVĪ
Oldı bir serv-i ḫırāmāna gönül üftāde

208.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –
Eyżan lehū

1 Yüz çevirmez dil-i āşüfte senüŋ tīrüŋden
Tīr ki sende dirīġ eyleme naḫcīrüŋden

2 Çünki ben ḫasteŋi öldürmege tedbīr itdüŋ
İy ṭabīb-i dil ü cān dönme bu tedbīrüŋden

3 Rāh-ı fürḳatde niçe bir yanalum mihr-i güle
Ṣusaduḳ teşneyüz içür bize şemşīrüŋden

4 Murġ-i pā-beste gibi düşdi dehān-ı māre
Gönlümi ḳurtarayın zülf –i girih gīriŋden

5 Şeyḫ-i cām eyleye irşād ile şāyed ki seni
Mey-i fürūşa yitiş iy ‘ULVĪ el al pīrüŋden

208.66[a]

209.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec +– – –/ +– – –/ +– – –/ +– – –

Eyżan lehū

1 Ġurūr itme libās-ı faḫr ile ‘ömrüm cihāndur bu
Ḳabā-yı cismini ḳor bunda herkes cāmekāndur bu

2 Meh-i ruḫsāruŋı cānā iḥāṭā eyler āḫir ḫaṭṭ
Güzellik bāḳī ḳalmaz kimseye devr-i zamāndur bu

3 Bir adı ṣanı nā-peydā ġarīb olmaḳ diler göŋlüm
Ṭutalım tā ki dimişler ġam-ı ‘ışḳ-ı felāndur bu

4 Görüp seng-i mezārum ehl-i diller iy kemān-ebrū
Didiler tīr-i ḥasret irdigü yire nişāndur bu

5 Demişler nāfe-i ḫoş-būya teşbih eylemiş ḫālüŋ
Ṣaḳın gerçek ṣanup ‘ULVīye cevr itme yalandur bu

210.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec +– – –/ +– – –/ +– – –/ +– – –

Eyżan lehū

1 Ḳanı sāyeŋ gibi ḫāk olduġum iy serv yanuŋda
Alursa cānum alsun bārī mevlā āsitānuŋda

2 Ser-i kūyuŋdan ayırdı felek ben zār u maḫzūnı
Dirīġa uçmaz oldı bülbül-i cān gülsitānuŋda

209.66[a]

210.66[b]

3 Dehān-ı māre düşmiş mūra döndi iy şaçı sünbül
Gönül bağlandı ḳaldı ṭurra-i ʻanber-feşānuŋda

4 Ne bāküŋ var hücūm-ı cünbiş yeʻcūc-i āʻdādan
Otursın sedd-i İskender gibi şahum mekānuŋda

5 Kemāl ehline raġbet var iken devrüŋde sulṭānum
Revā mı ʻULVīye bunca felāketler zamānuŋda

211.

Feʻilātün feʻilātün feʻilātün feʻilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –
ʻAzīzī rāst

1 Ḫam-ebrūŋı ruḫuŋ üzre gören dir cānā
Ḥarf-i rādır kim anı üstine almış raʻnā

2 Çeşm-i pür ḫışmuŋ ile zülfüŋi kim gördi didi
Birisi ʻayn-ı ʻanādır birisi cim-i cefā

3 Sen bu ḥüsn ile şeh-i mülk-i melāḥat olduŋ
Elif-i ḳāmetüŋe dinirse nʻola sīm livā

4 Setr ider rūyuŋı dāmānıyıla göstermez
Kāʻbe örtüsi durur zülf-i siyāhuŋ gūyā

5 Ḳaşları yāyı ġamın çekmedi çünkim o mehüŋ
Niye büküldi bili böyle ʻAZīZī gibi yā

211.66[b]

212.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Eyżan lehū

1 Renk-i rūyı gül-ruḫ zībā-yı dilberden alur
Nitekim nūrı ḳamer ḫūrşīd-i envārdan alur

2 Sürme-i ḫak-i sehüŋ gözden siler cūy-ı sirişk
Beŋzer ol uġrıya kim ḳomaduġu yirden alur

3 Şāh-ı ‘ālemde olursaŋ ‘āḳıbet ‘āyyār-ı çarḫ
Efser-i zerrinüŋibir lu‘b ile serden alur

4 Naḫl-ı gülşen içre maḳbūl olmasun mı nārven
Kim ḫırāmı ol nihāl-i nāz perverden alur

5 Zülfi meyl itdikce la‘line ‘AZīZī ṣanuram
Egilüp ḥūrī-yi cennet āb-ı kevṯerden alur

213.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

Eyżan lehū

1 O zülf mār-ı müşk āsā ki rūy-ı yāre ṣarmışmış
Siyeh ejder durur gencīne-i ruḫsāra ṣarmışmış

2 Ten-i zārum ki ḳılmışdur iḥāṭā ḳalb-i viranı
Örümcek tāripdür ṣan kim yıḳılmış dāra ṣarmışmış

212.67[a]

213.67[a]

3 Ḫaṭ-ı ḫaddüŋ ġamıyla dün bir āh itdüm ki aġzumdan
Dütenler oldı peydā pāre pāre nāre ṣarmışmış

4 Tenümde ḫam-ı-be-ḫam olmış ṭomarlar dāġ u demlerle
Kebūdı rişṭelerdür kim gül-i pür-ḫāre ṣarmışmış

5 Niçe çāk-i gīryān etmeyem ben dest-i ġayretle
ʻAZīZī mest olup meclisde yār aġyāra ṣarmışmış

214.

Feʻilātün feʻilātün feʻilātün feʻilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 ʻAdes-i ḫāl-i ʻizāruŋ bulur iy meh revnaḳ
Nāb-ı mülden ki ruḫuŋ derleye burçaḳ burçaḳ

2 Yanaşub ḫiẕmet iderdüm o şeh-i ḫūbāna
Naḳd-i vaṣlını bileydüm virecegin baŋa Ḥaḳ

3 Server-i mülk-i ġamem her ne yire ʻazm itsem
Dūd-ı āhum çeker öŋümce duḫānı sancaḳ

4 İki dilber ṣanıram leb-be leb olup öpişür
Meclis-i meyde o meh cāma degürdükce ṭuṭaḳ

5 Ḳavm-i reyyān mı benefşe ki girineli güle
Şeh-i Kenʻan mı gül-i Mışrı ṣarar başına aḳ

6 Naḳd-i cāna alurın ʻālem-i vaṣl-ı yārī
Virseler almazın ammā ki cihānı aylaḳ

214.67[b]

215.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

Velī

1 Çün şem‘-i serkeş olma çū sāye fütāde-dil
Ne yavuz ol aṣıl ne yavaş ol dilā baṣıl

2 Hecr ile cān virüp gehī vaṣl ile bul ḥayāt
Fāş itme ‘ışḳ-ı yārüŋi aġyāra ol diril

3 Bezm-i viṣāl-ı yāre İrem dirseŋ iy göŋül
Mānend-i eşk-i dīde vü cur‘a-i dökil ṣaçıl

4 Başuŋ gerekse saŋa eyā zülf-i rū-siyeh
Ṭolaşma ḫadd-i yāre gel andan üzil kesil

5 Sāye miṣāl pīre henüm içre cism-i zār
Oldı ġamuŋla şām-ı belāda ḫayāl-i ẓıll

6 Bilmem ne virdi iy cān ṭabībī kim
Derd ü ġamuŋ ulaşmadadur baŋa muṭṭaşıl

7 Düşmek dilerseŋ il diline ‘AZĪZĪya
Ḫançer miṣāl bir güzelüŋ yanına ṭaḳıl

215.67[b]

216.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –
Velī

1 Yād-ı la’lüŋ getürür şevķe dili iy yüzi gül
Neş’e-i bāde-i nāb ademi eyler bülbül

2 Demi mi vardur ki ḫayāl-i ḫadd-i la’lüŋ sāḳī
Ḥücre-i dilde gelüp itmeye bezm-i gül ü mül

3 Nedür ol kişver-i rūyuŋda ki ḫāl-i miṣkīn
Rūmda dirler ise bitmez efendi fülfül

4 Ġam-ı hecrüŋle gözüm yaşı olup cūy-ı revān
Ḳurdı ‘aks-i ten-ḫam küştem anuŋ üstüne pül

5 Bād-ı āhumla ‘AZīZī varaḳ-ı köhne miṣāl
Yaḳup eczā-yı vücūdum ġam odı eyledi kül

217.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –
Velī

1 Vaṣf-ı la‘lüŋ olalı iy lebi şīrīn süḫanum
Oldı pür gevher-i nā-yāb ile dürc-i dehenüm

2 Ṣararup hecrüŋ ile döndi yüzüm altuna
Daḫı meyl etmeye misin baŋa ayā sīm-tenüm

216.68[a]

217.68[a]

3 Şöyle zeyn oldı tenüm oḳları peykānundan
Ki gören ḳal‘a-yı āhen ṣanur oldı bedenüm

4 Kendü derdin unudurdı güzelim hecrüŋde
Çekdigüm derdi göreydi eger Eyyūb benem

5 Beni ol Yūsuf-ı gül-çehre ḳodı göŋleksüz
Meger iller ṣara öldükde ‘AZĪZĪ kefenüm

218.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

Velī

1 Devr-i ‘adlüŋde revā mıdır ayā şāh-ı cihān
Mey ele girmeye ḳahve geze dükkān dükkān

2 Mey-i nābuŋ ne idi ṣuçı şehirden sürdüŋ
Eyledüŋ şenlik iken kūy-ı muġānı vīrān

3 Göremez kimse yüzin āb-ı neşāṭuŋ ammā
Oldı pür ḳahve diyen ḳara ḳasāvetle cihān

4 Bozılup bezm-i ṣafā devleti döndi cāmuŋ
Sāġar mey yirine devr ider oldı fincān

5 Aḳçesin almaġiçün ḫalḳ-ı cihānuŋ şimdi
Ḳahve diyü ḳaralar ḳaynadur A‘rāb-ı zamān

6 Niçe bir nūş idelüm ḳahve diyu ḳara ṣuyu
Var iken bāde-i gül-reng gibi āb-ı revān

218.68[b]

7 Dir iseŋ cān-ı ʻAzīzī ola şād ü ḫurrem
Eyle ol ḳan olacaġı yine şāham iḥsān

219.

Feʻilātün feʻilātün feʻilātün feʻilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

Velī

1 Dīde-i giryān sīne büryān oldı cismüm nā-tüvān
ʻIşḳ-ı yār ile işüm Allāha ḳalmışdır hemān

2 Ḳandasın iy şāh-ı ḫūbān-ı cihanum gel yitiş
ʻĀlemi virdi ḫarāba leşker-i eşk-i revān

3 Ḳaddümi çevgān idüp meydān-ı ġamda eyledüŋ
Dūd-ı āh-ı pür şerārum aŋa kūy-ı zer nişān

4 Ḫaṭṭ belürdi irüşüp pāyāna devr-i ḥüsnüŋ āh
Fitneler peydā olurmış olıcaḳ āḫir zamān

5 Ḳo yayılsun gün gibi naẓmuŋ ʻAzīzī ʻāleme
Ḳıṣṣa-i Yūsuf gibi dillerde olsun dāstān

220.

Mefʻūlü fāʻilātü mefāʻīlü fāʻilün

Muzāriʻ – – + / – + – + / + – – + / – + –

Ez-ān-ı Helālī

1 Zaḫm-ı ḫadeng-i yār ile dil lāle zārdur
Her tāze dāġ tende gül-i nevbahārdur

219.68[b]

220.69[a]

2 Deyr-i zamāna bir ḳurı taṣvīrdür hemān
Ṣūret viren bu ‘āleme naḳş-ı nigārdur

3 Ṣanemüŋ yedinde ḫançer ü peykāndur ṭuran
Bu ten nihāli üzre biten berg ü bārdur

4 İy bād-ı ṣubḥ kākül-i miskīn-i yārdan
Būy-ı vefā belürmedi çoḳ rūzgārdur

5 Yoḳdur HİLĀLĪ gül yüzi vaṣfında hemdemüŋ
Gerçi cihānda bülbül güyā hezārdur

221.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

Eyżan lehū

1 Bülbül-i ḫaste-dile ḳılmaġa mekr ü āli
Giymiş ol ġonçe-i gül-çehre libās-ı ali

2 Ṭolıdur sīnesi keyfiyyet-i esrār-ı ṣafā
Ṣūfiyā görme ṣaḳın cām-ı ṣarābı ḫālī

3 Tīrüŋi gönder eyā ḳaşı kemān mürġ-i dile
Uçmaġa kūyuŋa tā kim ola perr ü bāli

4 Yiter ol ‘ārıż-ı rengīn ile bu zülf-i siyāh
Ḫālden olsa n‘ola ṣafḥa-i ḥüsni ḫālī

5 Boynı baġlu ḳul eger olmaya dil kāküline
İy HİLĀLĪ göreyin ola perīşān ḥāli

221.69[a]

222.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

Eyżan lehū

1 Ruḫı ol āfitābuŋ kim yed-i beyżā-yı Mūsādur
Dehānı sūre-i Meryem ḥaḳḳı mim-i Mesīḥādur

2 Felekde zeyn olan yir yir degüldür iy melek encüm
Temāşā itmege mihr-i cemālüŋ çeşm-i ḥūrādur

3 N‘ola ehl-i naẕar gözlerse naḳş-ı ḥüsn-i taṣvīrüŋ
Ġaraż deyr-i cihāndan iy büt-i ra‘nā temāşādur

4 Nice merdümleri yaşum ḥaẕer ḳıl ġarḳa virmüşdür
Benüm iki gözüm eşk-i revānum ‘ayn-ı deryādur

5 Cemāli ‘aksi mir’āt-ı muṣaffāda o meh-rūnuŋ
HİLĀLĪ ḳubbe-i mīnāda mihr-i ‘ālem-ārādur

223.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Ez-ān-ı Cāmi‘ī

1 Ser bürehne bir ḳalenderdür güneş elinde ṭas
Ṭolanup kūyuŋ zekāt-ı ḥüsnüŋ eyler iltimās

2 Ben seng-i kūyuŋ ayaġın öpmege faḫr eylerin
Ḳuluŋ olmaḳdan ḳaçar cānā raḳīb-i nā-sipās

222.69[a]

223.69[a]

3 Zülf-i kāfir kişüŋüŋ bendinde cānlar bī-ḥisāb
Tīr-i ġamzeŋden şehīd olanlara olmaz ḳıyās

4 Ṣūfiyā sen ṣūfile faḫr it baŋa ḫum-ḫānede
Câme-i delḳ-ı mey-ālūdem hele fāḫir libās

5 Ḫāk-i pāyı cevherinden çeşm-i cāna tūtiyā
CĀMİ‘ çekmezdi cānā olmasa gevher şinās

224.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

Velī

1 Beni yanında iy mihr görenler sen perī-zāduŋ
Ṣanur taṣvīridür bir yirde Ṣīrin ile Ferhāduŋ

2 Ḳomaz ben ḥaste-yi bir laḫẓa rāḥat olmaġa
Kime feryād idem bilmem elinden dād feryāduŋ

3 Ġam-ı dildārdan ġayrı bütün dünyāda yārüm yoḳ
Vefānuŋ adın işitdüm yüzini görmedüm şāduŋ

4 Nedür iy serv-ḳāmet ṭoġru bu ‘izz-i vefā sende
Senüŋ bu fende iy fettān-ı ‘ālem kimdür üstāduŋ

5 Cihānda pādşāh-ı mülk-i devlet olmaġ isterseŋ
HİLĀLĪ bendesi olmaḳ gerek bir serv-i āzāduŋ

224.69[a]

225.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

İsḥaḳ Efendī

1 Gönlüm ki anda bir güzelüŋ tāze dāġı var
Bir köhne ḫānedür yiŋilenmiş ocaġı var

2 Gūyā bizüm televvün-i ḫāṭır ile göŋlümüz
Bir pādşāhdır ki münaḳḳaş otaġı var

3 İy dīde-i ḥüsn yār ḥarīminden özgeye
Zinhār baḳma ḥākim-i ‘ışḳuŋ yasaġı var

4 Güli bāġdan üzülmedi işitmedi gibi
Evṣāf-ı ḥüsnüŋi ne ‘aceb berk ḳulaġı var

5 İSḤAḲ mihr ü māhla ma‘mūre-i cihān
Bir tekyedür öŋinde bir iki çerāġı var

226.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Ġami rāst

1 Ḫalḳ-ı ‘ālem ḳaṣr-ı yāri çetr-i mīnā ṣandılar
Gördiler ruḫsārını mihr-i mücellā ṣandılar

2 La‘line baḳup o cerrār ü büt-i meh-peykerüŋ
Çarḫ-i çarümde vaṭan ḳılmış Mesīḥā ṣandılar

225.69[b]

226.69[b]

3 ‘Ārıżında zülfini ol müntehā-ḳaddüŋ görüp
Sāye ṣalmış gülşene Firdevs-i ṭūbā ṣandılar

4 Gördiler la‘l-i güherbārın dem-i güftārda
Ġaybdan nā-gāh bir genc oldı peydā ṣandılar

5 İy ĠAMī bu sīne-i pür-dāġumı erbāb-ı ‘ışḳ
Lālelerle bir müzeyyen ṣaḥn-ı ṣahrā ṣandılar

227.

Mefa‘īlün mefa‘īlün fe‘ūlün

Hezec +– – – / +– – – / +– –

Nevāyī

1 Köngüller ḳutı Şīrīn dāstānınuŋ
Baġırlar ḳanı la‘l-i dür-feşānınuŋ

2 Nihān ü aşkārā mīn seŋga yār
Sinüŋ aġyār ile rāz nihānuŋ

3 Refīḳler birle her tün bizdin ayru
Ḳadeḥler kim çikersin nūş-ı cānuŋ

4 Velī vehm ile andın kim dikeyler
Dem-ā-dem ḳan yutar bir nā-tüvānuŋ

5 ‘Aceb la‘līsin iy eşk-i ciger-gūn
‘Aceb yoḳ kim irür ġam taġı kānuŋ

6 Küler iy bāġbān ol ġonçe gūyā
Ki ġāfildür ḫazāndın gülsitānuŋ

227.70[a]

7 NEVĀYĪ ‘ışḳ vādīsıġa kirdi
Ḫaṭarlıḳ yol durur aḥbāb yanuŋ

228.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

Resmī

1 Sāḳīyā bāde getür def‘-i melāl idelüm
Niçe bir ġuṣṣa ile fikr-i muḥāl eyleyelüm

2 Ya nice lāle ṣıfat ḫūn-ciger nūş eyleyelüm
Mey-i gülreng içelüm beŋzümiz al idelüm

3 Ṣayḳal-ı bāde ile ġuṣṣa ġubārını silüp
Açalum göŋlümüz āyīne miṣāl eyleyelüm

4 Gerçi nā-ḥaḳ yire dökdüŋ ṣanemā ḳanımuzı
Biz ḥarāmī gözüŋe anı ḥelāl eyleyelüm

5 Ruḫlaruŋ yād idüp iy ġonçe dehen gülşende
Güli şerminde ḳılup bülbüli lāl eyleyelüm

6 Adımuz ‘ışḳıla yād olmaġiçün ‘ālemde
Bu elif ḳaddimüzi derd ile dāl eyleyelim

7 ‘Işḳ dersini tamām itmek içün RESMĪ gibi
Ṭālib-i ‘ilm olalum kesb-i kemāl eyleyelüm

228.70[a]

229.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1 Dil-i bīmāra derdüŋ iy ṭabīb-i cān em istetmez
Yaralu sīneme peykān-ı tīrüŋ merhem istemez

2 Lebüŋ dil-teşne-i ‘uşşāḳa āb-ı Ḫızurı aŋdurmaz
Sözüŋ emvāta enfās-ı Mesīḥādan dem istetmez

3 İşigüŋ Ka‘besinde mürde ḥaḳḳiçün benüm ḳalbüm
Yaşum ehl-i ṣafāya hergiz āb-ı zemzem istetmez

4 Ġamuŋla bezm-i ‘ışḳ içre bu gün bir ‘ālemüm var kim
Baŋa ol dünye vü ‘uḳbāda ġayri ‘ālem istetmez

5 İlāhī görmeyen eksiklügini müstedām olsun
Ġam-ı dilber hele göŋlümi egler hemdem istetmez

6 Temāşā eyledükçe sīnem üzre dāġ ile na‘lem
Baŋa āyīne-i İskender ü cām-ı Cem istetmez

7 ĠAMī bülbül gibi hecrüŋde iy gül şöyle ḥayrāndur
Kim eşk-i çeşmi gülzār-ı cihāna şebnem istetmez

230.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 Yā rab ne siḥri var gözünüŋ kim diyince hā
Zülfüŋ ‘aṣāsın eyledi biŋ başlu ejderhā

229.70[b]

230.70[b]

2 İy māh-ı ḥüsne mihr-i ruḫından bahā viren
Olmaz iki cihān seni bir görmege bahā

3 Ṭūbā boyuŋ ki cennet-i kūyuŋda ṣalına
Cibrīl sidreden diye ṭoġrısı müntehā

4 İzüŋ tozını gözsüz idinürse tūtiyā
Gün gibi görine gözine gündüzün sehā

5 Ma‘şūḳ ḫaṭṭıdur eceli mübtelālaruŋ
Āh ol ecel didükleri irer diyince hā

6 İy rāh-ı ‘ışḳa ḥadd ü nihāyet bulam ṣanan
Cān virmek ibtidādır aŋa yoḳdur intihā

7 AḤMED yoluŋda ṭopraġ olur bu ümīde kim
Zülfüŋi ḫāk-i rāhuŋa eyleyesin rehā

231.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Baŋa istiġnā ider dildār söyler söylemez
Güyiyā şol ṭūṭī-i güftār söyler söylemez

2 Ġonçe açmaz aġzını gördi ki gül ṭutmaz ḳulaġ
Bāġbāna bülbül-i gülzār söyler söylemez

3 Her ne dilden depredürlerse zebān-ı ḫāl ile
Muṭribe ḳanūn-ı ‘ışḳı tār söyler söylemez

231.71[a]

4 Ḳıṣṣa-yı Şīrīn ile Ferhāddan ṣordum ḫaber
Nāleme āheng ider kühsār söyler söylemez

5 Şöyle istiġnā ider ŞEMSīye ol meh-pāre kim
Gāh olur biŋ nāz ider ḫünkār söyler söylemez

232.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Açulup aġyār-ı ḫāre yār söyler söylemez
Ġonçeyi gör 'andelīb-i zār söyler söylemez

2 Düşmen-i bed ḫ^{v}āha gelse ṭūṭī-i güyā olur
Bu ne sırdur 'āşıḳ-ı ġamḫ^{v}ār söyler söylemez

3 Niçe demdür leblerinden būse isterdüm hele
Dil ucından eyledi iḳrār söyler söylemez

4 Pister-i ġamda yitiş al cānını 'ömrüm meded
Bir nefes ḳaldı dil-i bīmār söyler söylemez

5 Leblerüŋ esrārına ḥayrān olup itmiş ḫamūş
ḪUSREVüŋ efkārı var eş'ār söyler söylemez

233.

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1 Yelkenle gelür bāġa levendāne benefşe
Teller ṭaḳınur başına merdāne benefşe

232.71[a]

233.71[b]

2 Başına gyer iy yüzi gül tāc-ı frengi
Kāfir-beçedir gelmedi īmāna benefşe

3 Leylī şaçunı görmek ile daġlara düşdi
Mecnūn gibi iy gözleri mestān benefşe

4 Boynın burup eksükli gibi başı aşaġa
Gül meclisine geldi levendāne benefşe

5 Çekmezdi dilin eŋsesine dest-i şabā ger
Öykünmese ŞEMSī ḫaṭ-ı cānāna benefşe

234.

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1 Seyr eylemege geldi yine bāġa ḳaranfül
Şāḥā ne ṭaḳınup başına otaġa ḳaranfül

2 Serv oldı tenümde görinen yir yir elifler
Beŋzerse n'ola iy yüzi gül dāġa ḳaranfül

3 Meclisde gelüp şevḳe ṭolu içdi sebūdan
Mestāne olup düşdi ṣola ṣaġa ḳaranfül

4 Zülfüŋ gibi Rūm illerine geldi nigārā
Dirhemler ile kendüyi ṣatmaġa ḳaranfül

5 ŞEMSī seḥeri perrin açup cilveler eyler
Ṭāvūs-ı cinān gibi gelüp bāġa ḳaranfül

234.71[b]

235.

Müfte ʻilün Müfte ʻilün Fā ʻilün

Remel – + + – / – + + – / – +–

1 Minber-i serv üzre şehā yāsemen
Saŋa oḳur medḥ ü ṣenā yāsamen

2 Mevsim-i gülde ki zāhid gibi
Giyse nʻola aḳ ʻabā yāsemen

3 Dest-i ṣenādan niçe gün bāġda
Çekdi dilā ḫayli belā yāsemen

4 Nice gülüp ġonçe-veş açılmasun
Buldı būyuŋ gibi hevā yāsemen

5 Ṭutdı yüzin göklere zāhid gibi
Şāha ider ŞEMSÎ duʻā yāsemen

236.

Feʻilātün mefaʻīlün feʻilün

Hezec + + – – / + + – – / + + –

1 Bülbül açmadı dehān-ı ġonçe
Rāzını eyledi nihān ġonçe

2 Bir dil-āver ṣıfat ḳonup çemene
Dökdi eṭrāfına sinān ġonçe

3 Nergis gibi tācdāra vardukça
Sürmedün eyletür armaġān ġonçe

235.72[a]

236.72[a]

4 Gürz alup eline Nerīmān-var
Oldı gülşende pehlevān ġonçe

5 Seyr iderken ḥayāl-i gülzārın
ŞEMSīye döndi bir civān ġonçe

237.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Gülşen içre eyleyüp bülbüllerini zār gül
Ḫār ile itdi metā'-ı vaṣlını bāzār gül

2 Ġonçe çözdi tügmesin bülbül ser-āġāz eyledi
Raḳṣa girdi defler alup destine oynar gül

3 Gül yaŋaġuŋ seyr idenler gülşen içre dilberā
Gözlerine her naẓar görinse ṭaŋ mı ḫār gül

4 Ġonçe açmaz 'andelībe rāzını gülzārda
Ḳan olursa ḳarşusında eylemez iḳrār gül

5 Varma ŞEMSī gülşene sīneŋde dāġuŋ gel yiter
Bu meṣeldür 'ārife lāzum degül tekrār gül

237.72[b]

238.

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

Hafīf + + – – / + – + – / + + –

1 Oldı bir ‘ışḳa mübtelā bülbül
Bulmadı derdine devā bülbül

2 İy lebi ġonçe eylemezdi fiġān
Görmese ḫārdan cefā bülbül

3 Seḥeri sergüẕeştin ‘uṣṣāḳa
Bāġda eyledi nevā bülbül

4 Ġonçe-i eṭfālin uyarmaġ içün
Ṣubḥdem eyledi ṣadā bülbül

5 Yolına ṭaŋ mıdur iderse gülüŋ
ŞEMSīyā cānını fedā bülbül

239.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Ḳahveye meyl itse mirzā alsa fincān aġzına
‘Āşıḳ-ı dil-i ḫastenüŋ oldem gelür cān aġzına

2 Ḳa‘r-ı deryāda dişüŋ yādına cān-āver ulur
Iṣṭıfā bahruŋ düşerse āb-ı nīsān aġzına

3 Guyiyā Ḫıżra irer āb-ı hayātı nūş ider
Alduġı dem ḳahve-i fincān-ı yārān aġzına

238.72[b]

239.73[a]

4 Tekye-i ‘ışḳuŋda cānā baş açuḳ abdāl olur
Leblerüŋ esrārını alursa ḫayrān aġzına

5 Ka‘be ḥaḳḳı zemzeme düşmez dir iseŋ iy ṣanem
Ṣümme vallāhi düşüpdür cümle iḥvān aġzına

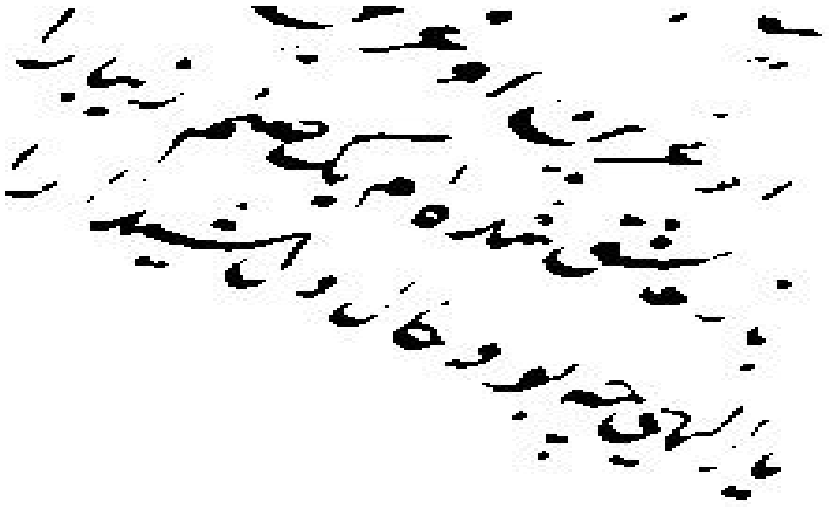
6 FENNīyā ḳadrini bilmez dürr-i naẓmuŋ pest ider
Şi’ir-i cān-baḫşuŋ ṣaḳın düşürme nādān aġzına

240.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

‘Ömrüm olduḳça güzel sevmeyeyüm derdim līk
Nideyin bu dil-i şeydā beni yalan itdi
Yine bir şūḫ cefā-pīşe güzel cānānuŋ
Uġrın uġrın baḳışı göŋlümi tālān itdi

241.

240.73[a]

241.73[a] Mısra-i berceste

242.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Mey içüp olmaycaḳ sen güzele dil-dāde
Nice dil baġlasun ādem bu ḫarāb ābāda

2 İki mısrā‘ı iki ḳaşuŋa meddāḥ olsun
Bir ġazel söyleyeyin şöyle ki ḥarf-i rā da

3 Ḳaşuŋ evṣāfı eger olmasa iy ḳaşları çīn
Rūyuŋa tāze ġazel dinse olurdı sāde

4 Göreli naḫl-ı revān-baḫşuŋı iy ġonçe-dehen
Ḳomaz oldı özini serv-i sehī a‘lāda

5 ŞEVḲİyā mihr ü vefādur ṣaḳın incinme bugün
Ne ḳadr cevr ü cefā itse saŋa begzāde

243.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –
Ḥalep Begler Begī Aḥmed Paşa rāst

1 ‘Arż-ı ḥāl itmege vardum o şeh-i bī-dāde
Ḳalmadı ẕerre ḳadar dilde meded feryād

2 Neş‘edār olmayavuz bāde-i ‘ışḳ ile müdām
Ne dilerdüŋ neye geldüŋ bu ḫarāb-ābāde

3 Ḫāne-i dilde ḫayālüŋ ṭolıcaḳ ẕevḳ ü sürūr
Biri birin başaraḳ geldi mübārek bāde

252.73[b]

243.73[b]

4 Raḥm ümmīdiyle düşdüm işigine o şehüŋ
Luṭf idüp dimedi ḥālüŋ nedür iy üftāde

5 Nice feryād idüben derd ile zār olmayayın
Yaḳdı yandırdı beni āh o güzel begzāde

6 Sāde- rū bir güzelüŋ la‘l lebi vaṣfında
Dür-i nā-yābla naẓm oldı bu beyt-i sāde

7 ḤĀLĪ ol rūḥ-ı muṣavver ṣanemi görse eger
Mānī barmaḳ ışırup ḥayret ire Behzāde

244.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –
Ehlī Beg rāst

1 Bir boyı servi görüp oldı göŋül üftāde
Bendelik ḳaydına düşdi yine ol āzāde

2 Yine dil şehrine ġam şāhı cülūs ide gibi
Derd ü enduh belā ‘askeri hep āmāde

3 Ḳalem aldum elüme yazmak içün evṣāfuŋ
Bir ġazel düşdi ruḫuŋ vaṣfın cānā sāde

4 Devr-i meclisde bugün ḥasret-i la‘lüŋle senüŋ
İki cām oldı gözüm kāseleri pür bāde

5 EHLĪ irmez elüm ḳaṣr-ı ḫayāl-ı yāre
Yalvarup āha meger minnet idem feryāde

244.74[a]

245.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Derd ile dil vireliden o ḳadi şimşāde
Āha ṭāḳat ḳomadı za‘f degül feryāde

2 Ḳalem-i ṣun‘ eyle tasvir-i ruḫı cānānuŋ
Hīç ṣūret imi ḳodı Mānīye ü Behzāde

3 Mihr ile baḳdıġum oldur yüzine ol māhuŋ
Nūr-ı çeşm arturur elbetde ‘ızār-ı sāde

4 Ḥasret-i la‘li ile ḳan yaşum üzre çeşmüm
Oldı ‘ayniyle hemān maḥżā ḥabāb-ı bāde

5 Āşināsına ḳılup nāz ile istiġnāyı
İltifāt eyledigi yār nedendür yāde

6 Şāhid ü cām eger olmasa ḫudād-ı inḳardur
Cāy-ı ma‘mūre dimezdim bu ḫarāb ābāde

7 Ehrimen ṣanma firār eyleme YÜMNīden gel
Merdümiyyet yaḳışur iy perī ādem-zāde

245.74[a]

246.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Tebrīz Ḥākimi Yūsuf Beg

1 Dost ḳoymaz ġamın illā ki dil-i nā-şāda
Şāh-ı vīrāne ḳoyar gencini yoḳ ābāda

2 Diseler çehre-i zerdüm güle şāyed yir ide
Zer-nişān eylemek olur nitekim fülāde

3 Hīç bir ‘āşıḳınuŋ cānun ecel ġamzeŋsüz
Alabilemez belī sebḳat idemez üstāda

4 Ġonçede yüz dil ü bülbül elemin bir ṣoramaz
Sa‘y-i bī-dāda düşer germ durur pervāne

5 Bir ḥabāb egle bu gerdūnı fenā baḥrinde
İtme gel uŋla işte ki gide der-bāde

247.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

Eyẕān lehū

1 Ḳılmışam bezmüm içün naẓmum zülālin bāde
Ṣāf u rengīn sözümi lāle ‘iẕār u sāde

2 Hem-zebān yārlara olsa ṣalā ‘ayb itmeŋ
Ṭarab esbābını çün eylemişem āmāde

246.74[b]

247.74[b]

3 Bezmimüŋ ṣadrı bugün nükte-şināsuŋ yiridür
Farḳ yoḳ olsa gedā-zāde ü ger şeh-zāde

4 Yūsufā tā yitüre menzil-i maḳṣūda seni
Ḳademinde yür‘anuŋ sāye tek iy üftāde

5 Geldiler YŪSUFa bendeŋ didigüŋ luṭfı görüp
Devlet ü baḫt ü sa‘ādetle mübārek bāde

248.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –
Şeyḫ Mīrzā Efendī

1 Çekdi mihrüŋ yādına pergāl devlet dā‘ire
Hāle birle virdi meh yüzine rıf‘at dā‘ire

2 Ruḫlaruŋ devrinde ser-gerdān olup çarḫ-ı felek
Döne döne lā-cerem kesb itdi ḥālet dā‘ire

3 Ḫalḳa ḫalḳa kākülüŋ devr itdi vechüŋ iy ṣanem
Baġladı genc üzre ejder gibi ṣūret dā‘ire

4 Yār yüz gösterdigiçün buldı yüz şimden giri
Eylesün meşşāṭaya yüz dürlü minnet dā‘ire

5 Derd ü miḥnet çıḳmasun deyü dil-i mecrūḥdan
Ḫançerüŋle sīneme çekdi muḥabbet dā‘ire

6 Naġmelerle nāyla demsāz olup gögsin döger
Bezm-i şefḳüŋle ider her gice ṣoḥbet dā‘ire

248.75[a]

7 SĀLİḲī dā‘ire çekdi girdi cezb-i yār içün
Çün ṭılısım-ı ‘ışḳ oldı buldı raġbet dā‘ire

249.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –
Eyżan lehū

1 Raḫt ḥāẕır baḫt-i ġāyib ‘aḳl kāmil devr kec
Niydelüm ṣabr idelüm eṣ-ṣabrü miftāḥ ü‘l-ferec

250.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1 Ben ol dīvāneyem bend-i cünūn eglencem olmışdur
Nice şīr-i jiyān ef‘ī zebūn-ı pençem olmışdur

251.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Nā-mübārek ḳādemüŋ Nīl ü Furātı ḳurıdur
Mışra varsaŋ ṣanemā ḳand-i nebātı ḳurıdur
Ya ḥıref başuŋ içün Hind iline varıcaḳ
Ẓulümāta irişür āb-ı ḥayātı ḳurıdur

249.75[a]
250.75[a]
251.75[a]

252.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Velehū berāy-ı Abdi Ṣāh teveffā

1 Gerçi iy sīmīn-beden bir serv-i ḳadd maḥbūbsın
Līk zer gördükde çeşmüŋ gibi meftūn olmasın

2 Saŋa dīvāne disem incinme baŋa sevdigüm
Legleg üstüŋde senüŋ neylerdi mecnūn olmasaŋ

253.

Fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

Hafīf + + – – / + – + – / + + –

Ez-ān'Abdī Çelebi berāy-ı leklek-zāde-i teveffa seḥeri

1 Yine bu ne havādur iy leklek
Şöyle āvāre bī-ḳarar olduŋ

2 Gör ḳażāyı gelüp Sıtanbola
Bir ḳara gözlüye şikār olduŋ

254.

Mefa'īlün mefa'īlün fe'ūlün

Hezec + – – – / + – – – / + – –

Eyżan lehū

1 Felāket vādīsinde şimdi leklek
Cevānī yārlar yanına varmış

252.75[b]

253.75[b]

254.75[b]

2 Ḳaçırmış ol ḳara gözlüyi elden
Çaḳırcı bāşı ṭutmış o üsküf urmış

255.

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün
Hafīf + + – – / + – + – / + + –
Eyżan lehū

1 Gerçi yidüŋ anuŋla ṭoz etmek
Aṣa dīvare ḳorḳarın elgek

2 Sende tüy tüs ḳomaz bu iy leklek
İşte gitdi bu gice bir yelekek

256.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + –
Velehū eyżan

1 Bī-vefā imiş beġāyet ol civān
Günde biN bir ‘āşıḳ olsa ġam yimez

2 Vardı yanına çaḳırcı başınuŋ
Şimdi Leklek-zādeye ḳoşam dimez

257.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + –
Velehū eyżan

1 Ġam yeme iy ‘āşıḳ-ı mihnet-zede
Nola gitdiyse yanuŋdan ol civāne

255.75[b]

256.75[b]

257.75[b]

2 Lekleke ol yine tīz muḥtāc olur
İvme gitsün götine gözsüz [yılan]

258.

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün
Hafīf + + – – / + – + – / + + –
Velī

1 Ne ‘aceb ḥādiṣe itdüŋ leklek
Yine ol nefs-i ẓālime uyduŋ

2 Ṣoġuyayın diyü ḳocup yārı
‘Işḳuŋ ocaġına ṣular ḳoyduŋ

259.

Mefa‘īlün mefa‘īlün fe‘ūlün
Hezec + – – – / + – – – / + – –
Eyżan

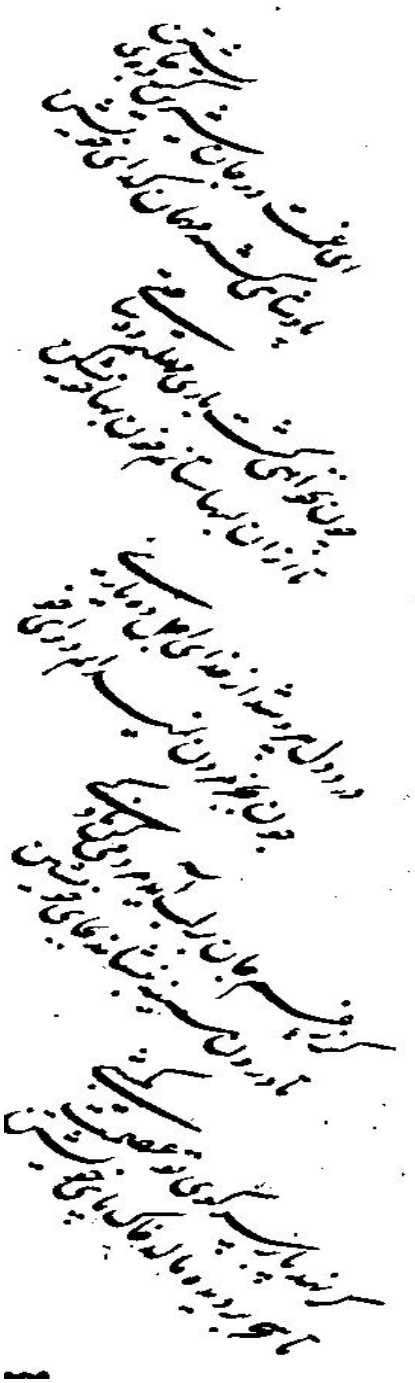
1 Ḳażā ile sevüp bir serv-ḳaddi
Ḳatı yüksek havādan uçdı Leklek

2 Esīr olup gide pür mūy-ı yāre
Be-ġāyet ḳıl duzaġa düşdi leklek

258.75[b]

259.75[b]

260.

260.75[b] Farsça gazel

261.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Nice teşbīh ideyin gül yüzüŋi yāsemene
Ki leṭafetde urur ṭa‘ne gül ü nesterene

2 Zülf-i pür-‘ıṭr ile āfāḳı mu‘aṭṭar ḳılalı
Ḳılca ḳıymet ḳomadı nāfe-i misk-i Ḫotene

3 Pūte-i ‘ışḳa girüp zer gibi zerd oldı yüzüm
Düşeli dil yine bir la‘l-i leb-i sīm -tene

4 Ḫaṭṭ-ı sebzüŋ arasında nedür ol ḫāl didüm
Didi Hindū beçedür seyr ide girmiş çemene

5 Bu GEDĀYī yine lü‘lü‘ dişüŋi vaṣf ideli
Ḳalmadı raġbeti ḫalḳuŋ daḫı dürr-i ‘Adene

262.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Bī-sütūn dağında berg-i lāle-yi ḥamrāya baḳ
Perdehā-yı dīde-i Ferhād-ı ġam fersāya baḳ

2 Gösterür küḥl-i cevāhir ḥaḳḳa senden dāne kim
Kühl-i terden sürmedān-ı nergis-i şehlāya baḳ

3 Ger çemende lāle evrāḳında görsem dāġ-ı ġam
Fi‘l-meṣel gökde şafaḳ içre ṭutulmış aya baḳ

261.76[a]

262.76[a]

4 Lāle teg mey ṣunsa sāḳī sā‘id-i sīmīn ile
Āteş-i innī ene‘llāh ü yed-i beyżāya baḳ

5 Dāmen-i berf-i bahārīde nazar ḳıl lāleye
Penbe-i pür-ḫūn-ı dāġ-ı sīne-yi ṣāḥrāya baḳ

6 Lāle-i evrāḳ-ı çemende dāġ-ı ‘ışḳ eyler nihān
Nāfe-veş misk üzre çulġanmış ḳızıl vālāya baḳ

7 İy SÜRŪRĪ lālezār-ı ‘ömre yoḳdur ‘ītibār
Bāde-i gülreng içüp bir ṣūret-i zībāya baḳ

263.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec +– – –/+– – –/+– – –/+– – –

1 Şehā bu ḫaṭṭ-ı ruḫsāruŋ bir muṣavver gülistāndur
Ḫaṭ-ı ta‘līḳ ile yaḫud yazılmış bir şebistāndur

2 Nezāketle gelüp ḫaṭṭuŋ dil-i maḥzūnı bend itdi
Ne yüzden geldi gör anı ‘aceb çoḳ başlu fettāndur

3 Muḥaḳḳaḳ ḫaṭṭ-ı reyḥānuŋ ḫaṭ-ı yaḳūtı nesḫ eyler
Ġubārın seyr iden anuŋ hep esrārına ḥayrāndur

4 Ḫaṭuŋ bir baḫrine diller ṭolaşdı gel ḫalāṣ eyle
Yazıḳdur bir nice miskīn esīr-i bend-i zindāndır

5 Bu ḥüsn-i ḫaṭṭuŋ ev ṣāfin nice vaṣf eylesün Selmān
Ḫayāl-ı ḫaṭṭ-ı zülfüŋle dili ḫayli perişāndur

263.76[a]

264.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Ḫaṭṭı geldi diyü terk itme dilā ol güzeli
Ber deli olma anuŋ var mı cihānda bedeli

2 Yiŋemezdi ḫaṭ-i zencīri ile ol dilber
Şimdi bir ḳılla yider her kişi ḫaṭṭ geleli

3 Mübtelālar yaşamaz oldı ḫaṭuŋ devrinde
Ol ḳara günlülerüŋ tīz gelür oldı eceli

4 Gice gündüz ḫaṭuŋı pāk-ı tırāş eylemeden
Berberüŋ kendü başın ḳaşımaġa degmez eli

5 İrdi ḫaṭṭuŋ ireli ḫāṭırına gerd-i melāl
Yoḳsa İSḤĀḲ begüm böyle mi dirdi ġazeli

265.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1 İrişdi Şeh Murād eyyāmı ‘ālem kāma gelmişdür
Begüm ẓulm itme ‘uşşāka ‘adālet- nāme gelmişdür

2 Didüm Hindū-yi ḫālüŋ zülfüŋ altında ‘aceb ne‘yler
Didi Rūmı ṭolaşmış peyk-i şehdür Şāma gelmişdür

3 Gül-āb āmīz ābı ṣaḥnı rūşen ḫalveti pür-nūr
Meger ol gül-beden billūr ten ḥammāma gelmişdür

264.76[b]

265.76[b]

4 Melāḥat bezmi içre ḫ^{v}ān-ı ḥüsne çāşni virmege
Leb-i şeker-şikenle o gözi bādāma gelmişdür

5 Ẓuhūrī kūyuŋa geldükçe giryān olsa redd itme
Ḳapuŋa mācerā-yı dīdesin i‘lāma gelmişdür

266.

Mefa‘īlün mefa‘īlün fe‘ūlün
Hezec +– – –/+– – –/+– –

1 Tā kim göreli ṭal‘atuŋı iy yüzi ḳumrā
Gibi çeşmümden aḳar Şām ü seḥer mā

2 Derdi dile la‘lini derdine didi merg
Olma iken bendeŋi öldürmege yārā

3 Cihāndur yüzüŋ iy dilber-i cān-keş
İtmege sensin baŋa tāc-ı serdarā

4 Göŋül bulmadı senüŋ gibi bir şūḫ
Ḫūb ḫaddi var ḳaddi serv ü ḳaşı yā

5 Yüzlüleriŋ Medḥī içün şi‘iriŋi sen iy
Nūn u elif hāy ile nūnı ḳılup inşa

267.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Söylemez oldı baŋa cānāne söyleŋ söylesün
Bendesine ol şeh-i ḫūbāna söylen söylesün

266.76[b]

267.77[a]

2 Bezm-i ġamda sāḳī-i devrān elinden çekdigin
Künc-i miḥnetde dil-i nālāna söyleŋ söylesün

3 Kūşe-i ḥasretde ger bilmek dilerseŋ ḥālümi
Mübtelā-yı vādī-yi hicrāna söyleŋ söylesün

4 Ol şehüŋ irmez ayaġı tozına hergiz elüm
Dōstlar āḥvālümi derbāna söyleŋ söylesün

5 Söylemez gülmez açılmaz SA‘İ’ye iy bāġbān
Ol dehānı ġonçe-i ḫandāna söyleŋ söylesün

268.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Seyl-veş aḳmaḳdadur bir dem ṭurılmaz göŋlimüz
Etsüz ekmeksüz olur dilbersüz olmaz göŋlimüz

2 Baḳduġınca ṭūtī-i cān sīnesi mir‘ātine
Ṭalcunup uçmaḳ diler ārām ḳılmaz göŋlimüz

3 İltifātı baŋa ḥaṣr itseŋ ‘adūyı redd idüp
Şöyle billāhi begüm bir ẕerrre ḳalmaz göŋlimüz

4 İşigüŋ ṭaşını mesned idinelden serverā
Dehre şāh olmaġı hīç ‘aynıne almaz göŋlimüz

5 İtler ile āşinālıḳ eyleyeden ṢĀFīyā
Baḥr-i fikr ü vuṣlat-ı cānāna ṭalmaz göŋlimüz

268.77[a]

269.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Ehl-i tecrīde dilā mültefīt-i māl olımaz
Terk-i dünyā-yı denī olmayan abdāl olımaz

2 Ṭoḳınur ḫāṭırına murġ-ı dilüŋ nāvek-i yārb
Ne ḳadar olsa yine münkesir ü‘l- bāl olımaz

3 Ne ‘aceb bāġ durur gülşen-i ḥüsn-i dildār
Yaz u ḳış bülbül-i şūrīdeleri lāl olımaz

4 Rūzgār ile olur kim irişür eflāke
Ḫāk-i reh olmaġ ile hemān bir kişi pāmāl olımaz
5 La‘l-i cān baḫş ile iḥyāda müdām aġyārı
İy SU‘ŪDĪ leb-i dilber gibi ḳattāl olımaz

270.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1

Ḳaṣr-ı vücūd-ı ādemi kim cān açar ḳapar
Bir tābḫānedür kim anı mihmān açar ḳapar
Ṣandūk-ı dehri ḫāzin-i devrān açar ḳapar
Dil ḫānesin ġam-ı ruḫ-ı cānān açar ḳapar
Ḫalvet serāy-ı ḫaṣını sulṭān açar ḳapar

2

Dirler ki dürc-i la‘lüŋe derc itdi Kirdgār

269.77[a]

270.77[b]

Her dānesi sezā-yı bināgūş-ı şehriyār
Ṣarrāf cevheri gibi iy şūḫ-ı şīvekār
Seyr itdürür iki dizi lülü-yi şāhvār
La‘l-i lebüŋ ki ḥoḳḳa-i mercān açar ḳapar

3

Ṣalınduġınca üstüme ol yār-ı cān şikār
Minḳār-ı ġamla sīne-i ṣad-çāk olur figār
Ser pençe-i belāda göŋül n‘ola olsa zār
Şeh-perlerini nāz ile şāhīn-i zülf-i yār
Cān murġınuŋ şikārına her an açar ḳapar

4

Cennet-serāy-ı kūyuŋa vardum çü ben gedā
Gördüm raḳīb elinde ṭutar mār-veş ‘aṣā
Lāyıḳ mi daḫil-i ḥarem olmaḳ o nā-sezā
Derbānuŋ olmış iy ṣanem āġyār-ı bed-liḳā
Ḥayfā ki bāb-ı cenneti şeyṭān açar ḳapar

5

Zİhnī revāc vireli sen nazm-ı fāḫire
Kesr-i cevāhir ile ziyān irdi tācire
Cān virür oldı cevher-iyān şi‘r-i şā‘ire
Nazmuŋ MAḲĀLĪ ḳomadı raġbet cevāhire
Ṣarraf -ı dehr bir ḳurı dükkān açar ḳapar

271.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1

Yār mā‘il aŋa āġyār olduġiçün n‘eylesün
Gül ṭaḳılur yanına ḫār olduġiçün n‘eylesün
‘Işḳ ḳātil cān bīmār oldıġiçün n‘eylesün

271.78[a]

Dost bī-pervā dil-i zār olduġiçün n‘eylesün
Baḫt uyur bu dīde bīdār olduġiçün n‘eylesün
Ṭāli‘üm yār olmadı yār olduġiçün n‘eylesün

2

Kūyına varsam o māhı görmekiçün bir naẓar
Ḫāk-i rāhında ṣabā bir ẕerre göstermez eṣer
Gice ḳalsam işigi ṭaşını yaṣdınsam eger
Ḫ^{v}āb girmez ‘aynuma hicrānla şeb-tā seher
Baḫt uyur bu dīde bīdār olduġiçün n‘eylesün
Ṭāli‘üm yār olmadı yār olduġiçün n‘eylesün

3

Bir ḳıyas eylerdüm ol meh mihrbān ola baŋa
Hemdem ü hemrāz yār u dilsitān ola baŋa
Vaṣf-ı la‘li rūz u şeb vird-i zebān ola baŋa
Kim dir idi dil alup āşūb-ı cān ola baŋa
Baḫt uyur bu dīde bīdār olduġiçün n‘eylesün
Ṭāli‘üm yār olmadı yār olduġiçün n‘eylesün

4

Ḳılmaġa ṣaḫn-ı çemende cūy-veş geşt ü güẕār
Eyledüŋ ol māh sīmā ile dün ḳavl ü ḳarār
Yollarında ḳaldı nergis gibi çeşm-i intiẓār
Gelmedi beŋzer ki ḫ^{v}āb-ı nāza vardı ol nigār
Baḫt uyur bu dīde bīdār olduġiçün n‘eylesün
Ṭāli‘üm yār olmadı yār olduġiçün n‘eylesün

5

Cevr iden ṣanma ki yār-ı dilsitānumdır benüm
Ẓulm iden SĀ‘Ī’ye şāh-ı kāmrānumdır benüm
Yār olan baŋa bu çeşm-i nā-tüvānumdır benüm
Dā‘imā bu şi‘ir-i ter vird-i zebānumdır benüm
Baḫt uyur bu dīde bīdār olduġiçün neylesün
Ṭāl‘im-i yār olmadı yār olduġiçün neylesün

272.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1 Yaraşur saŋa olsaŋ günde yüz biŋ ‘āşıḳa hemdem
Şeh-i mülk-i melāḥatsın ḳuluŋdur cümleten ‘ālem

2 Seni büs ü kenār itmekde bilmez neylesün ‘āşıḳ
Miyānuŋ ‘uḳde-i müşkil dehānuŋ nükte-i mübhem

3 O zülf ol ḳad ü ol fem gibi naḳḳāş naḳş itmez
Yazarsa sen perī şeklinde yüz biŋ ṣūret-i ādem

4 Ḳaşuŋ çīn eyleme cām-ı ġurūrı naḳş idüp çünkim
Ne bāḳī bezm-i faġfūrı ne ṯābit bargāh-ı Cem

5 Züleyḫā-veş libās-ı ‘işmetüŋ çāk eyle kim irmez
Muḥabbet Yūsufınuŋ dāmenine dest-i nā-maḥrem

6 Yiter şāhid sözüm bikr olduġına sūz-ı cān-baḫşum
Çün olmaz NEV‘ĪYĀ Īsādan özge şāhid-i Meryem

273.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Çekdigüŋ cevri dimem dilber-i ra‘nādan bil
Her belā kim gelür iy dil saŋa mevlādan bil

2 Bī-ṯebāt olduġını salṭanat-ı ḫayl ü ḫaşem
Taḫt-ı Keyḫusrev ile efser-i Dārā’dan bil

272.78[b]

273.78[b]

3 Fehm ḳıl ḳubbe-i çarḫuŋ nice maḥv olacaġın
Bezm-i fānīde ḥabāb-ı mey-i ṣahbādan bil

4 Cem-i vaḳt olsada almaz eline la‘līn cām
Zevḳ-i Mecnūnı sifāl-i seg-i Leylādan bil
5 Zen-i gerdūna göŋül virme ṣaḳın iy ‘ULVĪ
Görmedi mihr ü vefā kimse bu dünyādan bil

274.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –
Bāḳī

1 Ālet-i ḥüsn mükemmel kad-i dil-cū da güzel
Ol sefīd rūlar ile haḳ bu ki ebrū da güzel

2 Ḫaṭ-ı nev-ḫīzüm ile didi ne dirsiŋ ruḫuma
Didüm ol rū da güzel zülf-i semen-bū da güzel

3 Yalıŋuz gerden-i zībāsı degül ḥālet-bahş
‘Anber-āmīz o zülfeyn ile gīsū da güzel

4 Eyledüm diḳḳat ile mūy miyānına naẓar
Cümleten bī-bedel ü sā‘id ü bāzū da güzel

5 Ṣahn-ı hammāmda dün gördüm o nāzük-bedeni
Sīnede mūdan eṣer yok daḫı pehlū da güzel

6 Ḳıl ḳadar sāḳlara kimse bahāne bulımaz
Ol miyān pāçe ile külçe-i bī-mū da güzel

274.79[a]

7 Söylese naẓm-ı dürer-bārına söz yoḳ BĀḲĪ
La‘l ü dürrinde ola lāle-i lü‘lū da güzel

275.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –
Ġubārī

1 Naḳş iden ḥaḳḳı hilāli ṭāḳ-ı mīnā üstine
Görmedüm ebrū ben ol ebrū-yı ġarrā üstine

2 Kātib-i ḳudret kitāb-ı ḥüsnüŋ içre ḳaşuŋı
Rāy-ı ġarrādur ki yazmış ‘ayn-ı ra‘nā üstine

3 Yā ḳaşuŋ rā-dur ḳamer altında iy mahum benüm
Nundur yaḫud yazılmış nūr-ı zībā üstine

4 Ol hilāl ebrūŋuŋ üstinde s̱üreyyā beŋlerin
Ḥarf-ı s̱ā’dur fi‘l-meṣel rāy-ı s̱üreyyā üstine

5 İy ĠUBĀRĪ yā ḳaşını zülfi ilüp çekmesün
Kimse toz mı ḳondurur ‘ālemde ol yā üstine

276.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –
Bāḳī Rāst

1 Cilā vir çeşme iy sāḳī mey-i cām-ı muravvaḳdan
Ḳamaşdı gözlerüm cām-ı hilāl-i ‘īde baḳmaḳdan

275.79[a]

276.79[a]

2 Ne zībā olur engüşt muḥannā pāy-ı sāġarda
Ṣaḳın dūr itme ey sākī o zer ḥalḥāli ayaḳdan

3 Çıḳarsun lücce-i ġamdan kenāre keştī-i bāde
Necāt ümmīdin isterseŋ bir iki çek bu zevraḳdan

4 Güzeller ṭıfl iken eyler ḳuculmaġa heves şimdi
Ṣarılmaḳ resm ü āyīnin bilürler daḫı ḳundaḳdan

5 Muḳayyed olma iy BĀḲĪ kemend-i keyd-i ʻadaya
ʻİnāyet ḥazret-i ḥaḳdan kerem feyyāż-ı muṭlaḳdan

277.

Fāʻilātün fāʻilātün fāʻilātün fāʻilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –
Meʻālī Rāst

1 Dağlar yıḳsam ʻaceb mi sineme gül vaḳtidür
Nāle ü feryād idersem nola bülbül vaḳtidür

2 Ḳahḳaha ile ṣurāhī gelse meclisde ne var
Saḳīyā eyyām-ı şevk irişdi ġulġul vaḳtidür

3 Kākülin ruḫsārı üzre tār u mār itmiş nigār
Cennete dönse ʻaceb mi bāġ üzre sünbül vaḳtidür

4 Hecr-i ḫāl-i yār ile dāġ üzre dāġ ursam nʻola
Gülsitānuŋ revnaḳı ḳad ḳad ḳaranfül vaḳtidür

5 İy MEʻĀLĪ cevr-i ḫaddinden lebin vaṣf eyle kim
Mevsim-i gül irdi şimdi ṣoḥbet-i mül vaḳtidür

277.79[b]

278.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Veli

1 ‘Ārıżuŋ vaṣf eyler iken gülşen içre gül güle
Şöyle keṯret oldı ki söylerdi bülbül bülbüle

2 Kākülüŋden bāġda bilmem ne rāz açdı ṣabā
Yaṣdanub ḳaldı ḳırılmış gibi sünbül sünbüle

3 Ṣanuram genc üzre ṭolaşmış yaturlar mārlar
Gerdeninde her ḳaçan ṣarmaşsa kākül kāküle

4 Bezm-i mey bir gülsitandur anda sāḳī bāġbān
Cām-ı mey güldür ṣurāḫī serv bülbül bülbüle

5 Şöyle naẓm itdüm ME‘ĀLĪ vaṣf-ı rūy-ı yār kim
Diŋlese anı fiġānlar ide bülbül gülgüle

279.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1 Lebüŋden ṣoḥbet-i meyde nola cerr itse cān būse
Efendi ‘ādet olmışdur mey üzre her zamān būse

2 Şarāb-ı telḫ zehr ise baŋa şīrīn gelür sāḳī
Lebinden ṣunsa nāz ile ger ol şīrīn-dehān būse

278.79[b]

279.80[a]

3 Ṭolu içdüm ki la’lüŋden bize bir būse iḥsān it
Bilürsin meclis-i meyde ki olur rāygān-ı būse

4 Ölürsem āb-ı ḥayvānuŋ ben adın aŋmayam ṣūfī
Vire ger cām-ı la’linden o Ḫıżr-ı dil-sitān būse

5 ŞEHṬDṬ būse vaṣfında olan bu şi’ir-i rengīnüŋ
Göricek bī-gümān vire ‘ıvaż ol yār-ı cān būse

280.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1 Bu āteşdān-ı sīnemden çıḳup nār-ı elem bir gün
Bu heft evreng-i mīnā-rengi ḳorḳum bu yaḳam bir gün

2 Göŋül ḫūbān-ı ‘ālemden elüŋ çek aŋ vefādārı
Cefāya yüz ṭutar biŋ yıl eger itse kerem bir gün

3 Fenā deştinde her bir lāle bir Cem bārgāhıdur
Var andan ‘ibret al ḳoma elüŋden cām-ı Cem bir gün

4 İŋen ayaḳlama rāh-ı fenā ḳavmin ġurūr ile
Niçe serkelle-i Cemşīd olur ḫāk-ı ḳadem bir gün

5 ‘Aceb mi ehl-i naẓm içre ṣafā-baḫş olsa güftārum
MAḴĀLĪ düşmez aġzumdan benüm ol ġonçe- fem bir gün

280.80[a]

281.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Çünki yanuŋdan o serv-i semenüŋ münfekdür
Yād idüp ḳaddini sīneŋde elifler çekdür

2 Yārsuz aŋlayımaz göŋlümi şimşād u çenār
Ṣaḥn-ı gülşende hemān gölgeleri gökcekdür

3 Ola kim ḳaṭ-i menāzil ide keşti-i vücūd
‘Işḳ deryāsına düşen bir yaŋasında çekdür

4 ‘Āşıḳ olmış dil-i sengīnligi geçmiş yāruŋ
Belī her ṭaş begüm kendü yirinde pekdür

5 Dāne dāne gözi yaşını aḳıt ‘ULVīnüŋ
Mezra‘-ı ‘ışḳa cefā toḫmını ṭurma ekdür

282.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Gözlerüŋ ḳılsa naẓar zülf-i ‘abīr-āsāya
Ḥamza’dur ṣanki çeker tīġını ejderhāya

2 Seḥer-i vaṣluŋa irse şeb-i hecrüŋde ḳalan
İy yüzi gün yiŋi gelmiş gibidür dünyāya

3 ‘Işḳ ile mürde olanlar ideler cümle semā‘
Gelse bir şeb o mesīḥā-dem eger iḥyāya

281.80[a]

282.80[b]

4 Ṭīġ-ı ḫūn-rīzi ṣalar çeşmüme her dem ‘aksin
Ḳızıl ırmaḳ gibidür kim ḳarışur deryāya

5 ‘ULVĪYĀ bendesiyem bir şeh-i ‘ālī-şānuŋ
Ḥükm idersem yiridür mülket-i istiġnāya

283.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün
Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 İçdüm şarāb-ı ‘ışḳı bugün ḳana ḳana ben
Derd-i derūnı yāra didüm yana yana ben

2 Bir ẕerreyem ki mihrine ser-geşte olmışam
Ol māhı ṭaŋ mıdur arasam ḫāne ḫāne ben

3 Dil mezra‘ında bitmedi toḫm-ı ümīdüm āh
Dökdüm egerçi göz yaşını dāne dāne ben

4 Çeşmüm müjemle ṭurrasına oldı māşıṭa
Ṣunsam ‘aceb midür ol perīşāna şāne ben

5 Ol pür-cefāyı ‘ULVĪ ṣanurdum vefā ide
Cāndan usandum anda vefā ṣana ṣana ben

284.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Cānımuŋ cevheri ol la‘l-i güherbāre fedā
‘Ömrümüŋ ḥāṣılı ol şīve-i reftāre fedā

283.80[b]

284.80[b]

2 Derd çekmiş başım ol ḫāl-i siyeh ḳurbān
Tāb görmiş tenüm ol ṭurra-ı ṭarrāra fedā

3 Çāk-ı sīnemde olan ḳanlu ciġer-pāreleri
Mest-i çeşmüŋde olan ġamze-i ḫūn-ḫāre fedā

4 Pāre pāre dil-i mecrūḥ-ı perīşānumdan
Ser-i kūyuŋda olan her ite bir pāre fedā

5 İy FUŻŪLĪ nola ger ṣaḳlarısam cānı ʻazīz
Vaḳt ola kim ola bir şūḫ-ı sitemkāre fedā

285.

Mefʻūlü fāʻilātü mefāʻīlü fāʻilün
Muzāriʻ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 Ġamdan öldüm dimedüm ḫāl-i dil-i zār saŋa
İy gül-i tāze revā görmedüm āzār saŋa

2 İç mey-i nābı ki baġrından ider cümle kebāb
Āteş-i ʻışḳ ile ʻuşşāḳ-i ciğer-ḫᵛār saŋa

3 Mey-i gülgūnda degül nergis-i mestüŋ ʻaksi
Ḳadeḥ olmış göz açup ʻāşık-i dīdār saña

4 Ārızuŋ gül gül idüpdür mey-i gül-gūn tābı
Veh ki bir gülden açılmış niçe gül-zār saŋa

5 İy FUŻŪLĪ felegüŋ var senüŋle naẓarı
Ki ġam ü miḥnetini virdi ne kim var saŋa

285.81[a]

286.

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün

Muzāri' – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 İy bī-vefā ki 'ādet olupdur cefā saŋa
Bi'llāh cefādur olma dimek bī-vefā saŋa

2 Geh nāz ü geh kirişme vü geh işvedür işüŋ
Cānın sevenler tek olmasun āşinā saŋa

3 Biŋ cān olaydı kāş men-i dil-şikestede
Tā her biriyle bir kez olaydum fedā saŋa

4 'Işkuŋda mübtelālıġumı 'ayb eder sanur
Kim olmaḳ iḫtiyār iledür mübtelā saŋa

5 Düşmez çü şāh ḳurbı FUŻŪLĪ gedālara
Ol şehden ilṭifāt ne nisbet baŋa saŋa

287.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Şerbet-i la'lüŋ ki dirler çeşme-i ḥayvān aŋa
Ol virür cān dem-be-dem 'uşşāḳa vü ben cān aŋa

2 Oḳlaruŋdan kim diken tek şancılupdur her ṭaraf
Gülşenidür ḫam ḳadem her ġonce bir peykān aŋa

3 Ḫāl ü ḫaṭdur bilmen ol āyīne-i ruḫsārda
Ya gözümden 'aks ṣalmış merdüm-i müjgān aŋa

286.81[a]

287.81[a]

4 Dutma iy ḳan dem-be-dem tuġyān edüp ten çākini
Ḳoy bu manẓardan demi neẕẕāre ḳılsun cān aŋa

5 İy FUŻŪLĪ ol ṣanem efġānuŋa raḥm eylemez
Ṭaşa beŋzer baġrı teʿṣīr eylemez efġān aŋa

288.

Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Her zamān manẓūr bir şūḫ-ı sitem-gerdür baŋa
Ḳanda olsam bir belā Haḳ'dan müyesserdür baŋa

2 Ol ḫam-ı ebrūya ḳılsam secde her sāʿat nʿola
Ḳıble ile ol ḫam-ı ebrū ber-ā-berdür baŋa

3 Ġam degül sīnemde ger seng-i melāmet zaḫmı var
Şaḥne-i bāzār-i sevdāyem bu zīverdür baŋa

4 Gözde hūn-alūde peykānuŋ ḫayāliyle ḫoşem
Her biri gūyā ki bir berg-i gül-i terdür baŋa

5 İy FUŻŪLĪ menzil-i maḳṣūda yitsem yoḳ ʿaceb
Ḫiẓmet-i pīr-i muġan irşādı reh-berdür baŋa

288.81[b]

289.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1 Benüm teg hīç kim zār ü perīşān olmasun yā Rab
Esīr-i derd-i ‘ışk u dāġ-i hicrān olmasun yā Rab

2 Dem-ā-dem cevrlerdür çekdigüm bi-raḥm bütlerden
Bu kāfirler esīri bir müselmān olmasun yā Rab

3 Görüp endīşe-i ḳatlümde ol māhı budur derdüm
Ki ol endīşeden ol meh peşīmān olmasun yā Rab

4 Cefā ü cevrle mu‘tādem anlarsuz no‘lur ḥālüm
Cefāsına ḥad ü cevrine pāyān olmasun yā Rab

5 FUŻŪLī buldı genc-i ‘āfiyet mey-ḫāne küncinde
Mübārek mülkdür ol mülk vīrān olmasun yā Rab

290.

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1 İy nāvek-i şevküŋ siperi sīne-i aḥbāb
Zülfüŋ ḫamı erbāb-i vefā ṣaydına ḳullāb

2 Mihrābda şekl-i ḫam-i ebrū-yi lāṭīfüŋ
Vācib bu cihetden ḳamuya secde-i miḥrāb

3 Sūzum dir idüm şem‘ saŋa eyleye rūşen
Neẕẕāre-i ruḫsārına yoḳ şem‘ de hem tāb

289.81[b]

290.81[b]

4 Ḫūrşīd-i cemālinden o meh saldı niḳābın
Ṣubḥ oldı dir iy baḫt nedür bunca şeker ḫ^{v}āb

5 Cem‘iyyet-i esbāba göŋül virme FUŻŪLĪ
Kim tefrīḳadur ḫāṭıra cem‘iyyet-i esbāb

291.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Ġāliba bir ehl-i dil topraġıdur cām-i şarāb
Kim ḳılup ḥürmet binālar ṭutmış üstinde ḥabāb

2 Berḳ u bārān ṣanma kim gördükçe āh ü eşkümi
Bilmezem nemdür benüm aġlar baŋa yanar seḥāb

3 İy ṣoran ḥālüm bu istiġnā su‘ālinden ne sūd
Ḥālüm eylersin su‘āl ammā işitmezsin cevāb

4 Deşt-i ġamda ḫāk-i ḳabrüm üzre serv-i gird-bād
Çekse baş ol servden su kesme iy seyl-i serāb

5 Naḳd-i ‘ömrüŋ bir ṣanem ‘ışḳında ṣarf ettüŋ tamām
İy FUŻŪLĪ āh eger senden ṣorulsa bu ḥisāb

291.82[a]

292.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Sen yüzüŋden ‘ālemi rūşen ḳılup salduŋ niḳāb
Yazıya ṣalsın bu günden böyle nūrın āftāb

2 Sen ne nūr-i pāksin iy maẓhar-i sun‘-i İlāh
Kim alur şem‘-i ruḫuŋdan āftāb ü māhtāb

3 ‘Aks-i rūyuŋ ṣuya ṣalmış sāye zülfüŋ topraġa
‘Anber itmiş topraġuŋ adın ṣuyuŋ ismin gül-āb

4 Yilde bulmış būy-i zülfüŋ ṣuda ‘aks-i ‘ārıżuŋ
Kim yili baġrına başup ṣuya göz dikmiş ḥabāb

5 İy FUŻŪLĪ her ‘amel ḳılsaŋ haṭādur ġayr-ı ‘ışk
Bu durur ben bildigüm *Vallāhü a‘lem bi'ṣ-ṣavāb*

293.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Kūh-ken Şīrīn'e öz naḳşın çeküp vermiş firīb
Gör ne cāhildür yonar ṭaşdan özi‘yçün bir rakīb

2 Ḳaşlaruŋ yāyı bir oḳ luṭf eylemiş her ‘āşıḳa
Men hem andan eylerüm bir oḳ temannā yā naṣīb

3 Tūtiyā-yi ḫāḳ-i pāyüŋ feyżine yol bulmasam
Nūr-ı çeşmüm ‘ayb ḳılma kör olur dirler ġarīb

292.82[a]

293.82[a]

4 Mużṭaribdür çāre-i derdümde veh kim bilmeyüp
Bir devāsuz derde özin uġratmış miskīn ṭabīb

5 İy FUŻŪLĪ incime senden teġāfül ḳılsa yār
Resmdür kim göstere aḥbāba istiġnā ḥabīb

294.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Derd-i 'ışkam def'ine zaḥmet çeker dā'im ṭabīb
Şükr kim olmış aŋa zaḥmet baŋa rāḥat naṣīb

2 Bilse ẕevḳum vaṣldan firḳatde efzūn olduġın
Vaṣldan men'üm revā görmezdi reşkinden raḳīb

3 Ṭa'n-ı ġafletdür perī-ṭal'atlere iẓhār-i ḥāl
Ṣanma kim aḥbāb ḥālinden olur ġāfil ḥabīb

4 Āh bilmen n'eyleyem kurtulmaz oldı ḳayddan
Ben ḥarīf-i sāde-dil ḫūblar cemāl-i dil-firīb

5 N'ola aġlarsa FUŻŪLĪ ravża-i kūyuŋ görüp
Lā-cerem giryān olur ḳılġaç vaṭan yādın ġarīb

294.82[b]

295.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Ġayre eyler bī-sebeb biŋ iltifāt ol nūş-leb
İltifāt etmez baŋa muṭlaḳ nedür bilmem sebeb

2 Cevr olur ‘ādet ġażab vakti ne ‘ādetdür bu kim
Cevrin az eyler baŋa ol māh çün eyler ġażab

3 Nola ġamzeŋ fikri düştüyse dil-i sūzānuma
Ẓālimüŋ ger olsa āteş menzili olmaz ‘aceb

4 Dem-be-dem ger dürr-i eşküm düşse gözden vechi var
Yaş uşaḳlardur yetīm anlarda yoḳ resm-i edeb

5 Muṭrib aġlatma sürūduŋla FUŻŪLĪ ḫasteyi
Seyl-i eşkinden ṣaḳın ḳopmaya bünyād-i ṭarab

296.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 Vaṣluŋ baŋa ḥayāt virür fürkatüŋ memāt
Subḥāne ḫāliḳī ḫalaḳa'l-mevti ve'l-ḥayat

2 Hicrānuŋa taḥammül iden vaṣluŋı bulur
Ṭūbā men erāde bihi'l-fevzi ve'n-necât

3 Dökmiş riyāż-i ṭab‘uma bārān-i şevkuŋı
Men enzel‘'l-miyāhi ve aḥyābihen-nebāt

295.82[b]

296.82[b]

4 Īzıd serīr-i ḥüsne seni ḳıldı pād-şāh
A'lā kemāli ẕātike fi aḥseni's-ṣıfāt

5 Ḳılduŋ edā-yi na‘t FUŻŪLĪ tamām ḳıl
Kellemte bi's-selāmi ve temmemte bi'ṣ-ṣalāt

297.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 İy esīr-i dām-i ġam bir kūşe-i mey-āne ṭut
Dutma zühhāduŋ muḫālif pendini peymāne ṭut

2 Dişledümse la’lüŋ iy ḳanum döken ḳahr eyleme
Dut ki ḳan itdüm ‘adālet eyle ḳanı ḳana ṭut

3 Ger saŋa efġānumı bī-hūde dirse müdde‘ī
Ol söze ṭutma ḳulaḳ ben itdügim efġāne ṭut

4 Dutmazam zencīr-i zülfi terkin iy nāṣiḥ beni
Ḥ^{v}āh bir ‘āḳil ḫayāl it ḥ^{v}âh bir divāne ṭut

5 İy FUŻŪLĪ dehr zālinüŋ firībinden geçüp
Olma ġāfil er gibi depren özüŋ merdāne ṭut

298.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1 Ṣabā aġyārdan pinhān ġamum dil-dāra iẓhār it
Ḫabersüz yārümi ḥāl-i ḫarābumdan ḫaber-dār it

297.83[a]

298.83[a]

2 Getür yādum anuŋ yanında var görseŋ ki ḳahr eyler
Ḫamūş olma yine düşnām takrībiyle tekrār it

3 Gönül ġam demlerin tenhā geçürme iste bir hemdem
Ecel ḫ^{v}ābından efġānlar çeküp Mecnūnı bīdār it

4 Giriftār-i ġam-i ʻışḳ olalı āzāde-i dehrem
Ġam-i ʻışḳa beni bundan beter yā Rab giriftār it

5 FUŻŪLĪ baḳmaḳ olur kim güneş yādiyle ḫurşīde
Ne vech ilen kim olsun gün geçer fikr-i şeb-i tār it

299.

Fāʻilātün fāʻilātün fāʻilātün fāʻilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Ḳansı māhuŋ bilmezem mihriyle olmış zār ṣubḥ
Her gün eyler ḫalḳa bir dāġ-i nihān izhār ṣubḥ

2 Batdı encüm çıḳdı gün yā bir esīr-i ʻışḳdur
Dökdi dürr-i eşki çekdi āh-i ateş-bār ṣubḥ

3 Bir muṣavvirdür ki zerrīn kilk ile her gün çeker
Ṣafḥa-i gerdūna naḳş-i ʻāriz-i dil-dār ṣubḥ

4ʻĀşıḳ-ı ṣādıḳdur iẓhār-i ġam eyler her seḥer
Āh ile ḫalḳı yuḫusından ḳılar bīdār ṣubḥ

5 İy FUŻŪLĪ şām-i ġam encāmına yoḳdur ümīd
Bir tesellīdür saŋa ol söz ki dirler var ṣubḥ

299.83[a]

300.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Nālendendür ney gibi āvāze-i 'ışḳum bülend
Nāle terkin ḳılmazam her dem kesilsem bend bend

2 Ḳıl meded iy baḫt yoḳsa kām-i dil mümkin degül
Şöyle kim ol dil-rübā bī-derddür ben derd-mend

3 Açılur göŋlüm gehī kim girye-i telḫüm görüp
Açar ol gül-ruḫ tebessüm birle la'l-i nūş-ḫand

4 Cām dut dir sāḳi-i gül-çihre zāhid terk-i cām
İy göŋül fikr eyle gör kim ḳansıdır dutmalı pend

5 İy FUŻŪLĪ sūret-i faḳruŋ ḳabūl-i dōstdur
Hīç dervīşi senüŋ teg görmedim sulṭān-pesend

301.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Cilve-i 'aks-i ruḫuŋ āyīnede iy reşk-i ḥūr
Rūşen etmiş anı kim ḫurşīdden alınsa nūr

2 Berḳ-i āhum gök yüzīn dutmış sirişküm yir yüzīn
Ṣoḥbetinden hem vuḥūş itmiş teneffür hem ṭuyūr

3'Işḳ resmi ger budur müşkil biter dermāna derd
Derd ehli bî-zebān bī-derdler mest-i ġurūr

300.83[b]

301.83[b]

4 Dāġ-i dil-sūzın firāḳuŋdı gün-be-gün kıldı füzūn
Nūr-ı māh efzūn olur ḫurşīdden olduḳça dūr

5 Ol ser-i kūy itleri içre FUŻŪLĪ yoḳ yirüm
Bes baŋa mātem-serāyı ḳandadur bezm-i sürūr

302.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1 Yanan 'ışḳ āteşine āteş-i dūzaḫdan iymindür
Ne çü bir kez yana yandurmaḳ anı ġayrına mümkindür

2 Bıraḳdum zevraḳ-i dil eşk baḥrine ṣaḳın iy eşk
Temevvüc virmesün teşvīş aŋa kim anda sākindir

3 Dehānuŋ dürcini ḫāl-i lebüŋ gözden nihān itmiş
Emānet gör ki Hindū maḥzen-i lü'lüye ḫāzindir

4 Ciger dāġına merhem oldı peykānuŋ bī-ḥamdillāh
Sa'ādet kevkebine aḫter-i baḫtum muḳārindir

5 FUŻŪLĪ ḫālī olma ṣūret-i dil dōst fikrinden
Bu ma'nīden ki Beytu'llāh dirler ḳalb-i mü'mindir

303.

Mef'ūlü fā'ilātü mefā'īlü fā'ilün
Muzāri' – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 İy şāh-ı dil-nevāz-ı nazīrüŋ mi var senüŋ
Ya ben kuluŋdan özge esīrüŋ mi var senüŋ

302.83[b]

303.84[a]

2 Baŋa taṣadduḳ eyle rekāt-ı vaṣluŋı
Benden maḫal cihānda faḳīrüŋ mi var senüŋ

3 Göster bahār-ı ḥüsnüŋi efġānlar eylesün
Cān murġı gibi zemzeme-girüŋ mi var senüŋ

4 Ḥaḳdur bir benüm ṭarīḳ-i muḥabbetde mürşidüm
İy zāhid-i belā-zede pīrüŋ mi var senüŋ

5 Yārüŋ maḥallesinde iraġ olma ‘İŞRETÎ
İki cihānda bir daḫı yirüŋ mi var senüŋ

304.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 Yūsufcegüm ṭolarsa gözüm n‘ola ḳan ile
Müjgānuŋ urdı sīneme zaḫmı sinān ile

2 Ḫaṭṭuŋ gelince ḳuzıcuġum güdeyin seni
Ola ki ḳoyına ḳoyam āḫir zamān ile

3 Devletlü baş odur ki eline ala ayaḳ
‘Ayş-ı müdām eyleye bi dil-sitān ile

4 İy boyı servi cānı revān eyledüm saŋa
Göŋlüm sevüp durur seni ġāyetde cān ile

5 Ḳandan varursın ol ṣanem-i servi ḳāmete
ẒĀTÎ cihānı göz yaşı ṭoldurdı ḳan ile

304.84[a]

305.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 Cān işigüŋe dil ser-i zülfüŋe çekdi raḫt
İy dost himmet eyle ki ya taḫt ola ya baḫt

2 Başuŋdan eksük olmadı ġavġa-yı zülf-i dost
Sulṭān -ı‘ışḳ idinli göŋlümi pāy-ı taḫt

3 Ṣabr it firāḳa tā çekesin ‘ışḳ yāyını
Nerm olur āteş ile dila her kemān-ı seḫat

4 İtmege zāġ-ı zülfüŋi dil ṭıflı āşinā
Baġrumı yine ṭ‘ume içün itdi laḫt laḫt

5 Bāzār-ı mihr germ iken alup NECĀTī mey
Cāyuŋ kenār-ı cūy gerek sāye-i dıraḫt

306.

Mefa‘īlün mefa‘īlün fe‘ūlün

Hezec + – – – / + – – – / + – –

1 Oḳuŋ ḳoltuġına girüp kemānuŋ
Dökerler ḳanını ben nātüvānuŋ

2 Meger tīrüŋ perīdür iy ḳaşı yā
Ki egdi aġzını āḫir kemānuŋ

3 Ḳadeḥ aġzını açdı ḳaldı ḥayrān
Görüp bezm-i cemālüŋde dehānuŋ

305.84[a]

306.84[b]

4 Şu deŋli aġladı sāġar lebüŋçün
Gözine ḳan oturdı āḫir anuŋ

5 Görinmez ṢUN‘İye şerminden iy dost
Kemer ḳucduġı bellüdür miyānuŋ

307.

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –
Nev‘ayī

1 Ḫat gelse no‘la serv-i ser-efrāz yirinde
Sen ‘arż-ı niyāz eyle göŋül nāz yirinde

2 Bāl ü per açup uçdı dime ḥüsni hümāsın
Cān ṣaydın iden nergis-i şehbāz yirinde

3 Ḫaṭṭını görüp göklere irgürme duḫānuŋ
Ebrū- yı siyeh ġamze-i ġammaz yirinde

4 Evtār-ı ḫatı bağladı ḳānūn-ı vefayı
Dil-ḫastelere la’l-i şifā-sāz yirinde

5 NEV‘Ī’yi dimeŋ pīr olup ağardı ṣaḳalı
Dendān-ı ṭama‘ çeşm-i naẓarbāz yirinde

307.84[b]

308.

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –
Ümīdi

1 Meclisde def ü çeng ü mey-i nāb yirinde
Gel ‘ayş idelüm cümle-i esbāb yirinde

2 Uyḫu mı gelür gözlerüme girye deminde
Ṣu çıḳsa niçe rāḥat olur ḫ^{v}āb yirinde

3 Ḫaṭṭı geleli ḳaşına oldum müteveccih
Mescid n‘ola yıḳıldısa miḥrāb yirinde

4 Ṭūfān-ı sirişküm ḳoparup mevc-i belāyı
Ḥayf oldı gözüm merdümi ġarḳ-āb yirinde

5 Zülfinde ÜMīDī nola uzatsa kelāmın
Maḳbūl olur olıcaḳ ıṭnāb yirinde

309.

Fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün
Hafīf + + – – / + – + – / + + –

1 Sen şeh-i kāmrānı kim sevmez
Pādişāh-ı cihānı kim sevmez

2 Ḳāmetüŋ serv-i baġı yürütmez
Böyle serv-i revānı kim sevmez

308.84[b]

309.85[a]

3 Ölürin görmesem leb-i la’lüŋ
Diye billāhi cānı kim sevmez

4 Görenüŋ iḫtiyārı ḳalmaz hīç
Şöyle zībā cüvānı kim sevmez

5 Cānı gibi sever SUʿŪDĪ lebüŋ
Bāde-i erġavānı kim sevmez

310.

Mefaʿīlün mefaʿīlün feʿūlün

Hezec +– – – / +– – – / +– –

1 Nedīmi bezm-i dünyānuŋ ne demdür
Gel iy ney bir dem it kim dem bu demdür

2 Cihān bir dem durur girçek dimişler
Dirīġā hemdemi ʿayn-ı ʿademdür

3 Yine bir pādişāhuŋ ḳulıyuz kim
Cefāsı luṭfdur luṭfı keremdür

4 Yüz urup ayaġınuŋ ṭopraġından
Ne deŋli alı bilürseŋ ḳademdür

5 Kimi ṣūfī dirilür kimi ṣāfī
Ara yirde NECĀTĪ müttehemdür

310.85[a]

311.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün

Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 Gülmek saŋa yaraşur eyā şāh-ı meh-nijād
Kim güldügünce gün gibi ḥüsnüŋ olur ziyād

2 İy pādişāh-ı ḥüsn-i melāḥat güzelligüŋ
Bünyādı bir ḳıl üstinedür ḳılma i‘timād

3 Uydurdı göŋlümi göze ‘ışḳuŋ kerāmeti
Gör nice virdi āteş ile āba ittiḥād

4 Ḳaddüŋ elif durur iki yanında dāl-ı zülf
Lāyıḳ budur ki ‘āşıḳa senden irişe dād

5 Bir veche unuduldı NECĀTĪ ki kimsene
Miḥnet-serāy ḳapusın açmaz meger ki bād

312.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Gele aġlatma beni çeşm-i füsūnkāruŋ içün
Yüzüme bir güle baḳ gül gibi ruḥsāruŋ içün

2 Şem‘-i vaṣluŋla göŋül ḫānesini rūşen ḳıl
Lem‘a-i mihrüŋ içün maṭla‘-i envāruŋ içün

3 Lām zülfüŋle elif ḳaddümi dal eyleme gel
Ḳad-i mevzūnuŋ içün ḳāmet ü reftāruŋ içün

311.85[a]

312.85[b]

4 Bir iki sögmek ile mürde dili iḥyā ḳıl
Leb-i şirīnüŋ içün leẕẕet-i güftāruŋ içün

5 Ġayr ayaġına benüm başımı ġalṭān etme
Şol güzel başuŋ içün ḥüsn-i dil-efkāruŋ içün

6 Nāvek-i cevrüŋ ile ḫaste dili ḫūn itme
Çeşm-i bīmāruŋ içün ġamze-i ġam-ḫ^{v}āruŋ içün

7 Naẓar eyle dil-i mecrūḥına ḤÜKMī ḳulıŋuŋ
Çeşm-i ġaddāruŋ içün dīde-i mekkāruŋ içün

313.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Dilber-i sengīn-i dilüm bir sīm ten dellākdür
Ġamzesi tīġīndan anuŋ sīne yir yir çākdür

2 N‘ola ḥammāmın ṣadef dirsem ki anda ol perī
Bir dürr-i yekdāne vü ṣāf u laṭīf ü pākdür

3 Şöyle gözler cāmlar aḫşam olınca anı kim
Gözleri ol āfitāba bakmadan nemnākdür

4 Kendüsi meh cāmlar encüm fūṭa ebr-i siyāh
Ḥaḳ budur ḥammāmı anuŋ ġayret-i eflākdür

5 Ol mehüŋ mihrinde külḫan nār- ı ḫalvet pür hevā
Āb giryān ṭas gerdān BAHĀRī ḫākdür

313.85[b]

314.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün
Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 Ḳaşuŋ nişānı mühr-i Süleymān girih girih
Oldı berāt ḥüsnüŋe ‘ünvan girih girih

2 La’lüŋ nigīn-i ḫātem-i pīr ü neridür senüŋ
Naḳş oldı anda mühr-i süleymān girih girih

3 Ḫaṭṭuŋ ṭılısım-ı genc-i leṭafet degül midür
Devr itmiş anı ef‘ī ü ṣu‘bān girih girih

4 Sünbül mi ya benefşe mi bu ḫaṭ-ı dil-güşā
Ya tarḥ olındı ṣaḥn-ı gül-istān girih girih

5 Vaṣf eyledi RIŻAYī göre ger zülfüŋi
Reşkinden oldı sünbül bostān girih girih

315.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Ḳıldı ol serv seḥer nāz ile ḥammāme ḫırām
Mihr-i ruḫsārı ile oldı münevver ḥammām

2 Görinürdi bedeni çāk-i girbānından
Cāmeden çıḳtı yeŋi ayını gösterdi temām

3 Nil-gūn fūṭaya ṣardı beden-i ‘uryānın
Ṣan benefşe içine düşdi muḳaşşer bādām

314.85[b]

315.86[a]

4 Oldı pā-būs şerīfiyle müşerref leb-i ḥavż
Buldı dīdār-ı lāṭīfiyle żiyā dīde-i cām

5 Ṣandılar kim ṣatılur dāne-i dürr-i ‘araḳı
Urdı el kīseye çoḳlar ḳılup endīşe-i ḫām

6 Kākülin şāne açup ḳıldı hevāyi miskīn
Tīġ mūyın taġıdup ḳıldı bizi ‘anber-i fām

7 Merdüm-i çeşmüm ayaġına revān ṣu dökdi
Ki gerek ṣu dökile servüŋ ayaġına müdām

8 Müzd-i hammām FUŻŪLĪ verirem cān naḳdin
Ḳılmasun ṣarf-ı zer ol serv-ḳadd ü sīm endām

316.

Mef‘ūlü fā‘ilātün mef‘ūlü fā‘ilātün
– – + / – + – –/ – – +/ – + – –

1 Ḫaddüŋ gibi gül-i ter bir bōstānda bitmez
Ḳaddüŋ miṣāli ‘ar‘ar bāġ-ı cinānda bitmez

2 Didüm ki geldi ḫaṭṭuŋ şeftālūden ‘aṭā ḳıl
Güldi didi ki meyve faṣl-ı ḫazānda bitmez

3 Miskīn ṣaçuŋ iŋende elden ele ṭaġıtma
Ṣaḳla yitürme anı ‘ömrüm yabanda bitmez

4 Bir bir işin bitürdüŋ kūyuŋda ehl-i ‘ışḳuŋ
Āgāh ol iy gül-i ter cān bostānda bitmez

316.86[a]

5 Dildāre ser-güzeştüm nice aŋam CELĀLĪ
Taḳrīre başlarısam iki cihānda bitmez

317.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec +– – –/+– – –/+– – –/+– – –

1

Süzülsün çeşm-i mestüŋ devlet-i bīdārı görsünler
Büzülsün bend-i zülfüŋ ṭurra-i ṭarrārı görsünler
Çözülsün dügmeler mir‘āt-ı pür-envārı görsünler
Çıḳar pīrāhenüŋ ta ḳudret-i Settārı görsünler
Meded rūḥ-ı musavver nic‘olurmış bārı görsünler

2

Lebüŋden būse almaḳ mürde cān bulmaḳ ḳadar vardur
Ṣaçuŋ ḳoḳmaḳ ḥayāt-ı cāvidān bulmaḳ ḳadar vardur
Miyānuŋ ḳocmacuḳ genc-i nihān bulmaḳ ḳadar vardur
Viṣālüŋ cāne almaḳ rāygān bulmaḳ ḳadar vardur
Ne var bir himmet it şeydālar ol āṣāri görsünler

3

Ḳad-i bālāŋı gösterdüŋ ḳıyāmetden nişānsın sen
Ser-ā-pā dehri vīrān eyleyen genc-i nihānsın sen
Günüŋ maġribde ṭoġmış fitne-i āḫir zamānsın sen
Ne māhiyyetsin āyā ya neden nā-mihr-bānsın sen
Müneccimler ḳosunlar ġayrı sen mekkārı görsünler

4

Meger bir kāse-i pür-misk-ği terdür ḥırz içün cānı
Yaḫud mülk-i melāḥat şāhınuŋ tūġ-ı perīşānı
Ḳonupdur başuŋa evc-i hümā-yı taḫt-ı ṣulṭānī
İnanmaz görmeyen çaḳ-i başdan iy rūḥ-ı revān anı
‘Araḳ-ı çīnüŋ çıḳar ol kākül-i pür-tārı görsünler

317.86[b]

5

Bu mihr-i baḫt-ı ʻĀLī gibi ġaddār olmaḳ istermiş
Kerem semtinden el çekmiş sitemkār olmaḳ istermiş
Ḳırup ʻāşıḳların cellād- ḫūn-ḫār olmaḳ istermiş
Muḥaṣṣıl ẓulme meyl itmiş cefākār olmaḳ istermiş
Yitişsünler meded üftādeler yalvarı görsünler

318.

Mefʻūlü fāʻilātün mefʻūlü fāʻilātün
– – + / – + – –/ – – +/ – + – –

1 Ṣanma kemend-i zülfüŋ dil ḳaydına çözilmez
Bu vech ile şikāre şāhīn daḫı süzilmez

2 Ġamzeŋ murādın aldı dilden müjeŋ ne ister
Ẓāhir bu bir ḳoyından iki deri yüzilmez

3 Pür çīn külālesine kim var ki dil uzadur
Başından eli ayaġı anuŋ nice büzilmez

4 Bozıldı dest-i ġamda bu çarḫ-ı sāʻat-ı dil
Saḳrāṭ eline düşse baḫtım budur düzilmez

5 Dil kāküli ucından nāleyle nāle döndi
Ġam çekme sen CELĀLī ḥaḳ incelür üzilmez

318.86[b]

319.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Ruḫlaruŋ ‘arż eyleyeden gülşen içre gül güle
Medḥ ü vaṣfuŋ söyler oldı yine bülbül bülbüle

2 Būy-ı zülfüŋden ḫaber virdi meger bād-ı ṣabā
Yaṣdınup mebhūt ḳaldı şöyle sünbül sünbüle

3 Ḥasret-i la’lüŋle eşküm nice ḫūn-āb olmasun
Hemdem olmış ġonçe aġzuŋ cām ile ṣan mül müle

4 Gerdenüŋda bu ne ḥikmetdür ṭolaşmış mār-veş
Şekl-i ejder görinür ṣarılsa kākül kāküle

5 Niçe dīvi daġıdur tīġ-ı feṣāḥatle bugün
Beŋzese ṭaŋ mı semend-i ṭab‘-ı VAṢFĪ düldüle

320.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 ‘Ārızuŋ vaṣf eyler iken gülşen içre gül güle
Şöyle keşret oldı kim söylerdi bülbül bülbüle

2 Kākülüŋden bāġda bilmem ne rāz açdı ṣabā
Yaṣdanup ḳaldı ḳırılmış gibi sünbül sünbüle

319.87[a]

320.87[a]

3 Ṣanurum genc üzre sarmaşmış yaturlar mārlar
Gerdenüŋda her ḳaçan ṣarmaşsa kākül kāküle

4 Bezm-i mey bir gülsitāndır anda sāḳī bāġ-bān
Cām-ı mey güldür ṣurāḥī serv bülbül bülbüle

5 Şöyle naẓm itdüm ḲIYĀSī vaṣf-ı rūy-ı yāri kim
Diŋlese anı fiġānlar ide bülbül gül güle

321.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec +– – –/+– – –/+– – –/+– – –

1 Maḥabbetden ġaraż ṣanmaŋ ki Ḳays ü Vāmıḳ olmaḳdur
Hemān bir ḥalet ile vaṣl-ı yāre lāyık olmaḳdur

2 Temām oldı güzellik ṣanma Şīrīn ile Leylāda
Niçe Leylā bulınur erlik ammā 'āşıḳ olmaḳdur

3 Çeküp Manṣūrı dāra itdiler ḫākisterin ber- bād
Hüner aḳrān içinde her cihetden fā'iḳ olmaḳdur

4 Bilinmez derdi çoḳdur mübtelā-yı derd-i 'ışḳuŋuŋ
Şifā-sāz olmaḳda ḥikmet ṭabībüm ḥāẕiḳ olmaḳdur

5 Bize NEV'ī gerekmez zümre-i ḳālüŋ ḫayālātı
Ġaraż şi'ri kişinüŋ ḥasb- i ḥālin nāṭıḳ olmaḳdur

321.87[a]

322.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Māye-i naḳd-i ḥayāt olsa eger dīdārı
Ölümümdür benüm aġyār ile görmek yāri

2 Dilde peykānı yiter dāġ-ı belā-ı ar ne belā
Elem-i ḫār olıcaḳ n‘eyleyelüm gülzārı

3 Ḳucdururmış bilini ol serv-i revān cān virene
Gel miyāncı olalum eyle göŋül bāzārı

4 Neye döndürdi ġam-ı noḳṭa-i ḫāl-i leb-i yār
Bu ten-i zār u nizār ile görüŋ pergārı

5 İy ṭabīb-i dil ü cān ḳo lebüŋ emsün NEV‘Ī
Men‘ iderler mi ṣudan hīç ölicek bīmārı

323.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Baġlayup göŋlimüz ol kākül-i ‘anber-fāme
Āh kim murġ-ı dili yine düşürdüŋ dāma

2 Ġam-ı zülfüŋle beyābān-ı muḥabbetde göŋül
Beŋzer ol rāh-reve ḳalmış ola aḫşama

3 Biŋ bir ibrām ile būsesin aldıḳ yārüŋ
Ḫūblar şimdi iŋen döymez imiş ibrāma

322.87[b]

323.87[b]

4 Ḫalḳa esrār-ı mey-i la’lüŋi fāş itdi diyü
Dil uzatsa nola meclisde ṣurāḥī cāme

5 Yazmaġa levha-i ḫūrşīde ÜMīDī şi‘rin
Destine aldı ‘uṭārid yine zerrīn-i ḫāme

324.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec +– – –/ +– – –/ +– – –/ +– – –

1 Bugün meclisde sāḳī sāġar almaḳ la‘l-ı dilberden
Hemān bir gül ḳoparmaḳ gibidür şāḫ-ı gül-i terden

2 Olalı cür‘a-i cām-ı leb-i dilbere dil hemdem
Kesildi berş ile afyondan el çekdi sāġardan

3 Ḫaṭṭ-ı ruḫsārını zülf ile mestūr itmiş ol kāfir
‘Aceb mi ‘āşıḳ-ı miskīn oḳursa küfri ezberden

4 Demidür ṭolular iç būse iḥsān eyle ‘uşşāḳa
Efendi ḳullara ‘ādetdür iḥsān çünki beglerden

5 ÜMīDī olımaz ser-menzil-i maḳṣūdına vāṣıl
Reh-i ‘ışḳında yārüŋ geçmeyen evvel ḳadem serden

325.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün
Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 Alsa ‘aceb mi ‘işve ile ol şeh illeri
Mihr ile māhı rucına almışdur elleri

324.88[a]

325.88[a]

2 Nār-ı ruḫundan aġdı duḫanlar üste levend
Ṣanmaŋ ki başına ṭaḳınur ṭurna telleri

3 Devrān içinde dāiresin bildi āyine
‘Arż-ı Cemāl idince bu şehrüŋ güzelleri

4 Bir cāna mmāliküz o daḫı olımaz bedel
Ḳucmaḳ nice müyesser olur bī-bedelleri

5 İnṣāf idüŋ ṭutar mı idi mülk-i ‘ālemi
Şāhā ne olmasaydı NİHĀNÎ ġazelleri

326.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 İy ṣabā yāre benümçün yavuz aġlar diyesin
Cūş idüp ḳanlu yaşı her yaŋa çaġlar diyesin

2 Lāle-veş şevḳ-ı ‘iẕāruŋla ḳızıl ḳana yunup
Ḳara baġrını ġamuŋ āteşi ṭaġlar diyesin

3 Bir ḳanadı yoḳ uçup kūyuŋa varmaġa evet
Neylesin seyl-i belā yolını baġlar diyesin

4 Dil-i bī-çāresi bār-ı ġamuŋ altında ḳalup
Mūra döndi ki düşe üstine ṭaġlar diyesin

5 Ṣorma aġyāra BEHİŞTÎ ne çeker ġamda diyü
Bilimez ḫastelerüŋ ḥalini ṣaġlar diyesin

326.88[a]

327.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Meclis itmek ger yasaġ ise Ġalaṭā’da meye
Ġāgil olma muḥtesib māni‘ degüldür gelmeye

2 Mey içer diyü ṣovuḳdur ‘āṣıḳa ṭa‘n eylemeŋ
Neylesün göz ki içerden kimse döymez diye

3 Ḫastelikden nālesi āheste olmış var ise diyu
Muṭrib-i bezmüŋ deli degmişdür iy sāḳī meye

4 Varımaz meyḫāneye kimse yasaġ oldı
Luṭfını gör kim ayaġıyla gelür mey ḫāneye

5 İy BEHİŞTĪ ḳırmızı altun gibi mey var iken
Rind-i ‘ārif beng ü afyona niçün aḳçe ṣaya

328.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Ṣīvede ġonçe-i gül nergis ise kör bengī
Göresin bülbül-i ṣūrīde gelürse cengi

2 Saŋa zer-beft-i ẓarīfāne mübārek olsun
Ten-i zerdümde yiter baŋa ġamuŋ ḫod rengi

3 La’li ben nice ḳıyās eyleyeyin leblerüŋe
Cān deger cevhere mi beŋzedeyin bir sengi

327.88[b]

328.88[b]

4 Luṭfı yoḳ serv-i çemen ġonçeye diŋ güldigünüŋ
Ṭıfl olan ḫande ider ḳanda görürse lengi

5 Ḥaẕer it ol yüzi hūrşīde BEHİŞTĪ diye māh
Ki anuŋ ayine-i ṭab‘ı götürmez jengi

329.

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

1 Sīnem ki şehā ġamzeŋ oḳınuŋ siperidir
Yir yir görinen dağlar āyīnelerdür

2 Yaḳsaŋ beni biŋ nāz ile incinmeyem iy dōst
Her dāġ ki senden ire gülberg-i ṭarīdür

3 Ḥasret oḳı kim göz yaşı peykānıdur iy dost
Derd ile cigerden gelen āh-ı seḥerīdür

4 Cān naḳdini īṣār ideyin ayaġuŋa gel
Öldür beni kim baŋa ‘ināyet naẕarīdür

5 Uyḫuda bulup būsesin aldum dir imişsin
Dilber saŋa ‘ÖMRĪ ne kim eylerse yiridür

330.

Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün

Recez – – + – / – – + – / – – + – / – – + –

1 Ġam ‘askerinüŋ şāhıyam menzilgehüm mülk-i ‘adem
Derd ü belā ḫayl ü çeşm āh-ı siyah oldı ‘alem

329.88[b]

330.89[a]

2 Oldı yine çün ḫoş hevā āḫir ġonçe-leblerle dilā
‘Azm eyle gülşenden yaŋa gül gibi açıl çekme ġam

3 Gülzāra gel gül vaḳtidür ‘ayş eyle kim mül vaḳtidür
Efġān-ı bülbül vaḳtidür iy serv-ḳadd ü ġonçe-fem

4 Ḫak-i rehi ‘anber şemīm irdi yine feyz-i ‘amīm
Her ṣubḥ eṣer bād-ı nesīm hoş-bū ider bāġı o dem

5 Eş‘āruŋı idüp ṭaleb medḥ itdiler iy ṬABī‘ hep
Mecmū‘-i ‘irfān-i ‘Arab cümle suḫendān-ı ‘Acem

Ferd
Seyr-i ruḫ-ı dildār ile ol şīve-i reftārla
Her ser u ḳāmet yār ile gülşen olur reşk

331.

Müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün müstef‘ilün
Recez – – + – / – – + – / – – + – / – – + –

1 Göz dikdi ḫāk-i pāyine iy dīde itsün dem ḳadem
Çoḳdan hevāsında yiler miskīn nesīm ṣubḥ-dem

2 İtmez çü ġuṣṣa fā‘ide ḫarc itme ‘ömrüŋ zā‘ide
Dirseŋ ki rūḥuŋ ẕevḳ ide şürb-i müdām it dem-be-dem

3 Bezm-i şarāb-ı dilgüşā evreng-i Cemşīd-i ṣafā
Cām-ı mey-i ‘işret-fezā tāc-ı serdār cām-ı Cem

4 Ḫūbānı ḥūra-veş cemīl eşcārı ṭūbāya ‘adīl
Enhārı ‘ayn-ı selsebīl yel-i bāġ-ı cihān reşk-i irem

331.89[a]

5 Ḳaddüŋ nişāne sidreden cism-i şerīfüŋ yāsemen
Güldür ruḫuŋ ḫaṭṭuŋ çemen kūyuŋ cinān iy ġonçe-fem

6 ʻAdlinde çü Nūşīrevān ḳahrında reşk-i Ḳahramān
Sulṭān Selīm-i kāmrān şāhen-şeh-i Ṣāhib-kerem

7 Şāhā Ġażanfer iştihār merd-i hüner-i kār-zār
Pīl demān refref-revān şīr-i jiyān-ı bebr-dejem

8 Luṭfuŋ ḳomadı dilde hem belki pür itdi dehri hem
Himmet durur şāha ehem iy vāli-i vālā-himem

9 Ġamdan şikāyet vaḳtidür derdüm ḥikāyet vaḳtidür
Ġāyet felāket vaḳtidür iḥsāne saʻy it lā-cerem

10 Dānā şikeste-ḥāl olur ḳaddi dü-tā vü dāl olur
Cismi naḫīf nāl olur böyle raḳam ḳılmış ḳalem

11 ṢADRĪ kelāmuŋ bül-ʻaceb derc oldı elfāẓuŋda hep
ʻİcāz-ı eşʻār-ı ʻArab efsūn-ı güftār-ı ʻAcem

332.

Müstefʻilün müstefʻilün müstefʻilün müstefʻilün

Recez – – + – / – – + – / – – + – / – – + –

1 Açıldı ʻālem gül gibi esdi nesīm-i ṣubḥ-dem
Cūş eyleyüp bülbül gibi muṭrib sürūd it dem-be-dem

2 Gülşende ṣoḥbet vaḳtidür yār ile ʻişret vaḳtidür
Mihr ü maḥabbet vaḳtidür gitsün göŋüllerden elem

332.89[a]

3 Ḥūr-ı cinān zülf-i nigār ṭūbA dıraḫt sAye-dār
Kevs̱er şarābı cūybār-ı ṣaḥn-ı çemen bāġ-ı İrem

4 Her kūşe bir ‘ āli-i maḳām her ṣuffe ḫod ṣadr-ı kirām
Her bir ṣınıḳ-ı peymāne cām her sākin-i meyḫāne ḫam

5 Baġrını lāle dāġ ider cūlar yaşın ırmaġ ider
Var ise seyr-i bāġ ider ol serv-ḳāmet ġonçe-fem

6 Sulṭān Selim-i kāmrān āsūde ‘adliyle cihān
Oldı kef-i cūd-ı ‘ayān baḥr-ı seḫā kān-ı kerem

7 Ḫāḳān-ı gerdūn menzilet sulṭān-ı taḫt-ı ma‘delet
Ṣāhib serīr-i salṭanat şāhenşeh ḫayl ü ḥaşem

8 İy Ḫusrev-i şirīn-süḫan kemter kuluŋdur cümle ten
İsfendiyār-ı pīl-ten Efrāsyāb u Rūstem

9 Giydi şükūfe miġferin sūsen daḳındı ḫançerin
Gül şāhı dirdi leşkerin şimşād ḳaldurdı ‘ālem

10 Oldı hevālar mu‘tedil ġāyet hevāī düşdi dil
İy ḪĀLiṢī sen de açıl dil-teng olup ġam çekme hem

11GüftāruŋI idüp ṭaleb eş‘āruŋ isterlerdi hep
Ṣaġ olsa Saḥbān-ı‘Arab dirilse Selmān-ı ‘Acem

333.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1

Müjde iy dil ki dem-i vuṣlat-ı server geldi
Leb-i dilberle ġamıŋ derdine emler geldi
Aç gözüŋ ġafleti ḳo gör ki ne demler geldi
Bir aġız sözle bugün ḫāneme dilber geldi
Luṭflar eyledi ol şāh-ı suḫan-ver geldi

2

O dil-ārāya perī diyeni tesfīh ideyin
Yā melek diyeni Mecnūna ne teşbīh ideyin
Māh-ı nev diyeler ḳaşuŋa tenbīh ideyin
Tāb-ı ruḫsāruŋa māha nice teşbīh ideyin
Baŋa yüz vechle ol mihrden enver geldi

3

Ḫāli olmazdı her dem ḳulaġum çiŋ-amadan
Ne ẓuhūr ide deyü ṣīt ü ṣadā diŋlemeden
Dil firāḳuŋla delindi giceler iŋlemeden
Hem çü Ya‘ḳūb aġardı gözümüz aġlamadan
Ḫaṭṭuŋ irişdi diyü ḳara ḫaberler geldi

4

‘Ayş ü ‘işret demidür ḫālī degül ḫaṣıla ‘ām
Yüz sürüp pīr-i muġān işigine ṣubh ile şām
Her perī itdi du‘ā- yı ḳadeḥi vird-i temam
Yād-ı la’lüŋle içerler mey-i gül-rengi müdām
Devr-i Sulṭān-ı Selīmdir dem-i sāġar geldi

5

Nice feryād ü fiġān itmesün ehl-i diller
Başladı ‘arż-ı cemāl itmege yir yir güller

333.89[b]

Çözdi gīsūsını daġıtdı yine sünbüller
Bezm-i gülşende nevā eyleyecek bülbüller
Bülbüle naġmeleri ġayrı mükerrer geldi

6

Nice teşbih ideyin ‘ar‘arı sen zībāya
Serv ile bīd olur mı güzelüm hem-sāye
Ya nedür serv-i sehī girmesün ol araya
Ser-fürū itmedüġi ‘ULVī budur ṭūbāya
Müntehā ḳaddüŋ aŋa ḫaylice ber-ter geldi

334.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Ruḫ-ı cānāne görüŋ ḫaṭṭ-ı müzevver geldi
Rūy-ı Rūmā ṣanasın fitne-i defter geldi

2 Dimeŋüz kim gül-i ra‘nā ṭoludur jāle ile
Çın seḥer yāri görüp yüzine derler geldi

3 Merḥabā idüp ayaġ üzre ṭutar sāḳī müdām
Meclis-i meyde ne demler ne ḳademler geldi

4 Nīm-i ruḫsārını zülfi ḳaçan eyler mestūr
Dir gören kim gice gündüzle berāber geldi

5 Dem-i ‘Īsa gibi cān baḫş durur mürde iken
Beni iḥyā idüp ol rūḥ-ı musavver geldi

6 Manṣıb-ı ḥüsnini ‘azl eylemgedil-dārıŋ
FEHMī telbīs ile ol ḫaṭṭ-ı müzevvir geldi

334.90[a]

335.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Dime telbīs ile bu ḫaṭṭ-ı müzevver geldi
Hīç incinme güzel emr-i muḳadder geldi

2 Devr-i gül irdi efendi ḳanı ‘ahd ü peymān
Bir nefes ‘ayş idelüm gel dem-i sāġar geldi

3 Vechi yoḳdur yüzini māha ider teşbīh
Tāb-ı ruḫsārı mihrden baŋa enver geldi

4 Mīġ-veş gün yüzine ḫaṭ gelicek uşşāḳuŋ
Ṭoluban gözleri yaġmur gibi yaşlar geldi

5 Ṭoġmış iken ṭolınur gün gibi ol mihr-i münīr
Görse ger meclise aġyar-ı bed-aḫter geldi

6 Güller açıldı bahār irdi çemenlerde müdām
FEHMĪYĀ ‘ayş ide gör kim dem-i sāġar geldi

336.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Eyledi ḫūn-ı sirişküm ruḫ-ı zerdüm yaḳa mı
Ol elā gözleri bu āl ile yüzüme baḳa mı

2 Ḥasret-i tīġuŋ ile ḥaşre dek iy serv-i ḫırām
Şühedā ḳanı gibi ḫūn-ı sirişküm aḳa mı

335.90[a]

336.90[b]

3 Gülşen-i vaṣluŋla irmezse göŋül iy gül-i ter
Lāle-veş dāġ-ı firaḳuŋ beni her dem yaḳa mı

4 Dest-gīr etsek eger dāmen-i luṭfuŋ güzelüm
Ben ḫalāṣ eyler idüm miḥnet elinden yaḳa mı

5 Çoḳ ṭolaşduŋ ṣaçı sevdāsına EMRĪ o mehüŋ
Raḥm idüp gerdenüŋe zülf-i kemendin daḳa mı

337.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Bizi güldürmedi dilber ġam-ı hicrānlar ile
Demidür aġlaşalum dīde-i giryānlar ile

2 Öldügüm vaḳtin itüŋ ḳabrüme eylerse güzer
Zeyn ola ḫāk-i mezārum gül-i ḫandānlar ile

3 Merdümüm devlet-i ‘ışḳuŋda şehā ḳādirdür
Yoluŋa la‘l nisār itmege dāmānlar ile

4 Āteşīn ḫaddüŋ ile her gice ṭutuşmaḳdur
İşi pervānelerüŋ şem‘-i şebistānlar ile

5 EMRĪYĀ gördi gözüm yaşı cihānı alıyor
Göge yapışdı ḳamer necm-i dıraḫşānlar ile

337.90[b]

338.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Seni ḳoyup dil ü cān ġayrıya mā‘il mi olur
Gökde ḫurşīde iren ẓerreye kā‘il mi olur

2 Ġonçe-femler beni senden ayıramaz iy meh
Ẓerreler hīç güneş tābına ḥā‘il mi olur

3 Nice çāre ideyin kendüme ‘ışḳuŋda senüŋ
Dāne kim odlu yire düşse o ḥāṣıl mı olur

4 Gören iy ṣaçları şeb-dīz yaşum gül-gūnın
Didi kevneyn feżāsı buŋa menzil mi olur

5 ‘Arż idem dirdi gözi yaşların līk EMRĪ saŋa
Güneşe leşker-i seyyāre muḳābil mi olur

339.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1 Hilāl u ḫāme vü tomār u şem‘ ü ġonçe-i zanbaḳ
Nice dir ola pençeŋle bir olmaz elde beş barmaḳ

2 Ben anuŋ pençesini pençe-i ḫurşīde beŋzetdüm
Görüp dil didi bir aya muḳābil beş hilāl ancaḳ

3 Birisinde iki dördünde üçer ḳıṭ‘a derc itmiş
Benānuŋ māh-ı nev vaṣfında beş ṭōmār idüp el-ḥaḳ

338.91[a]

339.91[a]

4 Ne tūbā serv olur ḳaddüŋ ki sīmīn şāhlar ṣalmış
Bitürmiş her birinde bir gül ü beş ġonçe-i zanbaḳ

5 Elinde bir gümiş levh ile beş sīmīn ḳalem gördüm
Didüm bu levḥa yaz göŋlüm didi bilmem göŋül yazmaḳ

6 Fürūġ-ı nārsuz rūşen iderler meclis-i şevḳi
Ben anuŋ pençesin beş şem‘-i ḳudretdür disem elyaḳ

7 Ne mihr olur yed-i beyżāsı olmış her şu‘ā‘ınuŋ
Avuç bir māh-ı bedr EMRĪ aŋa bir māh-ı nev mülḥaḳ

340.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec +– – –/ +– – –/ +– – –/ +– – –

1 Bilürin deste bir mir‘āta beŋzer āyesi el-ḥaḳ
Gümiş ser-pençesi levḥ üzre mersūm ism-i ẕāt-el-ḥaḳ

2 Yaḳanmış destine ḳanumla ḥınnā resm-i nāḫunlar
Delīl-i fitne beş ḳuyruḳlu yılduzdur disem elyaḳ

3 Ururken başıma geh sille geh müşt ol semen-sīmā
Ḳodı destāruma bir deste gül beş ġonçe-i zanbaḳ

4 Ben anuŋ resm-i engüştine hem-destem dimiş ṭōmār
Baṣar rengīn olup sīmīn ḳalemler harfine barmaḳ

5 Degülsin ṣerçe barmaġınça sen iy şem’-i kāfurī
Ger engüşt-i helal asā ki gevher ḳaşlu ḫātem ṭut

340.91[a]

6 Nihāl-i aḥsen-i taḳvīme ol kef bir aḳ güldür
Ḥayāt ābına ḳonmış pençesi beş-ġonçe-i zanbaḳ

7 GÜNAHī düşmesün destinden ol māhıŋ mey-i gül-gūn
Vire tā pençe-i ḫurşīde ḫınnā-yı şafaḳ revnaḳ

341.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Cür‘a-i cām-ı lebüŋ içeli sekrān oldum
Yiyeliden ġamuŋ esrārını ḥayrān oldum

2 Yine bir muṭrib-i gül-çihre elinden sāḳī
Def gibi sīne dögüp ney gibi nālān oldum

3 Bende oldum saŋa biŋ cān ile āzāde iken
Ḥamdü li‘llah ki şehā başuma sulṭān oldum

4 Ḫüsrevā sen lebi şīrīne olaldan Ferhād
Ḳıṣṣa-i kūh-ı ġamuŋla ile destān oldum

5 Naẓm idelden leb ü dendānını yāruŋ EMRī
‘Āleme naẓ ile ben la‘l-i dür-efşān oldum

342.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Sūz-ı dilden çünki ‘āşıḳ āh ü efġān eyleye
Murġ-ı mihri çarḫ tennūrında biryān eyleye

341.91[a]

342.91[b]

2 Bir hevāyī ṭop atarsa āhum iy ḫūrşīd-ḫad
Bu ṭoḳuz ḳat ḳal‘a-i eflāki vīrān eyleye

3 Bāġa iltürse seḥer pīrāhenüŋ būyın nesīm
Bir uġurdan ġonceler çāk-i girībān eyleye

4 Tīġuŋuŋ ey sāde-rū ṭab‘ı be-ġāyet tīzdür
Zaḫmumuŋ umarın urup aġzını ḳan eyleye

5 Gönderürsin yāre peyk-i bād- āhı EMRĪYĀ
Hīç dimezsin kim varup zülfin perīşān eyleye

343.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Degdügine cümle ḥüsn esbābı Yūsufdan saŋa
Ḥüccet ol ḫatt iki ruḫsār iki şāhiddür aŋa

2 Encüme vaṣf itdi meh ḫāl-i ruḫuŋ evṣāfını
Ḥayrete batdı niçesi niçesi ḳaldı ṭaŋa

3 Ruḫlaruŋdan şarḳ-ı ḥüsn içre seḥer olup ḫacil
Başın alup ḳaçdı mihr ü māh maġribden yaŋa

4 Ḫāl-ı ḫaddüŋ Mışra sulṭān oldı bir Hindū iken
Var ise zülfüŋ hümāsı sāye şalmışdur aŋa

5 EMRĪYĀ Mecnūnı bir naḳḳāş taṣvīr eylemiş
Gördüm anı ger ża‘īf olaydı beŋzerdi baŋa

343.91[b]

344.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Lāle-i ṣaḥn-ı gülistān aḫter-i çarḫ-ı berīn
Her biri ḫal-i ruḫuŋsuz dilde āh-ı āteşīn

2 Bir müjeŋ tīrin geçürdüŋ ṣad hezārān sīneden
Āferīn iy ḳaşı yayum sad hezārān āferīn

3 Ḫaṭṭ-ı zībā ‘ārızuŋ üstinde yā dūd-ı dilüm
Burc-ı mihre ire mi didüm didi olma meh-cebīn

4 Gördi tāb-ı ḥüsnüme ṭāḳat getürmez ḫāṣ u ‘ām
Sāye ṣaldı ilticā içün bu zülf-i ‘anberīn

5 N‘ola sürsem beydaḳ-ı eşki ruḫ üzre EMRĪYĀ
Şāh-ı dil naṭ‘-ı ġam içre māta olmışdur yaḳīn

345.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Zār cismümden hevā çeng eyleyelden nār hem
Çeng mānendi beni ḫam eylemişdür zār hem

2 Ehl-i şevḳuŋ kimi ḫandān kimi suzān olduġı
Bu ki şem‘-i ‘ārızuŋda nūr peydā nār hem

3 Ben ża‘īfe ḫāne yapsaŋ bir zübāb-ı mürdenüŋ
Ḳıl ayaġını sütūn saḳf it perin dīvār hem

344.91[b]

345.92[a]

4 Şem‘ beŋzer dil uzatdı yāra kim yaḳmazdan öŋ
Burnına ḳıl ṭaḳdı üstād eyledi ber-dār hem

5 Küşte-i zülf ü ḫaṭem mūlar elifler şanma kim
Ḳālib-i fersūdeme mūr üşdi EMRī mār hem

346.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec +– – –/ +– – –/ +– – –/ +– – –

1 Uzanmış zülfi ḳaddi üzre ṣayd-ı cān-ı zār eyler
Nihāl-i verde çıkmış mār ṣan bülbül şikār eyler

2 Komaz cān u dilüm zār itmek ile hecr nerrādı
Ölürsem üstüḫānum her ġamuŋ dāġıyla zār eyler

3 Meger sāḥir gözüŋ cādū saçuñla bahse düşmişler
Ki biri sihr ile tīr itse mūyı biri mār eyler

4 Yüze yüz gelse mihre sāyesin ardına alur yār
Nedür bu rū-siyeh yanuŋda diye diyü ‘ār eyler

5 Ten-i EMRī ḫaṭuŋçün incelüpdür şöyle kim kātip
Ḳalem ucına baġlarsa ḫaṭṭın ġāyet ġubār eyler

347.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – –/ – + – –/ – + – –/ – + –

1 Sīneden çün tīrüŋüŋ cerrāḥ peykānın çeker
Zaḫmumuŋ aġzından ol dem ṣanki dendānın çeker

346.92[a]

347.92[a]

2 Zülf-i yer bād-ı āhum şol ḳadar girişdi kim
Pister-i ḥüsn üzre yatur görse yorganın çeker

3 Ḫaṭṭ-ı ḫaddüŋden ġubār-ālūde olmasun diyü
Gülşen-i ruḫsāra inse zülf-i dāmānın çeker

4 Niçe biŋ diller aşar zülf-i dil-āvīzüŋ senüŋ
İrişür Çīnden ṣabā ḳorḳum bu urġanın çeker

5 Şāne ḫavf itmez mi EMRī nār-ı āhumdan benüm
Ellere uyup niçün zülf-i perīşānın çeker

348.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec +– – –/ +– – –/ +– – –/ +– – –
Lebībī rāst

1 Bu leb mi sāḳīyā la'l-i mey-i ḥamrā mıdur yoḫsa
Bu düş midir yaḫūd bir lālā-i lāle mıdur yoḫsa

2 Ruḫuŋ mıdur görinen dilber ārva' luṭfında
Açılmış bāġ-ı ḥüsn içre gül-i ra'nā mıdur yoḫsa

3 Cemālüŋ muṣḥafında medd-i bismillāh mıdur kaşuŋ
Yazılmış ya anuŋ içinde iki rā mıdur yoḫsa

4 Görünmez Ḳāf-ı ġamda cism-i zarım ża'fından iy dil
Hemān bir adı var kendüsi yoḳ 'Anḳā mıdur yoḫsa

5 Cevāhir naẓm olur mevc ursa elfāẓ-ı düre-bāruŋ
LEBĪBĪ ṭab'-ı seylābuŋ senüŋ deryā mıdur yoḫsa

348.92[b]

349.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec +– – –/ +– – –/ +– – –/ +– – –

Fürūī rāst

1 Nihāl-ı ḳad mıdur ya ‘ar‘ar-ı bālā mıdur yoḫsa
Ruḫ u gül-gūn mıdur ya lāle-i ḥamrā mıdur yoḫsa

2 Cemālüŋ muṣḥafında ḳaşlaruŋ mı görinen āyā
Berāt-ı ḥüsnüŋe ‘ünvān içün ṭuġrā mıdur yoḫsa

3 Kelām-ı cān-fezāŋ ile idersin mürdeler iḥyā
Benüm rūḥ-ı revānım leblerüŋ ‘Īsā mıdur yoḫsa

4 Ruḫuŋ devrinde zülfüŋ mi görinen pīç ü tāb olmış
Ṭılsım-ı genc-i ḥüsnüŋçün ya ejderhā mıdur yoḫsa

5 Dem olur cūş idüp fülk-i vücūdum ḳana ġarḳ eyler
FÜRŪ‘Ī gözlerim yaşı benüm deryā mıdur yoḫsa

350.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec +– – –/ +– – –/ +– – –/ +– – –

‘Azīzī Beg

1 Boyuŋ naḫl-ı semen mi ‘ar‘ar-ı bālā mıdur yoḫsa
Yüzüŋ gülberg-i ter mi lāle-i ḥamrā mıdur yoḫsa

2 Dil-i pejmürdeye enfās-ı la‘lüŋ tāze cān virdi
Lebüŋ ölmüşler iḥyā itmede ‘Īsā mıdur yoḫsa

349.92[b]

350.93[a]

3 Berāt-ı ḥüsnüŋe alnuŋda itmiş ser-fürū ḳaşuŋ
Ḫam-ı zülf-i hümāyūnuŋ aŋa ṭuġrā mıdur yoḫsa

4 Ser-i kūyuŋ ṭavāf itsem ṣafālar kesb ider cānım
Eşigüŋ ḳıblem anda Ka'be-i 'ulyā mıdur yoḫsa

5 Müşebbek sīnem içre dil midür efġān iden yā Rab
Giriftār-ı ḳafes bir bülbül-i gūyā mıdur yoḫsa

6 Çemende ġonçe-i la'līn āşiyān mı bülbül-i zāre
İçinde kūy-ı jāle beyża-i beyżā mıdur yoḫsa

7 'AZĪZĪ kametüŋ şekli çelīpā gibi ḫam olmış
Esir-i bend-i zülfi olduġuŋ tersā mıdur yoḫsa

351.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Hezec +– – –/+– – –/+– – –/+– – –

Ṣādıḳ Beg

1 Ucında ṭōb-ı şebnem sebze-i zībā mıdur yoḫsa
Çemen deyrinde sīm-alma ṭutar 'Īsā mıdur yoḫsa

2 Gümiş levḥ üstine kim lafza tu'llāh eylemiş peysā
Yed-i mu'ciz-nümāsı pençe-i Mūsā mıdur yoḫsa

3 Ruḫ-ı dilberde ḫaṭṭı rīze-i pīrūze mi yā Rab
Ṣaçılmış ṣaḥn-ı bāġa ḫurde-i mīnā mıdur yoḫsa

4 Leṭāfet gülşeninde ḳāmetüŋ iy naḥl-i ter bilmem
Nihāl-i gül degül 'ar'ar degül ṭūbā mıdur yoḫsa

351.93[a]

5 Sipihre yazılurken āb-ı zerle ḥarf-i ebrūsı
Meh-i nev imtiḥān-ı ḫāme olan rā mıdur yoḫsa

6 Ḫaṭṭ-ı pīrūze midür ya leb-i la'lüŋde iy sāḳī
Çekilmiş sāġar-ı Cemşīdī bir ṭuġrā mıdur yoḫsa

7 Ṣafā bezminde 'ayş eyler elinden cām-ı Cem düşmez
Şehā devrüŋde ṢĀDIḲ Ḫüsrev-i Dārā mıdur yoḫsa

352.

Mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün
Hezec +– – –/+– – –/+– – –/+– – –
Meylī-i Ġalatavī

1 Ḳıyāmet ḳaddi yārüŋ sidre vü ṭūbā mıdur yoḥsa
Lebi kevs̱er yaŋaġı Cennetü'l-Me'vā mıdur yoḫsa

2 Baŋa bilsem 'aceb incinmesi mi vardur ol yārüŋ
Yüzüme baḳmayup geçdügi istiġnā mıdur yoḫsa

3 Dehān-ı yār içün itdükleri cenk ü cedelden hīç
Netīce var mı iy dil yoḳ yire ġavġā mıdur yoḫsa

4 Hezār efġān ider gülşende bülbül güllere ḳarşu
Benüm gibi o da bir 'āşıḳ-ı şeydā mıdur yoḫsa

5 Beni ādem içinde ḳalmadı mihr ü vefā gitdi
Hemān bir adı var kendüsi yoḳ 'Anḳā mıdur yoḫsa

6 Dehānuŋla ruḫuŋ mıdur görinen iy hilāl-ebrū
Biri z̤erre biri mihter cihan-ārā mıdur yoḫsa

352.93[b]

7 Virir fülk-i vücūduŋ gibi dehri ġarḳa iy MEYLĪ
Senüŋ cūy-ı sirişküŋ bir ulū deryā mıdur yoḫsa

353.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec +– – –/+– – –/+– – –/+– – –

Peykerī Rāst

1 Duḫān-ı āh mı ebr-i felek-fersā mıdur yoḫsa
Başum üstinde bir çetr-i semā-sīmā mıdur yoḫsa

2 Lebüŋ bezm-i melāḥatde ayā sāḳī-i gül-çehre
Ḳızarmış tāb-ı mülden sāġar-ı ṣahbā mıdur yoḫsa

3 Dili baḥr-ı ġama mānend-i ġavvāṣ āşinā idi
O mercān leb güher senc ol dür-i yektā mıdur yoḫsa

4 Nedür bu kāmranlıḳlar yine iy gülben-i zībā
Bile ṣalınduġuŋ ġonçe-i nev-peydā mıdur yoḫsa

5 Ḳabā-yı sebzi servüŋ mevci çoḳ ḫārā mıdur ṣūfī
Çemen-veş nakşı ḫurde bir yaşıl kemḫa mıdur yoḫsa

6 Ḳurulmış āsümānī ḫayme midir günbed-i gerdūn
Şeh-i ‘ışḳum baŋa bir ḫargeh-i ḫaḍrā mıdur yoḫsa

7 Ḫayālāt-ı perī-peykerler ile PEYKERĪ göŋlüŋ
Deŋiz mālikler iyle ṭopṭolu deryā mıdur yoḫsa

353.93[b]

354.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Ġıyāṣī

1 Serv-i ḳad bir āfet-i devr-i zamāndur lāle-ruḫ
Tāze ḳopmış ġonçe-i bāġ-ı cināndur lāle-ruḫ

2 Bitmedi bitmez cihānda ḳopmadı ḳopmaz daḫı
Bir gül-i gülzār-ı bostān-ı revāndur lāle-ruḫ

3 Cāme-i al ü leb-i la’l ü ruḫ-ı gülgūn ile
Lāle-i ruḫumın ṣaḥn-ı bāġ-ı cāndur lāle-ruḫ

4 Zülf-i sünbüldür ḳadi serv ü dehānı ġonçedür
Naḫl-ı gül gibi ser-āmed nev-civandur lāle-ruḫ

5‘Āṣıḳuŋ ḳanı yüzine urmış ol gül-çehrenüŋ
Münkir ü āl ıssı nigār-ı dilsitāndur lāle-ruḫ

6 Cām içüp her demde yüz biŋ ‘aṣıḳın eyler helāk
Ḳan içer tīġı gibi bir ḫūn-feṣāndur lāle-ruḫ

7 Ḫüsrev-i vālā güherdür ṣāḥib-i luṭf u kerm
Nüktedān rūşen-beyān şīrīn-zebāndur lāle-ruḫ

8 İy ĠIYĀṢĪ sidreden bālā o naḫl-i ḳad ile
Tūġ-i şāhī ya nihāl-i erġavāndur lāle-ruḫ

354.94[a]

355.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Yümnī

1 Ġonçe-i la’līn ḳabā-yı bāġ-ı cāndur lāle-ruḫ
Gülşen-i ḥüsn içre naḫl-i erġuvāndur lāle-ruḫ

2 Ya nihāl-i bōstān ya serv-i gülzār-ı irem
Naḫl-i ṭūbā ya gül-i bāġ-ı cināndur lāle-ruḫ

3 Ḳopmadı ḳopmaz cihānda böyle nāzük bir dehen
Gelmedi gelmez naẓīrī bir cüvāndur lāle-ruḫ

4 Söylemezse bir dem iy dil ḳan olur ḳan üstüne
Lebleri cān-baḫş u bir rūḥ-ı revāndur lāle-ruḫ

5 Açmadı bir dem dehānı ġonçe-i maḳṣūdımuz
Luṭfı yoḳ bir ẓulmi çoḳ şāh-ı cihāndur lāle-ruḫ

6 Dik yürür her sūya meyl itmez irişmez dest-i ḫār
Rāstī bir serv-i ḳadd ġonçe-dehāndur lāle-ruḫ

7 Şi‘r-i reŋgīnümle vaṣf etsem yiridür YÜMNĪyā
Ṣa‘ir-i nāzik-i ṭaba‘ bir nüktedāndur lāle-ruḫ

355.94[a]

356.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Nālişī fermāyed

1 ‘İşveger bir nāz perver mihrbāndur lāle-ruḫ
Gül gül olmış ‘ārıżı ġonçe dehāndur lāle-ruḫ

2 Sidre ya şimşād ya ‘ar‘ar ya ṭūbā rāstı
Ya nihāl-i gül ya naḫl-ı erġavāndur lāle-ruḫ

3 Bir güneşdür ‘ārıżı gūyā şafaḳdur ruḫları
Kevkeb-i raḫşān yaḫūd māh-ı cihāndur lāle-ruḫ

4 Allar giymiş boyınca ḳana girmiş dem-be-dem
Ġamzesi biŋ ḳan ider ḫūnī cüvāndur lāle-ruḫ

5 Dil-rübālar çoḳ velī bilmez ma‘ārif semtini
Şā‘ir-i nazik ṭabī‘at nüktedāndur lāle-ruḫ

6 Ya duḫānī lāledür ya gül o ruḫlar NĀLİŞĪ
Ġonçe-i bāġ-ı irem ya ḳūt-ı cāndur lāle-ruḫ

357.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Sā‘ī rāst

1 Serv ḳadd sīmīn-beden bir ḫūb cüvāndur lāle-ruḫ
Bāġ-ı ‘ālemde nihāl- ı erġavāndur lāle-ruḫ

356.94[b]

357.94[b]

2 Ateşīn gül-bergden ḫil‘atle bir serv-i revān
Ya şafaḳ içinde mihr-i āsmāndur lāle-ruḫ

3 Ḥüsn-i Yūsuf diseler n‘ola ‘izārı alına
Reng ider gül-ruḫlara bir dil-sitāndur lāle-ruḫ

4 Cān virür ḫūbān kelām-ı la’l-i şekker-bārına
Ḫoş-edā bir ṭūtī-i şīrīn-zebāndur lāle-ruḫ

5 Bir ṭılısım ile meger zülfeyni iki mārdur
Ḥüsn vādīsinde bir genc-i nihāndur lāle-ruḥ

6 Her ḳaçan ṣalınsa gülşende ruḫ-ı gülfām ile
SĀ‘ī berk-i gül aḳar cūy-ı revāndur lāle-ruḫ

358.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Ḫusrev

1 Gülbün-i nev bāde-i bāġ-ı revāndur lāle-ruḫ
Ġonçe-i nev-reste-i gülzār-ı cāndur lāle-ruḫ

2 Cāme-i gülgūn ile ol ḳāmet-i mevzūn ile
Naḫl-ı güldür ya nihāl-ı erġavāndur lāle-ruḫ

3 Meclis-i‘irfāna şem bir nigār-ı serv-i nāz
Bezm-i rindāna piyāle bir cüvāndur lāle-ruḫ

4 Dilber-i nāzük-ṭabī‘at yār-ı şīrīn-i kārdur
Şā ‘ir-i rengīn-edādur nüktedāndur lāle-ruḫ

358.95[a]

5 Gül gibi her ḫāre ṭaḳılmaz açılmaz herkese
ḪUSREVā bir ġonçe-i bāġ-ı cināndur lāle-ruḫ

359.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –
Bedrī

1 Bir Mesīḥ-āsā nigār-ı dil-sitāndur lāle-ruḫ
Mürde iḥyāsına her dem tāze cāndur lāle-ruḫ

2 Câme-i gülgūnuḫ ile ḳadd-i bülendindir gören
Bāġ-ı cennetde nihāl-ı erġavāndur lāle-ruḫ

3 Nīl-veş dā‘im aḳarlar bendeler ayaġına
Mıṣr-ı ḥüsn içre ‘azīz-i kāmrāndur lāle-ruḫ

4 Ḳāmet-i bālā ile ol nergis-i şehlā ile
Dik gelür üftādeye serv-i revāndur lāle-ruḫ

5 Her gören ḥüsn-i cihān-efrūzını ḥayrān olur
BEDRīyā bilmem ne āşūb-ı cihāndur lāle-ruḫ

360.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –
Fürūġi Dānişmend

1 Ol ḳad-i dil-cū ile serv-i revāndur lāle-ruḫ
Bu ruḫ-ı gülgūn ile verd-i cināndur lāle-ruḫ

359.95[a]

360.95[b]

2 Çeşm-i sāḥir pīşesi gibi sözinde siḥr ider
Şā‘ir-i siḥr-āferīn ü nüktedāndur lāle-ruḫ

3 Cān u dil naḳdin o şūḫa nice teslīm eyleyem
Büsbütün dünyā deger bir yār-ı cāndur lāle-ruh

4 Rūy-ı rengīn ile dir ḳadd-i bülendin seyr iden
Ḫūblıḳ şaḥnında naḥl-ı erġavāndur lāle-ruḫ

5 Kendüye ḳul eyledi ḫalḳ ile ḫalḳ-ı ‘ālemi
İy FÜRŪĠĪ ādemī bir nev-cüvāndur lāle-ruḫ

361.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –
Edāyī-i Dānişmend

1 Ya şükufte ġonçe-i bāġ-ı cināndur lāle-ruḫ
Ya semen ya nārven naḫl-ı revāndur lāle-ruḫ

2 Ol ḳad-i mevzūn-nihāl ile ruḫ-ı gülgūn ile
Gūyiyā berg-i nihāl-ı erġavāndur lāle-ruḫ

3 Ehl-i dil pervāne-veş cān atdılar ruḫsārına
Bezm-i erbāb-ı şafāda şem‘-i cāndur lāle-ruḫ

4 Çīn-i zülfi ġāret itmişdür göŋüller şehrini
Rūm içinde fitne-i āḫir zamāndur lāle-ruḫ

5 Naẓm-ı rengīnüm EDĀYĪ gördi meyl itdi o yār
Ḫusrev-i rengīn-süḫan bir nüktedāndur lāle-ruḫ

361.95[b]

362.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Muḫtārī fermāyed

1 Câme-i sürḫ ile naḫl-ı erġavāndur lāle-ruḫ
Āl ile almada bir dil-sitāndur lāle-ruḫ

2 Ḳāmeti sīmīn-‘alemdür tūġ-ı şāhī kāküli
Gülşen-i ḥüsn içre mīr-i ‘āşıḳāndur lāle-ruḫ

3 Vaṣf-ı bālāsında ḳāṣır nice ṭab‘-ı müstaḳīm
Ḳadd-i mevzūn ile mümtāz-ı cihāndur lāle-ruḫ

4 Tāb-ı meyden germ olup olmış dil-i sengini nerm
Ateşīn ruḫlarla luṭf issi cüvāndur lāle-ruḫ

5 Gülşen-i behcetde MUḪTĀRÎ naẓīrin görmedüm
Tāze ḳopmış ġonçe-i bāġ-ı cināndur lāle-ruḫ

363.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

‘Azīzī fermāyed

1 Bir gül-i ḫandān-ı gülzār-ı cināndur lāle-ruḫ
Bir nihāl-i serv-i bostān-ı cihāndur lāle-ruḫ

2 Bāġ-ı ḥüsne tūġ-ı şāhīdür nihāl-i ḳāmeti
Server-i ḫūbān-ı ‘ālem bir cüvāndur lāle-ruḫ

362.96[a]

363.96[a]

3 N’ola giyse gāh sebz ü gāh sürḫ ü gāh zerd
Gülşen-i ‘ālemde mīr-i ‘āşıḳandur lāle-ruḫ

4 Nev-bahār-ı ḥüsni görmesün cihānda mihr-i cān
Gülsitān-ı dehre māh-ı dil-sitāndur lāle-ruḫ

5 Ḥüsn-i Yūsuf-veş ‘AZĪZĪ şi‘r-i mevzūnı ḥasen
Mışr-ı naẓma Ḫusrev-i şīrīn-zebāndur lāle-ruḫ

364.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec +– – –/+– – –/+– – –/+– – –

Bu ġazel Nāmīniŋdür ḥāsidler pādşāh-ı ‘ālem-penāha Bāḳī efendinüŋdür diyü ġamz itdiler

Nāmī rāst

1 Cihānuŋ ni‘metinden kendü āb ü danemüz yigdür
İlüŋ kāşānesinden kūşe-i vīrānemüz yigdür

2 Ġınā ṣadrındaki maġrūr nā-āsūde serverden
Fenā bezminde ḫ^{v}āb-ālūd olan mestānemüz yigdür

3 Ta‘aḳḳul vechine ġaflet ḥicābın çekdi çün zāhid
Bizüm andan teġāfül gösteren dīvānemüz yigdür

4 Hezārān zaḥmet ile ḥāṣıl olmış bir gül-i terden
Leb-ā-leb bāde-i gül-reng ile peymānemüz yigdür

5 Hümā-yı evc-i ‘izzet gibi ġayretsüzden iy NĀMĪ
Maḥabbet şem‘ine şeh-per yaḳan pervānemüz yigdür

364.96^{b}

365.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec +– – –/ +– – –/ +– – –/ +– – –

Yümnī rāst

1 Serīr-i şāh-ı kişverden bizüm ġam-ḫ^{v}anemüz yigdür
Belī divāne-i ‘ışḳuz bize vīrānemüz yigdür

2 Hezārān göz yaşıyla ḥāṣıl olmış la’l ü gevherden
Kenār-ı dīde-i terde dür-i yekdānemüz yigdür

3 Ḫarābat erleriyle hem-sifāl olduḳ ṣafāmuz var
Ne minnet cām-ı Cemden bir ṣınıḳ peymānemüz yigdür

4 Riyāżetle riyāset ḳaṣd iden ehl-i riyālardan
Der-i pīr-i muġānı bekleyen mestānemüz yigdür

5 Mü‘essir olmayan ṣūfī-i nāṣıḥ güft ü kūyından
Bu şi‘r-i ṣāfda YÜMNĪ olan efsānemüz yigdür

366.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec +– – –/ +– – –/ +– – –/ +– – –

Ġıyāṣī goft

1 Serāy-ı dehr-i fānīden yıḳuḳ vīrānemüz yigdür
Gerekmez mesned-i ‘izzet bize ġam-ḫānemüz yigdür

2 Ġınā ile ġurūruŋdan senüŋ iy ḫ^{v}āce-i dünyā
Mey-i ‘ışḳ ile lā-ya‘ḳil olan mestānemüz yigdür

365.96^{b}

366.97^{a}

3 Ġıdāmuz ḳaṭre ḳaṭre eşk ile ḫūn-ı ciger oldı
Muḥīṭ-i çarḫıla aḫterden āb u dānemüz yigdür

4 Varanlar uṣlı vardı Ka‘beye söz yoḳ velī andan
Ṭavāf-ı kūyuŋ eyler bu dil-i dīvānemüz yigdür

5 Gül-i bāġ-ı behişti saŋa kim dir yāremüz zāhid
Velī andan bugün elde olan peymānemüz yigdür

6 Ne şübhe zūr ile ehl-i riyānuŋ hūy ü hāyından
Ser-i kūy-ı fenāda na‘re-i mestānemüz yigdür

7 İŋen germ olmasun mihr-i cihān-efrūz kim andan
ĠIYĀṢĪ şem‘-i ‘ışḳa per yaḳan pervānemüz yigdür

367.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –
‘Acem goft

1 Serāy-ı ṭāḳ-ı Kisrā’dan göŋül vīrānemüz yigdür
Müferriḥ ḳaṣr-ı şāhīden bize ġam-ḫānemüz yigdür

2 Cihānda āb ü dāne dāmına peyveste ‘āḳilden
Şarāb-ı bezm-i vahdet nūş iden mestānemüz yigdür

3 Ġınā ḫ^{v}ābıyla beyhūde yatan ālūde ġāfilden
Fenā deştinde zencīrin sürür dīvānemüz yigdür

4 Hezārān bāġ-ı dehrüŋ güllerinden lālesinden hem
Ruḫuŋ ‘aksiyle devr eyler ṭolu peymānemüz yigdür

367.97[a]

5 Şeh-i iḳlīm-i ‘ışḳuŋ devletinde nice beglerden
Ḥaḳīrāne-i ‘ACEM bu ṭarz dervīşānemüz yigdür

368.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec +– – –/+– – –/+– – –/+– – –

‘İzārī

1 Evİnden zāhid-i ḫuşkuŋ bize meyḫānemüz yigdür
İlüŋ beyt-i neşāṭından dilā ġam-ḫānemüz yigdür

2 Ṭolu altun ile ma‘mūr beytinden şeh-i dehrüŋ
Ṣafā küncinde māl-ā-māl olan vīrānemüz yigdür

3 Cihān bāġındaki ayıḳ yatan bīmār nergisden
Şarāb-ı nāz içen şol gözleri mestānemüz yigdür

4 Ne şübhe dāne-i tesbīḥ-i mercānuŋdan iy zāhid
Ṣafā ehlinüŋ üstine dönen peymānemüz yigdür

5 Semender gibi nār-ı ‘ışḳa yanan ehl-i dillerden
Çerāġ-ı ḥüsn-i yāre per yaḳan pervānemüz yigdür

6 Hezārān āh ile yüzi açılmış ġonçe-i gülden
Şarāb-ı la’l-i nāb renginde leb cānānemüz yigdür

7 ‘İZĀRī dār-i ‘işret bekleyüp ‘āḳıl geçenlerden
Beyābān-ı maḥabbetde gezen dīvānemüz yigdür

368.97[b]

369.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

Yümnī rāst

1 Baŋa yār olmayup yār olmadı aġyārdan ḫālī
Gül-i gülşen nitekim iy dil olmaz ḫārdan ḫālī

2 Çerāġ-ı ‘ışḳı yandurdum erenler tekye-i dilde
Derūnum olmadı bir dem ġam-ı dil-dārdan ḫālī

3 Kesildi var ise iy dil anuŋla nāfi miskinüŋ
Dem ü laḥm olmış ayrılmaz o gül ruḫsārdan ḫālī

4 Gice sevdā-yı zülfüŋle ṭolandum kūyuŋı iy meh
Maḥaleŋ itleri yatmış cihan aġyārdan ḫālī

5 N‘ola ruḫsār-ı yār üzre yir itse zülf-i miskini
Bilürsin YÜMNīyā gencīne olmaz mārdan ḫālī

370.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Ḫüsrev Beg berāy-ı Ömer-i Bursevī

1 Lāle ider ṭūṭīleri la’l-i şekerbār-ı ‘Ömer
Zār ider bülbül-i cānı gül-i ruḫsār-ı ‘Ömer

2 Deheni ḥoḳḳa-i fārūḳ ü lebi ḳut-ı revān
Cān fezādur leb-i ‘Īsā gibi güftār-i ‘Ömer

369.97[b]

370.98[a]

3 Baş ḳoşma saŋa bir bend ider iy dil ḥaẕer it
Ḳatı çoḳ başludur ol ṭurra-i ṭarrār-i ‘Ömer

4 Niçün ol şāh-ı cihān ẓulm ider ahbāba ‘aceb
Dāima ‘adl idi ḫod aṣḥābına kār-ı ‘Ömer

5 Neyler aġyār teberrāyı şehā yanuŋda
Rāfiżīler ne revādur kim ola yār-i ‘Ömer

6 ḪUSREV-i rind-i gedā meşrebi kimdür dir iseŋ
Bende-i āl-i Alī‘ ‘āşıḳ-ı dīdār-ı ‘Ömer

371.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –
Şehābī müteferriḳa der-i Mışr

1‘Işḳumı bildürdi eşküm ḫalḳa dem-sāz olmadı
Sırrumı fāş itdi nālem baŋa hem-rāz olmadı

2 Şehr içinde şöyle meşhūr olduŋ iy meh ḥüsn ile
Yūsuf-ı Mışrī daḫı sen deŋlü mümtāz olmadı

3 Ḫaste o diller oldı nāzuŋdan be hey ẓālim helāk
Āfet-i cān oldı bu ‘uşşāḳuŋa nāz olmadı

4 Fikr-i vaṣluŋla geçen günler belürmez gerçi kim
Müddet-i hecrüŋ benüm çoḳ sevdigüm az olmadı

5 İy ŞİHĀBĪ ‘ışḳ meydānında ṭōb it başuŋı
‘Āşıḳ olmaz her ki bu meydānda ser-bāz olmadı

371.98[a]

372.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Ġıyāṣī

1 Yüzümi çārūb idüp ḳodum işiginde seri
Ḫidmete bil baġlayup oldum o şāhuŋ çākeri

2 Sīne-i sīmīnini gördüm yaḳam çāk eyledüm
İşümi altun idüp sevdüm o zībā zer-geri

3 Sīm-i eşküm aḳıdup müjgān-ı ḫūn alūddan
Çār su-yı ‘ışḳ-ı yāruŋ olmışam sīm-āverī

4 Ṭālib-i iksīr-i ‘ışḳam n‘ola baḳsaŋ yüzüme
Ḳadri zer zerger şināsed ḳadr-i cevher cevherī

5 Çihresi māhuŋ ġubār- ālūde olmazdı eger
İy ĠIYĀṢĪ ḳomasa kūyında ḫāk üzre seri

373.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

‘İẓārī

1 Cāme-i zerle görüp sevdüm civān-ı zer-geri
Āh kim günden güne beŋzüm ṣarartdı ol peri

2 Yoḳ bahā gördüm dehānında dür-i dendānına
Cān virüp aldum ṣatun yāḳūṭ-i la’l-i dilberi

372.98[b]

373.98[b]

3 Ehl-i ‘ışḳ içre hemān altun adın baḳır ider
Ġayri sīmīn-ten seven ḳoyup o la’li gevheri

4 Anlamaŋ ḳāl olduġum ġam potasında ḳīl ü ḳāl
Mā‘il-i zer itmedür ḳaṣdım o mihr-i enveri

5 İy ‘İẒĀRĪ vuṣlat-ı iksir-i vaṣla vāṣıl ol
Ḥarc idüp ol zer-ger-i sīmīn-tene sīm ü zeri

374.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –
Vaḥyī-i Ṣaḥḥāf

1 Cāme-i sebz ile gören dir o yār-i zer-geri
Bir zümürrüd ḫāteme naḳş oldı ṣan şekl-i perī

2 Yūsuf-ı Mıṣr-ı melāḥatdür ‘azīzüm anı sen
Aġırı altuna alurduŋ göreydüŋ zer-geri

3 Yüzimi ṣarı filori aḳçe itdim eşkimi
Ḥāṣılı sevdüm yine ol zer-ger-i sīmīn-beri

4 Ol perī altuna mā‘il ehl-i diller la’line
Ḳadr-i zer zerger şināsed ḳadr-i cevher cevherī

5 Vaṣf-ı sūz-ı āhumı gördüm lūġatde VAḤYīyā
Ma‘nisin anuŋ şihāb-isā yazarmış Aḫterī

374.99[a]

375.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

‘Ulvī Çelebi berāy-ı zerger

1 Çihremi gāhī ider ‘ışḳ odı ḫākister gibi
Ki teb-i tāb-ı muḥabbet eyler anı zer gibi

2 Ben hele mīzān-ı ‘aḳlumla ḳıyās itdüm bunı
Bir güzel yoḳ aġırı altun deger zerger gibi

3 Başuma bir yāre kesdi nāzıla ol pür-cefā
Bu belālar iy dil-i ḥaste saŋa ser-ber gibi

4 Dürr-i dendānı ġamından aġladum şol deŋli kim
Rişte-i müjgāna dizdüm göz yaşın gevher gibi

5 Yaṣtanursın işigin o şāh-ı ḥüsnüŋ dem-be- dem
Ayaġı tozı başuŋda ‘ULVīyā efser gibi

376.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

1 Cemālüŋ gülşenin ‘arż it ide tā na‘re bülbüller
Yaḳalar çāk ide güller gireler raḳṣa sünbüller

2 Uzatmışdur zebān sūsen senüŋ ḥüsnüŋi medḥ eyler
Cemī‘ī lāleler hecrüŋde olmışdur siyeh-diller

375.99[a]

376.99[a]

3 Gözin açmış durur şehlā cemālüŋe olup ḥayrān
Oḳur ḥüsnüŋ kitābını saŋa meddāḥ olup güller

4 Benefşe fikre varmış kim ‘aceb var mı ki dünyāda
Gözüŋ gibi güzel gözler ṣaçuŋ gibi siyeh teller

5 Müyesser olmaz ise vaṣla ṣabr eyle
Dil uzatma leb-i yāre ṣaḳın iller seni diller

377.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec +– – –/+– – –/+– – –/+– – –

Li-pādişāh-ı ‘ālem-penāh Ḥażret-i Sulṭān Murād Tāle beḳāhu

1 Şu kim yānında anuŋ sīm ü zer ḫāke ber-ā-berdür
Olaruŋ ‘ayn-ı enẓārı hemān iksīr-i ekberdür

2 Sen aŋa dime server kim olā anuŋ serinde tāc
Serīr ü tāc-ı zerrīn terk idenler belki serverdür

3 İki ‘ālem na‘īminden müberrā oldı şunlar kim
Fu‘ādınuŋ sirācında Ḫudānuŋ nūrı ezherdir

4 Gel iy zāhid ḳoġıl ṭa‘nı yüri ḥālüŋe ol meşgūl
Kim itmez rāhnı ol kim hidāyet aŋa rehberdür

5 MURĀD’a ders-i ‘ışḳı kimse ta‘līm idemez el-ḥaḳ
Fevādında kitāb-ı ‘ışḳ anuŋ her dāi‘m ezberdür

377.99[b]

378.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Ez-ān- Nevī‘

1 Senüŋ mahzūnuŋ olmaḳ baŋa şādān olmadan yigdür
Ġamuŋla aġlamaḳ illerle ḫandān olmadan yigdür

2 Cihānuŋ ‘izz ü cāhın böyle iz‘ān eyledüm ben kim
İşigüŋde ḳul olmaḳ dehre sulṭān olmadan yigdür

3 Düşüp künc-i hārābat içre ṣūfī kāse-i mey-veş olmak
Serīr-i devlete faġfūr u ḫāḳān olmadan yigdür

4 Cihān-ı bī-ṣebātuŋ raġmına devr itdürüp cāmı
İçüp lā-ya‘ḳıl olmaḳ şāh-ı devrān olmadan yigdür

5 Şarāb-ı ‘ışk ile NEV’Ī gibi mest-i müdām olmaḳ
Baḳup bu ni‘met-i dünyāya ḫayrān olmadan yigdür

379.

Mef‘ūlü fā‘ilātün mef‘ūlü fā‘ilātün

– – + / – + – –/ – – +/ – + – –

Sü‘al-i Celāl Beg

1 Bu çeşm-i dürr- feşānum giryān olur ḳalur mı
Seyl-i sirişküm āḫir ‘ummān olur ḳalur mı

2 Artuḳ ḫarābe göŋlüm mānend-i mülk-i ‘ālem
Ma‘mūr olur mı yoḫsa vīrān olur ḳalur mı

378.99[b]

379.100[a]

3 Yıllar durur ki gönlüm kendüye gelmemişdür
Bī-çāre tā ḳıyāmet ḥayrān olur ḳalur mı

4 Olmaz degüldür āḫir şerḥ-i ḫuṭūt-ı vechüŋ
Te‘vīl-i sırr-ı Ḳur‘ān pinhān olur ḳalur mı

5 Olmadı dil CELĀLĪ çāh-ı ġamuŋdan āzād
Bī-kes olan esīr-i zindān olur ḳalur mı

380.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec +– – –/+– – –/+– – –/+– – –

Ccevāb-ı Sulṭān Selīm Ḫān

1 Çü ba‘de’l-‘üsr-i yüsrā gözüŋ giryān olup ḳalmaz
Güher ġavvāṣı ġarḳ-ı şiddet-i ‘ummān olup ḳalmaz

2 Ḳaddīmi mülk-i‘ālemde yaḳın çünkim ola mi‘mār
Daḫı a‘lā olur ‘ādetdür ol vīrān olup ḳalmaz

3 Budur keyfiyyeti her ġuṣṣanuŋ devr-i zamān içre
Sürūra irüşür bir ekl ile ḥayrān olup ḳalmaz

4 Felek mir‘ātı her dā‘im küdūretden ṣafā bulmaz
Velī dā‘im seḥāb içre güneş pinhān olup ḳalmaz

5 SELĪMĪ çāh-ı ġamda cevr-i ḥüssād ile Yūsuf-veş
Göŋül bil kim esīr-i miḥnet-i zindān olup ḳalmaz

380.100[a]

381.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –
Nāmī

1 Dilberā gel ne dilerseŋ dile maḳbūlümdür
Dil ü cānı ḳomışam yoluŋa mebzūl ümdür

2 Vaṣf-ı ḫaṭṭın göreli ṣafḥa-i ruḫsārında
Sāde-zümresi iy dil ḳatı medḫūl ümdür

3 Geçdiler Ḳay ile Ferhād baŋa sulṭānum
Manṣıb-ı ‘ışḳı virürseŋ n’ola maḥlūl ümdür

4 Derd-i ġam mezra‘ıdur sīne ra‘iyyet baŋa hem
Şāh-ı ‘ışḳam yaşımuŋ dirhemi maḥṣūl ümdür

5 N’ola ḫidmetler iderse baŋa meclisde ḳadeḥ
Adını NĀMĪ piyāle ḳomışam ḳul ümdür

382.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün
Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –
‘Ubeydī

1 Bir gün ol şeh dimedi ḳulına maḳbūl ümdür
Her dem eşküm güheri yolına mebzūl ümdür

2 Vālī-i mülk-i ġamem bāde-i hevā ahum olup
Yaşımuŋ dāneleri ḫāṣılı maḥṣūl ümdür

381.100[b]

382.100[b]

3 Ḳīl ü ḳāl-i leb-i cān-baḫş ü miyānı yārüŋ
Biri ma‘lūmum ise birisi mechul ümdür

4 Niçe merdümleri muġberr ü siyeh-pūş ḳılan
Didi ol ruḫları gül nergis-i mekḫūl ümdür

5 Olmışam tekye-i ‘ışḳ içre ‘UBEYDī abdāl
Yol yol eylersem eliflerle tenüm yol ümdür

383.

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

Niẓāmī

1 Her sīnede kim mihr ü muḥabbet eṣeri var
Ḫoş nāle-i şeb-gīr ile āh-ı seḥeri var

2 ‘Işḳ ehli siper-i tīrine yārüŋ ciger eyler
Gelsün berü meydāne kimüŋ kim cigeri var

3 Nergis niçesi gözlerüŋe öyküne iy dōst
Görmez mi gözüŋ fitnesin āḫir başarı var

4 Her ḥalḳada müşgīn ṣaçuŋuŋ ẕikrin iderler
Her kūşede fettān gözüŋüŋ fitneleri var

5 ‘Ālemde zihī ṭāli‘-i ferḫunde anuŋ kim
Bir sencileyin yüzi gün alnı ḳameri var

6 İy dürr-i girān-māye gözümden sefer itme
Deryā seferinüŋ çü bilürsün ḫaṭarı var

383.101[a]

7 Men‘ itme NiẔĀMī ruḫ ü zülfüŋ gözedürse
Çün devr-i teselsülde ḥakīmüŋ naẓarı var

384.

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –
Ḫıżrī

1 Anuŋ ki ‘izāruŋ bigi bir verd-i teri var
Bülbül gibi her ṣubḥ fiġān itse yiri var

2 Ol ġonçe-lebüŋ būsesin almaġa seḥer-gāh
Gülşende gülüŋ aġzı ṭolu sīm ü zeri var

3 Yir eylese baş üzre eger zülfi ‘aceb mi
Dil ṣaydı gibi çünkim anuŋ bir hüneri var

4 ‘Işḳında benüm bigi mi var deyü ögünme
İy dil bu cihāndur niçe senden beteri var

5 Ebyātı nola ḪIŻRīnüŋ irerse kemāle
Bu ṣan‘at-ı ṣi‘riyyede çoḳ nükteleri var

385.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –
Behişṭī

1 Derd-i ‘ışḳuŋ görmedüm ben bundan özge çāresin
Sīneye bir sāde-rū dil-dārı muḥkem ṣarasın

384.101[a]

385.101[b]

2 Bundan özge ‘ālem olur mı ki bezm-i ḫāṣda
Nāzenīnüñ nāz ide sen ṭurmaya yalvarasın

3 Ḳatlüme ḳaṣd itdüñ ammā iy sipihr-i ceng-cū
Tīġ-i āhumdan benüm sen ḳanda baş ḳurtarasın

4 Cāme-i ‘ışḳuŋla olmışdır müzeyyen cism-ı cān
Cismümüñ ḫayyāṭ-ı ḳudret çatmadan āvāresin

5 Ġamzesin aŋma BEHİŞTĪ ye kemān-ebrūsınuŋ
Baġrına oḳlar urarsın tāzelersin yāresin

386.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

Fiġānī

1 Ḳoma elden ḳadeḥi yār-i vefā-dār olıcaḳ
Kişiye hoş dem imiş hemdemi dil-dār olıcaḳ

2 Ḥabs idermiş zenaḫuŋ zülfüŋe ber-dār olanı
Ne ḳılayın ‘acebā ben daḫı ber-dār olıcaḳ

3 Her ne cevrüŋ var ise cānā dirīġ eylemedüŋ
Dōstum sencileyin olsa baŋa yār olıcaḳ

4 Ḳademüŋ ḫākine yüz sürdügümi didi gören
Dünyede buncılayın olsa vefā-dār olıcaḳ

5 Dir imişsin ki FİĠĀNĪyi ben öldürürin

386.101[b]

Ne tekellüf ṣanemā ḫidmet-i yārān olıcaḳ

387.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

Şemsī Paşa

1 Şeh-reh-i baḳālmış aldık yine bir cānānı
Kef-i destiyle döginsün yürisün mīzānı

2 Başını ṭaşlara urdı yüregin pāreledi
Aşılı ḳaldı şeker gördi tehī dükkānı

3 Şehrüŋ üftādesinüŋ ḳalmadı çeşm-i çerezi
Götüri bey‘ ideli naḳl leb-i ḫandānı

4 İtmeyelden şerre bāzārını engār lebi
Mürde iḥyā idemez oldı o rūḥ-ı ṣānī

5 Ḫalḳa tersā görinürdi meger ol Īsā-dem
Ḳısmet rūz-ı ezelde var imiş īmānı

6 Kilsenüŋ mātem içün rāhibi giymiş ḳara şal
Her ṣanem cümle ḳadīd oldı ḳorudı ḳanı

7 ŞEMSī’yā şāh-ı cihān oldı Ḳażan aslanı
Ezilürmiş göricek āb-ı leb-i cānānı

387.102[a]

388.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

Ṣadrī

1 Dimeŋüz aldı şeh ol dilber-i ‘ālī-şānı
Çekdi İslāma götürdi ezelī īmānı

2 Ṣubḥ-dem gün gibi ol meh idicek ‘arż-ı cemāl
Açılurdı ṭaraba başlar idi dükkānı

3 Çekmesünler diyü ol Yūsuf-ı ḥüsni iller
Ṭaş alup keffine ṭurdı o mehüŋ mīzānı

4 Degülem şāhid bāzār diyüben mā-melekin
Götüri ṣatdı dükāndan götürüp ṭābānı

5 Seyrin ol gözleri bādāmuŋ ider çeşm-i çerez
Anuŋ esrār-ı ġam-ı ‘ışḳı ile ḥayrānı

6 Müşterī yüz aŋa cān naḳdı ile anuŋ içün
Bize ṣūret ṣatar evvelden o rūḥ-ı ṣānī

7 Ḥaḳ budur ol gözi āhūyı şikār eylemede
Şekerüŋ kellesin iy ṢADRī nice ezmeyelüm

388.102[a]

389.

Mef'ūlü mefā'īlü mefā'īlü fe'ūlün
Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –
Raḥmī

1 Cānāneyi cān görmege ḳaṣr-ı tene geldi
Göz-i merdümi seyrāna anı revzene geldi

2 Ḫāl-i lebi üstindeki ḫaṭṭ-ı ruḫ cānān
Şol mūr durur dāne içün ḫırmene geldi

3 Gerçi ki levendāne revişlerle güzel çoḳ
Nāziklük o serv-i ḳadd ü sīmīn-tene geldi

4 Ölçerse göŋül nār-ı ġamı sīnede dir cān
Od almaġa abdāl yine külḫene geldi

5 Bülbül düşicek ḫançer-i ḫār üstine ġonçe
Çāk itdi yirībānını tā dāmene geldi

6 'Işḳuŋ ki ezel sīnemüzi eyledi mesken
Gencīne-i sulṭānī idi maḫzene geldi

7 Feryād-künān kūyuŋı geşt eyledi RAḤMĪ
Şol bülbül-i şeydā gibidür gülşene geldi

389.102[b]

390.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

Şem‘ī

1 Nice yıldır sürerüz yirlere iy meh yüzimüz
Ayaġuŋ ṭoprağına geçmedi bir gün sözimüz

2 Gün yüzüŋ üzre görelden şeb-i zülf-i siyehüŋ
Giymese firaḳ itmez olupdur giceden gündüzümüz

3 Yüzüme baḳmadılar yaşuma raḥm itmediler
Māh rūlar arasında yoġımış yıldızımuz

4 Tā ölünce sürelüm ẕevḳını zerrīn ḳadeḥüŋ
Çünki nergis gibi cām ile açıldı gözimüz

5 Tūtiyā minnetini çekmezidüŋ iki gözüm
Ayaġuŋ ṭoprağını bir daḫı görse gözimüz

6 ŞEM’īyā oda yaḳup defter-i nāmūsı yine
Rehn-i mey eyleyelüm gül gibi küllī cüzimüz

391.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

Necātī

1 Gel iy ġamze kerem eyle raḳīb-i pür-fitenden geç
Beni anuŋla bir itme ya andan ya [da] benden geç

390.102[b]

391.103[a]

2 Kemān ebrūlaruŋa incinüp peykānuŋa geçdüm
Gel iy tīr-i müje bi'llāhi luṭf eyle geçenden geç

3 Ṣanevber ayaġuŋ öpmege Ṭubā gibi baş egmiş
Ṣu gibi bir kez ey serv-i revān ṣaḫn-ı çemenden geç

4 Gülistān mevsimi geldi nidersin çār dīvārı
Ruḫ-i cānāna 'azm eyle göŋül ḳayd-ı bedenden geç

5 Didüm rūz-i ezel oldum bu bezm-i ḥüsne pervāne
Gülüp didi ki gelmedi NECĀTĪ kimse senden geç

392.

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Revānī

1 Ḳıldı bir yirden cihān ḫalḳını ḥayrānuŋ senüŋ
Göz açup yumınca cānā çeşm-i fettānuŋ senüŋ

2 Ḥulle-i firdevsdür nāzük tenüŋde pīrehen
Revzen-i cennetdür iy ḥūrī girībānuŋ senüŋ

3 Būseler 'ahd itdi dilber bu dil-i vīrāneye
Aġzına bal çaldı la'l-i şekker-efşānuŋ senüŋ

4 Tīrüŋ ucından enāra döndi göŋlüm dōstum
Dānelerdür anda gūyā ḳanlu peyḳānuŋ senüŋ

392.103[a]

5 Sūz-ı eş‘āruŋ REVĀNĪ yaḳdı ‘ālem ḫalḳını

Oda yansun defter ü ṭōmār u dīvānuŋ senüŋ

393.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün
Hezec +– – –/+– – –/+– – –/+– – –
Nihānī rāst

1 Dirīġā eksük olmaz dilde miḫnetle elem bir gün
Bu ben nā-şāduŋı şād itmez oldı derd ü ġam bir gün

2 Miyānuŋla dehānuŋ firḳatinde iy perī-peyker
‘Adem mülkine göŋlümden geçer kim ‘azm idem bir gün

3 Beni aġlatma bāḳī ṣanma ḫüsn-i ‘ālem-efrūzı
Gele baḳ bu deyr-i fenāda iy ṣanem bir gün

4 Dilā-dārā-yı vaḳt olmaḳ dilersek dār-ı dünyāda
Elüŋden düşmesün bezm-i cihanda cām-ı Cem bir gün

5 Ne ḳanlar yutduġum devrān elinden bezm-i miḫnetde
NİHĀNĪ bezm-i ġamda saŋa ölmezsem diyem bir gün

394.

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün
Hezec – – +/+ – – +/+ – – +/+ – –
Ḫātemī Beg

1 Cevr eyleyeyin dir saŋa dildāre ne dirsin
Başladı cefā eylemege yâre ne dirsin

393.103[b]

394.103[b]

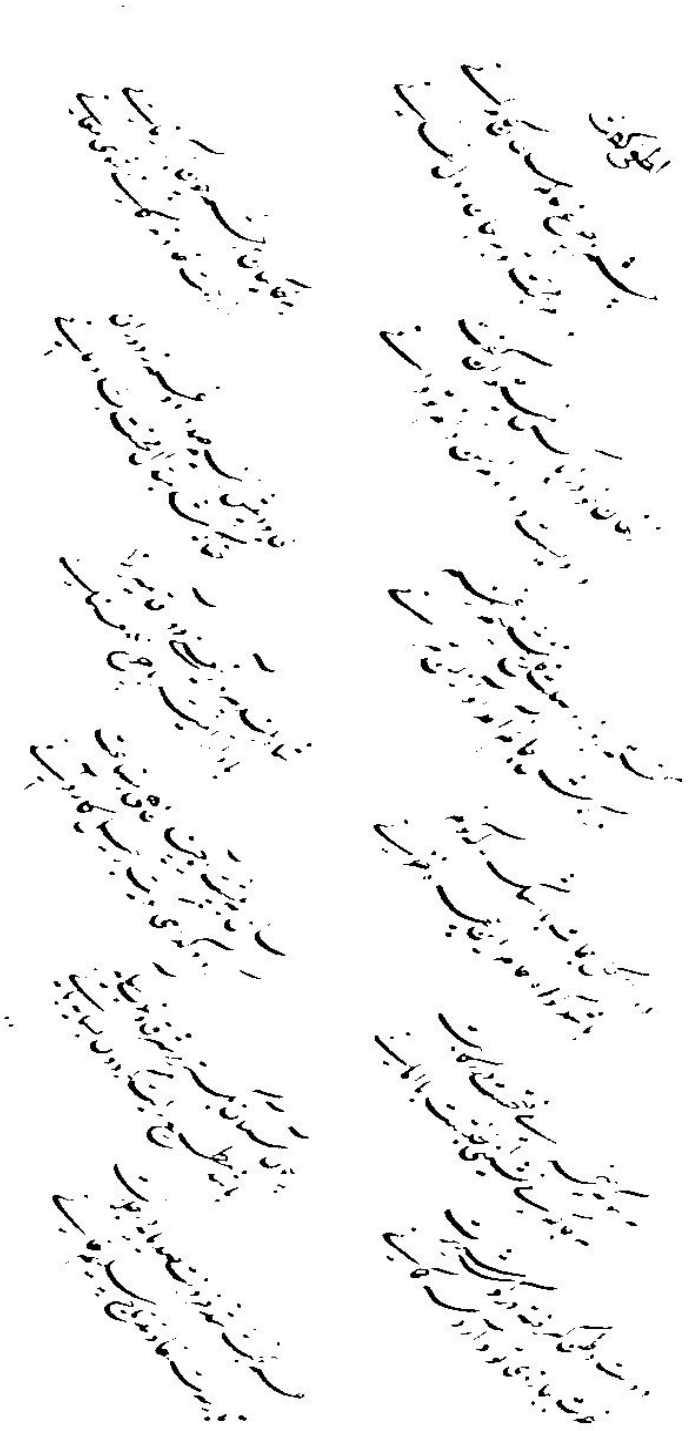
2 ‘Āşıḳ-keş ü ḫançer-keş ü pür āteş olupdur
Ol çeşm ü ol ebrūya o ruḫsāra ne dirsin

3 Ḥaḳḳā ki görilmiş işidilmiş degül iy dil
Ol gevher-i nā-yāba o güftāre ne dirsin

4 Öldürmek imiş gördigini çeşmine ṣan‘at
Ol ḫūnī-i bī-raḥm u sitemkāre ne dirsin

5 Ġamḥāne ki tenhāca gelürse kereminden
İy ḪĀTEMī ol yār-ı vefādāra ne dirsin

395.

405.104[a] Atıfī

396.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 ‘Ārıżuŋ mihriyile rūşen idüp her cāyı
Gelmedüŋ gice bize yüri bire hercāyī
2 Dūd-ı āh içre ḳılupdur senn āvārelerüŋ
Cāmeŋi iy ruḫı gülgūn ideli sermāyı
3 Çeşm-i pür-eşküme öykündügi çün iy dür-i pāk
Cūylar her yaŋadan dillediler deryāyı
4 Muṭrubā nāle-i dilden dem ururmış dā‘im
Naẓar iderdi işiden kişi şalsaŋ nāyı
5 Ebedī devlete cānlar virüp erbāb-ı fenā
İy NİHĀNĪ göze göstermediler deryāyı

397.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Göŋlin itdüm yāruŋ açmaz dāmenini nāzdan
Var ise kūşe itmek ister ol açmazdan

398.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

1 Ḥışm idüp dilber yüzin döndürdi ‘izz ü nāzdan
Gerdeninde ḫālini seyr itdürür açmazdan

396.105[b]

397.105[b]

398.105[b]

399.

Mef‘ūlü fā‘ilātü mefā‘īlü fā‘ilün
Muzāri‘ – – + / – + – + / + – – + / – + –

1 Bir nev-cüvāna ‘āşıḳ-ı nālān olam gibi
Bir pādişāha bende-i fermān olam gibi
2 Bir bārgāh-ı ‘izzete mensūb olup yine
Bir Astān-ı devlete derbān olam gibi
3 Ser-geşte-i hevā-yı ser-i zülf-i yār olup
Āşüfte-ḫāl ü zār ü perīşān olam gibi
4 Mānend-i kūy-ı ‘arsaŋa kūy-ı yārda
Çevgān-ı zülf-i yār ile ġalṭān olam gibi
5 Ālūde-i ġubār-ı reh-i kūyuŋ olup
Meydān-ı ġamda ḫāk ile yeksān olam gibi
6 Şöhret bulalı ‘ışḳ ile nāmum ḲABŪLīyā
Sulṭān-ı ‘āşıḳan-ı cüvānān olam gibi

400.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –
Mecdī

1 Alma şol bā‘iş-i hengāme olan ṣahbāyı
Ne içün ṣatun alursın başuŋa ġavġāyı

2 İtdi bir na‘l elif cismini varısa meger
Āşık itmişdurur iy serv-i ḳaşuŋ ṭuġrāyı

3 Bī-edeblikler idüp yaşuma öykündügiçün
Yādlar çekdi ḳulaġın silleledi deryāyı

4 Nice efsūn oḳurdı kim ḳızıp söylendi
Sāḳīyā bezmimüz içre nice muṭrib nāyı

5 Hecr-i şehd-i leb-i yār ile ölürsem MECDī

400.106[a]

Örteler ḳabrüme yārān ‘aselī ḫārāyı

401.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün
Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

1 Görmedüm sencileyin gün gibi hercāyī
Geşt idüp cümle cihānı aradum her cāyı

2 Ḳapusundan o şehüŋ kimse geçürmez dirler
Seg-i raḳībe irersem uş göresin ġavġāyı

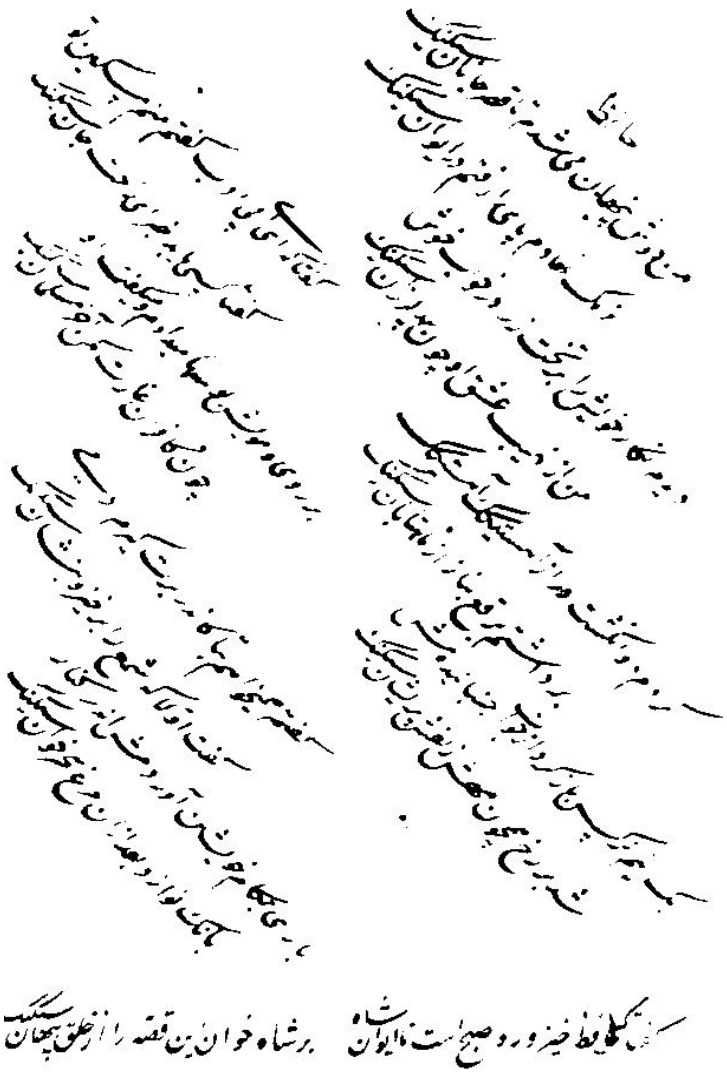
3 Rā ḳaşı ḥükmi ḫançer gibi işletti revān
Ṣanma ḥüsn-i berātına çeküp ṭuġrāyı

4 Ṭutdı dünyāyı bütün başdı Fırāṭ ü Nīl’i
Gözine yiŋdüreli eşk-i terüm deryāyı

5 ÜNSĪYĀ peyk-i şeh-i mülk-i naẓımdur bu ġazel
N‘ola devr eylerse sür‘at ile dünyāyı

401.106[a]

402.

402.106[b] Hafiẓ

403.

Mef‘ūlü mefā‘īlü mefā‘īlü fe‘ūlün

Hezec – – + / + – – + / + – – + / + – –

Hīç ḥüsni gibi ḫulḳı güzel yāre döyilmez
Bildüm bunı kim ‘ālemde dīdāra döyilmez
Bir yire gelüp söyleşicek ‘āşık u ma‘şūḳ
Hīç anda olan leẕẕet ü güftāre döyilmez

404.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

Dimedi bir gün o dilber seni gel şād ideyin
Dest-i lütfumla ḫazīn ḳalbumi ābād ideyin
Hecri ile çekdigüm ḳanḳı birin yād ideyin
Bilmezem yārüm elinden kime feryād ideyin

405.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

Ne ḥāletdür seni gördükçe ḳalmaz nuṭḳa dermānum
Eger bir laḥẓa görmezsem firāḳuŋla çıḳar cānum
Naẓar ḳıl bende vü efgende gel ḥāline sulṭānum
Benüm Yūsufcuġum şem’-i İlāhum māh-ı Ken’ānum

403.108[a]

404.108[a]

405.108[a]

406.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

Ḳandesin gel göreyim gün yüzüni sulṭānum
Ḫāk-pāyüŋe yüzümi süreyüm ḥünkārum
Tek beni bunca belāda ḳoma ḳan aġlar idüm
Cānumı daḫı dilerseŋ vireyüm sulṭānum

407.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

Nereden bir ḳaşı miḥrābı ola gün gibi ‘ıyān
Gözüm ol yaŋa döner ḳıble-nümā gibi hemān

408.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Destine āyīne virmek luṭf idüp Yūsuf-miṣāl
Görmesün iy ser-tıraş ol māh-ı ġarrā kendini

409.

Fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

Remel – + – – / – + – – / – + – – / – + –

Tīġ-i hünrīzüŋ ele al gel beru iy ser-tırāş
Evvelā serkeş raḳībi ḳıl hemān başdan tırāş

406.108[a]

407.108[a]

408.108[a]

409.108[a]

410.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

Segāh

1 Meded iy ḳaşları yā ġamzelerüŋden feryād
Cānuma geçdi ḫadeng-i müjenüŋ zaḫmı ziyād

2 Ber-murād olsaḳ ‘aceb mi göricek gül yüzüŋi
Şimdi bir şāh-ı cihānuŋ ḳulıyuz nāmı Murād

411.

Fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

Remel + + – – / + + – – / + + – – / + + –

Velehū

1 Cāme-i sürḫ ile mānend-i gül-i ra’nāsın
Sebze-pūş olsaŋ eger serv-i semen-sīmāsın

2 Sāisler kisk olur māilüŋ erbāb-ı naẓar
Āsmān üzre sen ol Mısr-ı cihān-ārāsın

412.

Mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün mefā‘īlün

Hezec + – – – / + – – – / + – – – / + – – –

Velehū

1 Perī rūlarda miṣlüŋ yoḳ ser-āmed bir güzelsin sen
Ne deŋlü medḫ iderlerse seni ḫaḳḳā maḫalsin

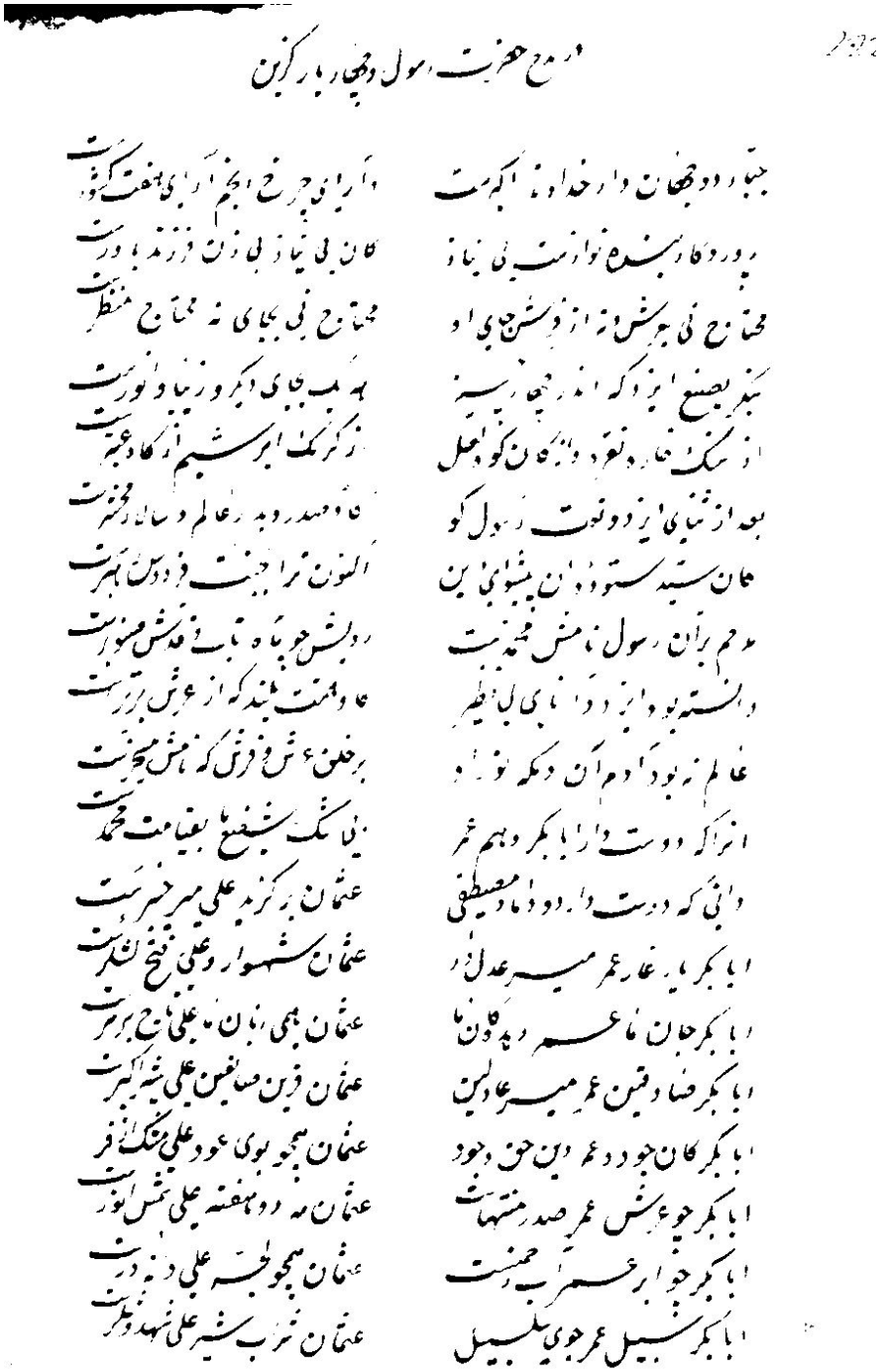
410.108[b]

411.108[b]

412.108[b]

2 Müsellemsin naẓīr olmaz saŋa Ḥaḳ nār-ı ‘ālemde
MURĀD’um sevdigüm cānum efendüm bī-bedelsin sen

413.

413.109[b] Farsça gazel

ابابکر درخت عمر تاج آن درخت — عثمان چو برگ سبز علی میوه در درست
ابابکر بهشت عمر تخم عدل کشت — عثمان چون قدح علی حوض کوثرست
ابابکر چو کعبه عمر در طواف اوست — عثمان اب زمزم علی حج اکبرست
بادا هزار لعنت برجان هر که — برجان ان که دشمن عثمان وحیدست
بادا هزار رحمت برجان مومنان — برجان ان که تابع آل محمدست
هران که از چهار یار یکی را خلاف کرد — او را یقین بدان که مهوای جهنمست
این چهار یاران که یار دین ماست — هر یک بجای دیگر محراب و منبرست
سعدی منم که هستم سنی بدین احمد
در مدح اصحاب گویا باحب پیمبرست

MECMUĀDA YER ALAN ŞAİRLER

Necātī, Ḫātemī, Żaʻfi, Caʻfer, Nişānī, Nevʻī, Şemʻī, Fiġānī, Resmī, Aḥmed, Emrī, Bāḳī, Ẓātī, Ḫātem, Kemāl Paşa, ʻĀlī, ʻAtā, Ümīdī, ʻUlvī, ʻAzīzī, Hilālī, Cāmīʻ, İsḥaḳ, Ġamī, Nevāyī, Şemsī, Ḫüsrev, Fennī, Şevkī, Halep Begler Begi Ahmed Paşa, Ehlī Beg, Yümnī, Tebriz hakimi Yusuf Beg, Şeyhülislam Mirzā Efendī, Yūsuf, Süleyman, İsḥāḳ, Mācir, Medḥī, Saʻīd, Ṣāfī, Suʻūdī, Maḳālī, Ġubārī, Mālī, Miṣālī, Fużūlī, ʻİşreti, Ṣunʻī, Nevʻayī, Ümīdī, Ḥükmī, Rıża, Celālī, Vaṣfī, Ḳıyāsī, Nevʻī, Nihānī, Behiştī, ʻÖmrī, Tabīʻ, Ḫalişī, Fehmī, Ḫurşīd, Lebībī, Ṣadıḳ Beg, Meylī, Ġıyāṣī, Sāʻī, Bedrī, Edāyī, Muḫtārī, Nāmī, ʻAcem, ʻİẓārī, Ḫusrev Beg, Şehābī, Vaḥyī, Nevīʻ, Selīm, ʻUbeydī, Niẓāmī, Ḫıżrī, Fiġānī, Şemsī Paşa, Ṣadrī, Revānī, Ḫātemī, Mecdī, Ünsi, Hüseyin, Hümāyūn, Mehdī, Şāhī, Hāfıẓ, Mirzā Şeref, Tālib, Muhteşem-i Kaşanī, Derviş Dihekī, Āṣāfī, Sürūrī, ʻAyānī, Rāzī, Nizārī, Muḥibbī, ʻAzmī, Ṣāni Beg, Firāḳī, Ḫaveri, Sırrī, Ḥayretī, Fevrī, Cemālī, Rāmī, Vaḥdetī, Nücūmī, Günahī, Ṣadrī, Ẓuhūrī, Sāliḳī, Hālī, Ḫayālī, Bahārī, Peykerī, Selīmī, Ḳabūlī.

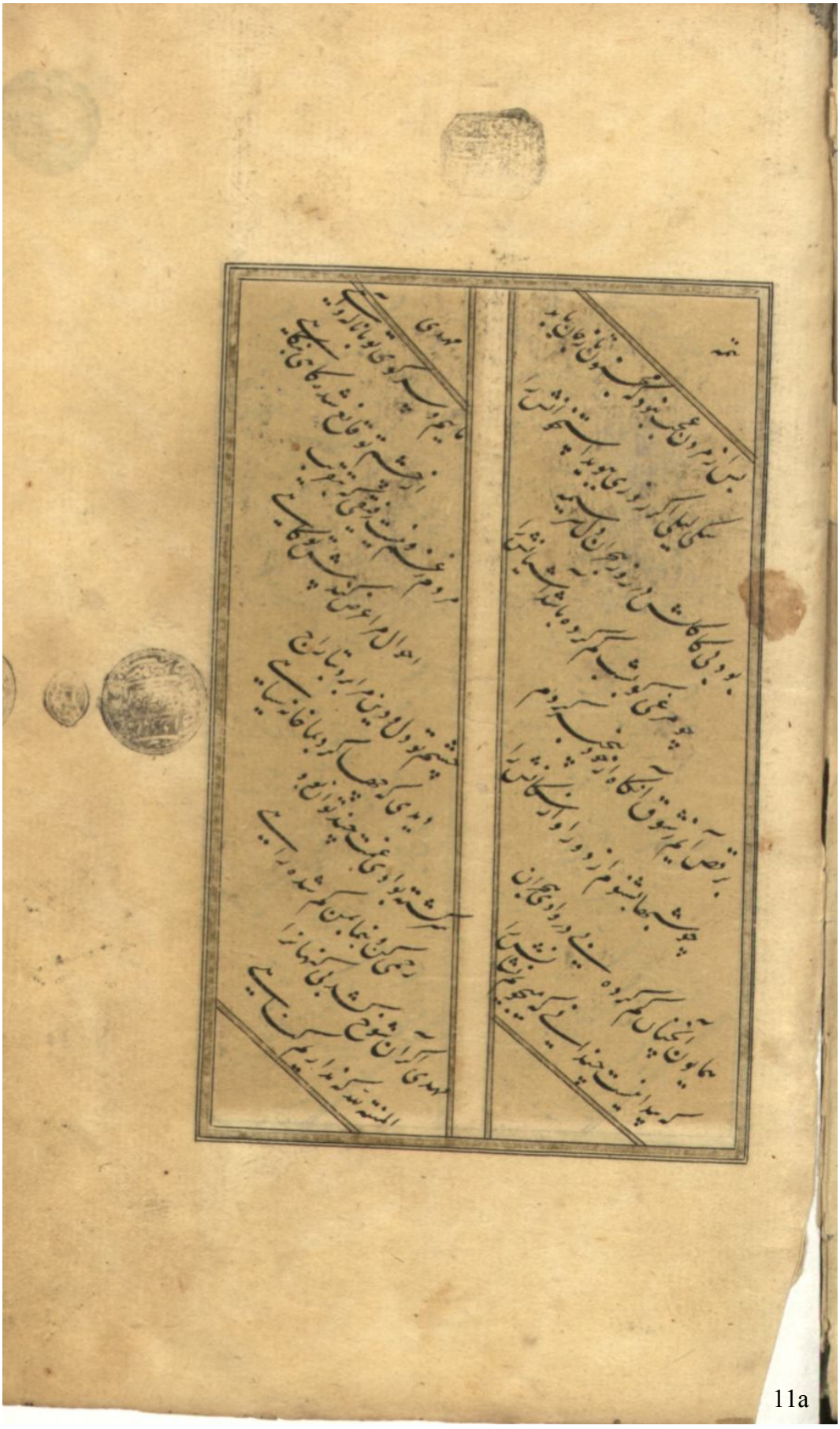
SONUÇ

Çalışmamızda Michigan Üniversitesi kütüphanesinde bulunan 356 numaralı şiir mecmuasının transkripsiyonlu metnini sunduk.Eserin içerisinde yer alan hüsn-i hat örneklerini aynen metindeki gibi hiç bozmadan aktardık.Eserde daha önce divanları neşredilmiş şairlerin divanlarında yer almayan şiirlerine rastladık.Böylece edaha önce hiçbir yerde ortaya çıkmamış şiirlere ulaştık.Çalışmamızda ayrıca adı unutulmuş, edebiyat çevrelerince ismi pek sık duyulmayan şairlere de rastladık.Hem ismi duyulmayan şairler hem de ismi duyulmuş ama şiirleine daha önce rastlanılmamış şiirleri bilim dünyasına tanıtmış olduk.Eserde karşımıza nazire mecmuaları da çıktı. Karşımıza çıkan nazire mecmualarını okuyuculara tanıtarak o dönemde popüler olan beyitleri ilim dünyasına sunduk.Türk edebiyatı engin bir deniz bu çalışmamız ile bu engin denize bir damla da olsa katkı sağlayabildiysek ne mutlu bize…

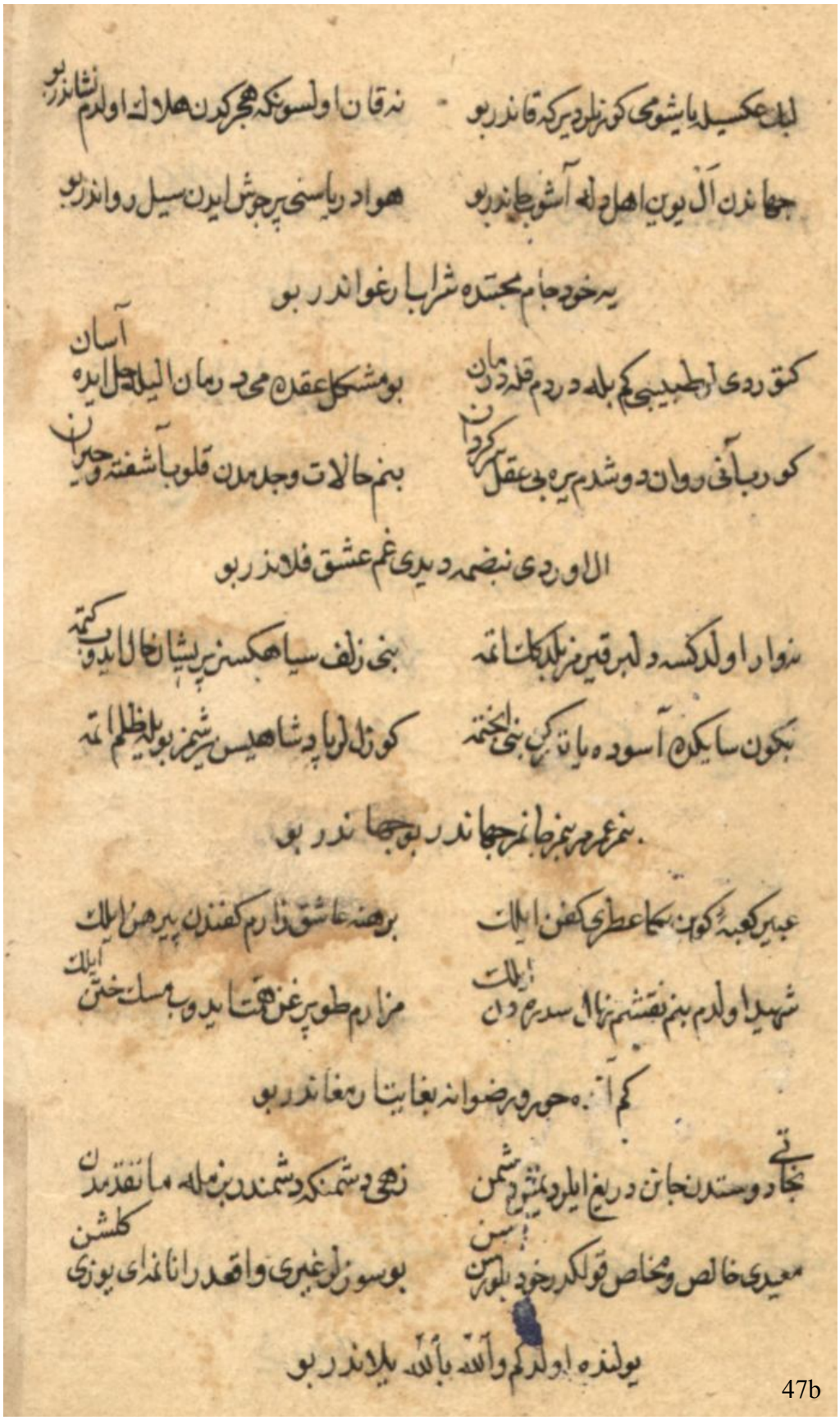
TIPKIBASIM ÖRNEKLERİ

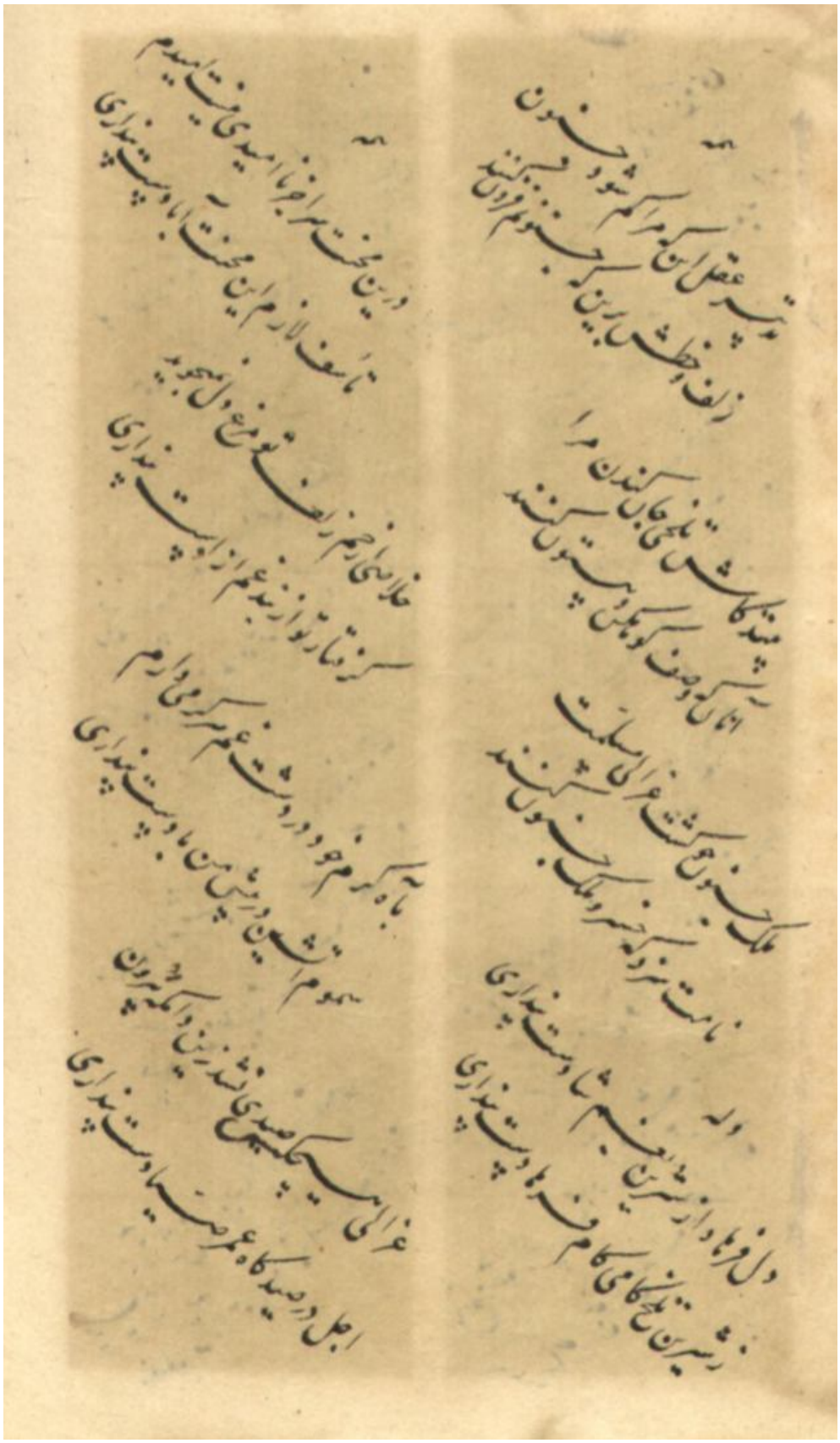
10b

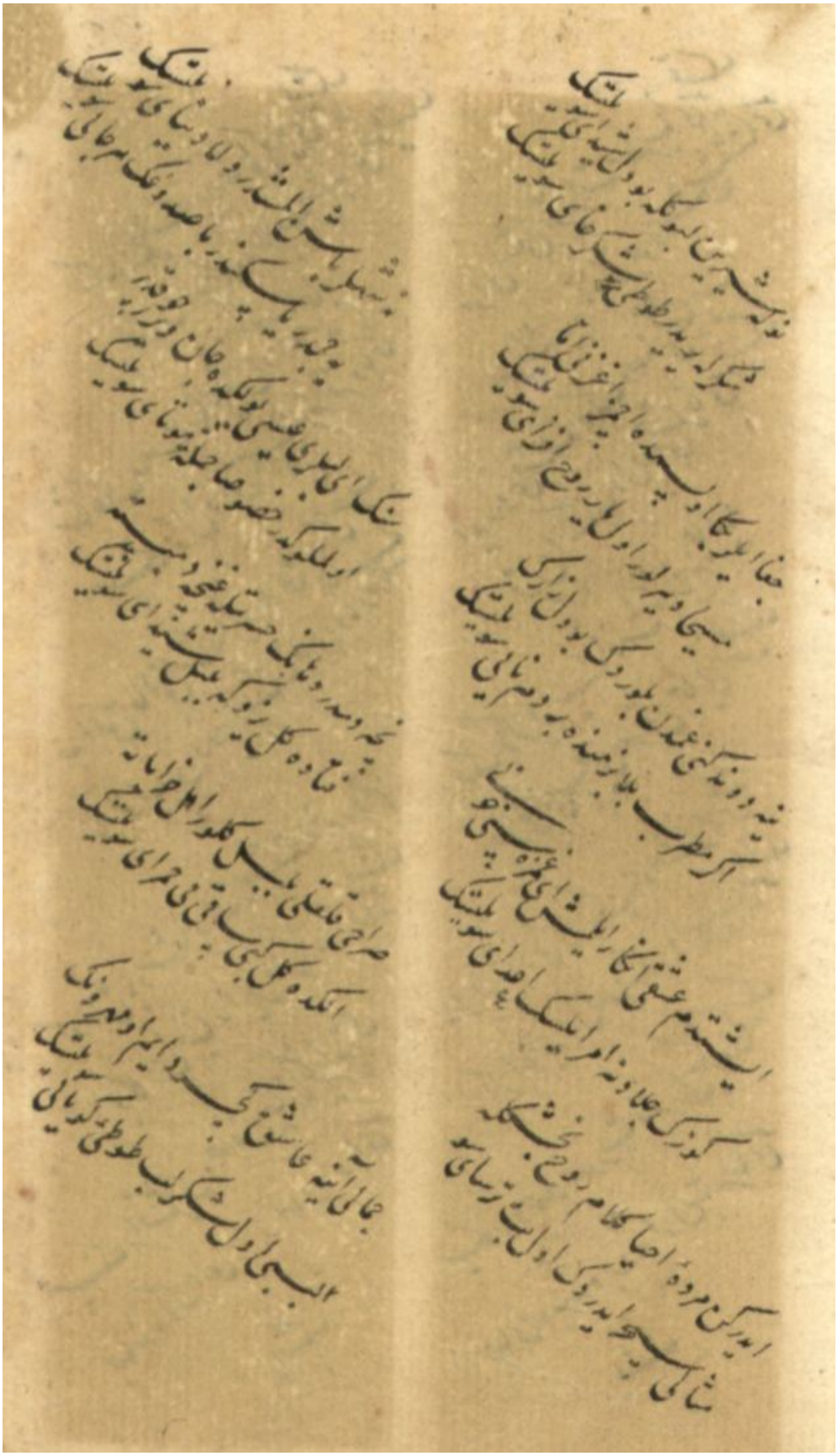

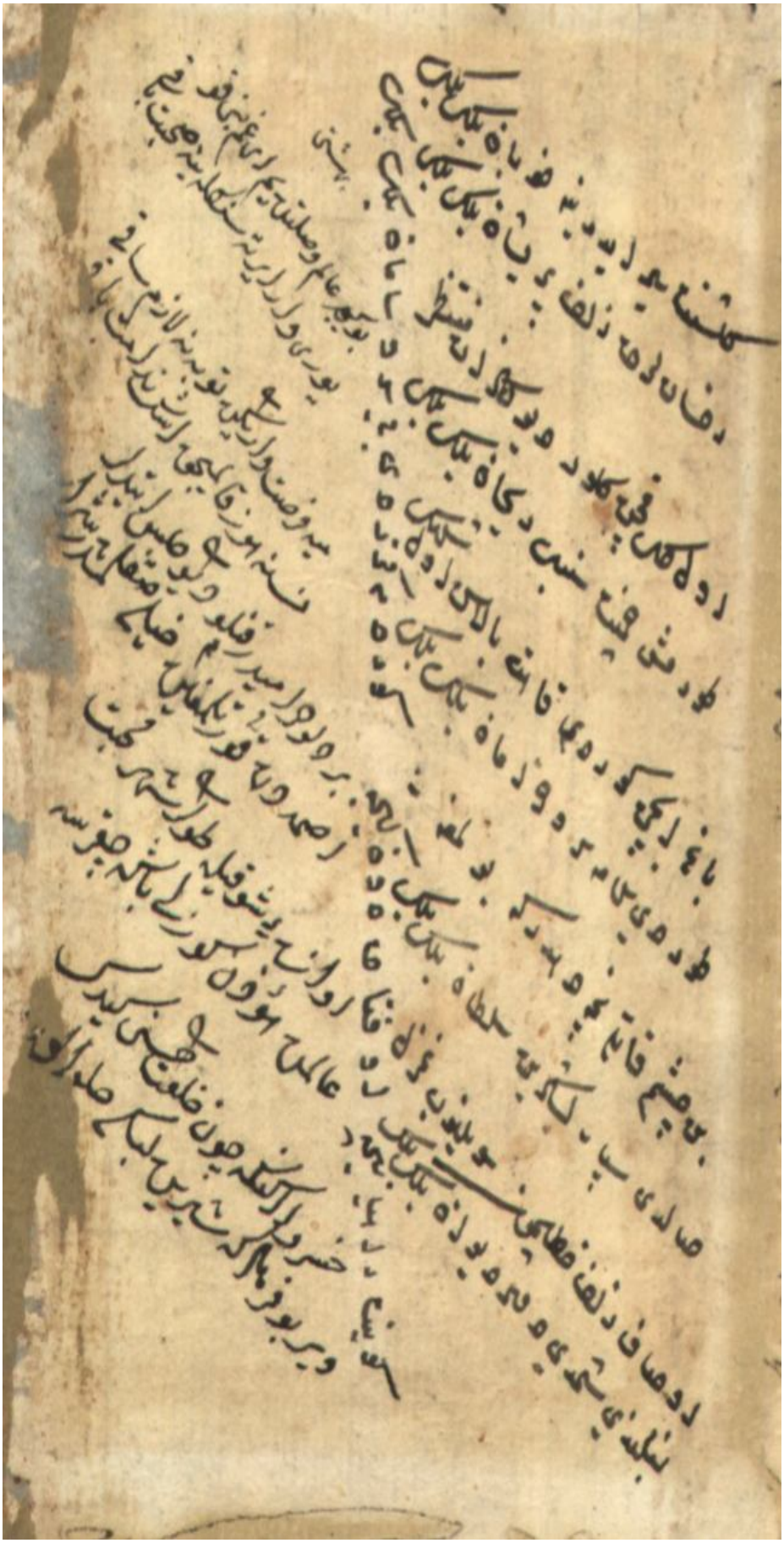
11a

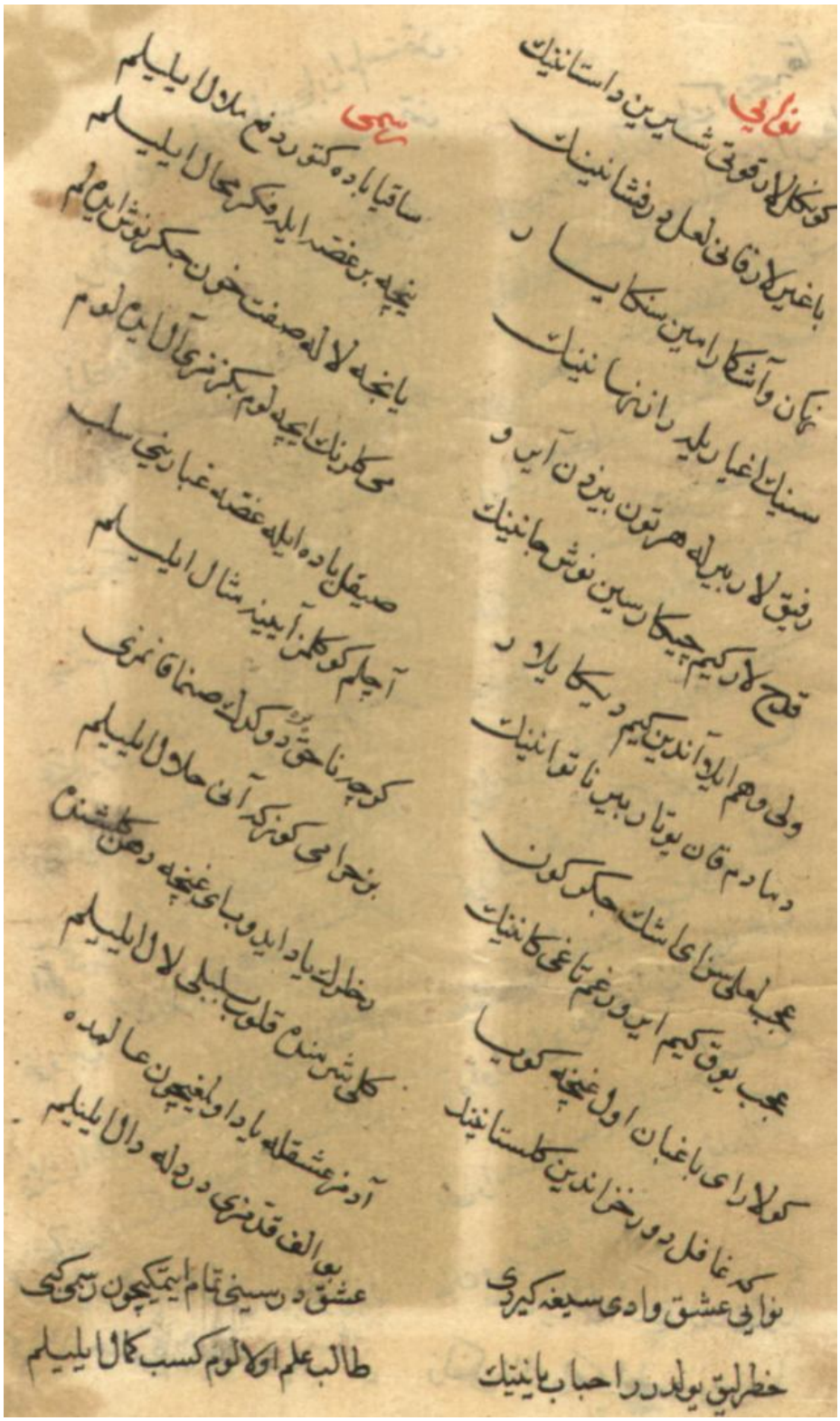

47b

نوایی

کوکلار توتی شیرین واستانینك
باغبان لار نافی لعل و رفشانینك
نهان و آشکار امین سنکا یار
سنینك اغیارلیه رانلرنی نینك
رفیق لار بیله هر تون بیزدن آیرو
فراق لار کیم چیکار سین نوش جانینك
ولی وهم ایلدا ندین کیم دیکا یارو
دیمادیم قان یوتار بین ناتوانینك
عجب لعلی سنای عاشك جگر کون
عجب یوق کیم ایرور غم تاغی کانینك
کولار ای باغبان اول غنچه کویی
که غافل دور بخراندین گلستانینك
نوایی عشق وادی سیغه کیرمز
خطرلیق یولدور احباب یانینك

ربیعی

ساقیا باده کتور دفع ملال ایلیلم
یغچه بر غصه ایله فکر مجال ایلیلم
یاغچه لاله صفت خون جگر نوش ایلیلم
می کلرنك ایچه لوم بکر نری آل ایلیلم
صیقل باده ایله غصه غبار نی سلب
آچلم کوکلمز آیینه مثال ایلیلم
کوچه ناحق دوکدی صنما قانمزی
بزخرا می کورنکه آنی حلال ایلیلم
رخلرك یاد ایدوبای غنچه دهن کلشن
کلشن مندم قلوب بلبلی لال ایلیلم
آدمزعشقله یاد اولمیچون عالمده
بیعالف قدمزی دردله دال ایلیلم
عشق درسینی تمام ایتمکچون ربیعی
طالب علم اولالوم کسب کمال ایلیلم

باقی

آلت حسن مکمل قدر جوده کورلک — اول سفید رولر یله حق بوکه ابروده کورلک

خط نرخیز میله دیدی نه دیرسک دخمه — دیدم اول روده کورلک زلف سمنبوده

یالکوز کردن زیاسی دکل مالک بخش — عنبر آمیز او زلفین ایله کیسوده کورلک

ایلدم دقتله سوی میانیه نظر — جمله‌سی بی بدل وساعد وبازوده کورلک

صحن حمامده دون کوردم اونازک بدنی — سینه ده مودن اثر یوق دخی پاکوده

قیل قدر ساقلری کمسنه بیانه بولمز — اول میان یاچه ایله کلچه بی موده کورلک

سو بلیسه نظم در بارنه سوز یوق باقی

غباری

لعل دندانده اولالهٔ لولوده کورلک

نقش ایدن حقی هلالی طاق مینا آستنه — کورمدم ابرو بن اول ابروی غرا آستنه

کاتب قدرت کتاب حسنک ایچره قاشکی — رای غرادر که یازمش عین زیبا آستنه

یاقشلک راد رقم السنده ای ماه نیم — نوندر یاخود یازلمش نور زیبا آستنه

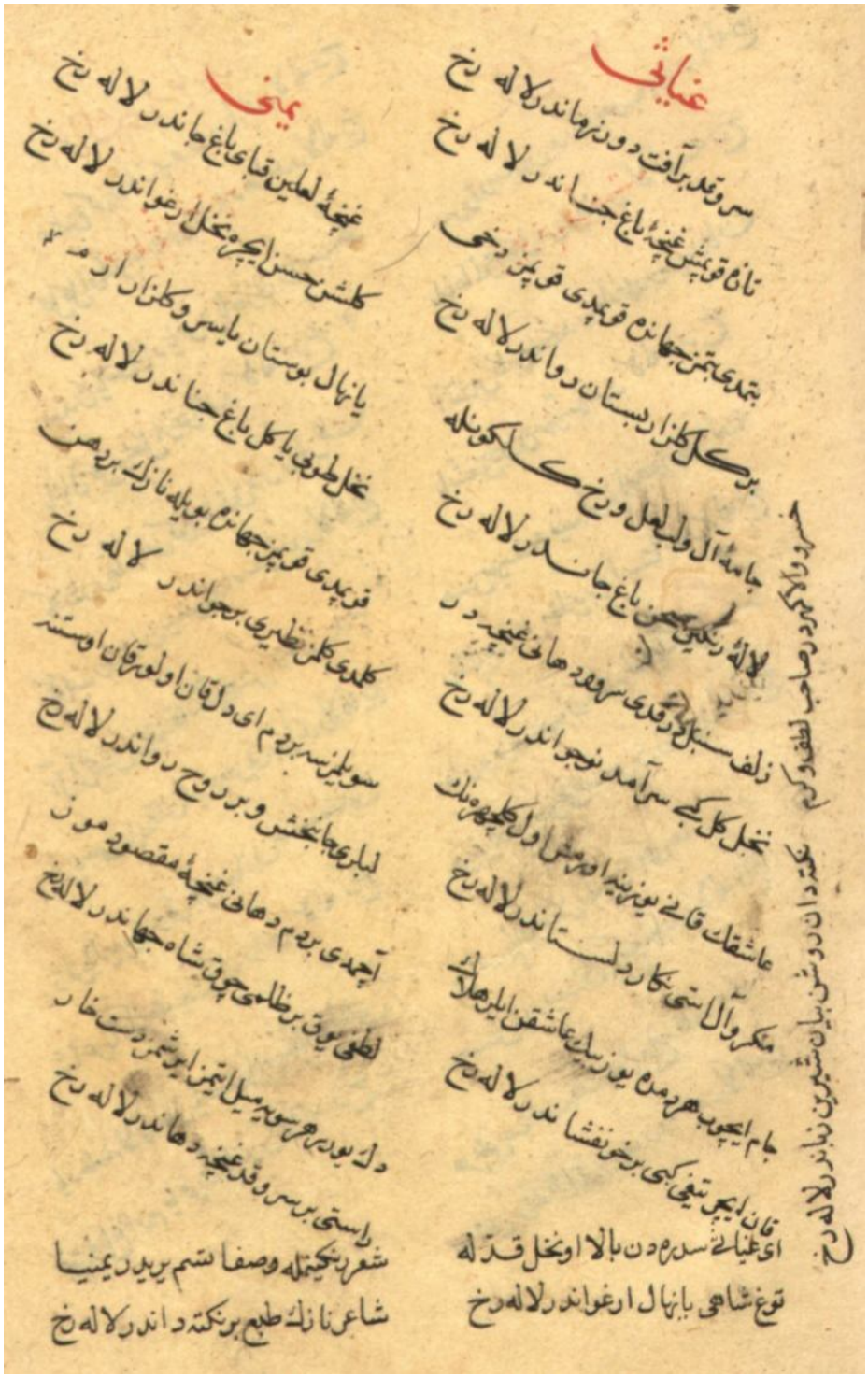
اول هلال ابروکلک اوستنده ثریا کلک — حرف نادر فی المثل رای ثریا آستنه

ای غباری یاقشینی زلف خایلب کیسون
کمسه تورمی قوندر رعا نمده اولیا آستنه

فتحی

جلوه ریز چشمه ای ساقی جام مرصعدن — قمشدی کورلرم جام هلال عیدده

نه زیبا اولورا نکشت محنا پای ساغرده — صفق دورایمه ای ساقی اورلم حلقا عیدن

غیاثی

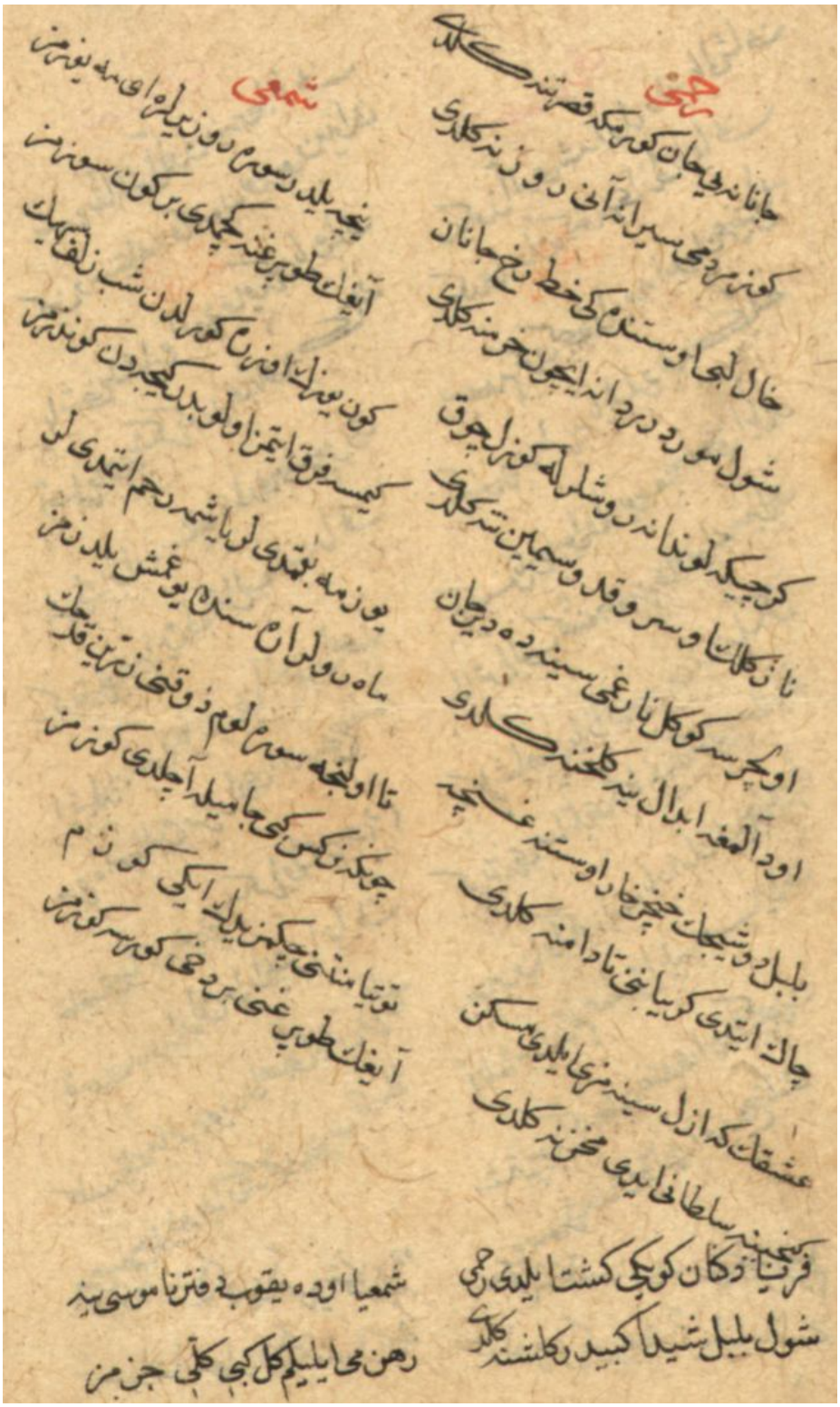
سرو قدی برآفت و دور زماند در لاله رخ
ناف قوپش غنچهٔ باغ جناند در لاله رخ
بتدی جمن جهانش قوپدی قوپنز دنخی
بر سکل کلزار بستان دواند در لاله رخ
جامهٔ آل و لب لعل و رخ سکل کونله
لاله رنکی جمن باغ جاند در لاله رخ
زلف سنبل کردی سروقدی سروقد هانی غنچه دهن
نخل کل کبی سرآمد نوجواند در لاله رخ
عاشقلك قانی یوزینه اوزمش اول کلچهرهلك
منکر والاستی نکار دلستاند در لاله رخ
جام ایچوب هر دم یوزینه عاشقن ایلر هلاك
قان ایچر تیغی کبی برخی نقشاند در لاله رخ
ای غیاثی سدره دن بالا اونخل قدله
توغ شاهی یانهال ارغواند در لاله رخ

یمینی

غنچهٔ لعلین قبای باغ جاند در لاله رخ
کلشن حسن ایچره نخل ارغواند در لاله رخ
یانهال بوستان بابسر و کلزار اره
نخل طوبی یا کل باغ جناند در لاله رخ
قوپدی قوپنز جهانك بویله نازك بردهسن
کلدی کلشن نظیری بوجواند در لاله رخ
سویلیسه بردم ای دلقان اولورقان اوستنه
لبلری جانبخش و بر روح دواند در لاله رخ
آچدی بردم دهانی غنچهٔ مقصود مون
لطفی یوق بر ظالمی چون شاه جاند در لاله رخ
دلك بولدی هر سویه میل ایتمز ایر یشمز دست خار
راستی بر سرو قد غنچه دهاند در لاله رخ

شعر بنکیتله وصفاتسم یزید یمینیا
شاعر نازك طبع برنکته داند در لاله رخ

حسرو لاکه کردم صاحب لطف و کرم
نکته دان در دشن بیان شیرین زبان در لاله رخ

KAYNAKÇA

Banarlı, Nihat Sami (2001). Resimli Türk Edebiyatı Tarihi. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi. C.1.

Develliođlu, Ferit (1993). Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lügat. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.

Dilçin, Cem (1983). Yeni Tarama Sözlüğü. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

İpekten, Haluk (2003). Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz. Ankara: Dergâh Yayınları.

Levend, Agah Sırrı (1973). Türk EdebiyatıTarihi(1. Baskı) .Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Pala, İskender (2002). Divan Edebiyatı.Leyla ile Mecnun Yayınları.İstanbul.ss.17-44

Uzun,Mustafa (2003). Mecmua. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi,28,265-268.

ÖZGEÇMİŞ

Emre VURAL, 1987 yılında Bayburt'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini Bayburt Cumhuriyet İlköğretim Okulu'nda tamamladı. Lise öğrenimini Bayburt Lisesi(Y.D.A.)'nde tamamladı. 2007 yılında girdiği Sakarya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden 2011 yılında mezun oldu. 2011 yılında girdiği Kocaeli Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı yüksek lisans programını 2013 yılında tamamladı.